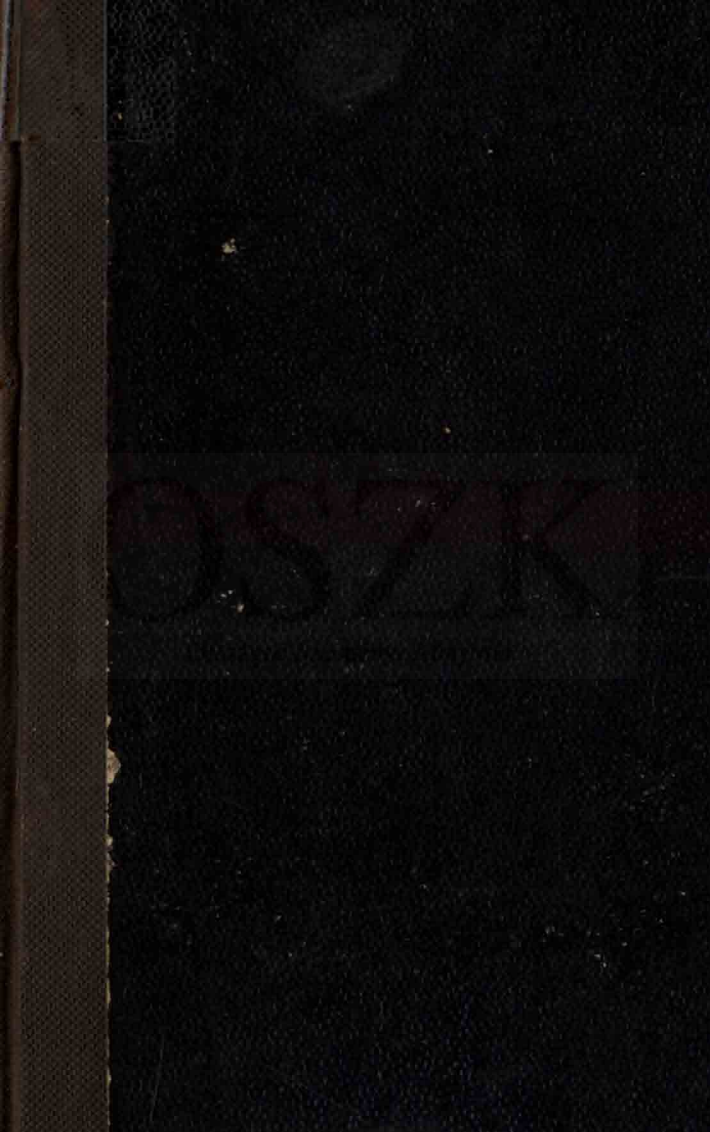

811399

Marlitz

Aranyos
Erzsike

1-3.

0. SZK-M/ 3448

OSZK
KÖNYVELOSZTÓ
FŐLŐPÉLDÁNY

ARANYOS ERZSIKE.

REGÉNY

MARLIT E.-TŐL.

FORDITOTTA :
EMILIA.

I. KÖTET.

BUDA-PEST, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL, SÁNDOR-UTCZA 13. SZ.

811 399

Országos Széchényi Könyvtár
Leitári szám

B 4347 1962

I.

Egész napon át esett a hó, még pedig amugy Isten igazában és kedve szerint, hogy a háztetők és ablakpárkányok tiszta fehér hópárnákkal voltak földiszitve. Erre aztán korán besötétedett, este pedig szilaj vihar keletkezett, mely kárörvendve csapott az alákóválygó hópelyhek közé, miként a ragadozó állat a békés galambsereg közé.

Olyan idő ez, a melyben a kedélyes kisvárosi lakos nemhogy becses énjét, de még kezét sem szereti kitenni meleg, biztos hajlékából. B. fővárosban azonban esti 6 és 7 óra közt mindazonáltal nem nagy különbséget tesz ez az utcán járó-kelőkre nézve. A légszesz-lámpák pótolják az égi lángokat, a melyek nem akarnak megjelenni; az utcasarkokon olyan szilaj sebességgel robognak a hintók, hogy a gyalogjárók csak egy-egy merész ugrás által a ház falainak, menthetik meg életüket és kezük-lábuk épségét; jutalmul egy csomó mendörgős káromkodás repül a pompásbnál pompásabb hintók medveprémes kocsisai és a díszes kintók után, melyeknek jól bezárt

ablaküvegein belül kecses hölgyek nagy ügygyel-bajjal dugják ki virágékes fejecskéjüket a terjedelmes gáze-öltönyök rengeteg hullámai közül és sejtelmők sincs róla, hogy e perczben kénköves istennyilak kívántatnak illatos fürteikre. Borzadalmasan fekete és szőke parókák közepette szabályszerűen fodrozott fejű viaszarczok, csendesen és figyelmesen dolgozó óráslegények, édes mosolygásu boltoslegények habos ruhakelmék, csábító felöltők és kedvesen viritó, üde virágok közepette öreg, fonnyatag virágcsokor- és koszorúcsináló leányok irigylendő biztonsággal és jól átfült légmérsékben izegnek-mozognak a kirakatok üveglakain belül, melyekből vakító világosság áramlik a sikos járdákra és tovahullámozó emberek özönére, a kik közül öreg és fiatal egyiránt kékes-piros orrczimpák, könnyező szemek és kétségbeesett kar- és fejhimbalgatás által véteti magát észre.

De lassan egy kissé — nem mindnyája! Ime ott, ama kicsi mellékutczácskából könyed, ruganyos lépésekkel egy nőialak fordul be a főutczák egyikébe. A szűk, kinőtt köpenyke szorosan simul a karcsu termethez és a vén, megtépett karmantyu erősen nyomódik a kebelhez, a hol egy aláomló fátyol széleit fogja össze. És ezen avit fekete szövédék alul két leányszem az üde fiatalág verőfényében mosolyog; vidám jó kedvvel tekintenek bele a hófürgetegbe, bensőséggel nyu-

gosznak meg a kivilágított ablakok mögötti centifoliákon s ibolyákon, és csak akkor bujnak el a hosszú pillák alatt, midőn a hópolyhek közé fufangos jégziporkák is vegyülnek.

A ki valaha hallotta, a mint a gyermekkezek, vagy épen a teljesen kifejlődött test és fejhez tartozó kezek valamely ismeretes dallamot egész biztonsággal elkezdenek verni a zongorán, és nyomban reá hibás üteny által széttépik a zenei fonalat, és hamis fogással minden kigondolható hangot vágnak ki, csak azt nem, melyet kellene, és a tanító kétségbeesetten csüggeszti le magasra emelt, üteny-verő lábát, míg a dallam végre zihálódva és élet-unottan újra kezdődik, hogy a következő pillanatban miként valamely szabad rónán, néhány könnyű ütenyen elszáguldozzon — a kinek fülidegei valaha ily kintpadra voltak feszítve, az természetesnek fogja találni, hogy e leány, a ki az imént két zongoraleczkét végzett be egy nevelőintézetben, örömmel nyújtotta oda arcát a viharinak, a rend és következetes kivitelt illetőleg ezen derék legénynek, kinek hatalmas rengései csudaszép dallamokká válnak az orgona- és aeolhárfában.

A fiatal leány tehát lejtve-lengve hópolyhek és zajló néptömegeken keresztül siet, és perczig sem kételkedem, hogy bár most vihartól körülüvöltve, a járda locskos kövezetén csak úgy, mint a dísztermek szőnyeges padlatán, édes-ked-

ves mosolygással hajtaná meg magát, ha őt mint Ferber Erzsébet kisasszonyt az olvasónak bemutatnám. Ezen bemutatás most persze nem történhetik meg, és ez annyiban előnyös is, mint-hogy szándékom van e fiatal leány multjával megismertetni az olvasót.

II

Genadeviczi Gnadevicz Farkas utósó ivadéka vala egy dicsőségkoszoruzott nemzetségnek, mely eredetét fel tudta vinni amaz arany korszaknak kétesen derengő fényéig, a midőn az utazó kalmár valamely szoros uton drága kelméit és áruit kénytelen-kelletlen odaadta nemesi zászlókra és ragyogó torna-öltönyökre, vagy pedig vitézlő tobzódásokra. Ama feledhetlen korszakra emlékeztet a kerék a genadeviczi Gnadeviczek czímében, melyen az ősök egyike kénytelen volt kilehelni lelkét, mivel az említett eltulajdonítási rendszer alkalmazásában nagyon is sok kalmárvért talált ontani.

Genadeviczi Gnadevicz Farkas kamrás volt L. herczeg udvaránál, a mellett magas rendjeleknek és számos uradalomnak, valamint mindazon jellembeli tulajdonoknak birtokosa, melyek nézete szerint a főrangú férfit megilletik, és melyeket „előkelők“-nek nevezett azon okból, mivelhogy az erkölcs nehézkes házifőztjénél és a viszonyok és szokások szigorú rendszabályainál fogva, a

a közönséges porszülött legkisebb felfogási képességgel sem bir a vétkeknek amaz utánozhatatlan szépségei és eleganciája iránt.

Gnadevicz Farkas ur pompakedvelő gavallér volt, mint nagyatyja, a ki elhagyta hegy tetején épült ódon ősi várát: Gnadvát, a nemzetség bölcsőjét, hogy lent a völgyben egy olasz izlésű igazi tündérhajlékot építsen. Unokája még inkább enyészetnek engedte át az ódon épületet a hegy tetején és tetemesen nagyobbitotta és szépítette az új kastélyt. Gnadevicz Farkasnak volt ugyan egy fia, a ki már husz éves korában elannyira szakasztott egy Gnadevicz volt; hogy a kerékbeli ősatya ragyogó képe is kénytelen volt elbujni előtte. De az urfi egy nap, az első nagy őszi vadászat alkalmával, irgalmatlanul föbe ütötte az egyik hajtót karikásával, és pedig a vadászatra meghívott valamennyi vendégnek egyhangu állítása szerint: teljes joggal, mert az otromba ficzkó oly keményen hágott ura kedvencz kopójának lábára, hogy egy egész napra nyomorékká lőn. Innét aztán az történt, hogy röviddel ezután Gnadevicz Jancsi nemcsak az új kastély nagy csarnokában függő családfán, hanem egész valósággal az erdőnek egyik cserfáján, kötéllel a nyakán, függve találtatott. A föbeütött ficzkó ugyan ha nem is kereken, hát legalább pallossal lakolt ezen gonosz tetteért; hanem ez nem támasztotta életre az utósó Gnadeviczot, mert az orvos állítása sze-

rint halva volt, föltámaszthatlanul halva, és ezzel vége volt a rablólovagság, tobzódások, hájtóvadászatok és lófuttatások hosszú históriájának.

Ezen borzasztó esemény után Gnadevicz Farkas ur azonnal otthagya a völgyi kastélyt, valamint általában e vidéket és Sziléziába költözött, ottani számos birtokainak egyikére. Magához vette távoli rokonát, egy nemzetségebeli mellékág utósó ivadékát, gondviselőnői minőségben. Kitünt azonban, hogy ezen rokon egy angyal szépségű fiatal leány, kinek látására az öreg ur menten elfelejté idejövetelének tulajdonképi célját és azt hitte, hogy hatvan éves háta még elég egyenes arra, hogy a vőlegényi mentébe bujhassek. Legmélyebb megbotránkozására azonban kénytelen volt tapasztalni, hogy jöhet idő, a melyben még egy Gnadevicz sem lehet többé gyöngéd szívbeli vágyak célja, és bőszen haragra lobbant, midőn a leány megvallá neki, hogy csufondárosan megfélekezve magas származásáról, szívét egy polgári eredetű fiatal katonatisztnek, egyik fővadásza fiának ajándékozta oda.

A fiatal ember összes birtoka kardjából és férfiasan szép alakjából állott, de alapos, tudományos műveltséget is szerzett volt magának, szeretetre méltó volt az életben és kitűnő jellemű. Midőn genadeviczi Gnadevicz ur a szép Marit, szerelmi nyilatkozata következtében, házából elkergette, a fiatal Ferber tulbaldogul nőül vette és

házasságuk első tiz évében egy királylyal sem cserélt volna. A tizenegyedik évben ugyan még kevésbé bántotta volna efféle vágyakodás, mert ez az 1848-ki év volt, — de ő reá is nehéz küzdelmeket hozott ez év és életének teljes átalakulását vont maga után. . . . Azon válságos helyzetbe jutott, hogy két kötelesség között kellett választania. Az egyik, melyet atyja már a bölcsőben dalolt neki, ekként szólt: „Szeresd felebarátodat, mint tenenmagadat, mindenek előtt pedig szeresd hazádat“; míg a másik, melyet, habár sokkal később, önmaga föl vállalt, azt parancsolta neki, hogy fegyvert fogjon ura érdekeiért. És ezen beltusában tökéletesen győzedelmeskedett ama bölcsőbeli dal, mely erős gyökeret vert volt szívében, Ferber nem lött testvéreire; csak hogy ezen győzelem megfosztotta őt állásától, biztos életpályájától. Elbocsáttatását kérte és röviddel utána meghülés következtében kórággyba roskadt, melyből csak évekig tartott sinlődés után kelhetett föl ismét. Arra aztán családjával együtt B. fővárosba költözött át, hol csakhamar szépen jövedelmező könyvvivői alkalmazást nyert egy jelentékeny üzletháznál. Ideje is volt, mert neje csekély vagyona egy bankárház bukása által odaveszett, és csak azon gyakori pénzbeli segélyezések, melyekben Ferber idősebb testvére, egy főerdész, a szűkölködő családot részesítette, tartották eddig a legrémesebb alaku nélkülözést tőlük távol.

Fájdalom, e szerencsének sem volt maradásága. Ferber főnöke a szenteskedő férfiak közé tartozott és minden körülötte levőt térítési dühével kinozott. Ferberre is kiterjeszkedett ebbeli buzgalma; itt azonban nyugodt komolysággal ugyan, de oly határozott ellenkezésre talált, hogy Hager urnak — úgy hívták az üzért, — jámbor lelke csaknem halálra vált ijedtében. És egy ilyen istentelen embernek ő ad kenyeret és óvó födelet! Még ő ad táplálékot az Isten országa feldulójának! Ez a gondolat éjjel-nappal üldözte, mindaddig, a míg csak egy elbocsátási levél folytán le nem rázta magáról e terhet, kitaszítván a rühös birkát az ő bárányainak nyájából.

Ezen időben Gnadevicz Farkas ur is elköltözék őseihez és földi pályafutása alatt szigoruan ragaszkodván nemzetsége azon elvéhez, mely szerint a sértés megtorlatlanul nem hagyandó; annál fogva életét nem is fejezhette be méltóbban, mint egy olyan sajátkezüleg irt végrendelettel, a melyben boldogult hitvesének egyik távoli rokonát nevezte ki általános örökösül és mely azonfelül következő zárpontot foglalá magában:

„Tekintetbe vévén hagyatékom iránti visszautasíthatlan igényét, Gnadevicz, férjezett Ferber Anna Máriának ama régi kástélyt hagyom örökségül a T. hegy tetején. Ferberné nem fogja kétségbe vonni, hogy jóakarattal emlékezem meg róla, tulajdonául hagyatékozván neki azon haj-

lékot, a melyben körül lesz véve számtalan emlékeivel azon nemes nemzetségnek, a melyhez maga is valaha tartozott. És jól tudván, hogy ős-idők óta mindig áldás és boldogság lebegett amaz ódon falak felett, és ezen tagadhatlan tényleges körülményt komoly fontolóra vevén, feleslegesnek tartom ezen ajándékomat még egyébbel is megtoldani. Azon esetben azonban, ha Ferberné Anna Mária adományom becsét be nem látván, azt eladná, vagy bármi néven nevezendő módon tőle megválnék, az örökségi igény részéről azonnal elenyészik és az L. városi árvaház lép helyébe.“

Gnadevicz Farkas ur e szerint egy csipős satyra hátrahagyása után fekete függönyü díszágyára fekvék. Ferber és neje öröksége husz év óta ország-világ előtt omladozó düledékhalmazképen volt ismeretes, melyet legalább husz év óta javító kéz nem érintett, és a völgybeli uj kastély berendezése alkalmával minden butoraitól, fali szönyegeitől, sőt rézfödelétől is meg lőn fosztva. Azóta a súlyos reteszek és lakatok porlepetten és megrozsdásodva függtek a hatalmas tölgykapun. Az óriás erdei fák, melyek a fakó épület tözsomszédságában sorakozának, háborítlanul fonták terebélyes ágaikat a lábaiknál felburjánzott buja bozót közé és az elhagytaott épület rövid időn ugy nyugovék a zöld, áthathatlan fal mögött, miként egy mumia.

A szerencsés átalános örökös, kinek nagyon

alkalmatlan volt erdeje közepén az idegen tulajdon, tetemes összeg árán is örömet szerezte volna vissza a régi épületet, de a végrendelethez furfangosan hozzátoldott záradék mindennemű alkudozásnak elejét vette e tekintetben.

Ferberné asszony pár nehéz könyvet ejtett a végrendelet neki megküldött másolatára, aztán szótalánul férje író-asztalára tette és kétszeres, mondhatni lázas hévvel folytatá félbehagyott munkáját, a harisnya kötést. Ferbernek minden lótás-futás daczára sem sikerült új alkalmazást nyerni és most kénytelen volt silányul díjazott fordításokkal, és midőn az is elfogyott, periratok másolásával tengetni napjait, és kinos helyzetében hű neje kézimunkák készítése által törekedett segítségére lenni.

De bármilyen borus volt is Ferber életege, a sűrű felhőtömegek mögül lassan-lassan egy csillag tűnedezett föl, a mely úgy látszott, pótolni akará a forgandó szerencse által megtagadott külső kegyadományokat. Ferberné szívét már akkor érinté egy sejtelve azon szelid sugárnak, mely egykoron borus életét felderítendő vala, midőn először állt elsőszülött leánykájának bölcsője előtt és a kedves szemeket látá, melyek a szép gyermekföből reá mosolygának. Ferberné asszony valamennyi barátnői egyetértettek benne, hogy a kis jövevény gyönyörű teremtés, rendkívüli tulajdonokkal megáldott gyermek, nem is úgy sival-

kodik, mint más ölbéli kisdéd, és minden oda mutat, hogy itt valami csudatevő tündér titkos keze működött.

Testületileg tarták keresztvizre a kis csudaszép gyermeket, szeretetteljesen összekoczódtak a felett, hogy melyikök szívét tölti meg nagyobb vonzódás a kis keresztleányka iránt és égre földre esküvének, hogy ez a nap teljes világléletoke felejthetlen marad, — a mi kétségen kívül tulságos és elhamarkodott követelés volt emlékező tehetségöket illetöleg, mert a mint Ferberék körülményei rosra fordultak, az önérdék azon módon durva ujjakkal végighuzódott azon emléken, és haj! nyoma sem látszott belöle.

A kis Erzsikét egyébiránt kevésbé nyugtalanította ezen régi tapasztalat, melyet neki már kilenczedik évében kellett volna tennie. Az állítólagos tündér sok más kedves adomány mellett pusztulhatlan jókedvet és igen sok akaraterőt dugott volt bölcsöje párnácskái alá; annakokáért most épen olyan hálás és derült szívvél fogadá anyja kezéből a száraz uzsonnai kenyérdarabkát, mint azelőtt a gyöngéd keresztmamák kifogyhatatlan csemegéit, és midön karácson este a gyéren kivilágított fenyőfácska csak pár almával és néhány szem dióval volt körülrakva, eszébe sem jutott, hogy e helyütt annakelőtte nagyon tisztességes mennyisége gyülekezett volt egybe a szép és kívánatos csecsebecséknek.

Ferber maga tanította leánykáját. Soha sem járt iskolába, a mely hiányt, fájdalom! mai nap sok esetben inkább előnynek lehet nevezni, ha meggondoljuk, miszerint nem egy fiatal leány sokkal tapasztaltabban hagyja el az iskolát, semmint azt a gondos anya kívánná, a ki odahaza óva őrködik a fiatal lélek tisztasága felett és nem is sejti, hogy az iskolában naponként szaporodó rühös birkák által olyan fogalmakkal ismerkedik meg, melyeknek ártalmas következményei az élet minden változataiban nyilvánulnak.

Erzsike fogékony elméje gyönyörűen fejlődött a lelki tehetségekben szintén gazdagon megáldot szülék vezetése alatt. Mély komolysággal adta át magát kiszabott tanulmányainak, azon hév vágygyal, hogy mindent, a mit magába föl vett, alaposan tudjon, és elenyészhetlen, tökéletes tulajdona legyen lelkének. A zenének pedig azon áhitattal engedte át magát, a melylyel az emberi lélek rendesen át szokta karolni azt, a mit tulajdonképi földi rendeltetéseül felismer. Csakhamar messze tulszárnyalta anyját, a ki tanítónője volt a zenében, és miként gyermekkorában a mint atyja homlokán felhőket venne észre, azonnal odahagyta volt játékát a szoba valamely sarkában és ölébe ülve, magakoholta aranyhaju tündérmesékkal szórakoztatta: hasonló módon engesztelé meg később a búbánat fekete démonait, melyek Ferber lelkét gyakran sötét éjszakába taka-

rák, búbajos dallamokkal, melyek tiszta gyöngyszemekképen fölvetődtek lelkében és azelőtt soha emberi fület nem érintették. De nem csupán ezen áldás származott a fiatal leány ritka tehetségéből. A kitünő zongorajáték a padlásszobában a szomszéd lakosok figyelmét is magára vonta; Erzsike lassan-lassan néhány tanítványt kapott, majd egy intézetben bízott reá a zongoratanítás, mi által lehetővé lőn neki, tetemesen csökkenteni a szülék életgondjait.

Itt ujra fölveszszük az elbeszélés folyamát, nem sajnálva a fáradságot, követni a fiatal leányt, a ki ama fürgeteges téli estén a szülei hajlék felé siet.

Erzsike már a görbe és egyenes, sötét és világos utczákon keresztül-kasul vezető, végtelenül hosszú uton is azon édes gyönyört élvezé, mely majd az otthonias szobácskába léptekor megszállja. Az atya, az ellenzős kis lámpa fényétől szeliden megvilágítva, az íróasztalnál ül, és Erzsike lépteit hallva, mosolyogva emeli föl halovány arcát, és baljába fogva a tollat, mely egész délután fáradatlanul repesett a papiron, jobbjával a hazatérő leányt vonja magához, hogy egy csókot nyomjon homlokára. Az anya, a ki a varrókosárral lábainál, rendesen mellette ül, hogy a halovány lámpafény lehetőleg közel legyen hozzá, édes mosolylyal üdvözli és Erzsike házi-czipőire mutat, melyeket elővigyázatból a meleg szobába

behozott volt. A meleg kályha tetején egy pár alma sutorog, és túlnon a kályha melletti sötétes, kényelmes sarokban, a pamlag előtti asztalon a kis theafőző dudolgat, melynek gyöngé kékes lángjainak egyuttal azon rendeltetés is jutott, hogy egy egész század ólomkatonát megvilágítsanak, melyekkel a hatéves kis Ernő, Erzsike egyetlen testvéröccse, hadigyakorlatokat végez.

Négy emeletet kellett Erzsébetnek mászni, míg a szűk, homályos folyosóhoz feljutott, a mely a szülei hajlékba vezetett. Itt gyorsan levette kalapját, köpönye alul egy uj, prémes sapkát húzott ki és szőke hajzatára nyomta. Így lépett a szobába, hol a kis Ernő legott örömujjongással eléje szaladt

De ma a kályha melletti sötétes sarok fényesen ki volt világítva és az íróasztal elhagyottan, sötétben állt; az atya a pamlagon ült, az anyát átölelve tartva; mindkettőnek arczán sajátos fény derengett, és bárha az anya szemei könnyekről tettek tanuságot, Erzsébet azért első pillanatra észrevevé, hogy e könnyek az örömnek folytak volt. Álmélkodva állt meg az ajtónál és ezen arczkifejezéssel, a kaczkiasan felcsapott sapkával felette bohókás képet mutathatott, mert atya-anya hangosan felkaczagtak. Erzsébet vidáman belevegyült a hahotába és a prémes sapkát kis öccse fekete fűrtös fejére tette.

— Nesze, kedves fiacskám, — mondá, mi-

alatt viritó kis arczát két keze közé fogván, megcsókolta, — ez a tiéd. És anyácskámnak is hoztam valamit a házhoz — folytatá boldogul mosolyogva, és négy fényes ezüsttallért nyomott az anya kezébe. — Ma kaptam ki első négy tallérnyi díjamat az intézetben.

— De Erzsi — mondá az anya könnyes szemekkel, szeretett leányát alávonván magához — Ernő tavalyi sapkája még elég becsületes állapotban van és neked sokkal nagyobb szükséged volna egy pár meleg keztyűre!

— Nekem, anyám? Fogd csak kezeimet, egyenesen az utcáról jövök, és mégis olyan melegem, mintha kályhában sülték volna. . . . Nem a, ez már nagy pazarlás volna. Fiacskánk nagyobb is, vaskosabb is lett, a sapka pedig nem lett az, annál fogva ezen kiadás ez idő szerint a legszükségesebb volt.

— Oh, te édes, kedves Erzsike! — kiáltá elragadtatva a fiu. — Még ott lent az első emeleten a kis báró urfinak sincsen olyan szép sapkája! . . . Ezt tesszük majd fel, mikor vadászatra megyünk, ugy-e papa?

— Vadászatra? — nevetett Erzsébet. — Nyilván az állatkertbeli szerencsétlen verebekre akarsz lövöldözni?

— Nem addig van, Erzsi kisasszony! — ujjongott a fiu — Majd bizony az állatkertben! — tévé hozzá komolyan — Ott meg is járnám . . .

Nem ott, hanem az erdőben, az igazi erdőben, a mely telided teli van szarvasokkal és nyulakkal, hogy czélozni sem kell, ha valamelyiket le akarjuk durrantani.

— Nagyon kíváncsi vagyok, mit mond a bácsi e vadászati nézethez — mondá mosolyogva az atya, mire egy levelet véve ki zsebéből, a fiatal leánynak nyújtotta oda.

— Olvasd e levelet, gyermekem — mondá — a thüringai erdész bácsi irta, a mint te nevezed.

Erzsébet szemével végig repült az első sorokon, aztán fennszóval olvasá:

„A herczeg, a kinek úgy látszik, egy tányér savanyu káposzta füstölt hussal, jobban izlik franczia szakácsának pastétomjainál — i kastélyában, tegnapelőtt pár órát töltött nálam az erdészlakban. Igen nyájas volt és azt mondta, hogy valami irnokfélét szándékozik mellém adni, mivel belátja, hogy vállamat nagy teher nyomja. Akkor én üstökön ragadtam az alkalmat, a vad épen kapóra állt, és ha el is vétem, legfőlebb egy pár őzposta bánja meg, a mi más esetekben persze nem igen esik meg rajtam.“

„Előadtam tehát neki, hogy veled a sors már egy par éve ördögös módon farkasszemet néz és arra kényszerít, hogy szép tudományod és képességeid mellett nyomorral kinlódjál. Az öreg ur azonnal elérté, mire czélzok, mert világosan be-

széltem, mint rendesen, és eddig sem értették félre szavaimat, kivéve talán az előkelő farkcsóválókat és macskahátúakat, a kik urokat körülnyalogatják és szeretnék vele elhíttetni, hogy az egyenes szivből fakadó egyenes szó nagyon kemény ő herczegsége fülei számára és csak franczia mézmáz méltó hozzájuk. . . . Nos aztán az öreg azt vélte, hogy hajlandó téged irnokul alkalmazni, mivelhogy engem, — hát itt olyasmit mondott, a mit neked nem kell tudnod, de a melynek én öreg legény létemre is úgy megörültem, mint akkor, midőn vén iskolamesterünk vizsga után azt mondta volt nekem: „Károly, emberül megfeleltél magadért.“ Arra aztán ő kegyelmessége meghagyta, hogy irjak neked e dologban és ő majd kiadja a szükséges parancsolatokat, — ötszáz ötven forint készpénz és szabad fa. Gondolkodjál tehát rajta, a dolog nem éppen rossz, és a zölderdő nekem mégis százszorta kedvesebb a ti átkozott padlásszobáitoknál, hol a szomszéd macskái nyivákolnak és száz millió kémény füstje marja szemeiteket.“

„De nehogy azt gondold felőlem, hogy én is egyike vagyok azon kéznyalóknak, a kik urok kegyes jó indulatját arra használják fel, hogy atyafiaikat hivatalba ültessék! Mert hidd meg, ha te nem volnál az, a mi, vagyis ha arra való tudományod nem volna, elébb harapnám le nyelvemet, semhogy uramat megcsaljam; más részt meg ép olyan melegen ajánlanám a vadonat ide-

gent, ha annyi képeséggel és tehetséggel bírna, mint te. . . . Ne vedd rossz néven, de hiszen tudod, hogy soha sem voltam barátja a zavaros fogalmaknak.“

„Hanem van még egy tuskó, a melyen át kell ugranunk. Tulajdonképen nálam kellene laknod és az lehetséges is volna, hahogy nőtelen volnál, a kinek nem kell több a négy falnál az ő becses egyenisége, és egy fiókos fogasnál, nyakravalói és a többi számára. De egy egész család számára egyáltalában nincsen hely az én magányos, vén patkányfészekféle erdészlakomban, a melynek ugyan már rég óta szüksége volna hathatós orvoslásra, de a méltóságos urak odafenn elébb nem gondolnak effélére, a mig csak a leszakadó mestergerendák a százötvenedik folyamodványra nem szórják a porzót. A legközelebbi falu pedig fél órányira, a másik egy órányira van az erdészlakhoz, — egyáltalában nem járja tehát, mivel abban a lucskos időben, a melyben itt gyakran van részünk, nem baktathatsz olyan messzire.“

„Hanem Jutkának, a szomszéd falubeli születésű vén gazdasszonyomnak egy enni való gondolata jött. Az a vén gnadeviczi kastély — az Istenben boldogult Gnadevicz gyönyörűséges hagyatéka, — a mint már megírtam neked, csak egy puskalövésnyire van az erdészlaktól. A Jutka tehát azt mondja, hogy gyönyörűséges hajadonkorában, a mi közben legyen mondva, jó egy fer-

tály század előtt lehetett, mint szobaleány szolgáltat Gnadeviczéknál. Az új kastély akkor még nem volt egészen készen és nem fért el benne a sok vendég, a kik évenként a nagy vadászatokra ott hivatalosak voltak. Akkor tehát a közből eső épület, a mely a kastély két szárnyát egybefogja, egy kissé ki lett igazítva és használható karba hozva. Ő reá volt bízva, megvetni ott az ágyakat és szellőztetni a szobákat, miközben, mint mondja, mindig nagyon félt. El is hiszem; egész sereg hazajáró lélek- és boszorkahistória tanyázik e vén párta alatt, mind a mellett hogy máskülönben nagyon tisztességes perszóna, és jó rendben tartja házatát.

„Igen erősen vitatja tehát, hogy a kastély ezen része még nem roskadhatott le egészen, mivelhogy akkor még igen erős állapotban volt, és e szerint elég ótalmul szolgálhat a magad és családod számára. Nem is lehetetlen; csak az, hogy valjon gyermekeid nem félnek-e a hazajáró lelkektől, azon esetre, ha amaz omladékos falak közt kellene lakniok?”

„Tudod, hogy csunyául boszankodtam az Istenben boldogult Gnadevicz semmirevaló hagyatékán és annalfogvást nem is vehettem volt reá magam, hogy ide áthelyeztetésem óta csak egyszer is megtekintettem volna ama vén fészket. A Jutka állítására azonban egyik legényemet tegnap délután egy fára mászottam, azon egyetlen he-

lyen, a honnan a kakukfészekbe tekinthetni; ez azonban azt mondja, hogy ott minden össze-vissza hever, mint a zöldséges kamrában. Azért tehát ma reggel bementem a városba a birákhoz, de ezek nem adják ki nekem a kulcsokat felhatalmazás nélkül feleséged részéről, és általában olyan akadémikusak, mintha amaz ódon lomkamrákban Golkonda kincsei volnának felhalmozva. Azok közül, a kik akkor a pecséteket reátették, egyik sem mondhatta meg, milyen állapotban van az belül, mivelhogy nagy bölcsen kívül maradtanak, attól való féltőkben, hogy netalántán néhány szobapadlat az ő bölcs fejökre méltóztatnék alázuhanni; és megnyugodtak abban, hogy a főkaput vagy egy tuczat tenyérnyi nagyságu pecséttel mázolták tele. Legjobb szeretném, ha együtt tekintenők és beszélnek meg a dolgot; határozz tehát hovahamarább és kerekedjél utra tiéiddel.“

Itt a levél kiesett a leány kezéből és ragyogó szemét visszafojtott lélegzettel meresztéatyjára.

— Nos, atyám, mit határoztál? — kérde hévvel.

— Szó sincs róla — viszonzá komoly arccal az atya — kissé nehezemre esik, leányom, kinyilvánítani előtted szándékomat, mert arczodról világosan látom, hogy a szép, népes B-t a világért sem cserélnéd föl az erdei magánynyal. Mindazonáltal meg kell tudnod, hogy amott az íróasztalon már boríték alatt lepecsételve fekszik

folyamodásom L. herczeghez az alkalmazás tárgyában. . . . De kötelességünknek tartjuk a te véleményedet is figyelembe venni, és azért egyáltalában nem vonakodunk itt hagyni téged, azon esetre, ha —

— Oh nem, ha Erzsike nem megy, inkább magam is itt maradok! — vágott közbe a kis Ernő, mialatt aggódva simult néniéhez.

— Csak légy nyugodt, szivecském — mondá mosolyogva Erzsébet — majd talállok én magamnak helyet a szekeren és ha nem, tudod te jól, hogy olyan bátor vagyok, mint egy katona és úgy tudok futni, akár a nyul. Kalauzomul szolgál majd a zöld erdő utáni vágy, a mely már kicsi gyermekkoromban jó nagy helyet foglalt el szívemben. Így aztán bátran előre rugaszkodom saját két lábamon és mit lesz majd atyámnak mit tennie, midőn egy szép este egy szegény, fáradt vándorló legény rongyos czipőben és üres tarisznyával, megjelenik a kastély előtt és bebocsáttatásért könyörög

— Persze, hogy kinyitjuk a kaput! — mond vidáman az atya — ha csak a bátor sziveket ótalmazó minden jó lelkek boszuját nem akarnók uszítani korhadtt földelünkre Egyébiránt nyilván szépen el kell majd haladnod amaz ódon kastély mellett és valamely magányosan álló parasztgunyhó ajtaján kopogtatnod, hahogy reánk akarsz bukkanni; mert amaz omladék kőhalmazban bajo-

san lehet majd egy kis helyet találni. a hol magunkat meghuzhatnók.

— Én is attól tartok — véli az anya. — Nagy ügygyel-bajjal össze-vissza járjuk az om-ladékokat és végre is mit találunk —

— A költészetet — mondá Erzsébet — oh akkor mindjárt elillanna erdei életünk üde illat-árja, ha az ódon kastélyban nem lakhatnánk! De hisz négy kemény fal és egy jókarban levő pad-lat csak lesz még ott valamely toronyban vagy egyébütt, a többit aztán észszel és ép, munkás ke-zekkel hozzá lehet toldani. . . . A netáni repedé-kes falakat betatarozzuk mohával, a szárnyasze-gett ajtók nyílásait deszkával szegezzük be, a négy pusztá falat behuzzuk szőnyeggel, az elmál-lott padlókővezetét sajátkezüleg fonott gyékény-nyel takarjuk be, a szürke bársonyköntösű, piczi négylábu nyalakodóknak komolyan hadat üze-nünk, ha éléstárunkat megtamadnák, a seprővel pedig rajta rontunk a nagy pókokon, a melyek fejünk fölött függve, azon gondolkodnak, ha nem kellene-e állandó tanyát ütniök rajta, t. i. fe-jünkön.

És ihlettől ragyogó tekintettel, elmerülve az üde, zöld erdőben kezdendő új élet képeibe, a zongorához sietett és kinyitotta fődélét. Vén, ki-koptatott zeneszer volt ez és gyöngé, rekedt hang-jai tökéletesen összeillettek külsejével; hanem azért mégis megragadólag szépen zengett Erzsé-

bet ujjai alatt Mendelssohnnak : „Zöld, sötét erdön át“ czimű dala.

A szülék hallgatásba merülten ültek a pam-lagon. A kis Ernő elaludt. Künn elcsendesült a vihar tombolása; hanem a be nem függönyözött ablakok előtt nagy mennyiségben hullottak a hó szállinkozó pelyhei. Az átellenes kémények, a melyek nem füstöltek többé, lassan-lassan vastag, fehér hálósipkát tettek föl és a mogorva öregkor módjára: hideg-meredten pillantottak a kicsi padlásszobába, mely a hófürgeteg közepett derült tavaszi eget rejtett magában — mert annak minden lakója tele édes reménynyel tekintett most a hívogató jövő elé.

III.

Pünkösöd! olyan szó ez, mely varázshatással lesz ez emberi szivre, valameddig csak virágot hajt a fa, a légben csattogva zeng a pacsirta és tiszta kék ég mosolyog fejünk felett; olyan szó ez, melynek csengése az önzés legkeményebb jégkérgé alatt, az aggkor hóleple alatt és a bubánattól megdermelt szivben is a kikeleti gyönyörök viszhangjait kelti föl.

Pünkösöd napja közeleg. Enyhe szellő fuval a hegyeken, lefujva fejükről a hó utósó maradványait. Párologva felkavarganak és csillámló tavaszi fellegekül hagyják el régi tanyájukat: a hegy ormát, mely nagy buzgón azon iparkodik,

hogy ránczos homlokát fiatal szamócza-indákkal és piros virágu afonyával körülkoszoruzza. Alant a pisztrángpatak ujongva zug elő az erdők mélyéből és roban keresztül a tarka, himes réteken. A magányos fűrészmalom újra vigan kelepel és alacsony, szürke, foltos zsindelytetejére a gyümölcsfák hintik virágpelyheiket.

Az országuton, mely a thüringiai erdőség bűbajos alján visz el, egy jól megrakodott postakocsin a Ferber család uj hazájába indul. Kora hajnal volt még, egy közeli torony vékony, éles szava épen a reggeli három órát hirdeté. Annak akáért csupán a vén, mogorva mutatófa és egy délczeg szarvasfalka, mely az erdő szélén fel-feltünedezett, gyönyörködhettek egy fiatal, boldogul mosolygó emberarczban.

Erzsébet erősen kihajolt a fuladt légű kocsiból és mély lélegzéssel szivta be az üde erdei levegőt, mely mint mondá, tüdejét, szemeit menten tisztára mosta az ott hagyott főváros parából. Ferber gondolatokba merülve szemközt ült vele. Ő is felüdítette lelkét a vidék bűbájain; de mégis inkább megindították őt gyermeke ragyogó szemei, a ki olyan mélyen érzé a szép természet igézetét és olyan mondhatlanul háladatos volt a viszonyok ujalakulásaiért. . . . Mily serényen forgatta a leány piczi kezeit, midőn L. herczegnek hön ohajtott kinevezési levele végre megérkezik! Volt akkor munka! Az átköltözködés gondjait

hűségesen levette a szülék vállairól és a magáéira rakta. A herczeg ugyan szép összeg uti költséget is utalványozott új tisztje számára és az erdész bácsi a magáéból is megtoldotta azt, de minden szigorú gazdálkodás mellett még sem volt az elégséges, és Erzsébet azon pár órát is, melyek naponkint pihenésére voltak szánva, arra fordította, hogy kereskedések számára fehér varrást vállalt; sőt nem egy éjszakát virrasztott át tüvel a kezében, mialatt szüléi a mellékszobában aludtak.

Csak egy keserű csepp hullott ezen élénk mozgalmasságba, és ez néhány nehéz könyüt is sajtolt ki a fiatal leány szemeiből; ez akkor volt, midőn két ember jött el hozzájuk és kedves zongoráját vállukra vevék, hogy új tulajdonosához szállítsák. Néhány forintért el kellett azt adniok, mivelhogy öreg volt és korhatag és előre látható volt, hogy a hosszú utat ki nem állná. Oh, de mikor ez mindig oly kedves, hű barátja volt a családnak! Miként az anya szava, oly édes-bizalmasan csengett Erzsébet füleibe vékony, reszketeg hangocskája! . . . Jövőre pedig tán pajkos gyermekkezek nyargalásznak ide-oda a tisztes billentyűkön és elkinozzák az öreg hangszert, hogy gyöngé hangját megerőltesse, miglen egyszerre csak örökre elhallgat. . . . De ez a fájdalom is le volt küzdve és most már túl van rajta, mint annyi sok máson, a mit szótlanul nélkülözött és véghez vitt volt; és a mint itt ült, vidáman ra-

gyógó szemeivel a reggeli szürkületbe tekintve, mintha ama szürke lepel mögül egy boldogsággal telt jövő jóslata bontakoznék ki előtte, — valjon ki lett volna képes ez életvidor- és ruganyossággal teljes fiatal alakban csak legkisebb nyomát is fölfedezni az utósó hetek fáradalmainak!

Még mintegy fél óráig haladtak így utasaink a sima, egyenes országuton, aztán lekanyarodtak a sötét erdőbe, a jó karban tartott uton. A nap immár teljes pompájában tündökölt az égen és csudáلكozólag mosolyogva tekintett alá a földre, a mely magas, fényes pártfogónőjének tudtán kívül éjszakának idején pompás gyémánt ékességet kerített volt magának. Éjfél után nagy zivatar vonult volt el a vidék fölött; sokat esett, még mindig nehéz cseppek függtek a fákon és sisteregve fercsentek szét, midőn a postakocsis valamely ágra csapott ostorával. . . . Milyen pompás erdő! Sűrű cserje közül hatalmas faóriások nyultak ég felé, fenn testvérileg egymásba ölelkezve terebes, izmos ágaikkal, mintha a világosságot és levegőt két halálos ellenségképen távol kellene tartaniok e csendes, titokteljes otthontól. Csak nagy-néha lopódzott alá egy-egy gyöngye zöld színezetű nap-sugár, ágról-ágra, a pelyhes fűvekre és piczi eper-virágokra, melyek miként szerteszórt hópelyhek, tenger mennyiségben lepték el a földet, fehér fejcskéiket kíváncsian az országut irányában ki-nyujtogatva.

Kis idő múlva ritkultak a fák és megint kis idő múlva, egy erdei rét közepén, az ódon erdész-lak tűnt fel. A postakocsis megfujta kürtjét; egyszerre mérges kutyavonítás hallatszott és hangos suhogással ijedten rebhent fel egy nagy galamb-sereg a ház rovátkos tetejéről.

Az ajtó előtt egy férfi állt vadászöltönyben, valóságos őskori alak, rengeteg szakállal, mely csaknem a melleig ért. Szeme elé tartva kezét, feszült figyelemmel tekintett a közeledő kocsi irányába; majd azonban hangos felkiáltással szökött le a lépcsőkön és lerántván a kocsi felhágóját, keblére vonta a kiugró Ferbert A két testvér egy pillanatig szótlantul tartá egymást átkarolva, aztán a főerdész gyöngéden eltaszította magától az ujon érkezettet és két kezét vállaira téve, figyelmesen vizsgálá annak vékony pénzű halvány alakját.

— Szegény Adolf — mondá végre mély, megilletődött hangon — így bánt el veled a sors? No, de várj csak, olyan egészségesseé leszesz te itt nálam, mint a hal a vízben még mindent jóvá lehet tenni Isten hozott ezerszer! És most össze is fogunk tartani, valamig csak a nagy hajrá-t el nem fujják, a mikor aztán nem kérdik tőlünk, ha össze akarunk-e tartani.

Ügyekezett leküzdeni megilletődését és ángyasszonyát s a kis Ernőt a kocsiból segíté kiszállni.

— Na, mondhatom, korán indultatok; nem mindig van ez így, ha asszonyfélékkel utazunk.

— Mit is gondolsz felőlünk, bácsi? — kérde Erzsébet. — Nem vagyunk mi álomszuszik és jól tudjuk ám, milyen színe van a napnak, midőn a földnél első reggeli látogatását teszi.

— Teringettét! — kiáltá meglepetve a bácsi — ki lármázik ott valahol a saroglyában? Na, elő veled, te kis béka!

— Kicsi, már mint én? Na, bácsikám, mikor lent leszek, tudom, nagyot csodálkozol, hogy milyen nagy leány vagyok! — ezen szavakkal Erzsébet kiugrott a kocsiból és egész testét magasra nyújtóztatva, lábujjhegyre állott. De jóllehet karcsu, könnyed alkotásu termete nagyobb volt a közepesnél, e perczben még is olyan formán volt az, mint mikor a délczeg barázdabillegető a hatalmas sással akarna mérközni.

— Lásd — mondá némileg meghunyászkodva — mégis majd a válladig érek, ez pedig untig elég egy jóra való leánytól.

A bácsi, feszes, egyenes állásba téve magát, hamiskás tekintettel vidáman mosolyogva, egy perczig alásandított reá; azután pedig miként egy pelyhet, oly könnyedén kapta fel a földről és a többiek hahotája közt félkézzel bevitte a házba, a hol valóságos mennydörgős hangon kiáltá:

— Jutka, Jutka, jér csak, hadd mutassam meg, milyen B-ben az ökörszem!

Az udvaron aztán nagy lassan és vigyázva, mint valami törékeny játékszert, letette az ijedt leányt, és fejét gyöngédeden két széles keze közé fogva, kétszer homlokon csókolta, mondván: — Egy ilyen babszemke, egy ilyen holdvilág képű tündérke azt hiszi, hogy akkora, mint a bátyja! Kicsi erdei boszorka, persze, hogy tudhatod, milyen képe van a napnak; hiszen a tulajdon fejed is tele van napsugárral!

A roham-lépések következtében, melyekkel a bácsi az udvarba szöktette, a szalmakalap leesett a leány fejéről, mire rendkívüli nagy menyenyiségű szőke hajzat lőn láthatóvá, melynek tiszta aranyfénye annál inkább feltűnő volt, minthogy a szép ivezetű szemöldök és a hosszú pillák sötét feketék voltak.

Az egyik mellékajtón e közben egy öreg aszszony jött volt ki, fent pedig a lépcsőzet könyöklőjénél néhány férfiarcz mutatkozék, de a melyek azonnal ismét eltűntek, a mint a főerdész arra felé tekintett. — No, nem kell elrohanni, ugysis megláttalak már benneteket! — kiáltá nevetve. — Legényeim, — szólt, öccséhez fordulva. — A kópék kíváncsiak, mint a verebek; no, de ma nem is vehetem tőlük rossz néven! — vélé, csintalanul mosolyogva, egy oldaltekintettel Erzsébetre, a ki

elfordított arczczal a megbomlott hajfonatokat ismét feje körül igazítá. Azután kezénél fogva az öreg gazdasszonyt, tréfás ünnepélyességgel e szavakkal mutatá be:

— Holzin Jutka leányasszony, a ház belügyminisztere és a magas rendőrség mindenre nézve, a mi az erdészlak udvarán és óljában örül az életnek, és végre a konyhabirodalom korlátlan uralkodónője. Mikor e nő az ételt feltálalja, bátran követhetitek, mert jó uton haladtok: de ha azon vészszel fenyeget, hogy rémtörténeteit és boszorkatudományát kitalálja előttetek, akkor fussatok, a merre láttok, mert azoknak vége-hossza nincsen. Most pedig — fordult a nevető öreghez, a ki tulajdonképen rettenetes csunya volt, de a száj és szemek körüli hamis és elmés kifejezése, jósgutjeljes tekintete és öltözetének hótiszta csinyjánál fogva, mégis azonnal mindnyája szívét megnyerte. — Most pedig elő azzal, a mit a konyhában és pinczében rejtegetsz. Ugy is tudom, azért sütötted olyan jókor a pünkösdi pogácsát, hogy az utasoknak mindjárt valami friss harapnivalójuk legyen.

Ezzel a konyhára mutatott és egyszersmind egy tág, világos sarokszoba ajtaját nyitotta ki. Mindnyájan beléptek, csak Erzsébet nem állhatta meg, hogy az udvarra szolgáló nagy ajtó irányába egy tekintetet ne vessen; mert a fehér kerítésen belül, mely a mindennemű aprómarhától népes nagy udvart két felül körülszegte, tarka virág-

ágyak ragyogtak feléje, néhány késő termésű almafa pedig messze be az udvarba nyújtá rózsaszín galyait. Nagy kert volt ez, mely lejtőzetesen a hegynek felnyulva, egy szép régi bükkfacsoportot is birtokába kerített. És mialatt Erzsébet ekként mintegy lebilincselve, mélázva a tornác oszlopához támaszkodott, az épület másik végén egy ajtó nyílt és egy fiatal leány lépett ki rajta. Feltűnőleg szép leány volt, bárha nagyon is kis termetű, a mit, úgy látszott, a természet a tátott nagy szemek által ügyekezett ismét kiegyenlíteni, melyek ragyogó fekete napokkint tündököltek. A tömött, sötét hajzat félreismerhetlen kaczérsággal volt feltűzködve, és néhány finomul bodrozott fürt a szobrászilag idomult halvány homlokra omlott alá. Az öltözék is, noha egyszerű kelméből készült, csaknem aggódó gondosságra mutatott és a figyelmes szemlélő a legjobb akarat mellett sem tehette föl róla, hogy csupán a szél iránti kiméletből volt a felső öltöny olyan diszes redőzetbe feltűzködve; mert a két igézetesen formás lábacska feltűnőleg szépen volt felpiperézve, bizonynyal nem azzal a szándékkal, hogy a gyapotruha alatt elhervadjanak.

A fiatal leány eleséggel telt szakasztót tartott a karján és egy marékkal a kövezetre szórt belőle. Legott nagy zsivaj keletkezett; a háztetőről a galambok röppentek alá, a tyukok hangos kodácsolással kerültek elő az ülőkék és fészkek-

ből, és a házi eb kötelességének ismerte szintén kivenni a maga részét az általános fölkelésből.

Erzsébet meg volt lepelve. A bácsi ugyan nős volt, de soha sem volt gyermeke, azt bizonyosan tudta; kicsoda tehát ezen fiatal leányka, a kiről soha sem tett említést leveleiben? Lement a lépcsőkön, melyek az udvarra vittek, és néhány lépést tett a fiatal ismeretlen felé. „Kegyed is az erdészlakba való?” kérdé nyájasan.

A fekete szemek csaknem szurólag szegeződtek a kérdezőre és egy pillanatig félreismerhetlenül nagy meglepetést fejeztek ki; azután egy gögös vonal jelent meg a finom ajkak körül, melyek még szorosabban összenyomultak, mint annakelőtte; a pillák félig aláereszkedtek a fényes szemekre, a melyek elfordultak, és nyugodtan, szótlanul, mintha nem is tudná, hogy valaki jelen van, szórta tovább a szemeket az udvarra.

E perczben Jutka, kávé s tálczával kezében, a pitvar-ajtónál ment el. Bizalmasan integetett a megdöbbsent Erzsébetnek, és midőn ez oda ment hozzá, kezénél fogva vont a házba, e szavakkal: „Fusson lelkem, ez nem való magának.”

A szobában már mindnyáját oly bizalmas és bensőséges beszélgetésben találta Erzsébet, mintha csak évek óta így együtt éltek volna. Az anya kényelmes karosszékből foglalt helyet,

melyet a főerdész az ablakhoz tolt volt, honnan kedves kilátás nyílt messze be az erdőbe. Egy nagy iromba macska bizalmasan az ölébe ugrott és látható gyönyörködéssel fogadta puha keze czirógatását. A mi pedig a kis Ernőt illeti, annak a szoba négy fala valóságos bányája volt a mindenféle érdekes dolgoknak. Székről székre mászott és szótalán ámulatban állt egy nagy üvegszekrény előtt, mely pompás lepkegyűjteményt tartalmazott. A két férfiú pamlagon ülve, a család jövő lakhelyéről tanakodott és Erzsébet hallá, midőn a bácsi épen mondá : — No, ha a hegyen nem lehet számatokra szállást berendezni, akkor egyelőre fent az én szobámban lesztek el. Íróasztalomat és egyéb holmimat itt lent helyezem el, azokat pedig bent a városban addig-addig kinózom, míg oda át a tulsó szárnyat egy emelettel meg nem toldják.

Erzsébet levetette az utiköpenyt és segített az öreg Jutkának a kávé elkészíteni. A boldogságra, mely egész szívét megtölté, ép az első árnyék borult volt. Még soha sem bántak vele szeretetlenséggel. Hogy ezt bűbajos lényének, tiszta gyermeteiségének köszönheti, mely a legdurvább lelkekre sem téveszti el hatását, arról igaz, nem volt tudomása ; olyas valaminek tekintette azt, a mi magától értetik, mert hisz ő is az egész világnak jót akar és mindenki irányában udvarias. Sokkal nagyobb volt megleptése és öröme, hogy itt

egy vele egyidős leánynyal találkozott, semhogy kétszeresen ne fájna neki ezen visszautasíttatása. Amellett még az ismeretlen leány külseje is élénk érdeket keltett benne. A mesterkéeltséget viseletében legkevesbbé sem vette észre, minthogy maga is legkevesbbé sem ismerte azon vágyat, a pipere különös segédeszközei által szembetűnővé tenni külsejét. Szüléi mindig azt mondták neki, ügyekezzék lehetőleg gazdaggá tenni lelkét és szoktassa szivét mindig jobban-jobban a jóra, akkor bárminő idomokat adott is neki a természet, külső megjelenése soha sem lesz elidegenítő.

Édesanyjának azonnal feltűnt a komolyság leánya arcán. Magához szólítá és Erzsébet elkezdé neki beszélni, a mi vele történt, de legott az első szavaknál a főerdész oda fordult hozzá. Bozontos szemöldei között mély bazárda képződött, a mi komor és haragos kifejezést adott arcának. — Ugy? — mondá — hát te már azt is láttad? . . . Na, akkor elmondom nektek, hogy kicsoda és micsoda. Pár év előtt házamhoz fogadtam, hogy Jutkának segítségére legyen a háztartásban. Boldogult feleségem rokona és sem szüléi, sem testvérei nincsenek. Jót akartam tenni és ezáltal egy ostort hoztam a házamba, mely sujt anélkül, hogy roszt követtem volna el. . . . Már az első hetekben reájöttem, hogy e főben egyetlen egy ép gondolat nem lakik . . . hanem csupa merő tulcsigázott képzelődés és rengeteg elbizottság.

Nagy kedvem lett volna, ismét oda küldeni őt, a honnan jött, de akkor Jutka elkezdett pityeregni és óbégatni, holott épen ennek volna legkevesebb oka reá, mert a fiatal jószág csak alkalmatlanságára volt, mindenbe belekottyant és örökké a rokonságot firtatta az öreg szolgáló ellenében. . . Én a mint csak lehetett, körmére koppintottam, derekasan hámba fogtam és huzattam vele a munka szekerét, hogy így a nagyralátás ördögét kiűzzem belőle, és akkor egy ideig jól is ment minden Azonban odaát Lindhofban, a néhai Gnadevics-féle birtokon, melyet az általános örökös bizonyos Walde urnak adott el — valami egy év óta valami Lessen báróné lakik. Maga a tulajdonos, kinek se neje, se gyermeke, afféle régiségbuvár, sokat kóborol, azért egyetlen hajadon testvérhugát is a nevezett asszonyság ótalma alá helyezte — és Isten jóra fordítsa a dolgot, mert biz azóta ott minden fejtetőre van állítva. . . Azelőtt mikor valaki azt mondta nekem, ez vagy amaz egy istenes ember, tiszteltem-becsültem, és lekaptam előtte fejemről a sipkát; most ököltre szorítom kezem és mélyen a szemembe huzom a sipkámat, hogy csak ne is lássam, annyira felfordult világot élünk. Lessen báróné is az e fajta istenesek közé tartozik, a kik csupa istenességből durvák, kegyetlenek és szívtelenek; a ki nem süti le képmutatólag szemét, hanem bátran fölfelé tekint, Istenét keresve, azokat e nő makacsabban üldözi,

mint a kopó-falka a vadat. Az én drágalátos unokahugom is ebbe a hajtásba tévedett; jobb földet keresve sem lehetett volna találni a fejében levő gyim-gyom számára, és most van mit szenvedni tőle. Egyik onnan által való komornával ismerkedett össze és minden szabad idejét azoknál vesztegette. Eleinte semmi rosztat nem láttam a dologban, míg egyszerre csak térítési kísérletekkel állt elő. A Jutka nem volt neki elég istenfélő, mivelbogy napjában tizszer félben nem hagyta a dolgot, hogy imádkozzék. . . . az a szegény öreg, a ki lében-fagyban sokszor köszvénytől kinzatva, minden istenadta vasárnap Lindhofba megy a templomba, kötelességeinek mindig hiven megfelelt, és egy hosszú életet munkával töltött le, a mi pedig százszorta többet ér a henyélés melletti örökös térdkoptatásnál. De még énnekem is merészkedett menni az erkölcstrombita; hanem ez egyszer emberére talált és megelégedett az első kísérlettel. Arra aztán megtiltottam neki a lindhofi kastélybeliekkel való találkozást; mert minden óvatlan pillanatot arra használt, hogy titokba oda szökjék . . . Háladatosságról irántam, a ki róla gondoskodom, szó sincs: semmi belső kötelem köztem és közte, és azért kétszerte nehéz reám nézve, őrizkedni fölötte. Isten a megmondhatója tehát, miféle bogara szállhatott a fejébe, de már vagy két hónapja egy szó nem jön ki a száján, nem beszél senkivel sem itt, sem másutt.

Szigorúság, szép szó, mind hiába; végzi dolgait, mint annakelőtte, csakhogy a némát adja. És mint-hogy arczái is elveszték pirosságukat, az orvost kérdeztem meg, a ki már azelőtt is gyógyította. Ez azt mondta, hogy testileg semmi baja, csak elméje, úgy látszik, felette túl van csigázva és mivel már több háborodási eset fordult elő családjában, ne igen ellenkezzünk vele; idővel majd megunja a némaságot és egyszer csak szarkamódon újra megered a szája. . . Isten neki tehát, ezt is megkísérlem, de szó sincs róla, nagy megerőltetésembe kerül. Nem szeretem a savanyu képeket körülöttem és jobb ízűen esik a száraz kenyér vidám arczok mellett, mint a drága csemege alattomosok társaságában. Nosza, aranyhaju piczike — folytatá, Erzsébethez fordulva és végig simitá homlokát, mintha a boszantó gondolatokat egytől egyig leakarná onnan törülni — told szép csendesen anyácskádat az asztalhoz, annak a kis legénynek pedig, a ki majd a szemét kinézi fegyvertartó fogasomon, köss asztalkendőt a nyaka körül, és együtt reggelizünk. Akkor egyet pihentek és kinyugasztaljátok a hosszú utat, mert ebéd után a Gnadevicz-kastély fölkeresésére indulunk. Jó lesz tehát elébb a szemeteket is egy kis alvás által megerősíteni, nehogy megártson a nagy fényes ragyogás, a mit odafenn előtalálunk.

Reggeli után, mialatt apa-anya szundikált és a kis Ernő egy nagy ágyban fekvé az erdészlak

szobájának csudaszép látványaival álmodnék, Erzsébet a legszükségesebb házineműeket a felső emeleti szobában rakosgatta el. Ő a világ minden kincseért nem birt volna most alunni. Ujra meg újra az ablakhoz fordulva, az erdészlak mögött felnyuló erdős hegy felé tekintett. Annak a tetején magas lombok közül egy finom fekete vonal rajzolódott le élesen a sötét-kék égen. Ez, a mint az öreg Jutkától megtudta, egy ősrégi vasrud a genadeviczi várkastély tetején, a melyen rég letűnt időkben a Gnadeviczek büszke lobogója lengett. Valjon ama lombos fák mögött megtalálják-e szüléi az évek óta hön ohajtott menedéket, a hol fáradt tagjaikat kipihentethetik a fáradalmas hanyattatástól otthontalan földön!

Az udvarra is esett kereső tekintete; de a néma leány nem mutatá magát többé. A reggelinél sem jelent meg és úgy látszott, hogy föltette magában, kerülni minden érintkezést a vendégekkel. Ez rosszul esett Erzsébetnek. A mit a bácsitól hallott, kellemetlen bonyomást tett ugyan reá, a fiatal sziv azonban nem olyan könnyen vál meg ábrándjaitól és inkább engedi magát kiábrándítani tarka szappanbuborékainak szélylyefoszlása által, mint az öreg kor tapasztalatai által. Kétszeresen érdekesnek tűnt föl előtte a szép leány, a ki titkát állhatatosan elzárja ajkai mögött, és egyre azon törte fejét, hogy mi lehet a hallgatás oka.

Dél tájban Erzsébet a bácsit az erdőről hazatérni látván, eléje sietett és a ház előtt fogadta köszöntésével. Már kicsi gyermekkorától fogva nagy rokonszenvet érzett a soha sem látott erdész-bácsi iránt, a ki midőn a többi rokonság és barátok elfordultak szüléitől, változhatatlannak bizonyult szeretetében és tőle kitelhetőleg iparkodott felszárítani a szerencsétlen család könyeit. És a mint így maga előtt látta a derék, szilárd férfit, a ki egy hajszálnyira sem tér le azon utról, melyet helyesnek tartott és ki minden szilárdsága mellett gyöngéden érző szívvvel is bir, bár ha azt néha kissé erős tréfák alá iparkodik rejteni — oh, csak most érzett igazán mély, gyermeki tiszteletet iránta.

Ugy látszott, a fiatal leány gyöngéd figyelme nagyon kellemesen lepte meg a bácsit. Nyájasan megsimogatta fejét és aranyos leánykájának nevezte. Ez pedig vidáman karjába akaszkodott és a szobába érvén, előhozta neki házisapkáját, melyet reggel megérkeztökkor viselt volt.

A legvidorabb jókedv közt telt ebéd után Jutka egy töltött pipát vett le a sarokbeli fogasról és egy meggyújtott fidibusz kíséretében elhozta a fővadásznak. — Mi ütött hozzád te Jutka? — mondá az tiltakozólag és tréfás megütődéssel. — Vagy azt hiszed, el bírnám viselni azt a tudatot, hogy én itt egész kényelemmel pipá-

mat szurtyongatom, míg a kis Erzsikének a talpát csiklándozza a vágy, fölászni a hegyre, hogy fitos orrocskáját a tündérlakba üsse? Nem én, azért azt tartom, jó lesz a fölfedezési utra indulni.

Mindnyáján fölkerelkedtek. A főerdész anyjának nyújtotta karját és elindultak az udvaron és kerten át. Kiérve, egy ember csatlakozott hozzájuk; kőmives volt a szomszéd faluból, a kit a főerdész ide rendelt, hogy szükség esetére kéznél legyen.

Meglehetősen meredek úton haladtak az erdőn, kevésbé járt keskeny ösvényen, de a mely lassankint szélesebbre vált és végre egy kis szabad térségre vitt, melyen túl, mint látszik, magas, mogorva szikla emelkedék.

— Ime, van szerencsém — mondá a főerdész gunyos mosolylyal a bámészkodó Ferbernek — teljes dicsőségében bemutatni neked az Istenben boldogult Gnadevicz hagyatékát.

Óriás fal előtt álltak, a mely egyetlen kötőmegnek látszott. A mögötte levő épületekből már azon okból sem lehetett legkevesebbett is látni, mivel az erdő egészen közel huzódott hozzá és a szemlélő egy lépést sem tehetett hátra. A főerdész végig haladt a fal hosszában, melynek alján kuszónövények fonódtak össze, és vasrostélyban vég-

zódott. Innen előttevaló nap eltávolíttatta az össze-
vissza csomósodott dudvát, és most egy köteg
nagy kulcsot vett elő, melyeket Ferberné asszony
átutaztában L-en tegnap a hatóságtól átvett volt.

A három férfinak ugyancsak meg kellett
feszíteni erejét, míg sikerült nekik kinyitni a
berozsdásodott zárat és lakatokat. Végre a ka-
pu nyikorogva megfordult sarkaiban és hatalmas
porfelhő csapott föl. A belépők egy három oldalt
épületekkel befoglalt udvaron voltak. Szemben
velők a kastély tekintélyes homlokrésze terült el,
melyen nehéz vaskorlással ellátott széles kőlép-
cső az első emeletre vezetett. Az oldal-szárnyak
hosszában komor oszloptos folyosók húzódtak
el, melyeknek gránit-pillérei és ivezetei legyőz-
hetetlenül látszottak dacolni az idővel. Az udvar
közepén néhány vén gesztenyefa terjesztette ki
lesoványodott ágait egy rengeteg vízmedence fö-
lött, melynek közepében négy hatalmas vizsugár
szökkenhetett fel a földből és tölthette meg a
medenczét; de most már csak egy vékony erecske
folydogált a szörnyeteg fogai között, a mely épen
elegendő volt arra, hogy a víztartó kőhasadékai
közti kotynyél fűszálakat öntözgesse és halk,
mélabus csergedezésével némi kis életet adjon a
pusztaságnak. Az egész területen csupán a külső
falakon és az oszlopos folyosókon pihenhetett meg
félelem nélkül a szem. Az üveg nélküli ablakokon
át a belsőnek kegyetlen pusztulását lehetett

látni. Néhány szobában a felső boltozat leszakadt volt, másokban a gerendázat úgy aláereszkedett, mintha a legkisebb érintésre össze akarna omlani. A külső lépcsőzet vészjóslólag félig a levegőben függött; néhány sulyos, zöld mohával benőtt kő már le is vált volt belőle és az udvar közepébe zuhant.

A belépők körültekintettek az ódon kastély pusztaságos udvarán és — Itt nincs mit keresni — mondá Ferber; — jerünk tovább.

Mély, sötét bolthajtáson át egy másik udvarra értek, a mely bár sokkalta nagyobb volt az elsőnél, még félelmesebb benyomást tett és pedig szabálytalanságánál fogva. Itt egy omlatag, komor építmény messze be az udvarba szögelt, sötétes sarkot képezve, a hová a napsugár el nem juthatott; amott egy csonka torony emelkedett, sötét árnyékot vetve a mögötte levő épületszárnyra. Egy vén bodzafa, mely egy sarokban tengeté nyomorult életét és melynek levelei aláhullott vakolattal voltak tele, úgy szintén imitt-amott egy-egy fakó fűszál a kövezet repedései közt, még szomorubb színbe öltöztették a rideg elhagyatottságot köröskörül.

Egy hang sem szakítá félbe a halálcsendet, mely itt uralkodott; még egy csókasereg is, mely fent a magasban a tiszta kék eget szeldelé, szótlanul repült el felette, és azért csaknem ki-

sérteties koppanáskint hallatszott a belépőknek önönlépteik zaja.

— Ime — mondá Ferber, elfogódva az enyészet tekintetétől, — a régi hatalmas urak kötémegeket halmoztak föl, azon hiszemben, hogy nemzetségek bölcseje szilárdul és elpusztulhatlanul, minden időközön át hirdetendi nevök dicsőségét. Mint a különféle építészeti modorok mutatják, mindegyike izlése- és szükségéhez képest ujonnan berendezte magának az ősi örökséget, mintha az a világ végeig tartana.

— És mégis csak kevés ideig zsellérkedett benne — szakítá félbe a főerdész, — és végre még azt is meg kellett érnie, hogy a hatalmas házi ur: a föld, őt magát bőristől, porczikástól házbérgyanánt lefoglalta De jerünk tovább brr, fázom itt halál van, csupa merő halál!

— És te ezt halálnak nevezed? — kérdé egyszerre Erzsébet, a ki az egész idő alatt szorongatott szívvvel hallgatott, az egyik kapu bolthajtására mutatva, mely félig el volt takarva egy előre rugott támoszloptól. Ott egy rácsajtó mögül napvilágos pázsit ragyogott és a vasrudakon fiatal csipkerózsák nyugaszták fejecskéiket.

Erzsébet egy-két szökkenéssel az ajtónál termett, melyet egy hatalmas nyomással feltasztott. Ezen meglehetősen tág, szabad térség, mely előtt állt, hajdanta alkalmasint a kertet képezte,

— most lehetetlen volt annak nevezni a zöld vadont, mert egy talpalatnyi ut sem volt itt fölfedezhető, alighogy imitt-amott valamely szobor-félének megnyomorított feje tűnt fel az indák, bokrok és elősdi növények bonyodalma közt. A vad-szöllő vastag venyigéi egész az épület emeletéig felfutottak, és az ablakpárkányok körül csavarodva, onnan ismét mint egy zöld eső omlottak alá a virágzó csipkerózsák- és orgonavirág-bokrokra. És ez elszigetelt, virulatos kis darab földön olyan nagy a zsongás és zizegés, mintha a kikelet itt gyűjtötte volna egybe valamennyi szárnyas seregeit. A légben számtalan pillangó repdesett és a párkány levelei alatt aranycsillámu bogarak sűrűlödtek. És mindezen virulat és élet fölött gyümölcs- és hársfák emelék föl koronájukat, egy kis dombon pedig kertilak maradványai heverték.

A kert kétfelül két emeletes épülettel volt körülvéve és a térség négyszögét magas töltésféle egészíté ki, a melyen át az erdei fák sudarai a kertbe néztek. Az épületek itt is az enyészet nyomait viselék; a falak itt is jó karban voltak, de belül teljes pusztulás. Csupán egy, két szárny közé beékelt egyemeletes építmény tűnt föl sötét tekintete által. Ezen nem lehetett keresztül látni, mint a többi földél- és ajtóvesztett épületen; a lapos tető, mely két szabadon álló végén vaskos kőpárkányzattal volt beszegve, úgy látszott, vihar

és vészszel daczolt, és hasonlóképen a szürke ablaktáblák, melyek itt-ott a kuszó növények sokasága alól kilátszottak. A főerdész vizsga tekintet vetvén reá, úgy vélekedett, hogy nyilván ez azon épületrész, melyet Jutka említett volt; meglehet, hogy ez belülről nincsen olyan irtóztató állapotban, mint a többi épület; csak azt nem foghatja meg, mikép férhetni ezen odaragasztott fecskefészekhez. Annyi áll, hogy lépcsőnek avagy ajtónak nyoma sem volt látható, a mi ugyan a földszinti áthatlan növényfonadékknál fogva is teljes lehetetlen volt. Elhatározák tehát az egyik nagy szárnynak csonka ugyan, de mégis meglehető szilárd kőlépcsőjén a fölmenést mérészleni és ily módon végére járni a dolognak. Ez sikerült is, habár folytonosan a meghajlott falba kellett fogódzniok. Előbb egy nagy terembe értek, melynek a kék ég szolgált padlatul és egyetlen ékességül fent a fal tetején néhány zöld bokrot birt felmutatni. Szélylyel vált gerendák, szarufák, egyes padlatrészek festészeti maradványokkal, borzasztó módon összevissza heverték, melyek közt az utkeresők csak átkapaszkodva haladhattak tovább. Azután hosszú sora következett a szobáknak, a pusztulás hasonló állapotában. Egy-egy falon még családi képek rongyai fityegének, melyek félelmetes és egyszersmind nevetséges módon hol egy szemet, hol egy pár keresztbe tett halvány nőikezet, vagy egy szinpadiasan

előrenyújtott és vaslemezzel fedett férfilábat tün-
tetének föl.

Végre eljutottak az utolsó szobába és egy
magas ajtóboltozat előtt álltak, mely téglával volt
befalazva.

— Ahá! — mondá Ferber — itt kísérték
meg elzárni a közbeeső épületet az általános pusztulástól. Azt tartom, mielőtt a keresés nyaktörő
munkáját folytatnók, jobb volna előbb a köveket
elhordatni innen.

Az indítvány tetszett és a kőműves munká-
hoz fogott; egy mély fülkéhez ért s azt állitá,
hogy itt kettős falak vannak. A két férfi dereka-
san segített és csakhamar egy hatalmas tölgyfa-
ajtó tűnt elő a szétbontott fal mögött, mely csak-
hamar félre lőn takarítva. Az ajtó nem volt be-
zárva és engedett a férfiak nyomásának. Egy tö-
kéletesen sötét, fulladt légű helyiségbe léptek.
Csak egyetlen gyöngye napsugár vergődött át egy
keskeny hasadékon és megjelölé a helyeket, a hol
az ablakok lehetnek. A már oly rég óta magára
hagyatott ablakzár keményen ellene szegült a fő-
erdész erőlködésének, hasonlóképen az ablaktáb-
lák, melyekhez kívülről a fák ágai erősen hozzá
nyomakodtak. Végre nagyot sivitva engedett a
nyomásnak — egy magas, boltíves ablakon át zöl-
des arany szín napvilág ömlött be, és egy nem
széles, de hosszú szobát világított be, melynek
falai gobelin-szőnyegekkel voltak kikárpitozva. A

felső padlat mind a négy végén a Gnadeviczok festett czimere diszlett. Mindnyájuk csudálkozására teljesen be volt butorozva, még pedig hálószobai használatra. Két menyezetes ágyszinehagyott függönyökkel, a két fal mellett állva, teljesen fel volt szerelve. Az ágynemű még a finom czihákban volt, és a selyem matracsok alig vesztettek valamit színökből. Ami csak előkelő emberek kényelmére szükséges, minden megvolt itt, és bár nagy porhalmaz alá temetve, mégis tökéletesen használható állapotban. E szoba mellett volt egy másik, sokkal nagyobb, két ablakkal; ez szintén be volt butorozva, habár avult izlés szerint és félreismerhetlenül innen-onnan összeszedegedett butorizzattal. Egy ó-szabásu íróasztal, mesterségesen kirakott táblával és szeszélyes czirádájú lábakkal egyáltalában nem találta magát jól a piros párnázatu divatosabb pamlag közelében, és az arany keretek, melyekben néhány nem épen rossz vadászkép függött a falon, nem illettek össze a nagy fali tükör ezüstös foglalatával. De mindegy — azért semmi sem hiányzott itt, a mi e helyiséget kényelmessé tegye; még egy hosszú, bár kissé megfakult szőnyeg is ki volt terítve a padlón, a tükör alatt nagy, ó-divatu óra sem hiányzott. Ezután még egy kicsi, szintén bebutorozott szoba következett, a melyből egy ajtó az előszobába és a lépcsőre nyilott. E szobákon túl még három egyforma nagyságu szoba volt,

melyeknek ablakai a kertbe néztek és melyek közül az egyik, puhafa butorzattal és két ágygyal, minden esetre a cselédségnek szolgált volt lakásul.

— Teringettét! — kaczagott jókedvűen a főerdész — hisz itt olyasmit találunk, a miről szerény lelkeink álmodni sem mertek! Na, ha azt az istenben boldogult méltóságos ur tudná, a bizony czinkoporsójában is megfordulna! Ezek pedig mind olyan holmik, a melyeket egy kötelességéről megfélelkezett kulcsárnő lelkének, vagy egy elméjében meggyöngült öreg udvarmester hűtelen emlékező tehetségének köszönhetünk.

— De valjon szabad-e ezt megtartanunk? — kérde Ferberné is, Erzsébet is egyszerre, a kik eddig szemmeresztve álltak meglepetésökben.

— De még hogy, édes lelkem! — nyugtatá meg őket az atya. — Bátyád reád hagyta a kastélyt mindenestül, a mi benne van.

— És ez vajmi kevés — mormogott belé a főerdész.

— Várakozásainkhoz képest azonban mégis valóságos kincses bánya ez — mondá Ferberné asszony, mialatt egy csinos szekrényt kinyitott, mely különféle porcellán-edényt tartalmazott, — és ha akkor, midőn még reményektől biztatva, igényteljesen az életbe tekintetem, bátyám gaz-

dag örökségben részeltet, bizonynyal az sem tett volna nagyobb hatást reám, mint most e váratlan felfödözés, mely annyi nagy gondtól megszabadít.

Eközben Erzsébet kihajolt az első szoba ablakán és megkisértette szélylyelválasztani a faágakat, melyek a homlokzat egész ablaksorát tökéletesen eltorlaszolták és azért csak zölde, derengős világosságot engedtek elterjedni a szobában. — Beh kár! — vélé, belátván hiábavaló erőlködését — egy kevés kilátás az erdőre épen kedvemre lett volna.

— És te tán azt hiszed, — mondá a főerdész, — hogy így hagylak benneteket e zöld sánczok közé rekedve, a hol lélegzeni sem lehet becsületesen? Csak bizd azt énreám, még ma segítve lesz e bajon, piczike Erzsike.

Fölmentek a lépcsőn. Ez is jó karban volt és egy nagy csarnokba vezetett, melynek közepén óriási asztal állott, hosszulábu székektől körülvéve. A padló téglával volt kirakva, a falak azonban és a padlat művészien faragott faburkolattal voltak ellátva. Ezen nagy teremnek négy ablaka és egymással szemközt két ajtaja volt; az egyik a kertbe vitt, a másik, mely csak nehezen nyílt, az épület és külső fal közé szorított keskeny szabad térre. Itt a mogyoró- és egyéb bokrok buján elhatalmasodtak volt már, mindazonáltal sikerült

a férfiaknak, utat törni rajta keresztül, és három lépéssel egy kis ajtó előtt álltak, mely a külső falon át az erdei csalitosba vezetett.

— Most — mondá örömmel Ferber — már az utósó aggodalom is elenyészik. Ez a bejárás kincset ér. Mert most nem kell többé végig mennünk az udvarokon, a mi minden esetre hosszadalmas és bizonyynyal veszélyes is volna.

Még egyszer bejárták a hajlékot, értekeztek a berendezésről és a kőművest holnapra iderendelték, hogy az egyik szobából konyhát csináljon. Azután jól eltorlaszolván és bereteszelvén a nagy épületszárnyhoz vezető tölgyfa ajtót, vissza-indultak haza, a mi a sűrű bokrok közt nagyon fáradalmas munka volt ugyan, de mindamellett ajánlatosabb volt az elébbi nyaktörő utnál.

Midőn a hazaérkezők a erdész lak kertjébe értek, Jutka nagy kíváncsian ment eléjük a kis Ernő társaságában, a kit őrizetére biztak volt. A bükkfák alatt, fehér abroszos asztalon már elkészítette volt számukra az uzsonnai kávé, és a kis árnyékos helyen minden kényelemről gondoskodott; de most ő is tudni akarta, mily állapotban találták ott fenn a dolgokat, és örömteljes meglepetéssel csapta össze kezét, midőn a felfödözésről értesítették.

— Én szerelmes Istenem! — kiáltá —. Ne lássa főerdész uram, hogy igazam volt? A

bizony, ott felejtették a holmikat és azon nincs is mit csodálkozni. Mihelyt a Gnadevicz urfit a földbe tették, az öreg méltóságos azon módon nyakra-főre elutazott és valamennyi cselédet magával vitt. Csak Silber, az öreg udvarmester maradt ott, az pedig öreg napjaiban nagyon elgyengült elméjében, azután meg lent az új kastélyban is töméntelen sok holmi volt, hogy alig győzte ügyeléssel, nehogy keze alul valami elveszsen; akkor aztán ott fenn minden úgy maradt, a hogy volt és egy árva lélek sem tudott felőle. . . . Én szerelmetes istenem, hiszen nekem minden darab holmi megfordult volt a kezemben, én poroltam, tisztogattam . . . az órától pedig úgy féltem, mert az ha üt, olyan szomorú nótát játszik, és ez olyan hosszadalmasan kongott a szobákban, a hol egyes-egyedül dolgoznom kellett . . . Ugy bizony, akkor még fiatal voltam . . . hová is lett az idő!

Kedélyes beszélgetés és tervezgetések közt telt el az uzsonnai óra. Mivel pedig Erzsébet azt mondta volt, hogy nem képzelhetne magának szebbet, mintha ott fenn éppen pünkösds-vasárnapra ébredne először, midőn a környékbeli templomhangok hozzájuk elhallatszanának, és mivel Ferberné asszony is osztozott e nézetben, annál fogva el lőn határozva, mindjárt másnap reggel egész erővel hozzá fogni az igazításokhoz, hogy pünkösds előtti este már belehessen költözni az új

hajlékba és a főerdész minden embereit rendelkezésükre adta e czélra.

Jutka egy gyepágyra telepedett le, nem messze a társaságtól, hogy szükség esetére kéznél legyen, és hogy épen munka nélkül ne üljön, hát egy-két marék sárgarépat tépett ki az ágyból és azt tisztogatta. Erzsébet melléje ült és segített neki.

— Maga e vidékről való, — kezdé — azért bizonyosan ismeri is e régi kastély történetét. Meséljen nekem valamit róla.

— No persze — viszonzá az öreg gazdaszony — Lindhof, a hová való születésű vagyok, a mióta csak a világon van, mindig a Gnadevicz uraságoké volt és lássa édes lelkem, az olyan kicsi faluban minden dolog az uraság körül fordul meg. Ott semmi sem vész el, a mi a kastélyban történik; firól fira száll az, és mikor a méltóságos uraságoknak már rég nem fáj a foga, a falubeli legénység és leányok még mindig csak róluk sutognak.

Hát már mint az én boldogult nagymamám, a kit én még jól ismertem volt, az bizony olyan történeteket tudott róluk, hogy az embernek a hajszála felborzolódott tőle. Hanem aztán rettenetes nagy tisztelettel volt is minden iránt, a ki a Gnadevicz nevet viselte, és valahányszor az uraság elkocsizott előttünk, mindannyiszor egész a föl-

dig nyomintott alá reszkető két kezével, mert hát én akkor még kicsi gyermek voltam és nem tudtam még magamtól hajtogatni magamat Nagyon hosszú sorát tudta a sok uri neveknek, a kik egymás után ott fenn gazdálkodtak és nagyon sok istentelenséget, a mit azok ott végbe vittek.

Mikor aztán az új kastélyba kerültem és a nagy termeket kellett söpörgetnem, a melyekben mindannyian levoltak festve, a kik most már mindnyáján utósó izig elporlódtak, hát biz én sokszor el-elesudálok volt azon, hogy formára azok is csak olyanok voltak, mint más ember fia és mégis olyan nagyra voltak magukkal, mintha az ur Isten ölben hordva tette volna őket a földre Szépség dolgában sem igen volt mit látni az asszonyságokon, annál többet a hosszú sleppeken és drágaköves vállfüzőkön.

A férfiak közül is csak egy volt, a kit szívesen elnézegettem. Igen kedves, jóságos ábrázata volt és olyan két szeme, akár két szem kő-kény; és pedig azon is beteljesedett, hogy a legjobb embernek legtöbb bánata van a világon. A többiről egytől egyig nem tudtak egyebet, csak azt, hogy jól éltek, míg meg nem haltak Akár hányan közülök elég szerencsétlenséget hoztak a világra és mégis olyan nyugodtan nyujtózkodtak halálos ágyukon, mintha annak mind úgy kellett volna lenni de hogy vissza tér-

jek Gnadevicz Józsefre, annak bizony elég szomorú volt a sorsa. Szépanyám nagyanyja személyesen ismerte volt kicsi gyermek korában. Még akkor csak „a kemény vadász“ volt a neve, mivelhogy egész istenadta nap ki nem jött az erdőből. A képen is úgy volt lefestve, zöld zekében és nagy fehér tollal a kalapján, a mi olyan jól illett fekete göndör hajához. Aztán még jószívű is volt és a gyermeknek sem vétett. Jó dolguk is volt akkor a falubelieknek, és az emberek csak azon könyörögtek, bár mindig így maradna.

Hanem aztán egyszerre csak eltűnt; egy lélek sem tudta, hová lett, míg aztán egyszerre éjszakának idején ismét csak itt termett, senki sem tudta, hogyan és mikép. És ezótától fogva mintha csak kicserélték volna. A falubelieknek ugyan semmiben sem lett kisebbségök, de az urat egy szemmel sem látták többé. Elbocsátotta minden cselédségét és kedves öreg huszárjával egyes-egyedül maradt a kastélyban. Akkor aztán az emberek sokat suttogtak boszorkaságról, a mit oda fenn űzött és az istenfélő lelkek fényes nappal sem mertek fölmenni a hegyre, nemhogy éjtszaka. . . . Az öreg nagyanyánk azonban hamis leány volt fiatal korában és csak azért is a kastélyfal tövében legeltette kecskéit. . . . Nos aztán egyszer a mint ott egy fa alatt csendesen magában a falra mélázgatná, hogy az milyen magas és valjon minő világ lehet azon belül, egyszerre csak

egy kar nyulik fel a falon, a mely olyan fehér volt, mint a hó, azután egy arcz mutatkozott — a nagyanyánk azt mondta, hogy az szebb volt a nap és hold és csillagoknál — és azután aztán egy szökkenésre egy lány termett a falon és kiterjesztette karjait a levegőbe és kiáltott valamit, a mit a nagyanyánk nem értett és egy hajszádba mult, hogy a vízbe nem ugrott, a mely akkor az egész kastélyt köröskörül folyta Hanem egyszerre a József urfi is mögötte termett, a ki derékon átfogta és viaskodott vele és kért és könyörgött neki, hogy a kő is megszánta volna, és koromfekete haja mind ég felé meredt, szörnyű nagy rémültében. Akkor aztán ölbe ragadta, mint a kis gyermeket, és eltűntek a falról A leánynak azonban a fátyol leesett a fejéről és elszállt egész a nagyanyánkhöz. Olyan finom volt, hogy meg sem lehet mondani, és nagy örömmel haza vitte, de az atyja azon módon tűzbe vetette, mert azt mondta, meg van ígézve, a nagyanyánknak pedig ez nap-ságtól fogva soha sem szabadott többet a hegyre menni.

Később pedig, lehetett ugy egy év mulva, hogy olyan csendesesen élt a kastélyban, egyszer kora reggel lóháton lefelé jött a hegyen; de nem lehetett reáismerni, annyira be volt esve az arcza és még az is tette őt halványabbá, hogy egész feketében volt öltözve. Csendesesen lovagolt és a kivel szemközt találkozott, minden embernek szo-

moruan köszöntött és ez volt utósó köszöntése a faluban. Elment innen, nem is tért többet vissza soha odaveszett a háboruba, öreg huszárostul, a ki vele volt . . . mert mindez a harmincz éves háboruban történt.

— Nos és a szép leány? — kérdé Erzsébet.

— Bizony annak hire-nyoma elveszett azóta. . . . A József urfi egy nagy pecsétes papircsomót tett le a l—i városházán és azt mondta, hogy ez utósó szándékát foglalja magában, bontsák föl, mikor halálának hírének veszik; de mikor az a nagy tűz volt L-ben és az a sok ház a templommal és városházával együtt leégett, az a papircsomag is odaégett.

Mondják, hogy utósó időben a lindhofi tisztelendő ur is meglátogatta volt a József urfit a kastélyban, de az meg úgy hallgatott arról, mint az egérke; és mert akkor már öreg volt és nem soká reá a másvilágba költözött, magával vitte a sirba, a mit netán ott fenn látott és hallott így aztán senki sem tudja, mi lett az ismeretlen leányból és nem is tudja azt meg soha senki itt a földön.

— Csak rajta, Jutka! — kiáltá most a főerdész, mialatt pipáját kiverte. — Legjobb, ha Erzsike iziben hozzászokik meséid rémséges végéhez; — csak mondd meg hát neki, mert úgy is bizonyos vagy felőle, hogy az a szép leány egy

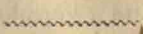
szép hajnalban seprűnyélen a kéményen át repült ki!

— Megkövetem a nemzetes urat, de azt nem hiszem, habár —

— Esküszöl reá, hogy az egész vidék tele van olyanfélékkel, a kiket akár ez órában máglyán kellene megsűtni — vágott szavába a főerdész. — Ugy van, ugy — mondá aztán, a többihez fordulva. — A Jutka még a régi fajtából való. Nincsen épen észnek hiányában és szive is helyén van; de a mint a boszorkahit a fejébe száll, egyszeriben mind a kettőt elveszti és képes egy szegény, öreg banyókat egy falat kenyér nélkül elkergetni az ajtó mellől, csak azért, mert szemei ki vannak vörösödve.

— No no, annyira tán még sem vagyunk, nemzetes uram! — viszonzá az öreg megbántódva. — Enni valót csak kap tőlem, hanem a hüvelykujjamat behajtom, és sem igent, sem nem-et nem mondok, azt pedig, ugy hiszem, senki sem veheti tőlem rossz néven.

Mindnyájan nevettek a megigéztetés ezen ellenszerén, mert egész komolyan volt mondva. Aztán az öreg gazdasszony lerázván kötényéről a sárgarépa hulladékait, fölkel, hogy a cselédség számára vacsorát készítsen, a mivel egy kicsit szietni kellett, mert ma késő estig lesz munka az öreg kastélyban.

IV.

Másnap reggel midőn Erzsébet szemeit kinyitá, a nagy fali óra lenta szobában épen a nyolczat ütötte és nagy bosszuságára és ijedtségére értésére adá, hogy elaludt. Annak pedig semmi más oka nem volt, mint egy mély, csunya reggeli álmom Az az arany-szin költői zománcz, a mivel képzelete tegnap Jutka elbeszélését befutatta, az éj folytában borus felhővé változott, melynek sulya még a fölébredés pillanatában is reá nehezedett Halálos félelmek közt rohant végig a pusztaságos termeken, egyre üldöztetve a József urfitól, a kinek halálos-halovány homlokán a haja felborzolódott és a ki izzó fekete szemeit reá szegezte, és épen soha sem érzett, mély iszonyattal nyujtotta volt ki karjait, hogy ellökje magától, midőn fölébredt. . . . Szive még erősen dobogott és borzadálylyal gondolt ama szerencsétlen leányra a falon, a ki tán épen ugy üldöztetve, mint ő, kétségbeesésében a halált kereste és rettenetes pillanatban az üldöző kezébe került.

Felszökkent és friss vízzel hűtötte égő arczát, azután kinyitotta az ablakot és letekintett az udvarra. Egy körtefa alatt Jutka ült a vajkőpölővel elfoglalva. Az összes tyukvilág körülötte sereglődött és várakozásteljesen tekintett fel hozzá, mert a mellette a kőpadon levő nagy karéj

vajaskenyérből néha-néha egy-két morzsát a földre hajigált, el nem mulasztván megpirongatni az arcátlanokat és megvigasztalni az elnyomottakat.

Megpillantván a fiatal leányt, nyájasan intgetve felkiáltá hozzá, hogy valamennyi ép kézlábu erdészlakbéli ember már reggeli hat órától fogva fent a régi kastélyban foglalatoskodik. Erzsébetnek abbéli szemrehányására pedig, hogy őt miért nem költötték fel, azt válaszolá, hogy ez a mama világos kivánságára maradt el, mivelhogy kedves leánya az utósó hetekben kelletén tul megerőltette magát.

Jutkának jóságteljes jámbor arcza és az üde reggeli lég csakhamar lecsillapították Erzsébet izgatottságát és csapongó gondolatait a valóságba vezették vissza, a mely immár olyan derűten és rózsásan fejlődik ! . . . Mindenképen erőlködött kipirongatni önönmagát, a miért a bácsi atyai figyelmeztetésének ellenére, tegnap este éjfélíg az ablakon kitámaszkodva a holdvilágos réten tul, a hallgatag erdőre merengett. De a fölgerjedt képzelettel szemben szánandó szerepet játszik az ész. A vizsgálat javában foly és egyszerre csak vádló is, tanu is eltűnik, egyedül találja magát birói székén és még azt is kénytelen zsebre tenni, hogy a szinfalak mögé dugatik, mig körülte és mellette ujból kezdődnek a képzelődés bohózatos játécai.

Ezen oknál fogva Erzsébet boszankodó elmélkedései is csakhamar elnémultak azon kép előtt, mely egyetlen szempillantás alatt lelki szeme előtt feltárult és ujra átérezttette vele egy éjjeli holdvilágított erdő minden bűbáját.

Miután felöltözködött és egy pohár tejet ivott volt, fölsietett a hegyre. Az ég be volt borulva, de csupán azon tiszta, magas felhőréteggel, a mely nem ugyan verőfényes, de annál üdítőbb tavaszi napot ígér. A madarak reggeli hangversenye szintén valamivel tovább tart ma, a harmatcseppek pedig még egyre olyan telideden ringanak a virágkelyhekben, mintha gyöngéd lételők mára biztosítva volna.

A mint a kastély nyitott kapuján belépett, azonnal egy roppant zöld halom tűnt Erzsébetnek szemébe. Bojtorján-bokrok, sáfrány-levelek és vad szeder-indák voltak, melyek kiragadtatva régi kéjelmes hazájukból: a kertből, itt voltak kénytelenek kilehelni vigságos életöket. A második udvarnak bolthajtásos kapuján át vezető út elszórt zöld levelekkel volt behintve, mintha viglakodalmas menet volna elhaladandó ez omladékok közt; sőt egy magas ablakpárkányon is, mely csucsivében tarka üvegfestésű pompás, áttört kőrózsában végződött, egy pár inda fogódzott és eleven zöldjük bizalmasan fonódott a szent háromságnak kőből faragott három szálu levelei körül,

melyek félreismerhetlenül mutatták, hogy ezen homályos, pusztá helyiség hajdanta a várkapolna volt.

A kert, melyben tegnap két lépést sem lehetett előre tenni, egészen átváltozotttnak tűnt fel a leánynak. Egy része meg volt tisztítva és csinos alakzatok maradványait tünteté föl. Erzsébet egy meglehetősen tiszta főúton haladt, melyen megriasztott gyíkok surrantak tova, és egész azon zöld töltésig mehetett, melyet tegnap messziről fölfedeztek volt. A gyepes földhányáson kétfelül széles, vizmosásos kőlépcsők vezettek föl egy alacsony könyöklőig, a melyen át az erdőben, és ahol a fák valamivel ritkásabban álltak, egész le a völgybe lehetett látni, hol a galambokkal benépesedett kék cserépfödélű erdészlak kényelmesen elterült a zöld réten. A földhányás alján, épen ott, hol a főút megszakadt, egy kis kömedencze volt, melybe egy zöld mohával benőtt gnómalak erős, kristálytisztá vizsugárt ömlesztett ki. A zuhogó kut fölött két hársfa terjesztette szét lombjait, jóleső árnyékot vetve a szelid nefelegtsekre, melyek itt roppant sokaságban viritva, sötétkék koszorúval foglalták körül a kömedenczét.

Szemben a töltéssel a középső épület állott és behajtott ablaktábláival és nagy nyitott ablakaival ma oly derült és beringató tekintete volt, hogy Erzsébet örömmel engedte át magát azon

édes érzésnek, hogy im ez az ő otthonja. Körültekintett a kertben és gyermekévei jutottak eszébe, azon leküzdhetlen vágyódással tele pillanatok, midőn szüléivel sétáltában el-elmaradozott tőlük és arczát a vasrácsozathoz támasztva, idegen kertekbe tekintgetett. Boldog gyermekek futkároztak ott kedvük szerint a pázsiton; nekik szabad volt piczi kezükbe fogni a kinyílt rózsákat a tőn és gyönyörködni illatjukban, a meddig nekik tetszett És milyen nagy gyönyörűség lehetett az, a begörbedt piczi testtel valamely lombos fácska alatt ülni a zöldben, miként a nagy emberek egy lugasban! Mindez akkor csak vágy és ohajtás maradt. Azon zárt ajtók közül soha egyetlen egy sem nyílt ki a szemével könyörgő gyermek számára, és már az is mi jól esett volna neki, ha a rácsozaton át csak egy-két szál virágot nyújtottak volna az ő piczi kezecskéibe!

A mig Erzsébet a földhányás tetején állott, a középső épület egyik ablakánál a főerdész jelent meg. És midőn a fiatal leányt megpillantaná, a mint karcsu derekával a könyöklőhöz támaszkodva és szép fejével félig a kert felé fordulva maga elé andalgott, a gyönyörködés és benső öröm félreismerhetlen kifejezése ömlött el arczán.

Erzsike szintén észrevette a bácsit, és vidáman integetve neki, gyorsan szaladt alá a lépcsőn, a ház felé. Ott a kis Ernő a nagy csarnokból szök-

kent eléje, és nevetve fogta föl a kis fiut karjai közt.

Lelkesült előadása után ítélve, a fiu már hihetetlen dolgokat vitt véghez. A kőmivesnek, a ki a tűzhelyet rakta, ő hordta oda a téglákat, a mamának ő segített kiporolni az ágyneműt, és nagy büszkén állitá, hogy azon urak és asszonságok a gyapot-szőnyegen sokkal csinosabbak, mióta ő végig huzta a kefét poros arczukon. Tulboldogan fonta karjait nénje nyaka körül, a ki a lépcsőn fölvitte és ujra meg ujra bizonyitgatá, hogy odafenn mégis csak ezerszerre szebb, mint B-ben.

A főerdész fent az előteremben fogadta Erzsébetet. Alig engedett neki annyi időt, hogy szüleit üdvözlje, egy szót sem szólva, a gobelin-szőnyeges szobába vezeté Ah, milyen változás! Az ablak előtti torlaszok eltűntek, künn pedig, amott a külső falon, az erdő, szinfalképen két felül szélylyelválva, teljesen szabad kilátást engedett egy tágas völgybe, mely valóságos paradicsomkertnek tűnt fel Erzsébet előtt.

— Az ott Lindhof — mondá a főerdész, egy olasz izlésben épült terjedelmes épületre mutatva, mely meglehetősen közel nyomult a hegy töve felé, melyen Gnadeck állt. — Hoztam valamit, a mi a hegy minden fáját és a völgy minden fűszálát eléd állitja — folytatá, és egy jó messzelátót tartott a leány szeme elé.

És a hatalmas, komor hegytetők közelebb huzódtak, ormaik imitt-amott ketté hasították az erdőt és legfelső tetejükön egy-egy magányos fenyűt nyujtottak ég felé. Ezen legközelebbi fák mögött számtalan erdőborított hegygerincz tornyosult fel kétes derengésben. A völgy háttérét egy kis folyó, nyárfákkal szegett országut és egy pár csinos falu élénkíték. A kastély ablakai alatt tág, rövidre nyírott pázsit terült el, melyen imitt-amott különös alaku kis ágyak tüzes tulipán-pompában diszlettek. Erzsébet tekintete végig repült e pázsiton, és gyönyörködve merült egy kedves hársfa-sor rejtelmes homályába, töből lombosodó koronákkal, és a porondig aláhajló egyes alsó galyakkal. Néha-néha egy-egy hattyu kíváncsian dugta be nyakát a fasor árnyába, mialatt szárnyai tündöklő permeteket repitettek az öreg fák derekaira; — egy tiszta vizű, kis tó csimbalgott lábaikba, mely e perczben mélázva nyugodott virághimes medrében, mert vizében felhős ég tükröződött.

Erzsébet eddig nyugtalanul egyik pontról a másikra jártatta messzelátós tekintetét, most azonban biztos nyughelyet és támasztékot keresett számára; mert valamit fölfedezett, a mi figyelmét nagy mértékben lebilincselé.

A fasor szélén egy nyugágy állt, melyen egy fiatal hölgy feküdt, fejét hátra támasztva, hogy hosszú, gesztenyeszin fürtei részben a párnán

omlottak alá. A hosszú, fehér mousselin-ruha alul, mely az egész alakot szemérmesen nyakig elfödé, két finom piczi láb látszott, aranyfényű szattyánczipőben. A hölgy finom, csaknem átlátszó kezében egy pár kankalint tartott, melyeket öntudatlanul egyre ide-oda forgatott. Csupán a keskeny ajkakon volt egy kevés pirosság, a többi arcz fehér volt, mint a lilium és az ember könnyen kétségbe vonhatta volna, hogy élet heviti, hahogy szemei csudálatos kifejezésben nem ragyognak vala. Ezen szemek pedig eme kifejezéssel egy férfiarczra tekintettek, a ki vele szemben ült és úgy látszott, felolvasott neki. Erzsébet nem láthatta a férfi arczát, mert hozzá háttal fordulva ült. Fiatalnak, nagy és karcsunak látszott, és dus, sötétszőke haja volt.

— Ama gyönyörű hölgy ott tán Lessen bárónő? — kérde Erzsébet kíváncsian.

A főerdész kezébe vette a messzelátót. — Nem, — mondá — ez Walde kisasszony, Lindhof tulajdonosának testvérhuga. Te gyönyörűnek mondd, és feje valóban az, de teste nyomorék, — mankón jár.

Most Ferberné asszony lépett az ablaknál állókhoz és a hársfa-sor felé tekintőkhez. Ő is szeme elé vette a messzelátót és felette kedvesnek találta a nyugágyon pihenő fiatal hölgyet, különösen kiemelve a lelki jóságot, mely „átszellemi vonásait.”

— Igaz — véli a főerdész — mondják, hogy ő és nemesszívű. Midőn ideköltöztem, az egész, vidék tele volt dicséretével de erre nézve is megfordult a szél, mióta Lessen bárónő kezébe ragadta a kormánygyeplőt Azóta csak akkor ut a szegény ember ott egy kis alamizsnáhozp midőn elébb a szenteskedés aranymérlegén megmérték. Jaj az olyan szegény kéregetőnek, az ugyan segílyt egy krajczárt sem kap, hanem igenis szurós megjegyzéseket, ha tudniillik kiderül, hogy szivesebben hallgatja meg a lindhofi pap predikációját, mint a kastélybeliét, a hol valami káplán — a bárónő instructora — minden vasárnap tüzes kénesőt és a pokol minden kigondolható kinszenvedéseit vagdossa az istentelenek fejéhez a szószékről.

— Az ilyen erőszakos módok vajmi alkalmatlanok arra, hogy a népet keresztyéni gondolkodásra serkentsék; — véli Ferberné.

— Sőt végkép agyonütik és helyébe a kép-mutatást hizlalják nagyra, ha mondom! — fakadt ki mérgesen a főerdész. — Már csak azáltal is, hogy maguk mutatnak példát reá Napestig olvasnak a bibliában keresztyéni alázatosságról és mégis napról-napra kevélyebbek és követelőbbek lesznek; az ám, el szeretnék hitetni az emberrel, hogy az ő méltóságos testük más anyagból van, mint alacsonyabb állásu testvéreiké az urban Mikor alamizsnát adsz, ne tudja meg

balkezed, a mit jobb kezed mivel, mondja az írás de a tyúk nem kodálja ki jobban tojását, mint azok, midőn valami jót tesznek. A gyűjtő-
 ivek, jótékony czélu sortjátékok ugyancsak jár-
 ják; de mikor arról van szó, hogy odanyuljanak,
 a hol legtöbb van: saját erszényükbe, akkor bez-
 zeg vége vig Andrásnak, mint mondani szokták.
 Amott is, abban a házban, magam sem tu-
 dom, hányszor nem huzzák meg mindennap a ha-
 rangot; „a kastélyban imádkoznak,“ mondják az
 emberek a környékben, — mert messzire hallik.
 Az otthoni hajlék, a melyben Isten akaratja sze-
 rint, hozzá kellene fordulniok, kicsi nekik és nem
 izlésük szerinti . . . De én nem csak a fészkelődé-
 süket utálom, adta lelke, valóságos rut istente-
 lenség a szentek szentjét úgy ok nélkül a min-
 dennapiságokba belekeverni Mert kérem sze-
 retettel, minő öröme telhetik abban a szobaieány-
 nak, a ki épen a vasalót nyargaltatja fel-alá, vagy
 a szakácsnak, a ki épen a kényes pecsenyét a sü-
 tőben tartja szemmel, hogy egyszerre csak a ha-
 rang megszólal?

— Valóban az efféle ájtatosság kissé kétes
 színű — mondá Ferberné asszony mosolyogva.
 — És Walde ur egyetért Lessen bárónővel e ja-
 vitási intézkedésekben? — folytatá.

— Azok után ítélve, a miket e tekintetben
 felüle hallottam, talán nem; de mit érünk vele?
 Az most csak a pyramisok belsejét kutatja, hogy

a régi időkre világot gyújtson, azt pedig, hogy ezalatt az a drágalátos unokahuga keresztyéni buzgóságában a jelenkor veszedelmes világosságát teljes erejéből ügyekszik kifujni, azt persze nem tudhatja Egyébiránt úgy látszik, neki is megvan a maga bogara L. herczeg, kinek igen kedves embere, azelőtt több évvel nagyon szeretete volna egyik udvarhölgyével összeházasítani, és mint mondják, ő visszautasította az ajánlatot, mivel a kisasszony a megkivántató számu ösöknék hiányával volt. Átalában nem hiszem, hogy megházasodjék — tevé hozzá a főerdész. — Már nem egészen fiatal, nagyon a vándoréletnek adta magát és amugy sem sokat törődik a fehérszemelyekkel Kisujjamat teszem reá, hogy az ott lent a könyvvvel kezében, szintén az én véleményemen van és lelkének belső ládafiában Lindhofot és a szászországi és Isten tudja, még hol és merre levő többi birtokait már mulhatatlan tulajdonának tekinti.

— És vannak neki reá jogos igényei? — kérde Ferberné.

— Persze, hogy vannak. Ő Lessen bárónő fia. Ezen családon kívül a Walde-testvéreknek semmiféle rokonságuk nincsen a világon. A bárónő elébb egy Hollfeld lovagnál volt férjnél; ezen házasságból származik ama fiatal ember ott leun, a ki atyja kora halála következtében Ottbergnek, egy tul L-n fekvő terjedelmes birtoknak urává lőn.

A szép özvegy akkor azt gondolta, hogy szabadságát nagy sietve arra kell használnia, hogy az emberi üdvösség és tökéletesség lépcsőzetén legalább egy fokkal magasabbra hágjon, ezen fok pedig természet szerint csak a bárói rang lehet, a minél fogva Hollfeld lovagné egy szép reggel Lessen báró élettársává lön. Neve ugyan némileg rosszszagu volt, olyan dolgok ragadván reá, a melyeket alanti légkörben egész nyárspolgáriasan hitványságoknak neveznek; de az nem tett semmit, azért mégis kamarás volt, a kulcs a kabát gombján kinyitja az udvari paradicsomot, az előtt pedig magának szent Péter hatalmas kulcsainak is el kell bujnia, mindazon ígérek mellett, melyeket egykoron valósítandók volnának. Egyébiránt a báró tiz évi házasság után újra özvegygyé tette hitvesét és egy kis leányon kívül még ropant adóssági terhet hagyott neki örökségül Így aztán meghiszem, hogy tetszhetik neki Lindhofon az urat játszania, mert mint hallom, fia birtokán semmi szavazati joga nincsen.

Itt a társalgás egy erdészlakbeli cseléd által lön félbeszakítva, a ki suroló rocskával és seprűvel fölfegyverkezve, félremagyarázhatlan taglejtés által értésükre adá, hogy most az ő uralkodási ideje kezdődik e helyütt. A messzelátó csakhamar össze lön huzva és mialatt a főerdész azon iparkodott, hogy a kert felüli ablakpárkányokat végkép kiszabadítsa a kuszónövények öleléseiből,

Ferberné és Erzsébet a szobák közepén felhalmozott butorzatokat vették munkába, hogy porlóruha és kefe segítségével azoknak eredeti fényét visszaadják.

V.

Pünkösd elmúlt. Az ércszavu harangok visszavonultak a magánéletbe és feketén és mozdulatlanul tekintettek alá a magasból a hangnyilasokon át, mintha koporsói volnának azon dallamos életnek, mely az ünnepek alatt a tornyokat körülzengte. Csak a tarka harangocskák oda át az erdőben, gyöngédeden csüngve zöld indájukon és jól ismerve ünnepélyes tisztüket, nem birták elfelejtetni az ünnepet.

Fent az öreg gnadeviczi kastélyban a folytonos ünnepi hangulat öszhangzatban volt az erdőével, mindamellettt hogy Ferber megkezdte hivatalos működését és azonkívül az elmaradhatlan bemutatási látogatásokat is le kellett L-ben ráznia. Jutka közbejárása folytán Ferberné és Erzsébet sok fehér-varráshoz jutottak egy fehérneműkereskedés számára, és azonkívül a kertben dolgoztak, a melynek még a jelen évben tehetsége szerint adóznia kellett. Hogy ez elfoglaltság dacára vasárnapi levegő fuvalt a épület közfalai közt, az a család emelkedett hangulatából eredt, mely folyvást érzé életének ezen boldogabb forduló pontjának hatását és minden perczen ujabb-

ujabb okot talált: összehasonlítani a multat a jellel; az annyira szokatlan és ujerdei élet csaknem mámorítólag hatott a kedélyekre.

A gyöngéd szülék Erzsébetnek engedték át a gobelin-szőnyeges szobát, mert ez a legszebb kilátással kínálkozott és mindjárt az épület átkutatásakor legcsinosabbnak lőn a fiatal leány által nyilvánítva. Ama félelmetes ajtó, mely a nagy épületszárnyba nyilott, azonnal újra be lőn falaztatva; a sárgaréz závaru magas tölgyfa-ajtókat a falazat takarta el, sejtetni sem engedvén, hogy azon túl pusztaság kezdődik; a szoba háttéréül az ujonnan rendbe hozott menyezetes ágyak egyike volt kiszemelve, az ablak mellett az ódivatu íróasztal állott, melyen egy ódon porcellán téntatartón és a szükséges írószeréken kívül még két csinos virágtartó tele virágokkal állott, künn pedig a széles köpárkányon, nyájasan körüllegyezgetve egy lilabokor koronájától, a sárga rézkalitka állott, melyben a kis Pipike egy elkényeztetett bravour-énekesnő egész irigységével törekedett ervényre juttatni a maga futamait az erdőbeli virtuosokéi felett.

Midőn a szobát bebutorozták és Ferberné minduntalan újabb-újabb tárgyat hozott, hogy a kicsi helyiséget minél kedvesebbé kicsinosítsa, utójára az apa odalépett a leghosszabb falhoz, kiterjesztette karjait és az épen betolatandó kis pamlagot ismét a mellékszobába számkiveté.

— Megállj, ezen helyet a magam számára foglalom le! — mondá nevetve, és egy sötét fából készült nagy szobortartót illesztett a falhoz, mely épen e helyütt széles faeresztékkal volt el látva. — E helyütt — folytatá — ő, az egyetlen, egyedül ő üljön trónuson.

— De hisz ez förtelmesen illik oda! — vélekedék Ferberné asszouy.

— Na, csak ma. Holnap vagy holnapután meg fogsz győződni, hogy az én berendezésem nem épen olyan megvetendő, és hogy Erzsébetnek még egy különös haszna is háramlik az itt-talált butorokból,

Másnap este a főerdésszel a városba kocsi zott és midőn estefelé visszatért, nem a kis fal i ajtón jött be. A nagy kapu ki lőn nyitva és négy erős férfi egy nagy fényes tárgyat vitt az omladékokon végig. Erzsébet épen a konyha-ablak köz e lében állt és — először az új lakásban — a vacsora elkészítésével volt elfoglalva, midőn a férfiak a kertbe értek terhükkel.

Hangosan felsikoltott; mert hisz ez zongora volt, gyönyörű asztalalaku hangszer, melyet azonnal az épületközbe vittek és fenn a gobelinos szobában Beethoven szobra alatt felállítottak! Erzsébet egyszerre sirt is, nevetett is és ujjongva fonta karjait atyja nyaka közé, a ki összes kevés kézpénzét — a mit B-ben a butorokért kapott volt — oda adta, hogy újra megszerezze neki azt,

a mit ez életben legjobban szeretett. Azután pedig kinyitotta hangszerét, és nyomban reá hatalmas zöngelmek csapkodtak a szűk falakhoz, melyeket oly rég óta a halál némasága tartott volt átölelve.

A főerdész is eljött, mert az is látni akarta Erzsébet örömét és meglepetését. Szótlanul a falhoz támaszkodva állt most, midőn a leány ujjai közül azok a bűbajos dallamok előfakadoztak. Csak most szólt hozzá először egész erejével az a lángoló, hatalmas lélek, mely e kedves, fiatal leányban lakozott. E finom, aranyos fő mi magasztos lelkesültséggel és gondolatokkal megrakodva emelkedik fel most a gyengéd derék fölött, melyet a leányosság és mélyértelműség egész varázsa folyt körül! Hisz eddig csak kötődések és elménczségek repültek ide-oda közte és a bácsi közt! Könnyed mozdulatai és gondolkodási fürgeségénél fogva, a mely soha sem engedé zavarba jönni feleletért, gyakran pilléjének nevezte őt, legtöbbet azonban „Aranyos Erzsiké“-nek nevezé, azt állítván, hogy haja annyira aranyos, hogy a legsűrűbb erdőben úgy látja csillogni-villogni, mint ama bizonyos erdei tündérét a mesében.

Készen levén, Erzsébet a zongorára tette két kezét, mintha az új birtokot meg akarná ölelni, és boldogul mosolygott maga elé; a főerdész pedig halkal odalépett hozzá, megcsókolá homlokon és szó nélkül kiment a szobából.

E perctől fogva minden este feljött a kas-

télyba. Mihelyt a fák sudarain az utósó napvilág kialudt, Erzsébetnek a zongorához kellett ülni. A kicsi család a boltives ablakmélyedésben foglalt helyet és elmerült a mester gondolatvilágába, a kinek képe komolyan tekintgetett alá a lelkesült játszónőre. Akkor aztán Ferberné bizonyynyal arra is gondolt, milyennek képzelte volt Erzsébet az életet az erdőben, midőn az erdészbácsi levele B-be érkezett. Delinkék és manók igaz, nem jelentek meg, hanem azon szellemek, melyeket a hatalmas zeneköltő a hangokba öntött, szabadon szálltak ki a zenefolyamon, és az ünnepélyes csendbe ama rejtelmes életet lehelte, melynek kéjeit és fájdalmait, habár minden érző ember szívéen keresztül hullámszerűen is, kimondani és megtestesíteni csak a geniusoknak adatott.

Egy szép délután a Ferber család a kávé mellett ült. A főerdész is fejlődött és ujságot és pipát hozva magával, jószívvel fogadta, hogy Erzsébet a párolgó italból töltött neki egy csészével. Épen egy érdekes czikket kezdett felolvasni, midőn künn a kis fali ajtón csöngettek; a kis Ernő kinyitotta az ajtót és mindnyájuk csudálkozására a lindhofi kastély egyik inasa lépett be és Erzsébetnek egy levelet adott át. Lessen bárónőtől jött. Azon kezdte, hogy a fiatal leánynak sok szépet mondott gyönyörű zongorajátékáért, melyet állítólag esti sétái alkalmával az erdőn, már néhányszor hallott és ahoz azt a kérdést csatolta,

ha Ferber kisasszony hajlandó volna-e, természetesen eleve megállapítandó feltételek mellett, egyszer hetenkint Walde kisasszonynyal négy kézre játszani?

A levél igen udvarias hangon volt írva; hanem azért a főerdész, miután kétszer is elolvasta, kedvetlenül az asztalra hajította és átható tekintettel Erzsébetre, mondá:

— Azt tartom, nem fogod elfogadni?

— És valjon miért ne, édes Károlyom? — kérde helyette Ferber.

— Azért, mert Eézsébet egyáltalában nem való azon kompániába odalent! — viszonzá meglehetősen indulatosan. — Avagy azt szeretnéd, hogy gondosan ápolt vetésedet mérges ragya vagy dér tegye tönkre? Jól van, ám legyen!

— Eddig csakugyan — viszonzá nyugodtan Ferber — egyedül magam tartottam kezemben gyermekem lelkét és kötelességem szerint egész erőmből azon iparkodtam, hogy fejlődésnek indítsak benne minden csirát és megtámaszszak minden félrehajló szálacskát. Hanem azért eszem ágában sem volt, erőtlen üvegházi növényt nevelni belőle és jaj nekem is, neki is, ha, a mit én tizen-nyolcz év folytában lankadatlanul óva ápoltam, gyökér nélkül csüngne a talajon, és a legelső szélfuvástól elsodortathatnék Én az élet számára neveltem leányomat; mert neki is csakugy, mint minden más embernek, ki kell állani vele

a harczot. És ha én ma behunyom szememet, neki kell kezébe venni a kormánylapátot, melyet eddig én forgattam számára Ha amazok ott lenn csakugyan nem hozzá valók, akkor ez csakhamar ki fog derülni. Vagy mind a két rész azonnal érzi, hogy nem illenek együvé, és az összeköttetés magától szétbomlik; vagy pedig Erzsébet szépen elhalad a mellett, a mi elveivel ellenkezik és semmi sem ragad reá belőle. És hogyan tudhatod, ha valjon Erzsébetnek lesz-e általában más támasza, mint önönmaga, és más erő, a mely érte felelősséget vállal?

A főerdész egy elfutamló pillanatot vetett a fiatal leányra, a ki égő tekintetét atyjára függesztve tartá. A megszólamlásig ki volt fejezve arczán, hogy a ki reá nézve a csalhatatlanság és bölcsesség jelképe volt, az most is lelkéből beszélt.

— Atyám — mondá — meglásd, nem csalódtál bennem arra nézve, hogy nem vagyok gyöngé Teljes világéletemben nem szívelhettem a cser- és repkenyről szóló hasonlatot és legkevésbbé fogom engedni, hogy én reám legyen alkalmazható Hadd menjek én csak a kastélyba, édes bácsi — fordult csintalan mosolygással a főerdészhez, kinek szemöldei közt teljes mivoltában támadt elő ama haragos redő. — Ha lakói szívtelenek, ebből még koránt sem következik, hogy magam is azonnal emberfalóvá leszek

és enenszivemet a kegyetlenség malomköve alatt zuzzam szét. Ha dőlyfősség által el akarnának tiporni, akkor oly magas álláspontra helyezem magamat lelkeimmel, hogy hiába röpitik reám nyilaikat: hogyha pedig képmutatók, jó, akkor csak annál világosabban derül ki előttem, milyen rútak ama fekete álarczok.

— Szépen van mondva, hasonlíthatlan Erzsike, és csekélység volna, azt ki is vinni, csak olyan szivesek volnának is ez emberek, hogy álarczaitkat kézzelfoghatolag közszemlére kitennék De majd elámulsz, midőn egyszer csak polyvának ismered meg, a mit annyi ideig arany gyanánt csodálkozva néztél. Na, reád nézve ez ugyan nem lesz kellemes, de nekem elégtételül fog szolgálni, ha a vitéz Pipiske egyszer csak visszabuvik a szülei hajlék óvó szárnyai alá.

— Oh — nevetett Ferberné — azt ugyan lesheted! Te nem ismered még a kis vasfejecskét de határozzuk magunkat valamire. Szerintem illő volna, ha Erzsébet holnap látogatást tenne a hölgyeknél.

Másnap, és pedig délután öt óra tájban Erzsébet elindult a hegyről a kastélyba. Az erdőt át jó karban tartott út volt, mely mintegy a kastély kertjében vészett el. Még csak rácsozat sem választá el ennek fenségesen ápolt pázsitját, mely ruganyosan fel-alá ringadozó finom fűvével, mint valami illatos zöld pehely-szőnyeg terült el,

az erdőnek ág-bogás gyökerekkel borított talaján.

Erzsébet tiszta, világos mousselin-ruhában volt és homlokára fehér kerek szalmakalap hajlott könnyeden. Egy darabig az apa ment vele, azután egész bátran egyedül folytatta útját. A gyönyörű facsoportozatok közti hosszú uton egy lélekkel sem találkozott; úgy látszék, mintha itt a lombzat közt a levelek halkabban zizegnének, mint fent az erdön, és mintha a madarak is ovakodnának felette hangosan énekelni. A kastély közelébe érve, megijedt a homok ropogásától lábai alatt és magamagán csudálkozott, hogy ezen aggályos csend őt magát is egyszerre annyira megfélemlítette.

Végre eljutott a főszárnyhoz és megpillantá az első emberi arcot. Valami inas volt, a ki a nagyszerű előcsarnokban foglalatostkodott, de csak egész csendesen. Kérésére, hogy a bárónőnél bejelentse, felcsoszogott a széles átellenes lépcsőn, melynek alján két magas szobor állott, fehér testüket félig elrejtve néhány narancsfa sötétes lombja mögé. Csakhamar visszatérve, jelenté, hogy szívesen látják és könnyed léptekkel sietett előre, alig lábujjhegygyel érintve a lépcsőt.

Erzsébet szorongatott szívvel követé. Nem a fény körülötte csüggeszté el, hanem az egyedül létnek érzete ez új, ismeretlen körben. Az inas nagy hosszú folyosón vezeté végig, melyben több

felül szobák nyíltak, a mik rendkívül gazdagul és diszesen butorozva, ama száz meg száz apróságot foglaltak magukban, melyek az elfogulatlan és el nem kényeztetett halandóban azon gondolatot keltik, hogy aligha nem valami áruraktárba tévedett.

Az inas szép halkan és ovatosan egy ajtószárnyat nyitott ki és bebocsátá a leányt.

Az ablakhoz közel, szemben Erzsébettel, nyugágy volt, melyen egy, mint látszott, igen szenvedő hölgy feküdt. Feje fehér párnán pihent, és csaknem egész alakját meleg takarók fedték, de a takarók daczára észrevehető volt, hogy ez alak meglehetősen terjedelmű. Kezében pedig szagoló-üvegecskét tartott.

A hölgy kissé főlegyeneseedett és Erzsébet tökéletesen megláthatta arczát; tele volt és halvány és első pillanatra nem látszott kellem-nélkülinek. Figyelmesebben szemlélve azonban, okvetlenül észre kellett venni, hogy a világos szőke pilláktól befoglalt nagy kék szemekben, a mint így magasra felvont szemöldök alatt fekvének, a tekintet olyan hideg volt, mint a havasok jege, és e tekintetet az ajk és orrczimpák körüli gögös vonás és erősen kiszögellő, széles áll, semmikép sem tették kellemesebbé.

— Ah, kisasszony, az nagyon kedves öntől, hogy eljött! — mondá a bárónő gyöngé, de mindamellett éles, száraz hangon, miközben kezével

egy közelében levő támlásszékre mutatott, hogy a magát udvariasan meghajtó leány helyet foglaljon. — Ide kérettem hugomat — folytatá — hogy nálam értekezzenek, mivel fájdalom, gyöngélkedésemnél fogva nem kísérhetem el hozzá.

A fogadtatás minden esetre udvarias volt és megelőző, jóllehet a hölgy hangjában és tartásában egy jó adag kegyes leereszkedés volt észrevehető.

Erzsébet leült és épen felelni készült azon kérdésre, hogyan érzi magát e vidéken, midőn az ajtó sebesen feltárult. Kicsi, mintegy nyolcz éves, rőt fürtű leányka rohant be, egy csinos, rúg-kapáló és sivitó kis kutyát szorítva karjai közt.

— Olyan rossz ez az Ali, mamám; sehogy sem akar nálam maradni! — mondá lihegve a gyermek, mialatt a kutyát a szőnyegre lehajította.

— Bizonyosan megint sokat rángattad a kis jószágot, édes leányom. — Viszonzá a mama. — Egyébiránt semmi szükségem itt reád; olyan rettenetes lármát csinálsz és nekem a fejem fáj Eredj a szobádba.

— Oh, ott nagyon unatkozom. Mertens kisasszony megtiltotta, hogy a kutyával játszszam és örökké csak azt akarja, hogy azokat a régi meséket tanuljam, melyeket én ki nem állhatok!

— Jó, hát maradj itt, csak légy veszteg.

A gyermek elment Erzsébet mellett, miközben tetőtől talpig megvizsgálta ruházatát, és az álló-tükör előtt levő himzett zsámolyra lépett, hogy annál biztosabban érhessen el kezével egy friss virágokkal telt virágtartót. Piczi kacsói alatt a gyönyörűen kötött bokréta vad chaossá változott át, abbeli buzgó erőlködésében, hogy egy-egy virágszálat a függönyszegély finom himzetű lyukacsáiba tűzzön. Ezen buzgolkodás folytán Erzsébet ruhájára vastag cseppek hullottak a virágok száraitól, a virágtartó zavaros folyadékból, elannyira, hogy kénytelen volt odább huzódni, mert nem igen volt kilátás, hogy a kis vandálnő magától, vagy pedig a mama tilalmára abban hagyná a mulatságot.

Erzsébetnek csakis épen annyi ideje maradt, hogy megmenekedjék és a bárónő ismételt kérdésére azt válaszolja, hogy már egészen otthoniasan és igen boldognak érzi magát e vidéken, midőn az urnő gyorsan fölemelkedett fekvő helyzetéből és lekötelező mosolylyal ajkain egy szőnyegajtó felé tekintett, mely oldalt tőle nesztelenül föltárult. A küszöbön az a két fiatal alak jelent meg, a kiket Erzsébet minap a messzelátóval szemügyre vett volt, de mennyire máskép és milyen különösnek tunket föl neki egymás mellett! Hollfeld ur, egy csaknem tulságosan nagy, karcsu alak, kénytelen volt mélyen oldalvást hajolni, hogy támaszul szolgálhasson a piczi kéznek, mely kar-

jain pihent. Ama silphidszerű lény pedig, aki akkor a nyugágyon feküdt, egy merően elnyomordott gyermekalak volt. A még így is gyönyörűen szép fő mélyen benn volt a vállak között, a kezében levő mankó pedig azt mutatá, hogy a lábokban is hibásnak kell lennie.

— Bocsánat drága Helén, — kiáltá a bárónő a belépő elé, — hogy ide kellett fárasztanom; de lásd, ismét a szegény, gyötrődött Lázár vagyok, a kin ugyis örökké gyakorolod angyali jószágodat Ferber kisasszony — mondá, kezével bemutatólag a fiatal leány felé intve, a ki pírulva fölkelte — szíves volt tegnapi levelkémmre személyesen eljönni.

— A miért szivemből köszönetet mondok kegyednek; — mondá Helén. E közben szeme szinte álmélkodva repült végig a fiatal leány alakján és a szőke hajfonatokon pihent meg, melyek a kalap alul kitolultak. — Igen — mondá — már tegnap láttam szép haját és pedig egy séta alkalmával az erdőben. Kegyed kihajolt a falon, ott fenn a régi kastélyban.

Erzsébet még jobban elpirult.

— De épen azért, hogy kegyed ott volt, meg lettem fosztva az élvezettől, a mely végett tulajdonképen a hegyet megmásztam volt, csupán azért, hogy mint előttevaló este, még egyszer játszani halljam Oly fiatal és gyermeteg és mégis olyan mély felfogás a klasszikai zenében,

hogyan lehetséges ez? Kegyed igen boldoggá tesz engem, ha gyakran akarna velem játszani.

Valami nemhelyeslésféle lebegett el a bárónő arcán és az élesebb szemlélő alkalmasint a szájszögletek körüli gyöngé gúnyos mosolyt is észrevette volna; Erzsébetre nézve azonban az nem létezett, mert minden figyelme ama szerencsétlen fiatal hölgyre volt irányozva, kinek lágy, ezüstcsengésű szavai mintha csak egyenesen a szívből fakadnának elő.

Ezalatt Hollfeld ur egy támlányt tolt a nyugágy mellé Walde kisasszony számára, azután elbucsuzott, anélkül, hogy csak egy szót szólt volna. Minthogy azonban az Erzsébettel szemben levő ajtón távozott, lehetetlen volt ennek észre nem vennie, hogy mielőtt azt lassan maga után behuzná, utósó, hosszú tekintete ő rajta nyugodott. Egész megijedt tőle, mert az a modor, a hogy reá nézett, olyan különösnek tűnt fel előtte, hogy lopva öltönyét vizsgálta, ha nem-e talán ez tűnt fel neki annyira?

Walde kisasszony azon kérdéssel vetett véget e szemletartásnak, melyik tanítónak köszönheti Erzsébet gyönyörű játékát? Mire ez megmondá, hogy csupán édesanyja képezte ki és általában mindenben, a mit tanulnia kellett, szülei oktatták.

Ezen beszélgetés alatt, melyet a fiatal ur hölgy nagy érdeklődéssel hallgatott, Bella a szőnye-

gen guggolva, a kutyával játszott. Igen kedves kép lett volna, ha a kis állat nyivogása és erős rugdalódzásai el nem árulják, hogy kinozzák. És valahányszor a kutya egyet sikított, mire Walde kisasszony ijedten összerázkodott, a bárónő mindannyiszor mintegy gépileg mondá: „Ugyan ne bohóskodjál, Bella!” Végre pedig, midőn a kutya fájdalma hangos vonításban tört ki, fenyegetőleg emelte föl ujját a kis rakoncztatlankodóra és azt mondá: „Most mindjárt Mertens kisasszonyt hívatom ide,”

— Ah — viszonzá fitymálólag a leányka — az ugy sem merészkedik engem megbüntetni; magad tiltottad azt meg neki.

E perczben halkal szétnyilott a szőnyegajtó és egy halovány, már nem egészen fiatal nő lépett be. Alázatosan meghajtván magát az urhölgyek előtt, félénken mondá:

— A káplán ur Bellára várakozik.

— De nekem nem kell óra! — kiáltá a gyerekek, mialatt egy gyapotgombolyagot felkapott az asztalról és a belépő felé hajítá.

— Édes gyermekem, ennek meg kell lenni. — Mondá a bárónő. — Eredj Mertens kisasszonnyal, és viseld jól magad, Bella.

Bella pedig mintha az egész dolog őt is oly kevésbé érdekelné, mint a pamlag alá menekült Alit, egy támlányba ült és felhuzta a lábát. A nevelőnő közelebb akart lépni hozzá, de a báró-

nőnek egy haragos tekintete visszautasítá az ajtóhoz.

Ez izetlen jelenet valószínűleg még tovább tart, ha a bárónő segélycsapatokat nem indít meg czukrocskák képében, melyekkel tele tömvén száját és zsebét, a kis leány fölkelte ültéből és félrelökve a nevelőnőnek feléje nyújtott kezét, kiszaladt.

Erzsébet meredten ült a bámulattól. Walde kisasszony szelid vonásai félreismerhetlenül rosszalást fejeztek ki, de egy szót sem szólt.

A bárónő visszahanyatlott a párnára. — Ezek a nevelőnők éveket rabolnak el életemből! — sohajtozá. — Valjon megtanulja-e valaha az a Mertens kisasszony, úgy bánni Bellával, a mint ezen izgatag idegzetű, heves gyermek megkívánja! . . . Semmi tekintete állásra, vérmérsékre és testi szervezetre! Mindent egy kaptafára ütnek; mindegy nekik, akár szatócs avagy főúr leánya, gyöngéd huruzatu lények, vagy kérges napszamos-természetek . . . Az a Mertens kisasszony egy kelletlen, feszes iskolamester. A mellett utálatos angol kiejtése van. Isten tudja, Angolország melyik zugából származik.

— Ezt én valóban nem tapasztaltam, édes Amáliám — mondá Walde kisasszony és hangjában valami véghetetlen megbékéltető volt.

— Ezt megint angyali jóságod mondatja veled; de habár magam nem tudok is angolul, mégis

ha te beszélsz vele, azonnal észreveszem, mily hasonlíthatlanul uriasabb a te kiejtésed.

Erzsébet magában kételkedett ez ítélet illetékességén, Walde kisasszony pedig tagadólag intetegett kezével, mialatt gyöngéden elpirult. De a bárónő azt figyelembe nem véve, folytatá; — Ugy látszik, Bella szintén észre vette azt; azért nem felel, ha a nevelőnő angolul szól hozzá; nem is veszem neki rosznéven; csak azon boszankodom, hogy az a személy azt állítja, makacsság és roszaság az a gyermek részéről.

A bárónőnek eleintén olyan gyöngé és szenvedeteg hangja csudálatos erőssé változott a boszankodás ezen kifakadása alatt. Végre maga is észre látszott azt venni és bágyadtan hunyta be szemeit. — Ah Istenem — sohajtozá — azok a szerencsétlen idegek! . . . indulatoskodom, midőn türelmesnek kellene lennem; ezek a boszankodások valóságos testi-lelki mérgek!

— Én azt tanácsolnám neked, hogy oly napokon, midőn olyan rosszul érzed magadat, mint ma, Bellát Möhring és Mertens kisasszony felügyeletére bizzad. Meg vagyok győződve, hogy ott jó kezekben van; habár teljesen osztom is a kis gyermek miatti gyöngéd aggodalmadat és félelmedet, megnyugtatósodra mégis mondhatom, hogy Mertens kisasszony sokkal szelidebb és műveltebb, semhogy olyasmit tehetne, a mi nem válik a gyermek javára . . . Egész kimerültnek látszol

— tévé hozzá Walde kisasszony részvétellel. — Jó lesz tehát, ha most magadra hagylak. Ferber kisasszony lesz olyan szíves és elvezet a szobámba.

Ezzel fölemelkedett és a bárónő fölé hajolva, csókot lehelt homlokára. Azután kezét Erzsébet karjára támasztván, elhagyák a szobát. A bárónő egy kegyes kézmozdulattal tudatá Erzsébettel, hogy távozhatik.

— Különösen bátyám, a kijelenleg távol van tőlem, igen fog örülni, ha megtudja, hogy újra a zenéhez fogtam — mondá Walde kisasszony, midőn a nagy szárnyasajtó előtt Erzsébettől elbucsuzott. — Sokszor órákig ült a szoba valame-lyik sötét zugában, játékomat hallgatva. Később beteg idegeim kényszerítettek lemondani a nekem oly kedves zenéről. Most azonban már ismét sokkal erősebbnek érzem magam, az orvos ismét megengedte a zenélést és én derekasan fogom is azt gyakorolni, hogy bátyámat meglepjem vele, mikkorra haza jő.

Miként szárnyakon, úgy sietett Erzsébet végig a magányos fás-kerten és fel a hegyre és midőn benyomásainak sorozatát a nyugtalanul reá várakozó szüléknek elbeszelné, ekkép végzé szavait: „A te elveid szerint, atyuskám, még nem volna ugyan szabad határozott véleményt mondanom az új ismeretségről; mert te nem hajtasz az első benyomásra, csalókának tartván azt, a mi

könnyen igazságtalanná tesz: de mit tehetek én róla, hogy az én képzeletem makranczos! Valahányszor ama két hölgyre gondolok, mindig egy fiatal, magányosan álló lehajló fűz áll előttem, mely gyenge ágait akarát nélkül egy vihartól űzött fekete felhőnek engedi át.

Ez időtől fogva Erzsébet, mindjárt másnap történt megállapodás szerint, hetenkint kétszer lement Lindhofra, és a zeneórák aztán csakhamar magasztos élvezet forrásává lettek a fiatal leányra nézve. A szünetek alatt Helén hátradőlt támláján, Erzsébet pedig lábainál egy zsámolyon foglalt helyet, és elragadtatással hallgatá a fuvolaszerű méla hangokat, melyekkel a szegény, idétlen teremtés multjáról beszélt. Ilyenkor mindig a távollevő bátya képe lépett előtérbe. Nem győzte magasztalni, mint gondoskodik róla, és bár jóval idősebb és komolyabb nálánál, mégis úgy törekedik teljesíteni neki apró kedvteléseit és különzségeit. Elbeszélte továbbá, hogy a lindhofi birtokot is csupán azon okból vásárolta meg a bátya, mivel hosszabb tartozkodás alkalmával e vidéken azt tapasztalá, hogy a levegő itt különös jó hatással van szenvedő állapotára. Mindebből kilátszott, hogy nagyon szeretheti Helént.

Egy délután, midőn a szokottnál tovább zeneéltek, egy inas lépett be, látogatást jelentve.

— Maradjon nálunk ma este theára, — mon-

dá Walde kisasszony Erzsébetnek. — Orvosom jött meg L-ből és egypár hölgy is jelentette magát a szomszédból. Majd felküldök valakit édesanyjához, hogy elmaradása miatt ne aggódjék. Értekezésem az orvossal nem fog sokáig tartani és mindjárt itt leszek ismét.

Ezzel kiment. Alig telt el tíz percz, midőn az ajtó ismét nyílt és Walde kisasszony egy férfi karján lépett be, a kit Fels orvos urkép bemutatótt, L-ből. Izmos, magas férfi volt ez, szellemteljes arczczal, a ki neve említésére azonnal Erzsébethez fordulva, a legvidámabb módon elbeszélte neki, hogy ő csakugy, miként L-nek összes tisztelt czimű lakossága, nem birtak magukhoz térni a bámulat és elszörnyűködésből, midőn megtudták, hogy a gnadeviczi öreg kastélynak ismét lakói vannak, még pedig valóságos hus- és csontból álló lakói.

Egyszerre suhogás hallatszott a mellékszobában és nyomban reá az ajtóban két nőalak jelent meg, egy koros és egy ifjabb, kissé szokatlan külsővel. Az arczvonásokban való nagy hasonlatosság azonnal elárulta, hogy az érkezettek anyja és leánya. Walde kisasszony Lérné asszony és kisasszony néven üdvözölte a hölgyeket, és Erzsébet később megtudta, hogy mint l-i lakosok, a nyarat Lindhofon szokták tölteni, hol egy parasztházat bérben bírnak.

Az érkezettek után Lessen bárónő is bejött,

fia karján és kísérve egy urtól, a kit a jelenlevők tisztelendő Möhring ur néven szólítottak.

A bárónő sötét, de keresett diszszel volt öltözve; nagy urias jelenség volt. Az ajtóküszöbön egy pillanatig megállt és kellemetlen meglepetés látszott rajta Erzsébet jelenléte miatt. Gögösen kérdő tekintettel méregeté a fiatal leányt és magameghajtását alig észrevehető fejbólintással viszonzá.

Helén felkapta e tekintetet és közelebb lépve hozzá, engesztelőleg suttogá: — Kis kedvenczemet is itt marasztottam, mert úgy is én vagyok oka, hogy itt késett.

De Erzsébet finom hallását nem kerülte ki e mentegetődzés. Magán kívül volt, és legjobb szeretett volna kiugrani az ablakon, a melynek mélyedésében állt, hahogy épen büszkesége nem parancsolta volna neki, maradni és szembe szállni a bárónő gögijével. Ez azonban, úgy látszott, megnyugodott a háta mögött elkövetett bűnbocsánat-kéréssel Helén részéről. Megölelte Helént, gyöngédeden megsimogatta haját és ezer bókot mondott neki. Aztán felszólította a jelenlevőket, követnék őt a mellékszobába, hol találva van. Maga vitte a háziasszony tisztjét, és tagadhatlan, szép tehetséget tanusított arra nézve, hogy a társalgás folyamatban maradjon. Bámulandó ügyességgel továbbá mindig úgy tudta vinni szerepét, hogy figyelmének központja mindig Helén volt,

anélkül, hogy e miatt a többi jelenlevő legkevésebbé is sértve lehetett volna.

Lérné asszony ság sokat beszélt és valahányszor „e förtelmes“ kor valamely szörnyűséges eseményét elujságolná, mindannyiszor olyatén képet csinált, mintha a romlott világ minden bűne az ő báránynyakára nehezednék. Milyen ellentét ő közte és Helén madonnaarcza közt, a melynek fiatal tisztasága felett ma különös ígézet terült el. A szenvedetg kifejezés ugyan most sem mult el arról, szemeiből azonban a teljes boldogság sugára fénylett ki és halványpiros ajkai elragadtottsági mosolyban usztak, valahányszor a telt rózsabokrétát fölvevé öléből, melyet Hollfeld ur bejövet neki átnyujtott volt. Ez mellette ült és egy párszor részt vett a társalgásban. Valahányszor valamit mondott, a hölgyek elhallgattak és észrevehető figyelem és érdekeltséggel lesték szavait, jóllehet beszédmódja legkevésebbé sem volt folyékony és mint Erzsébet gondolá, eredeti gondolatot sem árult el.

Mintegy huszonnégy éves szép, fiatal ember volt. A nemes idomzatu arcz nagy nyugodtságra mutatott, és egyes vonásokból könnyen férfias szilárdságot lehetett következtetni; azonban a ki bárcsak egyszer mélyebben és vizsgálódva tekintett szemébe, az az arcz szoborszerű idomaiban semmi jelentékenyest nem látott többé. Ezen szemek, igaz, nagyok és kifogástalan metszetűek,

de mélység nélküliek voltak és soha sem mutatták azon égi tűneményszerű fel-felvillanást, a mely oly gyakran árulja el a szellemdus embert, habár egy szót sem szólt még. Ennek hiánya azonban pótolható ama szelid, folytonos fény által, a mely mélyen érző szivből fakadva, el nem ragad ugyan, de vonz és lebilincsel. Ennek azonban szintén legkisebb nyoma sem volt fölfedezhető Hollfeld ur szép, nagy, kék szemeiben.

Ezt az észrevételt egyébiránt bizonyára csak kevesen tették; mert L. magasabb köreiben már rendes szokássá vált, különczöt látni Hollfeld urban, a kinek hallgató ajkai annál mélyeb belvilágot rejtenek, és legkevésbbé irták volna alá amaz észrevételt a Lindhof- és környékebeli hölgyek. Ezt bizonyítá mindenek előtt tekintetes Lérné asszony igen terjedelmes leánya, a ki, valahányszor Hollfeld ur a száját kinyitotta, olyanformán hajlott által a félénken hátrahuzódó Erzsébethhez, mintha egy új Evangéliumot hallott volna hirdetni. Hanem úgy látszott, a kisasszony szintén szerette tündököltetni szellemének lobogó fákláját.

— Ugy-e kegyed is elvan ragadtatva azon dicső beszédektől, melyekkel Möhring tisztelendő ur a szent ünnepeken lelkünket megerősítette? — mondá, Erzsébethhez fordulva.

— Sajnálom, de nem hallottam, — viszonzá Erzsébet.

— Kegyed nem volt a templomban?

— Oh igen szüléimmal a lindhofi templomban voltam.

— Ugy — mondá Lessen bárónő, miközben először fordult arczával Erzsébet felé, minek következtében ez egy gúnyos mosolyt vehetett észre rajta — és nyilván igen épületes lehetett az isteni tisztelet a lindhofi templomban!

— Bizonyynyal, nagyságos asszony — viszonzá Erzsébet és merően tekintett az urnő gúnyosan villogó szemébe. — Mélyen megvoltam hatva a lelkész keresetlen és mégis szivindító szavaitól, a ki egyébiránt nem a templomban, hanem künn, a tölgyfák alatt tartá szónoklatát. . . Midőn az isteni tiszteletnek kezdődni kellett volna, kitünt, hogy a kicsi templom nem fogadhatja be a roppant számmal összegyülekezett ajtatoskodókat. Legott tehát oltárfélét emeltek isten szabad ege alatt, a mi, úgy mondják, már nem egyszer történt ott. És e fenséges pünkösdi reggelen, midőn a templom nyitott ablakain és ajtain az orgonaszó szétözönlött és a tisztos, öreg férfiú a fák eleven zöldje alatt megilletődött hangon szólni kezdett, úgy éreztem magam, mint akkor, midőn először meg volt engedve az Ur szinte elé lépnem.

— Ugy látszik, kisasszony, hogy igen jó emlékező tehetséggel bír — veté közbe Lérné

asszony. — Ugyan hány éves volt akkor, ha szabad tudnom?

— Tizenegy éves.

Tizenegy éves! . . . Oh istenem, hát ez lehetséges volna? — kiáltá elszörnyűködve az öreg asszonyság. — Hát keresztyén szülék szivükre vehetnék az ily dolgot? Az én gyermekeim már zsenge korukban ismerték az Ur házát. Nem igaz, édes orvos ur?

— Ugy van, nagyságos asszony — viszonzá ez komolyan. — Emlékszem, hogy azt mondta, a torokbajt, a melyben, fájdalom, el kellett vesztetnie kétéves fiacskáját, a hideg templomban kapta a gyermek.

Erszébet ijedten tekintett szomszédjára. Az orvos eleinte csak annyiban vett részt a társalgásban, hogy egykor-máskor valamely csipős észrevételt vetett oda, amelyekben a fiatal leány annál jobban gyönyörködött, mivel a bárónő mindannyiszor egy-egy feddő tekintetet rőpitett reá. Midőn aztán Erzsébet is szólni kezdett, többé nem ügyelt az orvosra, valamint a többi sem, a kik csupán csak az elkárhozott istentelen gyermekekre függeszték szemöket; azért nem is vette észre senki, hogy magában majd holtra nevette magát a leány bátor feleletein és azoknak a jelenlevőkre való hatásán. E felelet után a leány szívtelennek tartotta ez embert; de úgy látszik, az orvos ismerte embereit, mert Lérné asszony cseppet sem érzékenyült

el és kenetteljesen mondá: — Igen, az Ur magához vette a kicsi, ártatlan angyalkát, e világ nem volt méltó hozzá Eszerint az Isten országa egész tizenegy éves koráig el volt zárva kegyed előtt? — fordult újra Erzsébethhez.

— Csak templomban, nagyságos asszony . . . Már kicsi gyermekkoromban tudtam a keresztyénség történetét, és úgy kell lenni, hogy legott első eszmélkedésemtől megtanultam ismerni és tisztelni a Mindenhatót, mert mióta emlékezni tudok, mindig az Isten képe élt bennem Édesatyám elvből ellene van annak, hogy a gyermekek nagyon fiatalon az Isten házába lépjenek; azt állítja, ilyen zsenge lelkek nem képesek befogni annak magasztos jelentőségét; a prédikáció alatt, mert a legjobb akarat mellett nem érthetik azt, unatkoznak és így aztán mindjárt elejétől némi közöny támad szívökben . . . Kis testvérem hét éves és még soha sem volt templomban.

— Oh boldog apa, — mondá erre az orvos — a ki azt teheti!

— Nos, mi gátolja önt abban, hogy gyermekeit erkölcsileg úgy hagyja felnőni, mint a gombát? — kérdé a bárónő boszantólag,

— Azt pár szóval megmondhatom, nagyságos asszony. Nekem hat gyermekem van és nincs elég mód, hogy házitánítót tartsak számukra, hivatásom pedig lehetetlenné teszi, hogy magam

tanítsam őket; kénytelen vagyok tehát nyilvános iskolában járatni őket és velők [együtt az intézet törvényeihez kell alkalmazkodnom, ezek közé pedig a templombajárás és bibliatanulás is tartozik. Már pedig a biblia nem való gyermek kezébe.

Erre Lessen bárónő türelmetlenül fölkelte ültéből. Halovány, kerek orcáin lassan-lassan két veres folt bujt elő, melyekre nézve minden ismerőse tudta, hogy belső haragját jelentik. Annálfogva Walde kisasszony, a ki az egész beszélgetést egykedvűen hallgatta, azonnal fölkelte és unokanénjének karját nyujtva, az ablakhoz vezetése és kérdése, ha szívesen venné-e, hogy ő és Erzsébet egy keveset zongoráznak?

E villámhárító egy fejbólintással meg lőn ugyan engedve, de azért a bárónő egy ablakmélyedésbe huzódott és kimerengett a szabadba, ahol az aláereszkedő est első, lengeteg árnyai terültek el. Tekintetéből hideg, kegyetlen kifejezés meredt ki. A szájszegletek körül mély redő borongott és a nagy boszankodás ezen tanubizonyosága akkor sem tűnt el, midőn Schubertnek a két hölgy által négy kézre mesterileg előadott „Rémkirálya“ tulvilági erővel fölzengett. E kebelre csak annyi hatással volt a zene, miként a habmora a parti szirtekre.

Eljátszván a darabot, a két hölgy fölkelte és az orvos, a ki feszült figyelemmel hallgatott volt, odasietett hozzájuk. Szeme ragyogott és lelkesül-

ten köszönte meg az élvezetet, minőben, mint mondá, már sok év óta nem részesült; azután tüzetesen beszélt Schubert fenséges zenealkotásairól és szavai finom izlés és alapos képzettségű zeneértőről tanuskodtak.

Egyszerre a zongora kemény billentéssel egy egész zöngében csendült meg. A társalgók ijedten hátra fordultak. A tisztelendő ur ült a zongora előtt, magasra emelt fejjel, duzzasztott orrlyukakkal, és lecsapta kezét a zongorára egy második sivitó zöngére, a mihez nyafogó hangon a kegyetlenül elkínzott zenehangokhoz a szöveget kezdé énekelni. Ez aztán már sok volt. Az orvos fogta kalapját és meghajtván magát, elbucsuzott Erzsébettől és a bárónőtől. Utóbbi, arczezal az ablak felé fordulva, egy hanyag kézemelintéssel jelenté, hogy el van bocsátva.

Az orvos arczán finom, gúnyos kifejezés lebent el. Szívélyesen megszorította Erzsébet kezét és udvarias üdvözléttel vett búcsut a társaságtól.

A mint az ajtó bezáródott, a bárónő elhagyta ülését és izgatottan sietett Helénhez, a ki csendesen ült egy pamlag végében.

— Rettenetes! — mondá, és hangja tompa volt, mintha a belső felindulás torkán fojtogatná, mialatt szuró tekintetét merően szögezé a leányra, a ki szinte félve és remegve emelte reá szemét. — És te ezt nyugodtan tűröd, Helén — folytató, — hogy itt szobáidban rangunk előjogait,

női méltóságunkat, sőt a legszentebbet, a mit hűségesen megőrözk és ápolunk, lábbal tapossák ?

— De, édes Amáliám, én nem tudom —

— Nem akarod tudni, édes gyermekem ; ki-merithetlen béketörésedben nem akarod tudni, hogy az az orvos engem sérteget, a hol csak alkalma nyilik. Jó, el kell viselnem, mert nem az én házamban történik és mert mint jó keresztyén, inkább nyugodtan töröm és állom ki az igazságtalanságot, sem hogy a visszatorlás helytelen fegyverét kezembe vegyem De ezen béketörés végét éri, mihelyest az Ur támadtatik meg isteni jogaiban. Itt már kötelességünk küzdeni és viaskodni és el nem lankadni Avagy nem istenkáromlás-e az, hogy az az ember sans façon kalapját veszi és nagy zaj és robajjal távozik, mi alatt lelkeink a zene legfenségesebb eszméje, a choral által, mélyen megindítva vannak !

— Oh, azt nem kell annyira rossz néven venni az orvosnak — mondá Walde kisasszony. — Ő idejéhez van kötve, tán beteget kell még meglátogatnia L-ben, és már akkor is távozni akart, midőn mi a zongorához ültünk.

— Hanem a „Rémkirály“ pogány ördöngössége elfelejtette a derék férfiuval betegeit ! — vágott szavába gúnyosan a bárónő. — Jó, nem bánom fájdalom, e szomorú kor jelensége az, hogy a hitetlenség szóvivői uralomra jutnak.

— De, édes istenem, mit kívánsz tehát tö-

lem, édes Amáliám? Hiszen jól tudod, hogy nem nélkülözhetem Fels orvost ő az első és egyetlen orvos, a ki testi szenvedéseimet enyhíteni bírja! — mondá Helén és szemei megnedvedve ragyogtak, mialatt halovány orczái kipirultak a felindulástól.

— Én azt hinném, kisasszony — kezdé most Lérné asszonyság, a ki eddig hallgatva és mint a pók, leselkedve egy sarokban ült, vontatva és ünnepélyesen — én azt tartom, hogy mindenek előtt a lélek üdvösségéről kell gondoskodni, a testi jólétről való gondoskodás, azt hiszem, másodrendű dolog Egyébiránt több jeles orvos is van L-ben, a kik tudományosságra bizony mérközhetnek Fels urral Higgye el nekem, kedves kisasszony, fájdalomasan esik a mi kedves városunk istenfélő családjainak azon tapasztalat, hogy az ő nyíltan bevallott ellenségek mint a kegyed barátja és tanácsadója kis bejárta e házban.

— Ha a magam részéről hajlandó volnék is más orvoshoz fordulni, — viszonzá Helén — bátyám beleegyezése nélkül nem szabad e lépést tennem, az pedig, tudom, egyáltalában nem engedné azt, mert az orvos nagy becsben áll előtte és föltétlen bizalma van hozzá.

— Fájdalom, úgy van! — sohajtá a bárónő — ez is egyik olyan gyöngye oldal Rudolf jellemében, melyet én soha sem birtam felfogni

Jó, én mosom kezeim, jövőre azonban kikérem magamnak Fels ur látogatásait és valahányszor te, kedves Helén, magadnál fogadod, én ki vagyok mentve előtted.

Walde kisasszony nem felelt semmit. Mialatt elborult tekintete a szobában körüljárt, főlemelkedett, mintha valamit keresne, és Erzsébetnek úgy tetszett, mintha e tekintete Hollfeld urat keresné, a ki röviddel ezelőtt észrevétlenül kiment a szobából.

A bárónő csipkepalástját vette, teins Lérné asszonyság leányostul szintén indulásra készülődtek. Egyik is, másik is még egy pár bókot mondott a tisztelendő urnak, a ki épen elvégezte előadását és most zavarodottan kezeit dörzsölgetve állt a zongoránál, aztán a bárónővel egyetemben elbucsuztak Heléntől, a ki bágyadt hangon jóéjtszakát kívánt nekik.

Midőn Erzsébet lement a lépcsőn, egy gyöngén világított átellenes folyosón Hollfeld urat pillantá meg. Fenn a teremben anyja haragos kifakadásai alatt ő egy albumban lapozgatott, és egy szóval sem elegyedett a szenvedélyes vitába. Ez nagyon fertelmesnek tetszett Erzsébetnek, mert ő felette ohajtotta, hogy Helénnek pártját fogja és a bárónő izetlenkedéseinek egy férfiasan komoly szó által véget vessen. De még ennél is rosszabbul esett neki az a tapasztalat, hogy az albumon át egyre őt nézegette. A bizony meg lehet,

hogy a neheztelést reá arczáról olvasta le, de azért mégis már elég sokáig megbámulta. — Végre érzé, hogy tekintete alatt mélyen elpirul, és ezen annál inkább megboszankodott, minthogy az, egészen akarata ellen, már többször megtörtént vele ez emberrel szemben. Ugyanis egy sajátságos véletlen mindig úgy hozta magával, hogy hazamenet a kastélyból mindig Hollfeld urral találkozott, vagy a folyosón, vagy a lépcsőn, vagy hogy egyszerre valamely virágbokor mögül termett elő. Hogy ez miért bántotta és hozta zavarba, azt maga sem tudta. Nem is fürkészte többé annak okát és mielőtt még haza érkezett, már jóformán elfelejtette volt a találkozást.

Most meg ott állt a sötét folyosón. Arczát félig egy mélyen a fejébe huzott fekete kalap fedte el, a világos színű nyári kabátot pedig sötétszínű felöltővel cserélte volt föl, mintha várakozott volna valamire, és midőn Erzsébet a lépcső legalsó fokára ért, gyorsan feléje sietett, mintha valami mondandója volna.

Ugyan e pillanatban Lérné asszonyság és leánya a lépcső felső fokán tűntek föl. — Ugyan, Hollfeld ur, — kiáltá le az öreg asszonyság — tán ön is sétát akar tenni?

A fiatal ember arcza, melyet Erzsébet feltűnőleg hevült és izgatottnak talált, legott közönyös és nyugodt kifejezést vett föl.

— A kertből jövök — mondá sajátságos

unott hangon, — a hol az enyhe esti légben egy keveset járkáltam. „Kisérd haza Ferber kisasszonyt,“ parancsolá aztán a házi szolgának, a ki ép e végre lámpással kezében a cselédszobából jött, és meghajtván magát a hölgyek előtt, a folyosó felé indult.

Midőn egy órával később Erzsébet, édesanyja ágyánál ülve, a nap élményeit elbeszélte, végre Hollfeld urról is megemlékezett és különös viseletéről a kastély udvarán, azzal a megjegyzéssel, hogy egyáltalában meg nem foghatja, mit akarhatott tulajdonképen tőle.

— No, ezen csakugyan ne igen törjük fejünket — mondá Ferberné. — De ha netán egyszer eszébe jutna, hazamenet kísérodül ajánlkoznia, minden esetre visszautasítod ajánlatát. Halod Erzsébet?

— De, édes mamám, hová gondolsz? — mondá a leány nevetve. — Előbb lehetséges, hogy az égbolt leszakad, semmint az ilyen felajánlás. . . . Mikor Lérné asszonyságot leányával együtt, a kik pedig az előkelő világhoz számíttatódnak, magukban hagyta hazamennni, akkor bizony az én hétköznapi egyeniségem kedvéért nem fogja magát megalázni!

VI.

Mintegy hat héttel rokonai megérkezte után a főerdész uj házi törvényt bocsátott ki, a mely mint mondá, nagy örömmel lőn fogadva miniszterétől, és melynek erejénél fogva a Ferber családnak kötelességévé téteték, minden vasárnap az erdészlakban ebédre megjelenni . . . azok pedig örömnapok valának Erzsébetnek.

Jóval az első harangszó előtt rendesen a templomba mentek. Lengő fehér ruhában, repeső lélekkel, a fiatalság amaz édes sejtelmétől, hogy a szép, derült nap szükségképen csak boldogságot rejthet magában, haladt Erzsébet a szülék előtt és mindig ujra és ujra megörült, midőn a lindhofi kis templom aranyos gombja mélyen lent a völgyben felcsillant az erdő zöld hullámai mögül; midőn jobbról-balról sötéten hallgatag erdei ösvényeken a különféle fiókközségek templomjáró lakosaival összetalálkozva, barátságos köszöntés, és kézzsoritással hozzájuk csatlakoztak, mig nagy számra gyülekezve, a harangok kongása közt a templom előtti gyepes térre értek, hol többnyire már a bácsi várakozott reájuk. És már messziről ragyogtak feléjük szemei, és már messziről lobogtatta kalapját üdvözlökre, és magas természetnek minden mozdulatában, egész magatartásában ama hajthatatlanság nyilvánult, mely nagy eltökéléseket, merész tetteket igen, de egy gyön-

géd érzésekben gazdag lelket nem sejtetnek az emberrel. Azért gondolá Erzsébet is, milyen leirhatlanul megragadó és szivvidító látvány az, mikor egy magányos, piczi csillag sötét felhők mögül dugja ki szelid ragyogásu arczát; pedig épen olyannak tűnik föl neki a bácsi egyenes, szilárd tekintete, valahányszor gyöngéd érzésbe olvadoz. És elég alkalma volt észrevennie ezen átváltozást; mert a leány szemefényévé vált neki. Soha sem volt gyermeke, azért most minden atyai érzést, a mire gazdag, meleg szive csak képes volt, kedves unokaleányán töltött ki, a ki, miként nagy büszkeséggel érzé, sok tekintetben szellemileg rokon volt vele, csakhogy ezen jellemvonások itt az igazi bűbájos nőiesség leheletétől átszellemülve nyilatkoztak.

De viszonzta is neki szeretetét gyermeki ragaszkodás- és gyöngéd gondoskodással. Rövid időn mindennel elvult látva, a mi a házi kényelemhez megkívántatik és a hol a Jutka éleslátása vagy gondviselő keze nem volt elégséges, ott ő észrevétlenül és annyi tapintattal avatkozott a háztartás ügyeibe, hogy az öreg, hű cselédet ez soha sem sértette, és a bácsi körül mégis egész új, kényelmes élet fakadt; mert Erzsébet aprolékos kedvteléseit ki tudta lesni és mindent az ő izlése szerint elintézni.

Hazamenet a templomból a bácsi rendesen karonfogva ment Erzsébettel „miként egy kis

iskolás gyermek,“ mondá a leány és csakugyan tökéletesen talált a hasonlat.

Mint valami aranyos pont, úgy ragyogott a hosszú, sötétes erdei ut legszélén a napvilágos irtás, melynek közepében az erdőszlak állott. Minden lépésnél tisztábbra és világosabbra bontakozott ki a kis kép, míg végre az öreg Jutka alakja is kibontakozott, a mint a kis kapuból a fehér konyhakötő egyik csücskét keresztben feltűzve és kezét ernyőül szeme fölé tartva, a hazaérkezők után kémlődött, és megpillantván őket, nagy gyorsan a házba szaladt; most a bükkfák alatt feltálalt leveses tál mögött kellett magát elhelyezni, a hiven teljesített kötelesség tudatával arczán, miként a várparancsnok a védsánczok tetején.

Ma pedig különös jó ebédet készített az öreg Jutka; a leveses tál mellett egy biborszínű pirámis piroslott, állván ez az első erdei számóczákból, melyeket a kis Ernő hangos örömkialtással üdvözölt és a nagy Erzsébet szintén. A főerdész pedig nevetett a nagy és kicsi gyermek elragadtatásán, és azt mondta, hogy a különös meglepetés dolgában neki nem szabad elmaradni Jutkától; minélfogva be kell fogni a „pejkó“-t és mint már rég ígérte, Erzsébettel L-be mennek, a hol ugyis dolgai vannak. Ezen indítvány pedig hangos örömmel lőn fogadva a fiatal leány részéről.

Az asztalnál Erzsébet a tegnapi estéről beszélt el egyetmást. A bácsi majd hanyatt vágta magát nevetében.

— Már az igaz, nagy bátorságot mutatott az orvos — mondá nevetve, — de mit ért vele? Azért mégis utósó csésze theáját itta tegnap a lindhofi kastélyban.

— Lehetetlen, bácsi; ez rettenetes volna, — fakadt ki Erzsébet, — Walde kisasszony azt nem engedheti és nem is fogja engedni; ő azt egész erejéből ellenezni fogja.

— No — viszonzá amaz — csak azt szeretném, ha e perczben megkérdezhetnők a kisasszonyt, milyen véleményben van ma az orvost illetőleg; tudom, csodálkoznál rajta . . . Hogyan is vehetné magát erős lélek ilyen törékeny testbe! Ezzel ugyan az urhatnékom asszony könnyen elbánik, egyéb zabla pedig ott nincsen, mert „az ég magas, a czár pedig messze van,“ mondja az orosz. Ugy-e Jutka, nagyon furcsa dolgokat értünk mi már, mióta a bárónő ő nagysága viszi a kormányt?

— A bizony, nemzetes uram — viszonzá az öreg, a ki éppen egy új tál ételt hozott az asztalra — csak a szegény Schneidernéra is, ha gondolok . . . Szegény napszámosnő az oda át Lindhofon — folytatá, a többihez fordulva, — mindig két kézzel dolgozott, hogy keresztül vergődjék az életen és nem is tudott róla senki semmi roszt;

de mert a szegény asszonynak négy élő gyermekre kell keresnie és csak napról napra él . . . hát a mult ősszel egyszer nagy szükségben, egy harapás nem sok, de annyi kenyere sem volt a gyerekei számára; nos hát, egy kis rossz fát tett a tűzre, a mi elég hiba volt, mert az uraság földjéről egy köténynyi burgonyát szedett, az ispán meg, már mint a Linke, épen egy bokorban leelkedett; egyszerre rajta rontott, ütni, verni kezdte ha még egy kis emlékeztetőnél maradt volna, semmit sem szólnék; de vége-hossza nem volt az utlegeknek és még a lábával is taposott rajta. . . , Épen egy kis dolgom volt Lindhofon, és a mint így a cseresznyésbe érek, hát teremő istenem, egy embert látok a földön fekvő, és ki volt? a Schneiderné volt; borzasztóság nézni, úgy ömlött a vér a szájából, kezét-lábát nem bírta mozditani és egy lélek sem volt mellette. Akkor aztán embereket hívtam, a kik segítettek haza vinni. A nemzetes ur épen el volt hazunnan, de azt gondoltam, annak sem lesz ellenére, azért tehát ápoltam a szegényt, a hogy kitelt tőlem. . . , A falubeliek dühösek voltak az ispánra, de mit tehettek azok neki! Az is hallatszott ugyan, hogy törvényre kerül a dolog: a bizony, leshetjük azt! . . A Linke is olyan istenes-féle, a bárónőnek jobb keze, elforgatja a szemét és mindent isten nevében tesz. A világért sem szabad hirének járni, hogy egy afféle istenes is néha-néha nagyon embertelen em-

ber; azért tehát a bárónő minden áldott nap bekocsizott a városba, és nagyon megalázta magát; egy szóval, szépen eltemették az egész dolgot, a Schneiderné pedig, a ki még mindig abban sanylik, egész betegsége alatt egy ital vizet sem kapott a kastélyból gyermekei számára. A bizony, az az ispán, meg az öreg bárónő komornája, azok ugyan szépen gazdálkodnak Lindhofon! Ott kun-csorognak a kastélyban és ólálkodnak és kémlelődnek, ki van jelen a predikációban, és ki nem, azért pedig már nem egy jóra való ember kiesett a munkából a kastélyban.

— No, elég ebből ennyi — mondá a főerdész, — a falat a számban keserűvé válik, ha csak reá gondolok is ezekre a dolgokra, a szép vasárnapnak pedig, a melyre egész héten át örültem, ne legyen más árnyéka, mint a melyet amaz ártatlan, fehér felhőcskék vetnek reá.

Kevéssel ebéd után a könnyű fogat megállt a ház előtt. A főerdész felült és mint a villám, termett Erzsébet is mellette. Mialatt kezével még egyszer bucsuzásra integetett a honnmaradtaknak tekintete a házon lebbent el, de szive mélyéig megijedt a szemektől, melyek az emeletről reá meredtek. A fő ugyan azonnal eltűnt ismét, de Erzsébet azért megismerte volt a néma Bertát, és látta, hogy a gyűlölet és visszafojtott dühvel telt tekintet neki szólt, jóllehet el nem képzelhette magának ez ellenségeskedés okát. Berta eddig a

legnagyobb visszavonultságban tartotta magát a Ferber család irányában, és valahányszor Erzsébet az erdészlakban megjelent, ő soha sem mutatta magát. Egyedül evett szobájában, mióta a bácsinak vasárnaponként vendégei voltak, a bácsi pedig nem törődött vele, tegyen a mit akar, sőt jó szívvvel látta, hogy a két leány nem találkozik.

Ferberné is megkisértette, közeledni a leányhoz. Tisztán nőies gondolkodásánál fogva lehetetlennek tartotta, hogy csupán dacz és roszakarat volnának! Berta különös magaviseletének rugói. Valami mély, belső levertségnek tulajdonította, valamely bánatnak, a mely közönyössé teszi környezete iránt, sőt indulatos természeténél fogva inkább tartozkodik a beszédűtől, csak hogy a surlódást kikerülje. Azt remélte tehát, hogy szelid reábeszélés, nyájas közeledés lefejtik a pecsétet Berta ajkairól, — de ő is csak úgy járt vele, mint Erzsébet, sőt a leány viselete annyira fellázasztotta, hogy Erzsébetnek minden további érintkezési kísérletet megtiltott vele.

Rövid idejű kocsizás után helyben voltak.

L-nek kétségtelenül gyönyörű vidéke volt. Közepette egy nem igen mély völgynek, támaszkodva magasdad dombhoz, melynek tetejét a tekintélyes fejedelmi vár koronáza, szép, öreg hárs-sorok lombos sötétében terült el, tavasz idején pedig valóságos virágtenger hullámozta körül, a számtalan sok gyümölcsöstől.

A főerdész egyik barátja, egy törvényszéki ülnök házába vezette Erzsébetet; ott várja be, míg ő dolgait végezte. A házi asszony nyájasan fogadta ugyan, hanem azért a leány azon módon szívesen visszafordult volna, hogy a bácsi után a lépcsőn leszaladjon; mert nagy boszankodására épen nagy hölgytársaság volt ott együtt. Az ülnökné ő nagysága néhány rövid szóval értesíté, hogy férje születés-napja levén, annak tiszteletére élő képcsoportozatok fognak előadatni a mythológiából, és e végre a közreműködendő hölgyek már meg is jelentek. Egy szépen butorozott szobában nyolcz vagy tiz hölgy csevegett kávé mellett, valamennyien már mythologiai jelmezekben és most szerették volna az ujonérkezett legparányibb ruharedőcskáját átkutatgatni.

Egyszerre az összes hölgycsapat az ablakhoz szaladt; az utcán egy hintó közeledett. Erzsébet ülőhelyéről az utczára nézhetett, és annál fogva az általános kíváncsiság tárgyát is láthatá. A diszes hintóban Lessen bárónő és Walde kisasszony ültek. Ez utóbbi az ülnök háza felé fordított arczczal ülven, úgy látszott, mintha a ház földszinti ablakait nagy figyelemmel számlálgatná. Orczái kissé ki voltak pirulva, a mi nála mindig az izgatottság jele volt. A bárónő ellenben hanyagul a hintóba dőlve ült, mintha az ő számára sem házak, sem emberek nem léteznének az utcán.

— A lindhofi uraságok — mondá Ceres, egy

meglehetős köpczös szőke hölgy, egy egész virág-esővel a fején. — De szent Isten, hát ez már mit jelentsen! . . . Hiszen számba sem veszik Fels orvos ablakait! Ahol ni, ott áll az orvosné . . . Ha ha ha, csak nézzétek azt a hosszura nyult képet! Próbált köszönteni, de szerencsétlenségre az embernek hátul nincsen szeme!

Erzsébet az átellenes házra nézett, ott az ablaknál egy igen csinos nő állott, gyönyörű kis szőkefejű gyermekkel karján. Igaz, hogy valami megütköződés-forma látszott a szép kék szemekben, melyek a hintó után néztek, hosszura azonban koránt sem vált a viritó kerekded arcz. A karján levő kis gyermek az átellenes házra fordította tekintetét, mert piczi kacsóival a különös módon felpiperézett hölgyek felé kapkodott; a fiatal nő tehát hamis mosolylyal köszöntött át a hölgyeknek, és ezek a legnyájasabb mozdulatokkal viszonozták köszöntését.

— Különös — mondá az ülnőkné, — mi is lelhetette a két hölgyet, hogy így minden köszöntés nélkül elhajtottak? Eddig még soha sem mentek el ez utcán a nélkül, hogy az orvos háza előtt meg ne álltak volna. Az orvosné akkor mindig félóra hosszat a hintó hágsójánál állott és Walde kisasszony úgy látszott, szívesen társalgott vele. . . . A bárónő igaz, néha savanyu arczot csinált hozzá . . . Valóban furcsa; no a jövő majd megmutatja, mi van a dologban.

— Hollfeld ur nyilván Odenbergben maradt. Ma reggel, midőn a hintó előttünk elhajtott, ő is a hölgyekkel volt — mondá Diana.

— Valjon hogy viseli el Walde kisasszony e távollétet? — véli Flóra, gunyos mosolylyal.

— Hát már annyira vannak? — kérdé az elnökné.

— És te még azt sem tudod, édesem? — kiáltá Ceres. — Hogy Hollfeld ur mint gondolkozik, arra nézve még nem vagyunk ugyan tisztában, de hogy a kisasszony szenvedélyesen szerelmes belé, az kétségtelen. Egyébiránt csaknem bizonyossággal állithatni, hogy ezen vonzalom egyoldalú; mert ugyan kérlek benneteket, mikép volna az lehetséges, hogy egy olyan nyomorék teremtés képes legyen szerelmet kelteni!... És hozzá még egy olyan jéghideg férfiban, a milyen az a Hollfeld, a ki a legnagyobb szépségek mellett közönyösen megy el!

— A mi pedig a nagy vagyont illeti, ahoz olcsóbb áron is juthat; — mondá Flóra fölénnyel — ugyis ő örököl mind a két testvér után.

— A leánytestvér után, akarod mondani — igazítá az ülnökné — Walde ur még nem olyan öreg, hogy meg ne házasodhatnék.

— Ah, menjetek csak azzal! — kiáltá Ceres boszusan. — Még nem született az a nő, vagy épen az égből kellene annak lerepülni, a melyik annak tetszenék... Csupa kevélységből áll és

még az unokaöcsénél is kevesebb szíve van. . . . Mennyit nem boszankodtam rajta leánykoromban, midőn az udvari bálokban az ajtóba támaszkodva keresztbe font kezekkel állt, mintha össze lettek volna növe, és gögősen nézett alá a jelenlevőkre. Csak midőn a herczeg vagy a herczegnő tánczra parancsolták, mozdult meg helyéből; és akkor sem tartá érdemesnek elpalástolni, hogy az egész kitüntetésért egy fabatkát sem adna. . . A mi pedig azt illeti, hogy mikép gondolkodik azon nőről, a kinek a Waldené asszony büszke nevet lábaihoz rakja, azt mindnyájan tudjuk, mert világosan megmondta: ősökkel, mindenek előtt ősökkel kell birnia, és a mennyire lehetséges, származási fáját a Noe bárkájabeli him- és nőnemig fölvennie.

Mindnyájan nevettek, csak Erzsébet maradt komoly. Walde kisasszony magaviselete mély benyomást tett reá. Fel volt indulva, és érzé, hogy az emberi jellemről való nézetei meg vannak alázva. . . Hát lehetséges-e, hogy a szív néhány óra alatt annyira megváltozzék! Egy kevésbbé eszményi lélekre nézve azonnal meg lett volna fejtve az ígézet, a mit Lessen báróné Walde Helén felett gyakorol, a hölgyek azon állítása által, hogy a fiatal leány a báróné fiát szereti — Erzsébetre nézve ez nem volt megfejtve. Ama magasztos érzés, melyet minden századok és égaljak költői a föld legbájosabb és legfenségesebb érzése gyanánt dicsőitenek, csak nem szolgálhat rugóul nemtelen

cselekedetekre! És épen olyan kevésbé birta megfogni, hogyan támaszthatna Hollfeld ur ilyen érzést, a ki egyáltalában nem volt az a férfi, a kiben egy női szép lélek eszményképének valóságát láthatná. Nem volt annak sem esze, sem szelleme s e mellett mód nélkül hiu volt, és jól tudván, hogy a legtöbb nő elébb bocsátja meg a csunya külsőt, mint a belső érték hiányát, nem csupán szép külseje által akart érdeket kelteni. Nem maradt tehát egyéb, mint ama zárkozottságot és külső érdekséget negélyeznie, mely alatt a világ olyan könnyen hajlandó átható észt, eredetiséget és jellembeli szilárdságot gyanítani. Nem volt az a férfi a világon, a ki azzal dicsekedhetett volna, hogy Hollfeld urral bizalmas lábon áll; elég ravasz volt megakadályozni, hogy valaki belsejébe pillantson s ovatosan került minden beszélgetést férfiakkal; a hölgyeknek pedig tökéletesen elég volt ezen durva héj arra, hogy reá az édes bélről való közmondást alkalmazzák. Hollfeld ur tudott számítani. Minél nagyobbak a nehézségek, annál nagyobbra növekedik a hódítási vágy, azért titkos ohajtások- és vágyódásoknak lőn tárgya. A mi azonban erő- és tűzben hiányzott benne, az teljesen ki volt egyenlítve a nemtelen szenvedélyek által, és ezek közt a haszonlesés és érzékiség a vezéri szót vitték. Semmi ármánytól nem riadt vissza, hogy fényes és kényelmes állásra vergődjék, ármánykodásra pedig nagyon sok alkalma

nyílt, mert a l—i udvarnál kamrás-apród volt. Hazudott tehát és csalt, és annál veszedelmesebb volt, minthogy egyenes, száraz egyéniségénél fogva még a férfiak sem gyanítottak benne olyan veszélyes ellenséget, ép oly kevésbé, mint a hölgyek elhitték volna, hogy a hol hitők szerint a legszebb drága gyöngy : a szerelem, még illetlenül szendereg, azt a szívet már selejtes lángok pusztították el.

Erzsébet nagyon megörült, midőn a bácsit egy utcasarkon befordulni és a ház felé közeledni látta. Mélyen föllélegzett, midőn végre mellette ült a kocsin. Levette volt kalapját és forró homloka a gyöngén fuvalló gyönyörű, üde esti szellőben fűrdött. Az országuton kétfelül a rezgő nyárfa-leveleken a nap utósó sugarai tündököltek ; a virágzó burgonyaföldeken is aranyos lehellet terült el ; az erdő azonban, mely Erzsébet ott-honját átölelve tartá, sötétségben borongott, mintha elfelejtette volna már ama verőfényes éle-tet, mely egész nap szíve mélyeig belesugározott volt.

A főerdész párszor egy-egy oldalpillantást vetett a hallgatag leányra ; és végre ostort és gyepelőt félkézre kapva, másik kezével hirtelen megfogta Erzsébet állát és arcját maga felé fordítá.

— Hadd lám csak, Erzsi te ! — mondá —
Mi a patvar, hisz akkora két barázda van a hom-

lokodon, mint a Jutkának! . . Hát baj volt? Ki a szóval, te boszankodtál, vagy mi?

— Nem bácsi, nem boszankodás volt az, hanem fájdalom; az fájt, hogy neked olyan nagyon igazad volt Walde kisasszonyt illetőleg — viszonzá Erzsébet, mialatt arcza mélyen elpirult.

Aztán elbeszélte neki, hogyan viselte magát Helén és azt is, miképen vélekedtek a nők ez ügyben. A főerdész csak mosolygott maga elé.

— De bácsi, — folytatá — csak nem hiszed, hogy egy ilyen vonzalom kedvéért valaki jobb meggyőződését feláldozná?

— Ilyen vonzalom kedvéért, édes gyermekem, már sokkal különb dolgok is történtek, és habár egyáltalában nem helyeslem Walde kisasszony magaviselését, mert azt épen nem teszem, most mégis kedvezőbben ítélek felőle . . . Ez azon hatalom, mely apát, anyát is elfelejtet velünk egy idegen kedvéért.

— Épen ez az, bácsikám, a mit én egyáltalában el nem tudok képzelni; hogyan lehetne egy idegen embert jobban szeretni az édes szüléknél! — viszonzá Erzsébet hévvel.

— Hm! — mondá a főerdész és ostorával legyintett egyet a pejko hátára, hogy szolongassa egy keveset. Ezen „hm“-re még egy kis dűnnyögés következett és ebből állt felelete.

— Látod azt a fekete vonalat amott az erdő

felett? — kérdé végre hosszabb szünet után, mi-
alatt saját multjába visszamerült.

— Oh igen, a lobogó nyele az, a gnadeviczi
kastélyon. Már elébb vettem észre és végzetlen
jól esett az a gondolat, hogy ott egy talpalatnyi
föld van, a melyen mi honn vagyunk; egy hajlék,
a melyből senkinek sincs joga minket kiűzni. Há-
la istennek, nekünk hazánk van.

— És még milyen! — mondá a főerdész, mi-
alatt ragyogó tekintetét körüljártatá a vidéken.
— Már kicsi gyermekkoromban úgy vágyódtam
az erdei élet után, és annak a nagyatyám volt oka.
Az is e vidéken élte volt gyermekkorát, és csak-
ugy kis ujjából szórta a sok mesét és regét szű-
lőföldjéről. A mint tehát elvégeztem tanulási
éveimet, azonnal idejöttem. Akkor még az az
egész erdőség itt köröskörül a Gnadeviczek tu-
lajdona volt; de ezeknél nem akartam szolgálatot
vállalni, mert még atyámról ismertem ez ember-
nyuzókat. Emlékezetet meghaladó idő óta én vol-
tam az első Ferber, a ki lemondott a szándékról,
hogy náluk szolgáljon és L. herczegnél alkalmaz-
tattam magamat. Az utósó Gnadeviczek általános
örököse megcsonkította az erdőséget, mert L. her-
czeg megakarta nagyobbítani erdei birtokát és
szép összeget fordított ezen kedvtöltésére. Így
esett, hogy egyik gyermekkori forró ohajtásom
beteljesedett, mert most azon házban lakom, mely
tulajdonkép a Ferber nemzetség bölcsője

Hiszen tudod, hogy mi Thüringiából származunk?

— Oh igen, gyermekkorom óta tudom azt.

— És azt is tudod, mi okon származtunk ide?

— Nem.

— No, jó ideje is annak, tán már csak magam vagyok az egyetlen, a ki ismeri e történetet; de azért ne veszszen ki végképen, ugyanis az emlékezet az egyedüli hála, a mit mi unokák érte kaptunk, azért hát elbeszélem most neked e történetet, később aztán te is tovább adod. Valami kétszáz évvel ezelőtt — mert hát mi jó messzire fel birjuk ám vinni származásunkat; csak az a kár, hogy nem tudjuk megmondani, hogy hívták ősanyánkat; azonban ha valaha valaki, például Lessen bárónő, tudakozódnék felőle, bizvást megmondhatod neki, hogy gyanításunk szerint az nem volt más, mint egy markotányosnő a harminczéves háboruban. Meglehet, hogy derék asszony volt, a ki a háboru minden sanyaruságai között hűségesen megmaradt férje mellett; hanem azért még sem bocsáthatom meg neki azt, hogy képes volt megválni gyermekétől . . . nos tehát mintegy kétszáz évvel ezelőtt történt, hogy Ferber erdőkerülő felesége a mint reggel a pitvarajtót kinyitja — ugyanazt, a mely most az én kevés ingóbingómat elzárja — az ajtó előtt egy kis csecsemőt pillantott meg. Be is csapta aztán újra az aj-

tót, mert akkor tájt sok cigánynép csatangolt az erdőkben, és azt gondolta, a csecsemő is olyan istentelen fajta. A férje azonban keresztyéniesebb gondolkodásu volt, az bevitte a kisdedet, alig volt még egy hónapos. Nyakába egy levél volt akasztva, a melyben megvolt írva, hogy szána-kozzanak a kis fiucskán, becsületes házastársak gyermeke, a szent keresztségben János névre van keresztelve, és hogy később majd bővebbet tudnak meg felőle. A párnácskában egy kis erszény is volt dugva, kevés pénzzel. Az erdőkerülőné különben is jószívü levén, midőn megtudta, hogy a fiucska becsületes szüléktől származik, és alkalmasint szegény katonák gyermeke, a kit azért tettek ki, hogy a háborui élet viszontagságaitól megóvják, kebelére fektette és kicsi leánykájával egyformán nevelte, mintha csak édes testvérek volnának. És ez nagy szerencse volt a szegény párára nézve, mert rokonai közül soha senki sem tudakozódott többé utána. Később aztán a nevelő-apja törvényesen fiául fogadta, és hogy a boldogság teljes legyen, feleségül vehette gyönyörű nővendék-hugát. Ő is, valamint fia és unokája mind a Gnadeviczék erdőkerülői voltak, az én mostani hajlékomban éltek és ugyanitt meg is haltak. Csak nagyatyám lett egyik sziléziai birtokba áttéve Gyermekkoromban sokat mérgelődtem azon, hogy bizonyos évek lefolyása után valamely grófi-anya nem bukkant elő, a ki a lelenczben

saját elrabolt gyermekére ismervén, diadalmasan visszavitte azt kastélyába; csakhamar azonban megnyugodtam ezen elhibázott regényességben, aztán a nevem is sokkal kedvesebb volt már előttem, semhogy mással fölcseréltem volna... hanem azért nagyon furcsán éreztem magam, midőn először átléptem a küszöböt, a melyen a kitett csecsemő életének legelhagyatottabb perczeit töltötte; természetes gondviselői elhagyták volt, a könyörület pedig még nem pótolta helyöket... Az a mélyen lekoptatott kő nyilván ugyanaz, melyen a kis gyermek feküdt volt, és a mig én élek és nekem szavam lesz e házban, nem is mozdítják el azt a követ ott helyéből.

Egyszerre a főerdész előre hajolva, az ágak közé mutatott, mert ezalatt már az erdőbe értek volt.

— Látod ott ama fehér pontot? — kérdé.

Ama fehér pont pedig a Jutka fejkötője volt, a ki a ház előtt ülve, várta a hazaérkezőket. És a mint a kocsit megpillantotta, sietve fölemelkedett és köténye tartalmát, nagy mennyiségű nefelejtsvirágot, az előtte levő kosárba öntvén, eléje indult az érkezőknek.

Erzsébet még egy ideig együtt ült bátyjával. Mialatt a kétszáz éves családi történetet elbeszélte, egy egész sereg ifjúkori terv, elhatározás és érzés ébredt föl benne, melyeket most szánó mosolylyal maga előtt hagyott elvonulni, és me-

lyek mindannyian egytől egyig szerte szóródtak, mint polyva a szélben. Jóizűen beszélgetett róluk, miként szokott az oly ember, a ki biztos földön állva, már csak messziről hallja a hullámok csapkodását, melyektől többé nem kell tartania.

E közben a fatömeg fölött a nagy tele hold tetszett föl, ideje volt tehát, hogy Erzsébet a hazamenetelre gondoljon.

— Köszönöm szépen a kocsikázást! Jó éjtszakát, szívem bácsikája! — mondá, mialatt a koszorut, a mit az öreg Jutka ezalatt nefelejcsvirágaiból kötött volt, tréfából szőke hajára nyomva, kisietett a házból és udvarból, és csakhamar fenn volt a hegyen, túl a kerten, a melynek ajtaját maga után becsapta. Csakugy repült a keskeny, holdvilágított erdei ösvényen előre. Fent a lakszobában világosság volt, és daczára a holdvilágnak, a gyertya fénye messzire ellátszott, mert az épületköz homlokzatát mély árnyék takarta be.

A mint az irtásosra ért, különös árnyék vetődött keresztbe az uton . . . Nem volt az sem fa, sem karó, hanem egy idegen ember alakja, a ki oldalvást állott volt, és most rémületére feléje közeledett. Az alak udvariasan levette kalapját, és ebben a perczben eltűnt Erzsébet ijedtsége, mert egy kissé koros, finomul öltözött ur mosolygó, jóságteljes arczába tekintett.

— Bocsánat kisasszony, ha tán egy kis

ijedtséget okoztam — mondá és egy nagy csillogó szemüvegen át nyájasan tekintett arczába — de sem élete, sem erszénye ellen nem szándékom törni, mert én csupán egy hazatérő, békés utas-ember vagyok, a ki nagyon szeretné tudni, hogy mit jelent az a világosság ott fenn a romokban . . . Egyébiránt e perczben meggyőződtem, hogy fölösleges volt ezt kérdezni . . . Bizonyosan a tündérek és delinkék lejtének ott, a legszebbik közülök pedig szerte barangol az erdőben, nehogy bűvös területét valaki büntetlenül átlépje.

Az udvarias hasonlat, bármennyire kopott is, e perczben nem volt épen roszul alkalmazva, mert a karcsu hölgy fehér öltözetében, a holdvilágtól körülfolyt angyali szépségű arcz felett a kék koszorúval fején, nagyon megjárta mesebeli tündérnek, a mint így könyed lebegéssel a magányos hegyen előre sietett.

Ez azonban mosolygott magában az üres bókron és egyszersmind kissé neheztelve gondolá, hogy tán csak nem hasonlít egy afféle csélesap tündérhez, és azt mindjárt értésére is adta az öreg urnak.

— Nagyon sajnálom — mondá tréfásan — hogy vissza kell önt terelnem a sivár valóságba; de én ama világosságban ott nem láthatok egyebet egy becsületes lámpánál egy herczegi irnok kedélyes szobájában.

— Ejnye — nevetett az ur — és az a férfi

ott talán egyes egyedül tanyázik ama rémületes régi falak közt?

— Ezt is bizvást tehetné, mert a ki jó uton jár, a fölött nincsen hatalmuk a gonosz lelkeknek Egyébiránt élő lények társaságában tölti ott fenn napjait, nevezetesen két jó erkölcsű kecske és egy szeretetre méltó kanárimadár társaságában, ide nem számítva a baglyokat, melyek azonban felette megbotránkozva, a magánéletbe vonultak vissza, össze nem bírván egyeztetni ama vidám emberek életmódját az ő szigorú gondolkodásukkal.

— Vagy tán azért, mert ellenségei a vilá-
gosságnak, és nem tűrhetik —

— Hogy az új jövevény az igazságot imádja?

— Az meglehet . . . de én tulajdonképen azt akartam mondani, hogy a két nap elől szöknek, melyek a romokban hirtelen támadtak.

— Két nap egyszerre? . . . Azt csakugyan nem lehet kívánni a szegény bagolyszemektől és tán egy napimádóra nézve is sok volna! — viszont Erzsébet nevetve, mialatt könnyed főhaj-
tással ellebegett mellette, mert szüléi épen kijöttek a kis fali ajtón és néhány lépést tettek eléje. Meghallván Erzsébet és az idegen férfi hangját, ag-
gódva lesiettek és midőn a leány kis kalandját elbeszélte, gyöngéden megpirongatták, hogy olyan bátran ereszkedett beszélgetésbe.

— Kötekedésed igen kellemetlen következ-

ményekkel lehetett volna reád nézve, gyermekem — mondá az anya. — Szerencsére művelt férfiak voltak.

— Férfiak? — kérde a leány bámulva. — Csak egy volt.

— Fordulj csak hátra — mondá az atya — ott még láthatod őket.

És valóban a meneteles ut hirtelen meredéken még egyszer két világosszinű férfikalap tűnt fel.

— Ebből is láthatod, édes anyám, — véli Erzsébet nevetve, — mily kevésbé lehetett e találkozás ártalmamra. Az egyik a bokrokból sem mert kibujni, a másiknak jóságteljes, öreg arcán pedig egy szikrányi haramia-lélek sem látszik.

Fenn a szobájában aztán levette a koszorut fejeéről, egy tányérra tette és mindkettőt Beethoven szobra alá helyezte el. Azután megcsókolá az alvó Ernő homlokát és szüleinek jó éjtszakát kívánt.

VII.

— Hej Erzsike, mit szaladsz oly nagyon? — kiáltá a főerdész, midőn másnap délutáni három óra után vállra vetett puskával, az erdőből kiérve, a réten keresztül haza felé ballagott.

Erzsébet repülve sietett alá a hegyen, kerek

kalapja karjára volt akasztva, és a házhoz érve, nevetve futott a bácsi kiterjesztett karjaiba.

— Bácsikám, bácsikám, mi van itt! — kiáltá és ovatosan egy katulyát huzott ki zsebéből.

— Ezt neked hoztam — folytatá örömsugárzó arczczal, mialatt kinyitotta a katulyát, a melyben a főerdész egy zöld levelen fekete petytyes citromszinű hernyót pillantott meg.

— Teringettét! Sphinx Atropos! — kiáltá elragadtatással.

— De nem adom ám ingyen e kincset! — mondá Erzsébet, gyöngédeden eltaszítva a bácsinak a hernyó után nyuló kezét. — Tizenkét kemény garas annak az ára!

— Tizenkét garas?

— Igen, alább nem adom. Egynémely ócska, elpenészesedett pergamenlapot, a mely olyan csuf színű, hogy hozzá nyulni is átallunk, aranynyal fizetnek, és a természetnek ezen élő díszműve tizenkét garast sem érne?

— Ócska, elpenészesedett pergamen! Na csak tudós fülek előtt mondd ki e szavakat, szépen megjárnád!

— Oh, itt ez üde, szabad erdőben nincsenek olyanok!

— Vigyáz magadra — Walde ur —

— A pyramisokban rekedt.

— De hirtelen itt teremhetne és bizonyos

oktondi kisasszonyokat számadásra vonhatna! Az egy nagy bagoly a tudós világban.

— No, én tőlem bátran állithatnak neki emlékoszlopot és szórhatnak babérokat, a mennyi tetszik, én azért nem bocsáthatom meg neki, hogy ama holt lim-lom kedvéért megfélekedzik azon igényekről, melyeket az élet jogosítva van irányában támasztani; hogy mialatt tán Luculusnak valamely hamisítatlan étlapját kutatja, vagy azt, ha valjon a rómaiak csakugyan rabszolgák husával etették-e halaikat, azalatt birtokain a szegénység éhezik és a báróné vasvesszeje alatt az ujdivatu rabiga uralkodik.

— Teringettét, hogy cseng most annak a bal füle! . . . Mi kár, hogy maga nem hallhatja ez erkölcsös tanítást . . . Nesze tehát a tizenkét garas, ha csakugyan meg kell lenni. Reménylem, valami czafrangot, tollat, vagy egyéb ilyen boldonságot veszsz a kalapodra e pénzen? — mondá mosolyogva.

Mire a leány kinyújtott kis kezében maga elé tartva kalapját, gyönyörködve szemlélte a két friss rózsát, mely az egyszerűen csokrozott fekete bársonyszalagba volt tűzve. — Hát ez tán nem nagyon kedves? — kérdé. — És azt hiszed, hogy fiatal fejemet önként komor tollfelhőkbe dugom, mikor rózsáim, viritó rózsáim lehetnek? . . . Nesze a hernyód, és most azt is megmondom, miért sarcozoltalak meg . . . Ma reggel egy szegény takács

felesége egy kis segélyért volt nálunk. A férje leesett a kocsiról, megsértette kezét-lábát és hetek óta nem bír keresni. A mama egy kevés ócska ruhát adott neki és egy kenyeret; többet, tudod, nem tehet... Nos tehát, im, tizenöt garas a takaréktáramból, több nem volt most benne, hármát meg Ernő adott hozzá, a ki szives örömet tett volna pénzzé ólomkatonáit, hogy a szegény asszonyon segítsen; ahhoz járul még a hernyó ára, teszen összesen egy egész tallért, az most azonnal a szegény takács kunyhójába fog vándorolni.

— Az már más... Nesze még egy tallér, és — Jutka te — kiáltott a házba — hozz csak egy jó darab hust a páczolóból és rakd zöld levelek közé, azt is elviszed neki — fordult újra Erzsébethez.

— Oh te kedves, aranyos bácsikám! — ujjongott a leány, mialatt széles kezét finom ujjai közé fogva, ügyekezett azt derekasan megszoritani.

Az öreg gazdasszony kijött a házból és mialatt a főerdész intésére a hust Erzsébetnek nyújtotta, sugva monda, hogy Walde ur, a ki tegnap este megérkezett, már jó ideje várakozik reá.

— Hol? — kérdé.

— Lenn a szobában.

Holott pedig ők épen e szoba irányában álltak és az ablakok nyitva voltak! Erzsébet meglepetve fordult hátra, de semmit sem vehetett

észre. Arcza vérvörösre változott. A bácsi azonban a nélkül, hogy hátra fordulna, nagyon tréfás módon vállai közé huzta a fejét és mosolyogva megmogsimogatván szakálát, elfojtott nevetés közt mormogá: — Na szépen vagyunk; ez most minden szavadat meghallotta.

— Annál jobb; — viszonzá a fiatal leány és szinte daczosan vetette föl fejét; — ugy is elég ritkán történhetik, hogy az igazságot megtudja. — Aztán bucsuzásul kezét szorított a bácsival és Jutkával és csendes léptekkel ballagott az erdőben Lindhof felé.

Első pillanatra kinosan esett neki az a gondolat, hogy Walde ur akarata ellenére kénytelen volt meghallani, hogy ő mit tart felőle; de hisz — gondolá — szemébe is csak ugy megmondtam volna azt neki. Minthogy pedig nem igen hihető, hogy az valaha véleménye után tudakozódnék nála — és erre a gondolatra önkénytelenül elmosolyodott, annyira elérhetetlennek tűnt fel az előtte — azért valóban nem árthat Walde urnak, hogy a véletlen egy tökéletesen részrehajlatlan nyilatkozat tanujává tette, habár csak egy leány szájából De hát az valjon hogy történt, hogy olyan hirtelen, váratlanul visszajött? Walde kisasszony mindig ugy nyilatkozott, mintha több évig szándékoznék kimaradni és még tegnapelőtt sejtelve sem volt a hazaérkezésről . . . Egyszerre eszébe jutott a tegnap esti találkozás az erdőben.

Az az öreg ur szintén azt mondta, hogy ő egy hazatérő utas ember. De az a jóságos mosolygású és bizalmas modoru idegen, hogyis lehetne az Lindhofnak komoly, büszke tulajdonosa? Az már elébb lehetséges, hogy az a másik volt az, a ki szótlanul várakozott a fák között, míg utitársa a kastélybeli lámpafény ügyében kellő felvilágosítást nyert . . . De hát mit keres Walde ur a bácsinál, a kiről tudta, hogy soha semmiféle összeköttetésben nem állt vele?

Ezen és ezekhez hasonló gondolatok élénken foglalkoztatták őt utjában a takács házába. Ez is, felesége is sirtak örömükben a nem várt segítség miatt és a szegény emberek ezer áldáskivánságaitól kísérve, hagyta oda a kis házikót.

Végig haladva a falun, Erzsébet Lindhofnak tartott rendes zenegyakorlataira, melyek daczára Walde ur hazaérkezésének, nem lettek megszüntetve. A tulajdonos visszatértével egész más tekintetet nyert a kastély. Dél felül valamennyi földszinti ablak, melyek oly régóta rejtelmes némaságban fehér táblák között nyomorogtak, most hosszú sorban a nap verőfényében ragyogtak. Belül pedig hatalmas sürgés-forgás, surolás és szellőztetés járta. Az egyik üvegajtó, a melyen egy nagy terembe lehetett látni, tárva-nyitva állt, az egyik lépcsőn, mely a kertbe vezetett, hófehér agár heverészett, karcsu testével mozdulatlanul kinyujtozkodva a napsütött, forró kövön és orrát

előlső lábain nyugasztva, bizalmasan sandított Erzsébetre, mintha régi ismerősök volnának. Egy nyitott ablak előtt valami kertész virágasztalt rendezett be, Lőrincz pedig, az öreg kastély-felügyelő, épen most egy rabvallató bíró tekintetével lépegetett végig a szobán.

Feltűnt a leánynak, hogy a hány emberrel csak találkozott, valamennyinek mintegy varázsszítés által más arczkifejezése volt most, mint azelőtt. A szavak tisztábban csengtek és a lecsüggedt termetek megüdülvé főlegyenessedtek Magának az öreg Lőrincznek, kinek arczizmai petyhüdten és kedvetlenül örökké aláfityegtek volt, mintha ólomsulynak kellene engedniök, ma valóságos napvilág volt szemében, jóllehet e perczben a poroló legényre mérgelődött; és szava is olyan erősen hangzott, hogy Erzsébet meglepetve föltekintett, mert ő eddig csak olyannak ismerte az öreget, a mint nesztelenül, lábujjhegyen betipegett a hölgyek szobáiba és mesolygva, lehetőleg visszafojtott hangon végezte jelentéseit.

Tele bámulattal ezen olyan hirtelenül egyszerre támadt uj életen, Erzsébet azon szárny felé fordult, melyen a hölgyek laktak. Itt azonban mély csend uralkodott. A bárónő lakosztályában valamennyi ablakredőny sűrűen és mélyen alá voltak eresztve. Az ajtókon, melyek mellett Erzsébetnek el kellett haladni, egy hang sem hallatszott ki. A keskeny folyosó levegője erős győ-

könke-cseppek átható illatával volt tele és midőn végre a folyosó legvégén egy ajtó kinyílt, Erzsébet ugyan egy emberfelét pillantott meg, de minő állapotban! A bárónő öreg komornája volt, a ki hihetőleg meg akarta nézni, kicsoda olyan vakmerő, félbeszakítani a folyosó ünnepélyes nyugalmat. A főköltő ferdén állt a hamis fűtőkön, melyekből egy csomó igen aggasztó módon készülteket tett arra, hogy leessék. Arczvonásai fel voltak dulva és a kidüledt állesontokon két kerek, lángvörös folt vagy lázasforróságról, vagy pedig erős lelki felindulásról tanuskodott. Röviden és mogorván viszonzván Erzsébet köszöntését, gyorsan eltűnt ismét a halkal bezáródó ajtó mögött.

Midőn Erzsébet Walde kisasszony szobájába benyitott, és többszörös kopogásra sem következett egy: „Szabad!” — azt hitte, hogy itt foly le azon rejtelmes dráma utósó felvonása, mely a bárónő szobáiban kezdődött. Nem csak a redőnyök, hanem a vastag selyem függönyök is sűrűen beváltak huzva. A sötétség és mély csend tapasztalatára megállott az ajtóban és már visszaakart fordulni, midőn Helén gyöngye hangon behívta. A fiatal hölgy a szoba tulsó végén egy támlányon feküdt; feje párnába volt mélyedve és Erzsébet hallhatta, mint ütődnek egymáshoz vaczogó fogai.

— Oh, édes gyermekem — mondá, hideg vérejtékes kezét a fiatal leány karjára téve —

idegrohamaim voltak. Környezetemből senki sem vette észre, hogy itt fekszem betegen és azért olyan borzasztó mód egyedül voltam a sötét szobában Kérem szépen, nyissa ki az ablakokat, csak jó nagyon — nekem levegő kell, meleg, isteni levegő.

Erzsébet azonnal teljesítette ohajtását, és midőn a napvilág a beteg halovány arczára esett, a fiatal leány észrevette, hogy nagyon sirhatott.

A beömlő napsugarak több életet és mozgást támasztottak, semmint Erzsébet előre gondolta; egész testében megrázkodott, midőn egy sarokban egyszerre hangos sikoltás hallatszott. Egy hófehér tollazatu és felborzolódott sárga bóbitás kaku himbálódzott ott.

— Istenem, mi rettenetes! — sohajtá Helén és keskeny kezeit mindkét fülére tapasztá. — Idegeimet szakgatja szét ez a csunya állat!

Erzsébet bámulva tekintett a kis idegenre, aztán körülnézett a szobában, a mely egy bazárhoz hasonlított. Asztalak és székek tele voltak rakva drága szövetekkel, shawlokkal, értékes kötésű könyvekkel, és mindenféle piperével. Walde kisasszony felkapta Erzsébet tekintetét és elfordított arczezal veté oda: „Csupa ajándék, bátyámtól, ki tegnap váratlanul megérkezett.“

És olyan hidegen mondta ezt! Kisírt arczán az öröm legkisebb lehellete sem látszott! A ren-

desen olyan szelid őzike-szemek félreismerhetlenül neheztelés és keserőségről panaszkodtak.

Erzsébet szótlanul aláhajolt és egy gyönyörű kaméliabokrétát vett föl, mely félig eltikkadtan hevert a padlaton.

— Igaz, — monda Helén és fölemelkedék, mialatt gyöngé pir futá el arczát. — Bátyám reggeli üdvözlete ez ; leesett az asztalról és ott felejtették. . . . Kérem, tegye csak oda, abba a virágtartóba.

— Szegény virágok — monda Erzsébet félig hangosan, a fonnyadt, barna széleket nézegetve a fehér szirmokon, — midőn bimbóikat kinyitották, nem is sejtették, hogy ilyen hideg légkörben kell majd élniök.

Helén megütődve és fürkészőleg tekintett a fiatal leányra és szeme egy perczig mintha bánatban olvadozna. — Tegye az ablakra a virágokat ; ott levegőjük van és az jót tesz majd nekik, — suttogá hévvel. — Oh istenem ! — sohajtá, visszahanyatolván a párnára — ő bizonynyal jeles ember, csakhogy megjelenése boldogító együttlétünk öszhangzatát dulja fel.

Erzsébet szinte gyanakvó tekintetet vetett a fiatal hölgyre, a mint itt feküdt égre kulcsolt kezekkel és a szoba padlatára szegzett szemekkel, mintha csak a legborzasztóbb megpróbáltatásnak lett volna a sorstól alávétve. . . .

Már tegnap nem volt képes felfogni Helén

viséletét, és most épen teljes sötétségben borongott előtte e megfoghatlan jellem... Hová tűnt így egyszerre ama forró hálaérzet, a mely, valahányszor bátyjáról említést tett, minden szavából kihallatszott? Mindezen testvéri szeretetet, mely szívét megtölteni látszott, egyetlen pillanat oltotta volna ki, elannyira, hogy a mi előbbi nyilatkozatai szerint kétségkívül örvendetes lett volna reá nézve: most már sajnálja, hogy hazajött! ... És ha a hazaérkezett nem rokonszenvez is a körrel, melyben ő egyedül boldognak érezheti magát, még ha legkedvesebb ohajtásait meghiúsítja is, mégis miként történhetett, hogy olyan egyszerre közöny és neheztelés keletkezhetett olyan két lény közt, a kiket a sors szorosan együvé csatolt, és kiknek annál inkább kellett ragaszkodniok egymáshoz, minthogy az egyik annyira védtelen, és a másik annyira egyedül áll a világon? ... Erzsébet egyszerre mély szánalmat érzett azon férfi iránt, a ki messze tengereket behajózott és idegen országokat átbarangolt volt egyedül és most hosszas hanyattatás után saját tűzhelyén békebontó elemként fogadtatik. Minden odamutat, hogy csak egyetlen meleg hely van büszke szívében, az, hol a huga iránti szeretet lakozik; milyen mély sebet ejthetett tehát az a tapasztalat, hogy épen annak nem volt egy meleg „Isten hozott“-ja számára, és hogy szívét hidegen fordította el tőle!

E perczben sebesen föltépték az ajtót és a küszöbön egy nőalak jelent meg. Csak nagy nehezen győződhetett meg Erzsébet róla, hogy ezen felettébb elhanyagolt külsejű és a nagy felindulás minden jeleit feltüntető alak Lessen bárónő. A más-kor szinte kinos gondossággal rendezett kevés haj a háló-főkötő alól a homlokra bomlott, és e más-kor mindig halovány és elefánt-csontszerű homlok most sötét-vörös lángba volt borulva. A szemekből pedig eltűnt most az a merev, büszke öntudat, és milyen köznapiasak voltak a szemek, a mint most olyan félősen és ijedten körültekintettek a szobában!

— Oh Helén! — kiáltá aggályosan, midőn Erzsébetet észre nem véve, terjedelmes egyéniségét szokatlanul gyors léptekkel előre lóditá — Rudolf épen most szólíttatta szobájába a szerencsétlen Linkét. . . Olyan hangosan kiabál és tombol a szerencsétlen emberre, hogy az udvaron át a szobáig hallatszik. . . . Istenem, olyan nyomorultnak érzem magam . . . a mai reggel annyira megrázkodtatott, hogy alig bírok lábamon állani; de nem hallhattam tovább ama méltatlankodásokat, és ide menekültem. . . . És azok a hitvány bérenczek, az a cselédség, mely Rudolf távolléte alatt szemét sem merte hunyorítani, most szemtelenül áll az ablak alatt és kárörvendve kaczagja a szerencsétlenséget, mely egy szolgálga fejére csap. . . Minden összeomlik, a mit

én az ur szolgálatában nagy keservesen fölépíttettem, és Emilnek épen most Odenbergben kell lenni. . . mi szánandó és elhagyatott a mi sorsunk, édes Helén !

És karjait a fiatal hölgy nyaka köré fonta, a ki rémülten és halálos haloványan fölemelkedett volt. Erzsébet fölhasználta e pillanatot, és kilopódzott a szobából.

Az előcsarnokba vezető folyosóba érve, hangos beszélgetés ütötte meg fülét. Mély, csengő, férfias beszélgetés volt, mely néha ugyan a felindulásig fokozódott, de soha, még a legnagyobb fölgerjedés perczében sem fajult kiabálássá. És bár egy szót sem érthetett, mégis már a pusztá hangtól is megrázkodott, olyan valami kérlelhetlen vasszigor volt a modorban, a hogy az egyes mondatok ki lettek ejtve.

A hosszú folyosón a hang csalt. Erzsébet nem tudta, merről jönnek e hangok, és csak előre sietett, hogy minél előbb a szabadba érjen. De alig tett egy-két lépést, midőn olyan közelről, mintha egész mellette mondanák, e szavakat hallá : — Holnap estig elhagyja Lindhofot !

— Nagyságos uram ! — jött reá a válasz.

— Ez volt utósó szóm, távozzék ! — hallatszott parancsolólag és ugyanazon szempillantásban Erzsébet egy nyitott szárnyajtóval szemközt találta magát. A szoba közepén magas férfi állt, hátra tett balkézze, míg jobbjaival az ajtóra mu-

tatott. Tekintete sötét szikrákat szóró két szembe űtődött, a melyektől egész mélyében megrendülve elfordult, és gyorsan az előcsarnokba és onnan a kertbe sietett. Ugy rémlett előtte, mintha űzőbe vette volna, és egyre előre kergetné az a két szem, a melyekből egy felháborodott lélek lángjai lobogtak.

Midőn a Ferber-család este a vacsoránál együtt űlt, az atya élénk érdekeltséggel elbeszélte, hogy ma az erdőszlakban Walde urral megismerkedett.

— Nos, hogy tetszett? — kérdé neje.

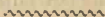
— Bizony, édes lelkem, ez olyan kérdés, melyre talán csak félév múlva adhatnék feleletet, föltéve, hogy alkalmam volna minden nap érintkezni vele és még akkor is nagy kérdés, ha igazán képes volnék-e illetékes ítéletet megállapítani felőle. . . . Én bennem azáltal keltett érdeket, mert az ember örökös kételyben hányatik arra nézve, ha valóban az-e ez ember, a minek látszik, tudniillik egy tökéletesen hideg, szenvedély nélküli természet. . . . Bátyámhoz azért jött, hogy körülményesebben értesüljön az ispán és ama szegény özvegy napszámosnő közti esetről, mivel tévedésből azt mondták neki, a Jutka jelen lett volna a bántalmazásnál. Behivatták a Jutkát és elő kellett adnia, hogyan találta a Schneidernét. A legkisebb körülményről tudakozódott, de mindig rövideden és határozottan. És teljes bizony-

talanságban maradtunk arra nézve, milyen hatással volt reá Jutka előadása, annyira áthathatlan maradt tekintete, a legkisebb mozdulat sem árulta el gondolatmenetét. . . Egyenesen Spanyolországból jön. Azon kevés nyilatkozatból, melyet mégis tett, azt következtettük, hogy valamely barátja értesítette a birtokán való felforgatott világról, mire azonnal utra indult ide.

— És külseje? — kérde Ferberné asszony.

— Az nekem tetszik, noha még soha sem láttam olyan visszautasító és hozzáférhetetlen viselkedet és magatartást. Tökéletesen értem, hogy mód nélkül gőgösnek tartják, és másrészt még sem bírom magammal elhitetni, hogy ezen feltűnőleg szellemteljes arczvonások alatt olyan dőre gondolkodás uralkodhatnék. Arczán, mint mondtam, mindig hideg nyugalom kifejezése ül, csak szemöldjei közt lappang egy, mondhatni, óvatlan vonás; a felületes szemlélő nagyon valószínűleg sötétnek nevezné azt, én azonban mélének, buskomolynak találom.

Erzsébet komoly figyelemmel hallgatta e leírást. Ő már tapasztalta is, hogy ama hideg nyugalom egyes pillanatokra erősen kizökkent sodrából, és elbeszélte atyjának a jelenetet, melynek tanúja volt.

ARANYOS ERZSIKE.

REGÉNY

MARLIT E.-TŐL.

FORDITOTTA :

EMILIA.

II. KÖTET.

BUDA-PEST, 1874.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDORNÁL, SÁNDOR-UTCZA 13. SZ.

ARANYOS ERZSIKE

REGENCY

MARLIT E. TOL

FORNITURA

ROMANIA

ST. ROBERT

BUDAPEST, 1874

PRINTED BY THE NATIONAL PRESS, BUDAPEST

VIII.

Egy hét sem mult el azon este óta, de ugy hallatszott, az a néhány nap hatalmas átalakulást idézett elő a lindhofi kastélyban. Az elbocsátott ispán már más által volt pótolva, a ki azonban csak szűk határok közt mozoghatott, minthogy a tulajdonos magának tartotta fenn a jószág fölötti főfelügyeletet. Néhány napszámos, a kiket ön-hatalmilag elbocsátottak volt, mivel a falu lelkészéhez szitottak és a szorgos munka miatt a kastélybeli ájtatoskodást elmulasztották, ismét munkát kapott a birtokon, tegnap pedig, vasárnap lévén, Walde ur Lessen bárónő és a kis Bella társaságában a lindhofi templomban vettek részt az isteni tiszteletben. Tisztelendő Möring káplán uram a gyülekezet álmélkodására hallgatói minőségben az orgona mellett jelent meg, délben a falubeli lelkész az uraságnál ebédre volt hivatalos. . . . Fels orvos minden nap Lindhofra jött, mert Walde kisasszony beteg volt. Bizonyára e betegség volt oka, hogy Erzsébet még nem kapott meghívást, hogy újra megkezdje leczkéit, valamint a főerdész véleménye szerint annak, hogy

Lessen bárónő „a Sziberiába száműzetést“ kikerülte, mert, mondá, Walde ur csak nem lesz annyira barbar, hogy beteg hugát még betegebbé tegye, megfosztván őt legkedvesebb társalgójától, és ha nem is a báróné az, ennek eltávolításával mégis fia gyakori és hosszas látogatásai is véget érnének. Ez gonoszul van ugyan mondva, „de azért megdönthetetlenül helyesen van kombinálva,“ — mondá.

A faluban tudva volt, hogy nagy viharok dultak a kastélyban, míg a levegő megtisztult. Walde ur megérkezésekor három napig ebédre sem ment le a bárónéhoz, és annak minden levelét, melyekkel az öreg komorna a nap minden órájában ajtaja előtt készen állt, visszautasította, és csak unokahuga rosztallé hozta össze a bárónéval a beteg szobájában. Azóta külsőleg ismét helyreállt ugyan a béke, a cselédség azonban tudni akarta, hogy az asztalnál a báróné és Walde ur alig váltanak egy pár szót egymással. Egyszer Hollfeld ur is átjött volt a hazaérkezettnek üdvözlétére, azonban úgy vették észre, hogy rövid itt-mulatás után balsejtelműleg hosszú képpel hazalovagolt ismét.

Egy borus, esős augusztusi napon Walde kisasszony egy félórára mégis magához kérette Erzsébetet. Midőn belépett, a fiatal hölgy nem volt egyedül. Walde ur ült az ablaknál. Magas termetével a támlányba dőleszkedvén, feje köny-

nyeden a falhoz támaszkodott, miáltal hajának barna színe még szembetűnőbbé lőn. Jobbja a szivarral ujjai közt hanyagul csüngött alá az ablakpárkányról, míg balkeze fel volt emelve, mintha épen beszélt volna. Mellette ült Lessen báróné, előre hajlott derékka és ajkain felette lekötelező mosolylyal, mintha szavaira figyelt volna, melyek pedig Helénhez voltak intézve; egészen mellette ült, horgolással a kezében. Egészben véve a csoport igen békés jelleget tüntetett elő. Walde kisasszony egy kereveten nyugodott. A kicsi alakot bő hálóköntös takarta, és a szép barna fürtök egy reggeli főkötőcske alá voltak szoritva, melynek rózsaszín szalagai még inkább tüntették föl arcának beteges halványságát. Kinyújtott ujján a kakadu állt, mely most kedve szerint kajdászhatott és legfőlebb egy: „Mi bajod édesem-?” féle megszólítással intetett csendre — tehát a megengesztelődés és tökéletes békesség képe.

Erzsébet beléptére Helén nyájasan nyújtá feléje kezét; a fiatal leány azonban mégis észrevette, hogy némi kis zavarral küzködik.

— Édes Rudolfom — mondá, Erzsébetet kézen fogva, — im, ez azon szeretetre méltó művésznő, kinek már nem egy élvezetdús órát köszönhetek. . . . Ferber kisasszony — a nagybátyja után már az egész környék „Aranyos Erzsiké”-nek nevezi — olyan gyönyörűen játszik, hogy fel akarom

kérni, felejtessen ma el velünk a borus, szürke eget. A mint látja, kedvesem, én még mindig nem vagyok képes részt venni a játékban. Lesz tehát olyan szives, egyedül játszani valamit?

— Igen szivesen — viszonzá Erzsébet; — de nagyon ügyetlen leszek; mert kegyed két leküzdhetlen ellenséggel állított szemközt: a borus idővel oda künn és a kedvező előítélettel, melyet az imént játékom iránt keltett.

— Szabad-e most egy órára bucsuznom? — kérde a báróné, összehajtván munkáját és fölkelve ültéből. — Szeretnék egy keveset Bellával kikocsizni; a szegény lélek már oly régóta nem volt a levegőn.

— No, ugy hiszem, azt itt első kézből is eleget kaphat, ha fáradságot vesz magának, fejét az ablakon kidugni — mondá Walde ur kurtán, mialatt szivarjáról a hamut leütötte.

— Istenem, hát tán nem szereted, Rudolf, hogy kikocsizom? . . . Azonnal itthon maradok, ha —

— Valóban nem tudnám, miért tartoztatnálak! Kocsizzál, a mikor tetszik és a mennyi tetszik — volt reá a közönyös felelet.

— A báróné, összeszorítva ajkait, Helénhez fordult; — Tehát a mellett maradunk, hogy az én szobámban iszszuk a kávé? . . . Ugy sem maradok ki sokáig; félek, hogy eső lesz; legfőlebb egy óra múlva itt leszek megint, és átalában

nem engedem, hogy más valaki szobámba vezessen, mint én.

— De már ezt csak meg kell engedned, édes hugom! — mondá Walde ur. — Évek óta az én tisztem az, és nővérem csak nem hiszi, hogy távollétem alatt olyan nagyon ügyetlen lettem!

— Bizonyára nem, édes Rudolf Igen köszönöm, hogy olyan szives akarsz lenni! — mondá Helén hévvel, mialatt aggódó tekintete egyikről a másikra repült. De a báróné ezalatt már derekasan legyűrte volt boszuságát, a lehető leglekötelezőbb nyájassággal ajkain nyujtá tehát kezét Walde urnak, és megcsókolván Helént, egy: „Nos tehát, minél előbbi viszontlátásra!” kishant a szobából.

Ezen egész beszélgetés alatt Erzsébet a férfi arczvonásait vizsgálta, kinek tekintete és hangja a minap olyan mély benyomást tett volt reá. . . . Hogy megijedt akkor e tekintettől! Mert bizonyára ijedtség volt azon érzés, a mely akkor szívét megkapta; és ma, hogy e szobába lépve, szemben találkozott vele, ismét ez az érzés rezzenté át szívét és milyen nyugodtan tekint most az a szem, a melyből akkor mintha csak szikrák röppentek volna szerte! Sőt e tekintet jéghideggé vált, midőn a báróné arczán függött. Fejének felső része, melynek a nélkül is valami nagyon szigorú volt vonalaiban, valóságos vaskeménységűnek tűnt fel szemeinek ezen kifejezése által. Ajkait és ar-

czát szépen ápolt gesztenyeszin szakáll árnyékolta be, mely lágy hullámokban omlott a mellre Walde ur már tul volt a fiatalság korszakán és bár karcsu termete még sok ruganyossággal birt, mégis az a leirhatlan önuralom és nyugodtság magatartásában és mozdulataiban, egész lényét ama tiszteletkeltő méltósággal ruházta fel, mely csakis az érettebb férfinak lehet tulajdona.

Amint a báróné kiment, Erzsébet kinyitotta a zongorát.

— Nem, nem, nem hangjegyekből; — kiáltá föl Helén, látván, hogy a fiatal leány a hangjegyek közt keresgél; — saját gondolatait ohajtjuk hallani.

Erzsébet vonakodás nélkül foglalt helyet. Nemsokára valóban egészen megfeledkezve a külvilágról, egész dallamtenger áradt ki belőle, mely magasra fölvivé lelkét. Ily pillanatokban rendesen boldogságtól eltelve érzi, hogy más halandókkal nem közös kegyben részesült: birni azon hatalommal, hogy szive leggyengébb mozzatának is kifejezést adhat. Egész belső világának tisztasága tükröződött vissza a hangokban; soha sem kelle az érzelmeit megtestesitendő dallamokat keresnie: készen voltak már belsejében, mint maga az érzés Ma azonban valami vegyült a hangok közé, mit nem birt fölfogni; mert valami uj, ismeretlen lehelletképen lebegett végig a dalhullámok

közt. Ugy tetszett neki, mintha fájdalom s öröm többé nem egymás mellett, hanem egyben folyának össze. . . . De e megragadhatlan hangot követve, keresve, — mindegyre mélyebbre szállt le saját érzelmvilágába. Egy tiszta, szemérmes leánylélek egész édes titka bontakozott ki lassankint a hallgatók előtt — varázskutba néztek, melynek mélyéből a fiatal leány külső alakja kétszeresen megdicsőülve merült föl ismét; mert hisz föloldhatlan öszhang létezett belső és külső lénye közt.

Az utolsó csendes zöngés is elhangzott.

Helén pilláin két nehéz könnycsep csillogott, arcza halványsága majduem kísérteties lett. Odanézett fivérére, hanem ez arczczal elfordulva, a kertbe nézett le. Amint végre megfordult, vonásai nyugodtak voltak, mint, mindig, csak homlokát füsté könnyed pir, a szivar kiesett volt kezéből s a padlaton feküdt.

Erzsébethhez, ki e közben felállott, semmit sem szólt játékára vonatkozólag.

Helén, kire e hallgatás szembetűnőleg kellemetlen hatással volt, ki nem fogyott a magasztalásokból, csakhogy a fiatal leánynyal elfeledtesse, vagy legalább kevésbé érezhetővé tegye bátyja hidegségét és közönyösségét.

— Ah, mily fölségesen játszott megint! — kiáltá föl. — A b-i emberek bizonynyal távolról sem sejtik, mily arany dalforrás van keblében,

különben csak nem hagyták volna a thüringiai erdőkbe kivándorolni.

— Kegyed B—ben lakott azelőtt? — kérde Walde ur, Erzsébetre függesztve szemeit.

Erzsébet pillanatra föltekintett ama szemekbe: a jég el volt olvadva bennük s helyette különös villogás ragyogott elé.

— Igen, — válaszolt egyszerűen Erzsébet.

— Egy szép, nagy városból, mely minden kigondolgotó élvezettel és kellemetességgel kínálkozik, egyszerre egy csendes erdőbe, magányos hegyre tétetni át, nem kellemes csere. . . . Kegyed természetesen nem birt vigasztalódni e változás miatt.

— Meg nem érdemlett szerencseképen tekintém. — volt az elfogulatlan felelet.

— Hogyan? . . . Különös . . . Pedig azt hiszem, hogy különben senki sem nyul a bogáncskóró után, ha a rózsát is választhatja.

— Kegyed véleményeire nézve én természetesen nem mondhatok ítéletet.

— Igen, mert nem ismer . . . a fönnebbi nézet azonban egész átalános.

— Alkalmazásában azonban egyoldalú.

— Jól van, nem akarom tovább ostromolni kegyed izlésirányát, melyre nézve bajosan találhat kortársnői közt hasonhangulatu lelket. . . . Kegyed érdekében azonban hinni akarom, hogy nem volt oly könnyű barátaitól megválnia.

— Sőt nagyon is könnyű volt; mert nem volt egy sem.

— Lehetséges az? — kiálta föl Walde kisasszony. — Senkivel sem érintkezett kegyed?

— Oh igen, de ezek mind olyan emberek voltak, kik engem fizettek.

— Leczkéket adott kegyed? — kérde Walde ur.

— Igen.

— És soha sem érzi annak szomorúságát, hogy nincs egy barátnője? — kérde élénken Helén.

— Soha sem, mert van édesanyám, — viszonzá mélyérzésű hangon Erzsébet.

— Boldog gyermek! — mormogá amaz, lehajtván fejét.

Erzsébet érte, hogy utóbbi szavaival sajtó helyet érintett Helén szívében. Fájlalta ezt s ohajtotta eltörülni a fájdalmas benyomást.

Walde ur arczáról látszott olvasni e gondolatot, mert Helén lehangoltságára nem figyelve, kérde:

— És kiváltképen a thüringiai erdőben kívánt kegyed élni?

— Igen.

— Miért?

— Mert már kis gyermekkoromban beszélték előttem, hogy a thüringiai hegyekből származunk.

— Ah, a Gnadeviczek nemzetségéből?

— Ez volt korábban anyámnak neve, engem Ferbernek hinak, — viszonzá Erzsébet röviden.

— Oly nyomatékkal mondja ezt kegyed, mintha hálát adna Istennek, hogy nem kell ama nevet viselnie?

— Örülök is ezen.

— Hm annak idejében jelentékeny hangzással birt az.

— De nem tiszta hangzással.

— Ej, mit akar kegyed minden udvarnál annyit ért, mint a hamisítlan arany ; mert nagyon régi volt, s különösen utósó viselői ezért a legmagasb méltóságokkal halmoztattak el.

— Bocsásson meg ön, de én azt egyáltalában nem vagyok képes fölfogni, hogy

Elakadt és elpirult.

— Nos? kegyed elkezdte a mondatot, s én már most kívánom tudni befejezését is.

— Nos, hogy vétkek megjutalmaztassanak, mert régiek! — mondá Erzsébet vonakodva.

— Lassan! a Gnadeviczek több öséről beszélik, hogy derék, vitéz férfiak voltak.

— Lehet, de igaztalanság van azon gondolatban, hogy ez érdem még évszázadok mulva is kizsákmányoltassék olyanok által, kik nem derék és vitéz férfiak.

— Hát ne legyen utóhatása a nagy teteknek?

— De igen; hanem ha elmulasztjuk utá-

nozni őket, nem is vagyunk méltók jó következményeik élvezésére, — válaszolá határozottan Erzsébet.

Egy fogat robogott be a bejárat alá. Walde ur összeránczolta homlokát s végig simitá kezével arcát, mintha gyöngédtelenül ébresztették volna föl álmából

Erre rögtön kinyílt az ajtó s a báróné belépett. Kalapját és köpenyét, mint szinte Bella is — ki ma egy felnőtt leány magatartásával lépdelt mamája mellett — még nem tette le.

— Itt volnánk megint szerencsésen! — kiáltá föl. — Milyen utálatos ma a levegő! Ezer-szer megbántam, hogy kikocsiztam, s bizonynyal derekas náthával adom meg az árát anyai gondoskodásomnak. Bella nagyon ohajtotta látni, hogy vagy, kedves Helén; ennélfogva engedelmet vettem magamnak, magammal hoznom őt.

A kis leány egyenesen a nyugágynak futott. Erzsébetet, ki ahoz egészen közel ült, nem lát-szott észrevenni, s Helén kezének csókolására hajolva, oly erősen surlódott hozzá, hogy köpe-nyének egy gombja Erzsébet ruhájának könnyű diszitményébe akadt s azt elszakítá.

Bella fölemelte fejét, s oldalvást az általa okozott kárra sandított; aztán megfordult s Wal-de ur felé indult, hogy azzal kezét fogjon.

— Nos, mondá ez, visszavonva kezét, — egy szóval sem mented ügyetlenségedet?

Bella nem szólt semmit, hanem visszahuzódott anyjához, kinek arczán megjelent a két végzetteljes vörös folt. Tekintete azonban, mit Erzsébetre vetett, elárulá, hogy boszankodása nem a neveletlen gyermeket illeti.

— Nos, gyermek, nem tudsz beszélni? — kezdé még egyszer Walde ur, miközben föl-emelkedett.

— Ferber kisasszony csakugyan oly közel is ült, — mentegetőzött a báróné az állhatatosan hallgató Bella helyett.

— Valóban, odább kellett volna mennem . . . aztán nem is oly nagy a szerencsétlenség, — mondá szorongva Erzsébet s kellemes mosolylyal Berta keze után nyult.

A kicsi azonban úgy tett, mintha nem látná e mozdulatot s mindkét kezét köpenye alá dugta.

Walde ur szó nélkül odament hozzá, karon fogta s az ajtóhoz vezeté, melyet kinyitott.

— Rögtön átmegy szobádba, — parancsolá, — s nem jössz addig szemem elé, a míg nem kívánom.

A báróné magán kívül volt — bensejében. Vonásai hevesen dolgoztak pillanatig; de mit tehetett? Semmi fegyvere sem volt e férfi erőszakoskodása és barbarsága ellen, ki itt parancsoló volt, s most oly lázasztó nyugalommal foglalá el ismét helyét, mintha legtávolabbról sem birna

bánásmódja kegyetlenségének tudatával. Végre győzött a delnő okossága.

— Remélem, kedves Rudolf, — mondá, miközben hangja kissé reszketett, — megbocsátod Bellának e kis nevelatlenséget. Kérlek, légy kissé elnéző, nevelőnője nagyon bohókás.

— Miss Mertens? . . . No, neki ugyan veleszületett szelidsége és finom tapintata mellett kimondhatlan önmehtagadásába kerülhet, ilyennek nevelnie Bellát, a milyennek ép most mutatta magát.

A báróné homloka megint sötétvörösben lángolt. De legyőzte magát.

— Istenem, — kiáltá föl, hogy másra fordítsa a beszédet, — e miatt az ostoba történet miatt egészen feledém mondani, hogy Emil átjött Odenbergből. Lóháton jött, nagyon átázott, és e pillanatban öltözetet vált . . . Teheti udvarlását?

Helén arcza lángba borult, szemeiből boldogság sugárzott. De nem szólt semmit, hanem lehajtá fejét, hogy belső izgalmát elrejtse.

— Minden esetre. — mondá Walde ur; — Hosszabb időre szándékszik itt maradni?

— Néhány napig, ha te megengeded.

— Szívesen . . . Majd látni fogjuk őt nálad, ha átmegyünk kávéra.

— Nagyon boldog leend . . . Egyébiránt ha tetszik, azonnal megtörténhetik az átköltözés, mert a mint a kocsiról leszálltam, komornám mon-

dá, hogy minden készen van kedves vendégeim elfogadására.

Erzsébet most fölemelkedett, s elmenéshez készült.

Walde ur észrevevén ezt, kérdő pillanatot intézett a bárónéhoz. Kétségkívül várta, hogy majd a fiatal leányt is meghíja magához a delnő; ez azonban úgy találta e pillanatban, hogy a kertész mégis csak nagyon rosszul rendezte el az ablakban a virágasztalt, és tökéletesen elmerült egy azalea-bokor szemlélésében, miközben a fiatal leánynak egészen hátat fordított.

Erzsébet mély meghajlással elbucsuzott, miközben Helén nem egészen biztos hangon, de nagyon szívélyesen köszönetet mondott neki.

Künn a folyosón szembe találkozott Hollfeld urral, ki a mint őt megpillantá, megkettőzteté lépteit, egyuttal villámló pillantásokat vetett minden oldalra szét, meggyőződendő, ha nincs-e valahol leselkedő. Alig volt ezzel készen, megragadta Erzsébet kezét, melyre forró csókot nyomott, susogván:

— Mily boldog vagyok, hogy viszont láthatom kegyedet!

Erzsébet úgy meg volt lepve, hogy első pillanatban nem birt szóhoz jutni. Kezét azonban mintha megcsipte volna valami, hirtelen visszakapta, mit Hollfeld ur is nagyon rendén valónak

látszott találni, mert Helén szobája e pillanatban kinyílt s Walde ur lépett ki onnét.

Hollfeld, mintha csak e pillanatban látná Erzsébetet, könnyedén levette előtte kalapját, miközben vonásai ismét egészen idegen kifejezést öltöttek, s rokona felé lépdelt.

Erzsébet magánkívül lett e képmutatás miatt. Előbb az a lázító bizalmasság, mely fölforralta véréet boszuságában, aztán annak megtagadása harmadik személy előtt! Leányi büszkesége mélyen sértve volt. Boszankodott magán, hogy azonnal elégtételt nem vett e merészségért. Pir futá el arczát a fölötti szégyenében, hogy ily módon érintheté őt egy férfi . . . Ugy tetszék neki, mintha még most is égne azon hely, hol a forró ajkak nyugodtak ; a parkban gyorsan a kezére csurogtatá egy ugrókut vizsugarát, hogy a képzelt foltot lemossa.

Nagy izgalomban ért haza, s a boszankodás könyei közt panaszlá el anyjának megsértetését.

Ferberné asszony nagyon értelmes nő volt, s nyugodt, világos tekintettel birt. Erzsébet boszankodásából azonnal átlátta, hogy itt legkisebb veszély sem forog fönny gyermeke szívére nézve, s megnyugodott. Külső ostrom ellen van védelem, de nincs a csapás ellen, mit szerencsétlen vonzalom idéz elő.

IX.

Másnap délután Erzsébet épen a kertbe akart menni varrókosarával, midőn a fali ajtónál csöngettek.

Visszagondolva a tegnapi jelenetre, méltán elcsodálkozhatott, midőn kinyitván az ajtót, Bellát látta maga előtt.

A kicsiny mögött álltak Miss Mertens és az ur, kivel nem rég este találkozott.

Bella a mint belépett, rögtön kezet nyujtott, de a mellett nagyon vad és zavart tekintetet mutatott és nem szólt egy szót sem.

Erzsébet most nagy csodálkozva, kitalálta idejövetelök okát, s iparkodott, minél könnyebb módjával átsegíteni a kicsikét a helyzet alkalmatlanságán, örömét fejezvén ki, hogy őt magánál láthatja, és fölhevta vendégeit, hogy jöjjenek vele a kertbe.

Hanem előlépett Miss Mertens.

— Ne végezzen oly könnyen Bellával, Ferber kisasszony, — mondá.—Határozottan megparancsoltatott neki, hogy tegnapi neveletlenségeért bocsánatot kérjen kegyedtől, s én kívánom, hogy beszéljen.

Ezen kereken kimondott szavak s talán még inkább a csarnok ótalmazó homályossága, hová az ajtón át beléptek, megoldák végre Bella nyelvét.

Lassu hangon bocsánatot kért és ígerte, hogy nem lesz többé olyan neveletlen.

— Na, ez hát szerencsésen megtörtént volna! — mondá az ur, miközben Miss Mertens mellé állt, s Erzsébetre untalanul mosolyogva, mélyen meghajtá magát.

— Talán nagyon szokatlannak fog feltűnni kegyed előtt, — kezdé, — hogy én mint ahoz nem tartozó, ezen engesztelődési és kiegyenlítési ügyben járó küldöttséghez csatlakozom; azonban azon véleményben vagyok, hogy a kiengesztelődési szerződés megkötésénél az illetők rendesen hajlandók egyik szemüket behunyni, és megint nézetem szerint ez éppen alkalmas pillanat egy idegenre nézve magát becsempészni. Nevem Reinhard Ernő, Walde ur utazó-késérője és titkára vagyok, és egy hét óta nincs egyéb vágyam, mint a gnadeviczi kastély érdekes családját megismerhetni.

Erzsébet nyájasan kezet nyújtott neki.

— A vén falak tanúi voltak már a rabló lovagkor tetteinek, — viszonzá, — minélfogva egyáltalában nincs okunk a csempészetet elítélnünk. . . . Szüléim bizonynyal szívesen látandják önt.

Ezzel előre ment és fölnyitá a magas tölgyajtót, mely a kertbe vezetett.

Miss Mertens és Reinhard ur pillanatig meglepetve álltak.

— Ah, mily bájos, napsugaras elzárkózott-

ság! — mondá az utóbbi; — Ki keresné, ki künn a komor falakat látja, e fiatal friss szívet e megviselt vén arcz alatt!

A szülék és a nagybácsi, kik a kis Ernővel a hársak alatt ültek, a belépőket megpillantva, eléjük jöttek.

Erzsébet végezvén a kölcsönös bemutatásokat, anyja egy intésére eltűnt a házba, hogy a vendégek számára némi frissitőről gondoskodjék.

Mikor visszatért, Bella már letette köpenyét és napernyőjét. Sugárzó arczczal ült egy hintón, mit az apa két fa közé kötött. Ernő hintáztatta Bellát, s nem kevéssé látszott büszkének lenni új játszótársnőjére.

— Valóban, — mondá Reinhard, miközben Bellára mutatott, ki ép ujjongva röpdesett a levegőben, — ki ma reggel látta a kicsikét, mily gyermekietlen magatartással lépett Walde ur szobájába, bocsánatot kérni tegnapi viseleteért, s mily haragosan és daczosan nézett föl rá, a mint az kijelenté, hogy nem akarja addig látni, a mig Ferber kisasszonytól személyesen bocsánatot nem kér, — itt Erzsébet biborpiros lett és ugyancsak sietett elfoglalni magát két kenyérkarajjal, miket Ernő és Bella számára mézzel kent be, — az bajosan ismer e kis jószágra, ki most a gyermeki vidámság egész mintaképét mutatja tekintetében.

Elvezetgazdag óra volt, a mi most következett.

Miss Mertens nagyon tanult és művelt hölgynek bizonyult, és Reinhard fölöttébb vonzóan beszélt utazásairól és kutatásairól.

— A hazatérés valószínűleg még jó sokáig nem jött volna szóba sem, — fejezé be Spanyolországról mondott érdekes közleményeit, — azonban Thüringiából egymás után érkező különböző kedvezőtlen hírek megszakították Walde urral a még alig kész utitervet. . . . Az uralkodásra vágyóval gyakran megtörténik, hogy a vágy elvakítja . . . a gyöngéd női toll által meggondolatlanul kimondott kívánság: helyezné nyugalomba Walde ur a lindhofi jó, de immár elaggott lelkészt, ki már nem képes a hivek épülésére működni, föltette a kellemetlen hírek sorára a koronát, és indító okul szolgált az azonnali hazautazásra. A mint késő este Lindhof közelében a kocsiról leszállva s az országuatról letérve, az utósó darab utat az erdön át tettük, nagyon kedves kis kalandunk is volt. . . . „Csodálatos, nézze csak, Reinhard, minek tartja ön ama csillogást fönn a vén Gnadecken?“ — kérdé Walde ur. — „Világosság-nak,“ — felelém én. — „Ezt közelebbről kell megvizsgálnunk,“ — vélekedett ő, és fölfelé tartott. — A pont egyre nagyobb lett és nagy csodálkozásunkra végre két fényesen megvilágított magas ablaknak tűnt föl. . . . Ekkor valami gyöngé ti-

pegést hallunk magunk mögött, fölfelé a hegyen, valami fehér lebeg a bokrokon át és előre lebeg a holdvilágította ritkáson, mit én magasabb lénynek tartok. . . Én vagyok a bátrabb, közelebb lépek, folyton félve, hogy a légalak szétfoszlik lehelletemre — jaj, most megnyílnak az ajkak és beszélnek két jól megtermett kecskéről és egy nagyon-nagyon kedves kanárimadárról.

Átalános kaczaj követte ez előadást.

— A mint a hegyen megint lefelé jöttünk — folytató Reinhard ur, — Walde ur egy szót sem szólt, azonban bizonyos jelek sejtették velem, hogy én akkor nem egyedül önök által neveltetem ki. . . Valóban nem lett volna rossz, ha önök jó tündérként kísérték volna bennünket, hanem minden holdfény, kedvesség fönnmaradt a hegyháton, míg nekünk le a völgybe kellett vándorolnunk, hol senki, még a szellő sem, hozott elénk üdvözlést a szülőföldön. . . A lindhofi kastélyban mint bolygófények, számtalan világosság suhant el sietve az ablakok előtt. A kocsi, mely podgyászunkkal előttünk megérkezett, olyan hatást idézhetett elő kerekeivel, mint állítólag majd az utolsó ítélet napján idézend elő a menydörgés; mert oly izgatottság uralkodott e házban belépünkkel, hogy én szívesebben fordultam volna megint visszafelé és hajtottam volna fáradt fejemet valami csendes bokor alá.

— Na, jó, hogy végre érkezett valaki, kinek

elég ereje és férfias akarata volt parancsolni : Ed-
dig és ne tovább. . . . Ezer ez és amaz ! ugy pattant
elő, mint a mennydörgés -- mondá a főerdész.

— Walde ur oly erélylyel és lélekerővel is
bir, mint ritkán egy férfi — viszonzá élénken
Miss Mertens. — Zárt ajka, de nyílt tekintete
van, és e tekintet előtt megijednek árulkodás,
gonoszság, tettetés, és elvesztik bátorságukat és
álarczukat.

Eközben Reinhard figyelemmel vizsgálta a
vén dűledezett kastélyszárny falazatát, mely dél-
ről a kertre dőlt. Fölöttébb szabálytalan épít-
mény volt. Három roppant hegyes ivezetű, kifo-
gástalan alaku ablak emelkedett körülbelül hat
lábnyira a talajtól, és nyult föl két emeleten át a
magasba. Szorosan mellettük nyult be a kertbe
valami erkélyforma és mély szögletet képezett ;
a két fal közt hatalmas tölgy emelkedett, egyes
ágait a legközelebbi üvegtelen két ablakon át
benyújtogatván a hűvös szellős helyiségbe, mely
egykor a kastélykápolnát képezte, s mely jelen-
tékeny hallgatóságra volt számítva, miután a
szárny egész mélyét elfoglalta. Az említett abla-
kokkal szemben három egészen hasonló alaku ab-
lak volt; ezek kevésbbé voltak kitéve vésznek, vi-
harnak, és fönne a finom faragásu körözetekben
néhány színes üveglap tűnt szembe. Mögöttük
látszott a komor udvar összeroskadó, kisérteties
falaival, mint egy szürkén rajzolt kép. A szárny

kertoldala eléggé tarkás színt mutatott. A határt nem ismerő önkény és szeszély mindennemű ablakokat és cifrázatokat összehalmozott; a külsőről itélve, az épület belsejének szobákból, folyosókból és lépcsőkből álló egész tömkelegnek kelle lennie. Főkép az erkély volt az, a mi fenyegető veszélyben állitá elő az épületet. Aggasztólag előrehajolt és azon pillanatra látszott leskelődni, melyben a tölgy viruló életét kopár közhalmaz alá temesse. Egyébiránt egészen kaczer, életfriss köpenyt vett roskatag tagjai fölé; átláthatlan repkénylugas futotta be a földről egész a roskatag tetőig, és láthatlanul elfödött minden falrepedéket.

— Nemsokára idejövetelem után — mondá Ferber — megkísérlém átkutatni e szárnyat, a mennyire lehetséges, mert sajátos építésmódjánál fogva érdekel, de nem hatoltam tovább a kápolnánál, és ebben is veszélyesnek tetszik előttem az időzés. Látják önök, az egész felső emelet be van szakadva; a romok lenyomták a kápolna mennyezetét, úgy, hogy azt kell hinni az embernek, hogy a legcsekélyebb légtódulatra le kell roskadnia. Az erkély csak a legutóbbi hét óta lett ily roskatag, és pedig néhány szélvész következtében. El kell távolittatnia, mert különben a kert egy része hozzáférhetlen. Ha kaphattam volna munkásokat, már el lenne távolítva.

E rajz után Reinhard, mint magát kifejezte,

semmi étvágyat nem érzett, tovább kutatni a romok közt. Annál inkább érdeklé őt azonban a közéépület, és e nyilatkozatra főlemelkedett Ferber, hogy vendégeinek megmutassa a lakást. Mindenek előtt azonban a mögöttük fekvő töltés lett megsejmlélve.

Ferber nagyon ügyes és tevékeny volt, minden szabad óráját új birtoka szépítésére fordította. A lépcsőket, melyek a töltésre vezettek, sajátkezűleg javította ki, és azok most élesen ütöttek el fehér színükkal a töltés oldalait fedő és simára kaszált fű zöld színétől, fönn pedig az eléggé széles térség friss kövecscsel volt beszórva, és közepén, szorosan a hársfák ágazata előtt, néhány önfaragta kerti-butor állt.

Bementek a házba. Fönn a lépcsőn Bella futott Miss Mertens elé; egyik kezében különféle képeskönyv volt, a másikkal Erzsébet szobájába vonszolta nevelőnőjét.

— Képzelve csak, Miss Mertens, innen felülről látni a mi kastélyunkat, — kiáltá.

A tulajdonjogról való ilyszerű fogalom szilárdul állt fejcskékjében; nem csoda, azon mód, melylyel a mama ekkorig a kormánypálczát kezelte, még a fölnötteket sem hagyta az iránt kétségben, hogy korlátlan urnőnek tekinti magát Lindhofban.

— Látja odalenn az utat?, — folytatá Bella, — Rudolf bácsi ép most lovagolt el ezen. Engem

megismert és kezével fölített hozzám; a mama örülni fog, hogy megint jól van velem.

Miss Mertens inté őt, hogy ezután is szépen és jól viselje magát, most pedig vegye köpenyét, kalapját, mert itt az idő hazaindulásra.

Erzsébet és Ernő egészen a parkig elkisérték őket.

— Nagyon sokáig maradtunk — mondta aggódó arczczal Miss Mertens, a mint a fali ajtónál Ferberéktől elbucsuzva kiléptek. — Készen vagyok rá, hogy még ma rossz idő és vihar lesz.

— Azt hiszi kegyed, hogy a bárónénak nem fog tetszeni kegyetek hosszas kimaradása?

— Kétséggkívül!

— Nos, mindamellett ne bánja azt meg kegyed. . . . Minden esetre kellemes délutánt éltünk át, — vélekedett vidáman Reinhard.

A gyermekek kézenfogva előrementek, és virágot szakgatva, itt-ott oldalvást eltűntek és ismét előtűntek a bokrok közt.

Hector, ki urához hűtlen lett és a társasághoz csatlakozott, vidáman ugrándozott velök ide-oda, miközben azonban nem mulasztá el időnkint oda-odafutni Erzsébethez — szive hölgyéhez, mint a nagybácsi mondá — hogy fejét megsimogattassa.

Hirtelen megrezzenve megállt. Már közel jártak a parkhoz, a fákon keresztül előcsillogott

annak gyönyörű pázsitja és hallható volt a legközelebbi ugrókut locsogása.

Hector fölfedezett valamit, és pedig egy aszszonyi alakot, mely sietve jött a társaság felé.

Erzsébet azonnal fölismeré, hogy a néma Berta, jóllehet egész külsejében nagyon megváltozottnak tűnt föl.

A fiatal leánynak alig lehetett sejtelme mások közellétéről, mert előrehaladtában hevesen hadonázott karjaival, arczát sötét pir borítá, szemöldökei mintegy mély lelki fájdalomtól látszottak összehúzódva lenni, ajkai csendes önbeszélgetésben mozogtak. — A fehér virágos kis kalap le volt csuszva fejéről, és csak szalagjainál fogva függött nyakáról, a heves mozdulatok következtében azonban feloldódtak azok is s a kalap a földre esett, anélkül, hogy tulajdonosnője észre venné.

Futott folyton előre, és csak mikor Erzsébet előtt állt, vetette föl szemeit. — Mintha viperára lépett volna, borzadva visszarettent. Fájdalmas arczkifejezése azonban ugyanazon pillanatban a legmélyebb elkeseredés kifejezésére változott át. Szemeiből gyűlölet szikrázott, kezei görcsösen ökölbe szorultak, miközben sziszegő hang suhant ki ajkain; úgy tetszett, mintha dühösen a fiatal leányra akarna rohanni. — Reinhard azonnal Erzsébet mellett állt és egy lépéssel hátrább vonta. Berta Reinhardot meglátva, gyöngye sikoltást ej-

tett ki és vakon a sűrűnek rohant, melyen erővel utat tört magának, jóllehet a tüskék ruhájába akadtak és homlokát lecsüngő faágakba verdeste. . . néhány pillanat alatt eltűnt a sűrűben.

— De hisz ez Berta volt az erdészlakból! — mondá csodálkozva Miss Mertens. — Mi történhetett vele?

— Igen, mi történhetett?! — ismétlé Reinhard. — A fiatal személy rettenetesen föl volt indulva, de csak kegyed megláttára látszott igazán dühbe jönni, — folytatá Erzsébethez fordulva. — Rokona kegyednek?

— Tulajdonképen nem, — viszonzá a fiatal leány, — mert e tekintetben nagybátyámhoz sem áll nagyon közel. Ép oly kevésbé ismerem én őt. Engem elejétől fogva következetesen kerül, ám bár egy ideig nagyon ohajtottam barátságos viszonyba lépni vele. . . . Világos, hogy gyűlöl engem, de nem tudom, miért; e fölött tulajdonképen szomorodnom kellene, de jelleme sokkal kevésbé tetszik nekem, hogysem irányomban való gondolkodására különös súlyt helyeznék

— A manóba, gyermekem, itt nemcsak gondolkodásról van többé szó! . . . A kis furia legörömostebb széttépte volna kegyedet fogaival.

— Nem félek tőle, — viszonzá mosolyogva Erzsébet.

— No, én mégis elővigyázatot ajánlanék kegyednek, — mondá Miss Mertens. — A kis

személynek valami démonias volt megjelenésében. . . . ugyan honnét jöhetett?

— Valószínűleg a kastélyból, — jegyzé meg Erzsébet, miközben fölvevé Berta kalapját, és a virágok közül néhány rátapadt száraz levelet és mohát leszedett.

— Azt nem gondolnám; — mondá Miss Mertens — mióta néma, csodálatos módon lindhofi látogatásait is megszakasztotta. . . . Azelőtt naponként megfordult a kastélyban, jelen volt a bibliai órákon, és a bárónénál nagy kegyben volt. . . . mindennek egyszerre vége lett, anélkül, hogy valaki megmondhatná, miért. Csak olykor-olykor láttam őt magányos sétáimon a parkon keresztül suhanni, gyorsan, mint egy kigyót, és rám csakugyan oly kellemetlen hatást is tett, mint a kigyó.

A társaság már a park legszélső kövecses útjára ért, itt volt az idő elbucsuzásra s látogatók és meglátogatottak a legszívélyesebben el is bucsuztak.

— Hallod-e Erzsébet; — mondá Ernő, a mint amazok hárman a parkban eltűntek, — lássuk meg, melyikünk lesz hamarább ott a szögletnél.

E szöglet egy keskeny erdei út nyílása volt, mely a hegy aljában elvonult.

— Jól van, ficzkó. — mondá nevetve Erzsébet és futni kezdett.

Eleinte lépést tartott a mellette futó gyer-

mekkel, ki mindenképen iparkodott elkerülni őt; a czél közelében azonban, hogy ingerelje a kis versenyzőt, egy ugrással az erdei ut közepén termett, ijedelmére azonban egyszersmind szorosan egy lófej előtt, mely előtte hevesen föl-horkant.

Hector melléte szaladván, lármás ugatást csapott.

A ló visszahökkent, s pillanat alatt fölágaskodva, majdnem czövekegyenességben állt két hátulsó lábán.

— Vissza! — kiáltá egy hatalmas hang.

Erzsébet átkarolta a gyermeket, ki eközben hozzá érkezett és félre ugrott vele; a ló majdnem ugyanazon pillanatban előugrott s vad irantásban elszáguldott. . . Walde ur ült a lovon, mely mindent elkövetett, hogy lovagját levesse; de ez keményen ült rajta, csak egyszer hajolt le, hogy megvágja vesszőjével Hectort, mert az folytonos ugatásával egyre szilajabbá tette a paripát, mely nemsokára eltűnt az erdőben.

— Erzsébet érzé, hogy fogai szorongásában összeverődnek, mert most már nem kételkedett, hogy szerencsétlenségnek kell történnie. Kezén fogta Ernőt, hogy a kastélyba fusson vele segílyért, de alig tett néhány lépést, a lovagot ismét előtűnni látta az erdőből. Az állat valamivel nyugodtabb volt, zabláját hab boritá, lábai remegtek.

Walde ur megveregette nyakát, aztán le-
szökvén róla, egy fához köté, maga pedig Erzsé-
bethez lépett.

— Bocsásson meg. — mondá reszkető han-
gon a fiatal leány, a mint előtte megállt.

— Mit, gyermekem? — viszonzá Walde ur
szeliden. — Hisz kegyed semmit sem vétett. .
Jöjjön, üljön kissé e padra. . . Maga-magát meg-
ijeszté és egészen halott-sápadt.

Walde ur olyatén mozdulatot tett, mintha
meg akarná fogni kezét, hogy vezesse, de karja
megint lehanyatlott.

Erzsébet gépiesen fogadta parancsát, minden
vonakodás nélkül leült melléje.

A kis Ernő nénjéhez simult és szép nagy
szemeivel folytonosan Walde urat nézte. A gyer-
mek csak pillanatra ijedt meg, a mint a ló az er-
dőből hirtelen előtörtetett; annak száguldozása
azonban mulattatta őt, mert semmi veszélyt sem
sejtett.

— Miért akart kegyed az imént oly sebesen
az erdőbe ugrani? — kérdé rövid hallgatás után
Walde ur Erzsébettől.

— Üldöztettem, — mondá csintalan mosoly-
lyal a még mindig sápadt leány.

— Ki áttal?

— Ezáltal ni, — mondá, Ernőre mutatva, —
Versenyt futottunk.

— Kegyed fivére ez a kicsi?

— Igen.

Erzsébet szeliden mosolygott a gyermekekre s megsimította barnafürtös fejét.

— Ő meg az én egyetlen néném, — jegyzé meg nagy nyomatékkal a kis fiu.

— Ugy? no, a mint látszik, nagyon összeférsz ezzel az egyetlen nénivel? — mondá Walde ur.

— Oh igen . . . ő játszik velem, mint bármely más gyermek.

— Igazán? — kérdé Walde ur.

— Ha katonásdit akarok játszani, ő is oly papir-kalapot tesz föl, mint a milyet nekem csinál, s addig dobol föl s alá a kertben, a míg akarom. Lefekvés előtt szép meséket mond, azután meg a vajaskenyeremet is vastagabban keni, mint a mama.

Vidám mosoly suhant át Walde ur arcán

Erzsébet először látta ezt, és úgy találta, hogy ez vonásait, melyeknek mély komolyságát eltörölhetlennnek hitte, végtelenül vonzóvá tette . . . úgy tetszett neki, mint a tiszta napsugár, mely a föllegektől borított égboltozatot egyszerre megvilágítja.

— Igazad van, fiam, — mondá Walde ur, magához vonva a gyermeket — ezek minden esetre elismerésre méltó tulajdonságok; de hát soha sem lesz haragos? — kérdé tovább, Erzsébetre mu-

tatva, ki mint a gyermek nevetett, mert végtelen komikumot látott Ernő közleményeiben.

— Nem haragos soha sem, csak komoly néha, és ilyenkor mindig zongorázik.

— De Ernő

— Oh igen, Erzsébet; — vágott szavába hévvel a gyermek, — tudod, még B.-ben, hol annyira szegények voltunk?

— Na, abban igazad lehet — mondá őszinteséggel a fiatal leány, — de az még akkor volt, midőn szüléinknek egyedül kelle fáradniok és a napi kenyérért dolgozniok; később jobbra fordult.

— De kegyed még zongorázik?

— Igen, — viszonzá nevetve Erzsébet, — de nem oly értelemben többé, mint Ernő véli; hisz a hozzám tartozókról gondoskodva van.

— És kegyed? — tudakozódott tovább Walde ur.

— Nos, én? Nekem van lelki erőm szembe szállni az élettal, és kiküzdeni tőle, a mi önállóságomra szükséges.

— És hogyan szándékozik ehez fogni?

— A jövő évben nevelőnői állást vállalok.

— Nem rettentí vissza kegyedet miss Merten példája?

— Legkevésebbé sem. . . . Nem vagyok oly gyöngé, hogy fáradságtalan kenyeret kívánjak magamnak, mikor ezereket látok sorsosaim közül a szolgálás terheit lélekerővel viselni.

— De nemcsak munkáról van itt szó, hanem türésről és megadásról is. . . . Kegyed büszke, nemcsak tekintete árulja ezt el e pillanatban, hanem tegnap nyilvánított nézetei is bizonyítják.

— Jól van, legyen büszkeség, hogy én többre becsülöm az emberi méltóságot, mint ama külsőségeket, miket az önzés talált ki és tart fön; de épen azért hiszem, hogy egyik ember csak annyiban alázhatja meg a másikat, a mennyiben erkölcsileg és szellemileg magasabban állva nála, megközelíthetlennék tünik föl előtte, de soha megalázó bánásmóddal.

— És e nézet által megaczélozva lenni hiszi kegyed magát mindazon kis és nagy szenvedések ellenében, miket kegyednek egy szeszélyes, szivtelen urnő okozhat?

— Oh nem, de velők fennen fogom hordani homlokomat.

Rövid szünet állt be, mialatt Ernő a lóhoz közeledett és azt figyelmesen vizsgálta.

— Tegnap beszédjéből azt következtetem, hogy kegyed szereti mostani hazáját. — kezdé Waldé ur újra.

— Igen, leirhatlanul.

— Én föl bírom ezt fogni; mert Thüringia legszebb része ez. . . . De mint lehetséges oly könnyedén venni kegyednek azon gondolatot, hogy megint el kell mennie?

— Nem is lesz ez reám nézve könnyű, ellen-

kezőleg; hanem atyám arra tanított, hogy az ember a szükségest mindig eléje helyezze a kellemesnek, és ezt teljesen átlátom . . . kevésbbé bírom azonban fölfogni, mint hagyhatja el valaki a kellemest, a nélkül, hogy a szükség parancsolná.

— Ah, ez rám vonatkozik. . . . Kegyed nem bírja fölfogni, hogy valaki mint bujhatik saját jókedvéből a dohos pyramisokba, mialatt a bűvös, napsugaras Thuringiában lélegezhetnék.

Erzsébet érzé, hogy égető pir szökel arczába. Walde ur könnyed kedélyességgel érinté itt a közte és a nagybácsi közt folyt ama tréfás beszélgetést, melynek Walde ur önkénytelen fültanuja volt.

— Ha fölfoghatóvá akarnám is ezt tenni kegyed előtt, kegyed nem értené meg még sem; mert a mint látom, kegyed még semminek sem érzi hiányát övéi körében? — kérdé rövid hallgatás után. Előre volt hajolva s gépiesen bökdösé lovagvesszeje végével maga előtt a kövecset. Azon mély hangokon szólt, melyekben mindig valami megragadó volt Erzsébetre nézve. — De beáll idő, — folytatá, — mikor kikivánczik az ember a világba, hogy künn feledje, hogy otthonn a boldogság hiányzik. A férfiú egy életében fájdalmasan érzett hézagot ha ki nem tölthet is, de legbiztosabban háttérbe szoríthatja, ha a tudományokba mélyed.

Itt állt tehát most a leány a férfi szívének

sebes része előtt. . . . Mélyen érzé ez, hogy ott-honn nem fogadja szeretet, mit élénken ohajtott, s mit teljes joggal igényelhetett is, miután nővére iránt folyton a legtisztább, legföläldozóbb gyöngédséget tanusította. Erzsébet fölfogta már e fájdalmat, még mielőtt Walde urat ismerte. E pillanatban azonban, midőn eztigy nyíltan kimondá előtte, fölbuzgott szive a vágytól, hogy vigasztalja. A részvét szavai ugyszólván erőszakkal tolultak ajkaira. De egyszersmind valami kimagyarázhatlan félelmet is érzett, kimondani azt, a mi belsejét izgatá, s a mint tekintete oldalvást futólag a férfi arcának szilárd vonásaira esett, és a homlokra, mely büszke és parancsoló maradt, míg hangja lágyan és bizalomteljesen csengett, — ekkor hirtelen azon aggasztó gyanuja támadt, hogy az talán pillanatra feledé, ki ül mellette, és büszke arisztokratikus érzése majdan később keserűen megbánatja vele ez ügyetlenséget, melynek következtében e kis jelentéktelen leány az ő erősen elzárt belsejébe egy pillantást vethetett. . . . E gondolat arczába hajtá véré, gyorsan felngrott és magához kiáltá Ernőt.

Walde ur meglepetve forditá feléje fejét, s tekintetét pillanatig kémelve nyugtatá arczán; aztán ő is fölkelt a padról, s mintha igazolni akarná a fiatal leány föltevését, egyszerre egész büszke, nyugodt magatartásával állt előtte; hanem a szemöldei közt levő ama sötét buskomoly

vonás, melyet már atyja is észrevett, először tűnt föl most Erzsébet előtt, s ugyanazon hatással volt rá, mint hangja az imént.

— Kegyed rendesen nagyon gyors a gondolkozásban. — mondá Walde ur, lassan lépdelve az Ernőért menő Erzsébet mellett, miközben szem-melláthatólag iparkodott könnyedébb hangba átcsapni, — Mielőtt befejezne az ember egy mondatot, kegyed szemeiből láthatja, hogy ajkán van már a felelet. E pillanatban hallgatása tehát megmondta nekem, hogy igazam volt az imént, midőn föltevém, hogy kegyed nem értene meg engem, mert még semminek sem érzi hiányát.

— A boldogságról való fogalmak oly különbözők, hogy én valóban nem tudhatom. . . .

— A fájdalmat mindnyájan közösen birjuk, — szakítá őt félbe Walde ur; — csakhogy kegyedben még szendereg az.

— Oh nem! — kiáltá föl élénken és bámulva a fiatal leány, elfeledve tartozkodását, — én teljes szivemből szeretem enyéimet, és megvan azon boldogító tudatom, hogy viszontszerettetem általuk!

— Ah, tehát mégsem egészen értett kegyed engem félre, . . . Nos hát az önéi. . . bizonynyal nagy személykör lehet az, melyet kegyednek szívébe kell zárnia?

— Nem, — mondá nevetve Erzsébet, — hamar el lehet azt számlálni: szüléim, nagybátyám

s ez a gyermek itt — e szavakkal kézen fogá az odafutó Ernőt — ki ugyancsak gyarapszik, s minden évvel nagyobb-nagyobb tért foglal el. . . . Most azonban haza felé kell indulnunk, fiu, különben aggódik majd a mama.

Könnyedén meghajtván magát Walde ur előtt, úgy tetszék neki, mintha az árnyék hirtelen megint eltűnt volna homlokáról.

Walde ur udvariasan megemelte kalapját s kezet nyújtott Ernőnek; aztán odament paripájához, mely türelmetlenül kapálózott, és kantáránál fogva elvezette.

Erzsébet, fölérve a csarnokba, Berta kalapját, mely még mindig karján függött, a pohárszékre tette.

Szüléinek egyelőre nem akart szólni a találkozásról, mert azok — mint joggal fölteheté, — nyugtalankodnának és értesitenék a nagybácsit, ez pedig épen az utóbbi héten nagyon haragos volt, midőn e tárgyról volt szó, úgy, hogy Erzsébet meg volt győződve, hogy hallva ama történetet, végletig fogna ragadtatni, s bizonyynyal elűzné házi békéjének háborítóját.

Ernő sem a kalapot nem vette észre Erzsébet karján, sem pedig az utóbbinak iparkodását, hogy azt elrejtse, tehát semmit sem árulhatott el.

Vacsora után Erzsébet lement az erdőszlakba.

A kertben találta Jutkát és meglelégedéssel hallá, hogy a nagybácsi Lindhofba ment.

A kalapot átadván az öreg házgondviselő-nének, közlé vele Berta feltűnő viseletét és végül kérdé, nem jött-e haza?

Jutka magán kívül volt.

— Na, azt elhiheti, gyermekem, — mondá, — ha egyedül lett volna, szemeit kaparta volna ki. Én nem tudom, mi lesz még mindebből, különösen az utóbbi napokban nagyon rossz lett. Nem alszik egy éjjel is, lőt-fut főlebb-alább s már beszél is megint, de csak magában. Csak birnék erőt venni magamon, hogy épen olyankor nyitnám ki az ajtót, midőn ily nagy a spektakulum; de én azt nem tehetem, ha aranyhegyeket rak is kegyed elé. . . . Kegyed kinevet, tudom; hanem — nincs rendén vele a dolog. Nézzen csak a szemébe kegyed, úgy csillog-villog az, mintha egy egész máglya tüze égne benne. . . . Na, én hallgatok, nem szólok egy szót is, a főerdész urnak egészséges álma van, és a többieknek is; de én fölélbredek, ha csak egy egér mozdul is, és így nagyon jól tudom, hogy Berta éjjelenként nagyon gyakran kün csatangol s ilyenkor az udvari kutya is el tűnt óljából. Ez az egyetlen lény, a mi még szereti őt a házban, s akár mily gonosz is különben, ellene nem vét.

— Tudja ezt nagybátyám? — kérdé csodálkozva Erzsébet.

— Ments Isten! Ovakodom szólni valamit, roszul járhatnék.

— Oh Jutka, nem gondolja meg, hogy hallgatásával nagy kárt okozhat a nagybácsinak? A ház oly magányosan áll; ha nincs kutya a háznál. . . .

— Akkor ott állok én fönn az ablaknál, és vigyázok, amíg amaz megint végre megjő és a kutyát lánczra teszi.

— Ez emberfölötti áldozat, mit ön babonájának hoz . . . talán mégis inkább kellene Bertának — — —

— Csitt, lassan, ott ül ni!

Jutka az udvaron álló körtefára mutatott. — Ez alatt ült a kőpadon Berta és babot metélt. Az égő pirosság helyett sápadtság borítá most arcát és homlokát. Erzsébet, a mint nézé, észrevevé, hogy az utóbbi időben jelentékenyen megsoványodott. A vékony orr élesebben tűnt föl, s arcának kedves gömbölydedsége oda volt. Szemeit sötét gyűrűk köríték, s a szemöldök közt két redő vésődött mélyen a finom bőrbe, melyek az egész arcznak nagyon sötét, de az ajkak körül levő bizonyos vonásokkal egyetemben egyszersmind valami kimondhatlan fájdalmas kifejezést kölcsönöztek.

E látvány mélyen hatott Erzsébet lelkére. Amaz egyedül álló lény vállaira keserv nehezült, és annál mélyebbre kellett alatta hajolnia, mert

hallgatva hordozá. . . . Erzsébet feledett minden gyűlölséget, a mit Berta eddigelé irányában tanusított, s gyorsan néhány lépést tett, hogy ama fájdalomtól sujtott főt keblére hajtsa s mondja : „Itt nyugaszd ki magadat ! Minden szenvedésedet, melyekkel így egyedül küzdesz, öntsd szivembe, barátságosan megosztom veled rajtuk.

De Jutka erősen belekapaszkodott karjába.

— Csak nem megy kegyed oda ! — susogá hévvel. — Azt meg nem engedem, képes megszúrni önt a késsel.

— De hisz ő véghetetlenül szerencsétlen ! Talán sikerülend meggyőzőnöm őt, hogy a legbensőbb részvét vezet engem hozzá.

— Nem, nem ! Mindjárt láthatja kegyed, mennyire lehet menni.

Jutka lement a lépcsőn az udvarra.

Berta hagyta őt közeledni, szemét sem vetve föl.

— Erzsébet kisasszony találta, — mondá Jutka, Bertának nyujtva a kalapot. Aztán a fiatal leány vállára téve kezét, nyájasan folytatá : — Erzsébet kisasszony örömet szeretne néhány szót intézni önhez.

Berta felugrott, mintha halálosan megsebzettek volna. Vadul ellöké magától Jutka kezét, s szemei haragosan szegeződtek azon helyre, hol Erzsébet volt, jeléül annak, hogy már rég észrevette a fiatal leány ittlétét. — A kést az asztalra

dobta, lábával hevesen felrugta a kosarat, hogy a bab szerteszét szóródott, — s a házba ment.

A nyitott ablakon át hallani lehetett, mint csapja s reteszeli az ajtót.

Erzsébetet elnémitá a meglepetés és fájdalom. Oly örömost közeledett volna a szerencsétlenhez, de most átlátta, hogy ez iránt minden gondolattal föl kell hagynia.

Egy hét óta naponkint lement a kastélyba.

Walde kisasszony észrevehetőleg gyorsan fölüdült ama délután óta, midőn — mint a báróné szívélyesen monda — gyógyulást talált az általa sajátkezüleg készített kávéban és melyben Hollfeld ur megérkezett. Szorgalmasan tanult néhány négykézre való zenedarabot, s végre bizalmasan megmondá Erzsébetnek, hogy augusztus utolsó napjára esik bátyja születésnapja: ezuttal nagyon ünnepélyessé kívánná azt tenni, mert egyszersmind a sokatutazottnak szerencsés hazatértét is akarná akkor ünnepelni. Bátyja e napon szeretné őt ismét játszani hallani, s tudta, hogy az kedves meglepetés leend ránézve.

Erzsébet mindannyiszor az öröm és ellen-szenv vegyülékével ment a leckeórákra...! Maga sem tudta, miért, de e kastély és park egyszerre kedvesek lettek neki; sőt ama kőpad irántis, melyen egykor Walde urral ültek, bizonyos gyöngéd hajlamfélét érzett, mint valami régi barát

íránt, úgy, hogy — csakhogy elmehessen mellette — rendesen egy-egy kis kerülőt tett . . .

Szorongást és ellenszenvet keltett ellenben benne Hollfeld ur viselete. Miután annak egynéhány arra irányzott kísérletét, hogy vele szembe találkozzék, egy-egy gyors kitérés által meghiúsította, egy délután az említett ur egyenest Walde kisasszony szobájába jött s engedelmet kért, hogy jelen lehessen a leckeórán.

Helén — Erzsébet nem kis rémületére — örömsugárzó tekintettel biztosítá a szívesen látatásról, annyival inkább, miután egy megtértet üdvözölhet benne, ki annakelőtte semmi kedvet sem tudott találni a zenében.

Ettől kezdve állhatatosan megjelent minden nap, beléptekor rendesen szóltanul Helén elé néhány friss virágot tett a zongorára, minek következtében ez hűségesen mindannyiszor különböző hamis hangokat ütött a zongorán, — aztán egy ablak-mélyedésbe ült, honnét épen a zongorázó nők arczába nézhetett.

A míg a zenélés tartott, kezét szemein tartá, mintha egészen elszabadulva a külvilágtól, a hangok tündéries másvilágának akarta volna magát átengedni.

Erzsébet azonban nemsokára nagy boszúságára észrevette, hogy csak annyira takarta el arcát, a mennyire Helén megláthatná; előre tar-

tott keze mögül pedig folytonosan rá, Erzsébetre nézett, és minden mozdulatát tekintetével kíséré.

A fiatal leány reszketett e szemek láttára, melyek különben oly semmitmondók és üresek és most rendesen oly sajátságos lánggal tüzeltek feléje, hogy gyakran a legnagyobb önuralomra volt szüksége, hogy hiba nélkül játsz hassék.

Helénnek távolról sem volt sejtelme is a ravaszságról, melylyel Hollfeld ur célját érni iparkodott. Gyakrabban szüneteket tartott s ilyenkor élénken beszélgetett vele; azaz: majdnem folyton csak maga beszélt és pedig többnyire nagyon kedvesen. Hollfeldnek minden egyes odavetett szavát, akármily közönséges volt is az, kegyként fogadta s mint orakulumot, melynek értelmét mindig mélyebben kell keresni.

Néhány pillanattal a leckeóra befejezte előtt, rendesen távozott.

Erzsébet azonban mindjárt az első óráról hazamenet észrevette őt — és pedig a kastélybeli folyosó egyik elsőemeleti ablakából, honnét az egész park jelentékeny része belátható, — a mint az erdei uton, merre Erzsébetnek mennie kellett, várakozva föl-alá járt.

Keresztvonást huzott számadásán — nem minden titkos mosoly nélkül — és pedig oly módon, hogy bement, meglátogatni Miss Mertenst, kinél jó egy órafolyásig időzött.

Ott mindig tárt karokkal fogadták, s lassan-

kint annyira megszerette a nevelőnőt, hogy nem is mehetett el többé ajtaja előtt a nélkül, hogy egy kis csevegésre be ne tekintsen.

Miss Mertens többnyire szomorú volt és levert. Érezte, hogy Lindhofban maradása egyre lehetetlenebbé válik. A bárónő, hirtelen kiesepenne uralkodói hatalmából és az ezzel egybekapcsolt tevékenységből, most gyakrabban unta magát halálosan. Rokonaival szemben a nyugalom és megelégedés álarczát kelle mutatnia, a mi bizonynyal kellemetlenül eshetett neki, rossz kedvét tehát kénytelen volt lakosztálya elzárt ajtai mögött hagyni, ott azonban valóban elviselhetlenül bánt vele; nem Bella jelenlétében, mert a gyermek irányában, kiben már inkább a született bárókisasszonyt látta, mint leányát, sohasem hagyta kitörésekre ragadtatni magát; vén komornája iránt pedig „istentelen respektussal“ viseltetett, mint Lőrincz házgondviselő magát kifejezte, és az alsóbb cselédséghez nem férközhett anélkül, hogy a ház urát föl ne haragítsa: ennél fogva minden elfojtott mérgét a szerencsétlen és védetlen nevelőnőre öntötte ki.

Gyakran mondá könyek közt, hogy csupán egyedül álló öreg édesanyjához való szeretetéből merit újabb-újabb erőt, hogy tovább is alávesse magát e mártiromságnak. Az öreg asszony majdnem csupán csak abból él, a mit ő küld neki, ezért kénytelen a gyakori helyváltoztatásokról —

az ezekkel mindannyiszor járó költség tekintetéből — lehetőségig tartozkodnia.

Akár mily levert volt is többnyire, szelid vonásai azonnal kiderültek, ha Erzsébet dugta be fejét az ajtón, és vidám friss hangján kérde, ha bejöhet-e?

A fiatal leány beléptére szétrepültek szomorgás és aggodalmak, s a mint az ablak előtt a kis kereveten szorosan egymás mellett ültek, kicserélték gondolataikat, miközben a nevelőnő saját ifjúságába élte magát vissza, Erzsébet pedig nem egy kincscsel lett gazdagabb, éltesebb barátnői bő ismereteinek és tapasztalatainak kincstárából.

E délutáni kis látogatásoknak még egy titkos varázsa is volt a fiatal leányra nézve, mit azonban sokért nem vallott volna be másnak, jóllehet annak folytán már az ajtón kívül heves szivdobogást kelle leküzdenie, s valami kimagyarázhatlan örömet s egyuttal aggályt érzett.

Miss Mertens ablakai a nagy udvarra néztek, mit Erzsébet kolostorkertnek nevezett el, oly csendesen és félreesőleg terült el a négy magas fal közt.

Néhány vastagágu hárs vetett árnyékot a hűvös, nedves pázsitra, melyet csak itt-ott szelt át egy kövezett ösvény.

Az udvar közepében kut volt, mely fölséges vízzel látta el a házat; a hatalmas párkányzaton

néhány természetes kőalak feküdt, befutva a hársak koronáinak zöldes árnyékával.

Ha delenkint künn a bokros kavicsos sétatukon elviselhetlen volt a rekkenő melegség, mint olvasztott folyó ólom, itt e fák alatt üde hűvösség lebegett.

A földszinti rész egy ajtaja egyenest Walde ur dolgozószobájába nyílt, ennél fogva többnyire nyitva is állt. Olykor-olykor kilépett ő maga is, s összefont karokkal föl-alá járt.

Mily gondolatáramlás csaponghatott a szép halvány homlok mögött, a mint darabig lecsüggesztett fővel föl-alá lépegetve, egyszerre ki egyenesedett, mintegy valami kellemes álomból fölijesztve.

Miss Mertens gyakrabban monda, hogy úgy találja, miszerint nagyon megváltozva tért vissza.

Elutazása előtt, beszélte miss Mertens, úgy tűnt föl előtte Walde ur arcza, mint egy szoboré, oly komoly volt és mozdulatlan, s jóllehet ő már akkor fölismerte, hogy egyáltalában nemes férfinak kell lennie, körében mégis mindannyiszor jéghidegséget érzett. Most úgy tűnik föl előtte, mintha valami életre ébresztő kéz végigsimitotta volna; menése is ruganyosabbá és gyorsabbá változott, s ő meg merne esküdni, hogy udvari magányos sétaiban egy-egy mosoly lebben át vonásain, mintha egy lény emelkednék föl előtte, kinek látása őt boldoggá teszi.

Miss Mertens maga is mosolygott e megjegyzésre, s titokteljesen úgy vélekedett, hogy Waldeur bizonynyal kellemes emlékeket hozott magával haza, és ő nem tarthatja vissza azon sejtelmét, hogy nem sokára minden másképp lesz Lindhofban.

De azt soha sem vette észre, hogy e végkövetkeztetés hallatára ifju barátnője mindannyiszor szívéhez kap, s ez maga még kevésbbé vette észre, mert a metsző szurás, mely belsejét fájdalommal átaljárta, egészen feledteté vele, hogy külső mozdulatai fölött uralkodjék.

Erzsébet ma félórával hamarább fogott völgyi vándorlásához.

Atyja ugyanis, a mint délben az erdészlakból hazatért, találkozott miss Mertenssel, kinek szemei nagyon ki voltak sirva s úgy látszott, hogy nem volt képes szólni, mert csak üdvözlőleg bólintva, gyorsan tovasietett.

E tudósítás nem hagyta nyugodni Erzsébetet; semmi áron sem akarta látogatását a nevelőnőnél a leckeóra után halasztani, mert a szegény elhagyatott lénynek bizonynyal vigasztalására volt szüksége, meg egy szívre, melyen kisírhassa magát.

A nagy réten tul, mely az érdőszélig ért, nagyon kedves kis pavillon állt.

Három oldalról sűrű bokros vette körül a

csinos épületet, miáltal még élénkebben előtűnt ennek fehér homlokzata.

A kis ház eddigelé zárva állt, de egy-egy félrecsuszott redőnye mellett jól kivette Erzsébet, hogy belseje kényelmesen és díszesen volt bútorozva.

Ma, a mint az erdőből kilépett, azonnal észrevette, hogy a pavillon ajtaja nyitva van.

Egy inas lépett ki, kezében üres tányérral, s intett neki, hogy jöjjön át.

Közelebb lépve aztán, felismerte Walde kisasszonyt, a bárónét és Hollfeldet, kik kávéit ittak az egyetlen szobában, melyből a pavillon belseje állt.

— Ma kissé korán jö kegyed, kedves gyermek, — mondá Helén — a mint a fiatal leány a küszöbön belépett.

Erzsébet mondá, hogy előbb miss Mertenst akarta meglátogatni.

— Ah, hagyja el azt kegyed mára — mondá élénken Helén, de nagyon zavartan, mialatt a báróné fölöttébb gonosz mosolylyal tekintett föl horgolásáról.

— Tudja kegyed, hogy ma egy egész csomag zenedarab érkezett Lipcséből? — folytatá Walde kisasszony. — Én már lapozgattam bennük, pompás dolgok. Talán még találunk benne egy brillans darabot hangversenyünk számára. . . . Üljön

le, kisasszony, majd aztán együtt megyünk a kastélyba.

Helén egy süteményes kosárból kínálta Erzsébetet s egy szép körtét tett tányérára.

E pillanatban Walde ur kutyája ugrott be a küszöbön.

A két hölgy azonnal fölegyenessedett eddigi helyzetéből.

Helén feszülten nézett az ajtóra, s lehetőleg iparkodott nyájasnak és nyugodtnak látszani.

A báróné a kosárba vetette munkáját, megvizsgálta az ezüst kávéskannát, ha meleg-e, még helyre készített egy kávécsészét a cukorszelencczével együtt, s a szögletből széket vont az asztalhoz.

A botránkoztató mosoly eltűnt, helyette bizonyos komolyság terült el homlokán, s egész egyénisége méltóságteljes és előkelő benyomás előidézésére készült.

Hollfeld a kutya láttára azonnal kisietett a kertbe és kevés percz múlva Walde urral tért vissza, ki a mint látszék, kirándulásból tért meg, mert portól borított felső öltöny és nemezkalap volt rajta.

— Mi már aggódtunk, kedves Rudolf, — kiáltá eléje Helén, főlemelkedve és kezét nyujtva neki, — hogy ma már egész napon át nélkülözünk kell téged.

— Több dolgom akadt L--ben, mint előre gon-

doltam — viszonzá amaz, s nem ült a számára kinált székre, hanem nővére mellé a pamlagra, miáltal Erzsébet, mihelyt föltekintett, kényszerítve volt a szemébe nézni, mert ép átellenben ült vele. — Egyébiránt már fél óra óta benn vagyok, — folytatá; — Reinhardnak egy magánügyet kelle még velem közlenie, s azonnali határozatot kívánt tőlem. . . . Ez volt oka, hogy majdnem elszalasztám az élvezetet, hogy nálad ihassam kávét, kedves Helén.

— A rossz Reinhard — mondá Walde kisasszony, — ő is bizony várhatott volna egy kicsit, a világ azért még nem ment volna ki sarkaiból.

— Ah, kedves gyermek — sohajtá a báróné, — e dolgokon mi sohasem fogunk változtatni, . . . Mi egész életünkre arra vagyunk elítélve, hogy rabszolgái legyünk alárendeltjeinknek.

Walde ur nyugodtan feléje fordítá fejét, s tekintetét lassan végig jártatá egész alakján.

— Nos, miért veszesz ugy szemügyre, kedves Rudoif? — kérdé nem minden zavar nélkül a báróné.

— Arról akarnék meggyőződni, valjon csakugyan alkalmas lennél-e a „Tamás bátya gunyhója“ ama szomoru szerepei közül egyet elviselni.

— Mindig csak gúny, a hol én részvétet keresek, — viszonzá a delnő, miközben lágy, bizalomteljes csengést iparkodott kölcsönözni száraz

hangjának. — Én tudom azt legjobban (megint sohajtott). Nem bir egyébiránt mindenki a te irigylésre méltó egykedvűségeddel, mely az élet kis keserűségeit és szükséges bajait maga előtt zavartalanul elvonulni hagyja. . . . Nekünk nőknek, fájdalom, megvannak boldogtalan idegeink, mik minden kedélyrázkodást kétszeresen éreztetnek velünk. . . Ha ma reggel láttál volna, mily vigasztalan állapotban voltam. . .

— Ugy?

— Irtóztató boszuságom volt. . . . Nos, ennek a miss Mertensnek egykor adóznia kell érte

— Megsértett téged?

— Mily kifejezés, kedves Rudolf! Hogy lenne képes e személy az ő állásában engem megsérteni! . . . Megharagitott, végletig elkészerített!

— No, én nagy meglepéssel látom, hogy te nem oly könnyedén fogsz a rabszolgájàrom alatt meghajolni.

— Az utóbbi időben kimondhatlan sokat kellett szenvednem e dőre teremtéssel — folytatá a báróné, nem ügyelve rokona közbevetésére. — Hát ma reggel hallom, hogy ez az együgyű Mertens azt mondja a gyermeknek, hogy a belső nemesség sokkal fölötte áll a születési nemességnek — mintha ezt el lehetne egymástól választani! — ő föléje helyezi a tiszta szivű koldust a bűnös koronás főnek, s több eféle. . . . Ha már most megmondom neked, hogy Bella egykor az udvarnál

fog élni — (akár már csak a zsebemben volna számára egy udvarhölgyi méltóság B—ben) — — elképzelheted, hogy a tulságosan szabadelvű nevelőnő tanítását felbeszakasztottam. Azt csak be kell vallanod nekem, kedves Rudolf, hogy Bella efféle nézetekkel nagyon szomorú szerepet játszanék az udvarnál, és okvetlenül lehetetlenné tenné magát nagyon rövid idő alatt.

— Ez ellen semmit sem lehet mondani.

— No, hála Istennek! — kiáltá nagyot lélegzve a báróné. — Én valóban aggodalomban voltam kissé amiatt, mint fogod te majd tekinteni miss Mertensnek, kit te valóban többre becsültél, mint érdemli, elbocsáttatását. . . . Ez a személy, a mint előadását félbeszakítám, oly mértékben szentelen volt irántam, hogy nem maradt más hátra, mint elküldenem őt.

— Nekem egyáltalában legkevesebb jogom sincs utasítást adni neked embereidre nézve, — mondá Walde ur hidegen.

— De én iparkodom e részben is lehetőleg a te kívánságaidnak alárendelni magamat, jó Rudolf. . . Egyébiránt ki nem mondhatom neked, mennyire örülök, hogy többé nem kell látnom e kiállhatatlan angol arcot.

— Nagyon sajnálom, de ezt mégsem fogod egészen kikerülhetni, miután ő itt Lindhofban folytonosan egy földél miatt lesz veled, mert titkárom Reinhard, félóra előtt jegyet váltott vele.

A báróné kiejtő kezéből munkáját. Ezutal nemcsak az ismert foltok jelentek meg nagyobbitott alakban, hanem a homlok is sötét vörösséggel volt elborítva.

— Hát elment az esze annak az embernek?
-- kérdé végre, fölébredve megmerevedéséből.

— Nem gondolnám, mert ép az ellenkezőnek adta bizonyítékát, — mondá nyugodtan Walde ur.

— No, azt meg kell adnom, hogy itt is régiségkedvelőnek mutatja magát! ... Mily fiatal, viruló, szép menyasszony! — mondá gúnyosan a delnő s halálra akarta nevetni magát.

— Hollfeld belevegyült a nevetésbe, s így jelét adta, hogy szintén részt vesz a társalgásban.

Helén komoly tekintetet vetett rá, Erzsébetnek pedig mélyen szívébe metszett e nevetés, s haragformát érzett fölbuzogni keblében.

— Nos remélem, — vevé föl ismét a szót a báróné, — nem fogod föltenni rólam, kedves rokon. ...

— Mit?

— Hogy én még tovább is együtt legyek e személylyel.

— Kényszeríteni, természetesen nem kényszerithetlek erre, Amália, a mint szintén meg nem ilthatom titkáromnak, hogy házasodjék.

— De elbocsáthatod, ha oly választást tesz, mi által legközelebbi rokonodra nézve szenvedhetlenné lesz a házában maradás!

— Ezt sem tehetem, mert életfogytiglan szerződve van hozzám, s halála esetére ép most biztosíték neje számára nyngdijt. . . . Egyébiránt kissé mégis csak tévedésben vagy te, kedves rokonom, ha azt gondolod, hogy valami a világon képes legyen engem arra indítani, hogy egy embert, ki nek hűségéről és biztos voltáról meggyőződtem, elbocsássak magamtól. Reinhard választását én teljességgel helyeslem, és az északi szárnyan levő csinos, nagy földszinti lakást egyszer-mindenkorra kijelöltem számukra napaasszonyát is magához fogja venni.

— No, én kívánok neki szerencsét ehez a pompás szerzeményhez, — viszonzá a báróné s éles hangja reszketett az elfojtott harag miatt. — Csak egyet vagyok bátor megjegyezni, én egy napig sem vagyok képes magam körül látni e személyt; lássa, hová lesz lakodalmáig. Remélhetőleg át fogod látni, kedves Rudolf, hogy az érdekes jegyesek a fennforgó körülmények mellett nem maradhatnak egy földél alatt.

— Ha megengednék, — fordult most Erzsébet Helénhez, — én megkérhetném szüléimet, adjanak szállást a menyasszonynak, hely van nálunk elég.

— Igen, igen, tegye ezt kegyed, jobban nem lenne eligazítható e kérdés — mondá Walde kisaasszony, kezét nyujtva Erzsébetnek.

A báróné dühös tekintetet vetett Erzsébetre.

— Nos, hát ezzel mindenki megelégedésére el lenne intézve a dolog, — mondá alig bírva uralkodni magán; — én félre vonulok, s alázatosan bevárom, valjon a jövődcbeli titkárné hagy-e egy kis helyecskét fönn számomra, hol nem leszek kitéve kiállhatatlan tekintetének Apropos, Ferber kisasszony, — folytatá kis vártatva, könnyed hangon, — ép eszembe jut, hogy kegyed leczkeóráinak dija pár nap óta már komornám kezei közt van . . . szóljon be majd arra menet hozzá, ő átadandja kegyednek a pénzt, a számlával együtt, mit azonban nyugtázni kérek.

— De Amália! — kiáltá, ijedten fölállva, Helén.

— Teljesitendem parancsát, nagyságos asszony, — felelt nyugodtan Erzsébet; észre vette, hogy a báróné szavaira haragos villám lángolt föl Walde ur szemeiben, mintha sötét viharos fölleg vonult volna föl homlokára; de a következő pillanatban már a belső fölindulás e jelei leirhatlanul gunyoros kifejezésnek adtak helyet.

— Ha tanácsot adhatok kegyednek, kisasszony, — mondá, a fiatal leányhoz fordulva, — ne merészkedjék ily könnyedén a báróné asszony osztályaiba; kisértet jár ott; igen, nevéssen csak kegyed, én bizonyosan tudom. Gonosz lelkek mutatkoznak ott fényes nappal, és több szerencsétlenséget okoztak már Ne aggódjék kegyed tovább az érintett dolog miatt, házgondviselőm

majd rendbe hozandja; ő egészen biztos ember, és oly tapintattal jár el efféle dolgokban, hogy még delnöket is képes megszégyeníteni e részben.

A báróné sebesen összegöngyölité munkáját és fölkel.

— Jó lesz a nap hátra levő részére magános szobámat fölkeresnem — fordult rángatózó ajkakkal Helénhez. — Vannak pillanatok, midőn az ember a legártatlanabb szándékkal és szavakkal is sért, s fájdalmára félreértetve látja magát... Kérem tehát kimentetni a theától való kimaradásomat.

Meghajta magát a testvérek előtt, megragadta fia karját, ki nagyon zavartnak látszott, és kishogott az ajtón.

Helén könnyes szemekkel állt föl és utána akart sietni, de bátyja gyöngéd komolysággal megfogta kezét és maga mellé vonta a pamlagra.

— Nem maradnál legalább csak addig társaságomban, a mig kávémat megiszom? — kérdé nyájasan és oly nyugodtan, mintha semmi sem történt volna.

— Oh igen, ha kívánod, — válaszolt vonatva s arcát elfordítva Helén, — azonban bármennyire fájlalom is, mégis kérnem kell téged, siess egy kissé, mert Ferber kisasszony leczke-órára jött s illetlenül soká kell már várakoznia.

— No, ugy hát azonnal menjünk, de valamit kikötök, Helén.

— Mit?

— Hogy én is jelen lehessenek a leckeórán.

— Nem, nem, az nem megy... Még nagyon hátra vagyok, füleid nem bírnák elviselni botlásaimat.

— Szegény Emil! Ő bizonynyal nem sejti, hogy azon kegyet, miszerint jelen lehet a leckeórákon, műveletlen füleinek köszöni.

Helén sötétpiros lett. Ő még eddigelé, könnyen kimagyarázható okokból, semmit sem szólt bátyjának Hollfeld látogatásairól. S különben is azt hitte, hogy nagyon közönyösen gondolkodnék erről, pedig most meg úgy látszik, hogy súlyt fektet rá.

Ugy tűnt föl most önmaga szemében, mint egy szaván fogott hazug nő, s első pillanatra nem birt szóhoz jutni.

Erzsébet sejté, mi megy benne véghez, ő is zavart lett vele együtt s érzé, hogy arcza egyszerre égőpiros lett.

E pillanatban fordítá feléje Walde ur fejét; a fiatal leány éles kémlő tekintetet érzett arczán átsuhanni, és egyszeriben sötét redő jelent meg Walde ur szemöldökei közt.

— Ferber kisasszony ezen ugynevezett leckeórákon is szokta játszani ábrándjait? — kérde szokottnál gyorsabban nővérét.

— Oh nem, — viszonzá ez, örülve, hogy visszanyerhette nyugalma, — hisz akkor nem

beszéltem volna a botlásokról. Emilnek is csak azért engedtem meg a beléphetést, mert azt gondolom, hogy a zene iránt ébredő kedvet ápolnunk kell, ha valahol jelentkezik.

Halvány mosoly lebbent át Walde ur arczán, de nem azon mosoly volt, mely ujabban oly sajátos hatással volt Erzsébetre nézve. A sötét redő nem tűnt el, s szemeiben is valami komorság volt, a mint a fiatal leányra megint áthatólag ránézett.

— Igazad van, Helén, — mondá végre hidegen s a gúny nem minden színezete nélkül. — De mily delej lehet ily zenei leckeórákban, hogy ily csodák történnek!... Emil még nem rég is szívesebben hallgatta Dianája ugatását, mint Beethoven szonatait.

Helén szótlánul lesüté szemeit.

— Hanem éppen eszembe jut a szegény miss Mertens, — fogott ismét egészen megváltozott hangon a beszédbe bátyja. — Nem lenne czélszerű, ha Ferber kisasszony mindennek előtt ez ügyet hozná rendbe?

— Kétség kívül, — viszonzá Helén, mohón kapva e gondolaton, mert hisz ez más fordulatot adott a beszélgetésnek. — Inkább halaszszuk el máról az órát, hogy ön, kedves gyermek — Erzsébethez fordulva — megtehesse a szükséges lépéseket. Menjen tehát most szüleihez, s nevem-

ben is kérje őket, hogy fogadják házukba a szegény misst.

Erzsébet fölemelkedett. Ugyanazon pillanatban fölállt Helén is.

Fivére, észrevevén, hogy ki akar menni a pavillonból, gyorsan átölelé kis termetét, s föl-emelvén, mint egy tollat, kivitte a kocsira, mely az ajtó előtt állt. Miután még elhelyezte háta mögött a támlavánkosokat, lábát pedig betakarta egy shawllal, kalapot emelt Erzsébet előtt, miközben az utóbbi észrevehette, hogy a fölleg még nem tűnt el homlokáról, — s a kastélyba vivő legközelebbi utra fordítá a kocsit.

X.

A szülék azonnal beleegyeztek Erzsébet kérésébe s javaslatába, ez pedig haladéktalanul lesietett megint a kastélyba, hogy miss Mertenst szüléi nevében meghíja.

A nevelőnőt, a mint szobájába lépett, összekulcsolt kezekkel a falhoz támaszkodva találta. Lábainál egy félig telt bőrönd állt, szekrények, fiókok nyitva voltak, a székeken könyvek, ruhadarabok heverték.

A fiatal leány odalépett a nevelőnőhez, karjaiba zárta őt, aztán fölemelte könyuyel borított arcát, de a tiszta cseppeken át a boldogság sugárzott.

— Ugy meg vagyok lepve sorsom hirtelen

változása által, — mondá miss Mertens, miután Erzsébet kifejezte szerencsekívánatát, — hogy vannak pillanatok, midőn be kell hunynom szememet, hogy összeszedhessem magamat. Ma reggel elsötétült körültem a világ, s a szó szoros értelmében nem tudtam, hová forduljak a föld ingott lábaim alatt. . . . és e szorongás közepette egyszerre otthonom támad. Egy szív, melyet én nagyra becsülök, melynek a szegény nevelőnő iránti hajlandósága azonban eddigelé egészen ismeretlen volt előttem, hozzám akar szegődni, s életem leghőbb vágya teljesül: magam ápolhatom öreg jó édesanyámat. . . . De mit fog majd most mondani ő, ki legfájdalmasabb anyai aggodalommal látta, hogy künn vagyok az élet viharában, szélvészében s mégsem híhatott vissza szívére!

Elmondá Erzsébetnek, hogy néhány hét múlva Reinhard maga menend el érte Angolországba. Ura így határozta el s viseli az utköltséget.

Miss Mertenst, valahányszor Walde urat említé, előnték könyei; ismételve mondá, hogy a mit a báróné vétett ellene, ezerszeresen kiegyenlítette ő, ki nem tűri, hogy házában valaki igazságtalanságot szenvedjen.

Erzsébet csordultig tölté meghívásával miss Mertens örömpoharát. Miss Mertens hirtelenében a kis lindhofi vendéglőbe szándékozott menni, a míg a faluban szállást találанд.

— No, hanem menjünk is hát, a mily hamar

csak lehet, föl a hegyre, — kiáltá örömsugáros arczczal. — A báróné az imént átküldé fizetésemet, s minden hozzá való közeledést eltiltott részemről. . . . Bella átment szobámon, a nélkül, hogy csak egy tekintetre is méltatott volna. . . . Ez fájt nekem, mert ápoltam, őriztem őt, jobban, mint szemem világát. Annakelőtte nagyon beteges volt, s mialatt anyja az udvari ünnepélyekre járt, én addig honn ültem s lestem a leányka lázálmain. No, mindennek el kell feledve lennie. . . . Tulajdonképen csak azt akartam mondani, hogy föl vagyok mentve a tőlük való bucsuvéltől.

Mig miss Mertens bucsuzni volt Walde kisasszonynál s néhány házbeliéknél, kik őt szerették, Erzsébet becsomagolta a holmit. Gnadeck jövődöbeli lakónője csak a legszükségesebbet vitte magával, minden egyéb levitetett az új házaspár leendő lakásába.

Mulattatta Erzsébetet, hogy oda lent egy üvegszekrénybe — mert Walde ur az egész butorzatot is átengedte az új házaspár használatára — fölállogatta miss Mertens minden könyveit. De ezek mind oly munkák voltak, melyek fölöt-
tebb felkölték érdekeltségét; nem elégedett ő meg a czimlap fölütésével, egész fejezetek is átolvastattak, állva, nyitott ajtóknál, ablakoknál, sebesen, futtában, miss Mertens és költözködése kiesett elméjéből, mintha sohasem is létezett

volna, annyira elmerült a rakosgatásba, midőn egyszerre vállán át egy friss rózsza esett a könyvre, melyben olvasott.

Erzsébet megrezzent, de csakhamar megint csak mosolygott s egy gyöngé fordítással lerázta a rózsát. Miss Mertensnek, ki kétségtől mőgötte állt, nem volt szabad éreznie ingerkedése fölötti diadalát. . . .

Azonban hirtelen egyszerre gyöngén fölsikoltott egy szépen formált fehér férfikéz lett láthatóvá mellette és megfogta az övét. Megfordult, nem miss Mertens, hanem Hollfeld állt mögötte, mosolyogva s kitárt karokkal.

Ijedelme egyszerre haraggá és boszankodássá változott, de mielőtt szóhoz birt volna jutni, szigorun, csengő, parancsoló hang szólalt meg közelében :

— Emil, az egész házban keresnek. Odenbergi gazdának sürgős közlendője van veled. Eredj át.

Erzsébet mellett volt az ablak — s ez nyitva állt. Künn állt Walde ur, és mindkét karjával a párkányra támaszkodva, benézett a szobába. Ő mondta a fönnebbi szavakat, melyek a halálra ijedt Hollfeldet, mint egy marok polyvát, kifújták.

Mennyi düh fejeződött ki e pillanatban a fődetlen homlokokon, az összeszorított ajkakon és a szikrázó szemekben, melyek darabig még az ajtóra meredtek, melyen Hollfeld távozott.

Végre Erzsébetre esett tekintete, ki mostanig mozdulatlanul állt, ekkor azonban, kétszeres ijedelméből fölocsudva, mozdulatot tett, mintha a szoba háttérébe akarna visszavonulni.

— Mit csinál kegyed itt? — kérde Walde ur nyersen; hangjának ép úgy megvolt még szigorú csengése, mint az imént.

A fiatal leány mélyen érzé magát sértve a megszólítás módja miatt, s már kész volt, valami daczosat felelni, midőn eszébe jutott, hogy hiszen annak földjén és födele alatt áll. Azért nyugodtan felelé :

— Miss Mertens könyveit rendezem.

— Kegyednek más felelet volt az ajkán — én láttam és tudni akarom.

— Nos hát, — azt akartam mondani, hogy ily szokatlan modoru kérdésre nincs feleletem.

— És mért fojtá kegyed magába e rendreutasítást?

— Mert eszembe jutott, hogy önnek joga van, itt parancsolni.

— Dicséretes, hogy kegyed ezt átlátja, mert ép szándékom ezen jogomat e pillanatban egész teljességében érvényesíteni. Tiporja szét kegyed azt a rózsát, mely oly szégyenkedve hever lábainál.

— Azt nem teendém, mert az nem vétett semmit.

Ezzel fölemelte a félig nyílt gyönyörű virágot, s odatette az ablakpárkányra.

Walde ur fölkapta a rózsát és kidobta a kertbe.

— Ott költői halállal mulik ki ; — mondá gunyosan ; — a fűszálak befödik, és este eljő a harmat s részvétkönyeket sir a szegény áldozat fölött.

Vonásainak feszültsége engedett kissé, de szemeinek még megvult vizsgáló tekintete, s szava sem hangzott sokkal szelidebben, amint kérdé :

— Mit olvasott kegyed, amint ép szerencsétlen valék kegyedet háborítani ?

— Goethe „Való és költészet“ munkáját.

— Ismeri kegyed e könyvet ?

— Csak egyes kivonatait.

— Nos, hogy tetszik önnek Gretchen érzékeny története ?

— Nem ismerem.

— Hisz épen kinyitva tartja kezében !

— Nem, II. József császár frankfurti koronáztatását olvastam.

— Mutassa.

Erzsébet odaadta a nyitott könyvet.

— Csakugyan ! De nézzen csak kegyed, mily rut dolog, épen ezen a helyen, hol Goethe a római lépcsőn vezeti föl a császárt, egy csunya zöldes folt éktelenkedik. Kegyed kétségkívül nagy

bensőséggel nyomta oda a rózsát, s ezt nem bocsátandják meg kegyednek a császár, Goethe és miss Mertens.

— A folt régi, én nem is értem a rózsához.

— De mosolygott, a mint megpillantotta.

— Mert azt gondoltam, miss Mertens adja.

— Ah, valami megható van e barátságban!

.... Mindenesetre csalódás volt kegyedre nézve, midőn a barátnő helyett rokonom szép arcát látta meg maga mögött.

— Igen.

— „Igen“, mint hangzik ez! Én szerettem a spártai rövidséget, de úgy, hogy ne hagyjon kétségben. Mit csináljak én már most ezzel az „Igen“-nel? Sem édesen, sem keserűn nem hangzik, aztán hozzá kegyed arcza. Miért támad most szemei közt hirtelen egy daczos redő?

— Mert azt hiszem, minden jognak megvannak határai.

— Nem tudnám, hogy e pillanatban visszaéltem volna jogommal.

— Ön bizonyynyal tisztába jövend eziránt, ha megkérdi önmagától, valjon atyám házában beszélt volna-e hozzám ily nyersen?

Mély halványság borítá el Walde ur arczát. Ajkait összeszorítván, egy lépést hátra tett.

Erzsébet elvette a könyvet az ablakpárkány-

ról, mit amaz odatett, s az üvegszekrényhez lépett, hogy bezárja.

— Hasonló körülmények közt ép így beszéltem volna kegyed atyja házában is; — mondá kis vártatva, valamivel nyugodtabban és megint közelebb lépve az ablakhoz. — Kegyed türelmetlenné tett engem, miért felel oly határozatlanul. . . . Hogyan tudhassam én abból az egyetlen szótagból, valjon kellemetlen volt-e ama csalódás, vagy kellemes. . . . nos? . . .

Erősen behajolt az ablakon s mereven a leány arczába nézett, mintha ajkairól akarná olvasni a feleletet; de ez boszankodással fordult el tőle. . . . Utálat! Miképen lehetett csak gondolni is, hogy rá nézve Hollfeld kellemes lehessen?! Hát arcza, egész lénye nem a legmélyebb ellenszenvet fejezte-e ki mindig a gyűlölt ember iránt?

E pillanatban, a mint Walde ur Erzsébetet így élesen szemlélte, miss Mertens lépett a szobába; egészen készen volt már, hogy e házat elhagyja.

Erzsébet nagyot lélegzve eléje ment, míg Walde ur ott künn néhányszor föl-alá ment.

A mint megint közelebb jött, miss Mertens mélyen meghajtván magát, nyájasan feléje ment, mondván, hogy ma már több ízben hiába akart hozzá bemenni, és most nagyon örül, hogy mégis megköszönheti jószágát és gondoskodását.

Walde ur intett kezével és kívánta, hogy legyen boldog. Nagyon nyugodtan beszélt. Mintegy varázsütésre, egyszerre körülfogta egész lényét a méltóság és megközelíthetlenség nimbusa, úgy, hogy Erzsébet nem bírta fölfogni, honnan vehetett az imént bátorságot, hogy e férfit az udvariasság általános szabályaira nézve rendre utasítsa.

Az imént oly szenvedélyesen lángoló szemek most komolyan nyugodtak miss Mertens arcán. Hangjának lágy, mély csengése nem sejteté többé, hogy csak kevés pillanat előtt is metsző gúnyban éleskedett, és hogy minden szava a legmélyebb ingerültség kifejezése volt, és úgy hangzott, mint-ha csak boszantani, sértegetni akarna.

Walde ur keserőséggel volt eltelve rokona iránt, ezt ma jól észrevette Erzsébet. De miért kellett neki szenvednie? azért, mert a gyűlölt egyén szemei elé került? Nem volt-e már eléggé megsértve Hollfeld ismétli tolakodása által? . . . És aztán még áldozatává lett egy neheztelésnek, holott pedig mégis csak Helén volt annak tulajdonképi indító oka Metsző fájdalom reszketteté meg belsejét, visszaemlékezvén, mily gyöngéden s megbocsátólag emelte karjaiba hugát Walde ur, miként nem vetett rá egyetlen szemrehányó pillantást sem a Hollfeld-féle látogatások említésekor ő, a szegény zongorajátosnő, kinek szükségkép együtt kelle tőrnie

Hollfeld látogatásait, villámhárítójául szolgált a testvéri haragnak. . . . Vagy tán látta, amint Hollfeld a könyvre vetette a rózsát s bántotta arisztokratikus érzését, hogy rokona ily módon hódolhat egy polgárleánynak? . . . E gondolat megvilágító villámként gyult ki Erzsébet lelkében. . . . Igen, minden bizonynyal csak így magyarázhatta meg magaviseletét. Szét kellett volna tipornia a rózsát, hogy ily módon megsemmisítse annak bizonyítékát, hogy Hollfeld ur pillanatra megfélekezett magáról s származásáról. . . . Azért intéztett hozzá egyszerre oly parancsoló nyers hang, és azért kellett volna neki is bevallania, mily hatással volt rá Hollfeld hirtelen megjelenése. E pillanatban szeretett volna hozzá lépni, s kereken megmondani neki, mennyire gyűlöletes előtte magasszületésű rokona, hogy egyáltalában nem érzi megtiszteltetve magát figyelmességei által, sőt azokat szégyennek tekinti magára nézve.

Hanem már késő volt. Walde ur oly nyugodtan beszélt miss Mertenssel Reinhard angolországi utazásáról, hogy egyenesen nevetséges lett volna, egyszeriben fölvenni az előbbeni viharos beszélgetés fonálát. Aztán már egyetlen tekintete sem esett többé ő rá, jóllehet meglehetősen közel állt miss Mertenhez.

— Félig-meddig magam is el vagyok tökélve, hogy együtt megyek Reinharddal, — mondá végül a nevelőnőnek. — Reinhard aztán vissza-

térend kegyed édes anyjával, mert én jövőre egészen az ő felügyeletére akarom bízni Lindhofot. Én pedig a télen át Londonban maradok, a tavasszal pedig Skócziába megyek.

— S aztán majd évekig nem térend vissza, — szakítá őt félbe ijedten s leveretve miss Mertens. — Hát semmi vonzerővel sem bir kegyedre nézve Thüringia?

— Oh igen, de szenvedek, s kegyed tudni fogja, hogy egy erélyes metszés gyakran meggyógyítja a sebet, míg nagyon körültekintő, gyáva bánásmód mellett veszélyessé válhatik az. Sokat remélek a skócziai levegőtől magamra nézve.

Oly hangon mondá az utóbbi szavakat, melynek tréfásnak kell vala lennie, azonban ama bizonyos vonás szemöldökei közt élesebben tűnt föl, mint valaha, s Erzsébettel nagyon kétségbe vonatta vidám hangulatát.

Azután kezet nyujtván miss Mertensnek, lassan megindult a kövecses uton, hol egy bokros mögött nemsokára eltűnt.

— No, ugyan szépen vagyunk, — mondá szomorún a nevelőnő; — a helyett, hogy, amint reméltem, egy szép fiatal asszonyt hozna Lindhofba, megint elcsatangol a világba, és évekig nem hallat megint magáról semmit. . . . Valami nyugtalanság háborog benne; nem csoda, ha az itteni kelletlen viszonyokat meggondoljuk. . . . Lessen báróné valóságos csapás rá nézve, és mégis

kénytelen saját tűzhelye mellett óráról órára érintkezni vele, mert nővére, kit gyöngédeden szeret, kijelentette előtte, hogy e nő társasága feledteti vele örömtelen élete ridegségét. Rokona sem szívesen látott vendég nála. . . . Walde ur sokkal egyenesebb természettel bír, hogysem sikerülne elpalástolni idegenkedését, és mégis mindamellet, mintha aczélból és vasból volnának ezek az emberek; a háziur tekintet nélküli bánásmódja csak úgy átsiklik fölöttük; sem fülük, sem szemük nincs, ha elválásra czéloz. Aztán Hollfeld ur az én szemeimben egészen élhetetlen egy ember; ma sem bírom fölfogni, mint nyerhette meg Walde kisasszony szívét.

— Tehát kegyed is tudja azt? — kérde Erzsébet.

— Ah, gyermek, rég nyilvános titok ez már. . . . Oly mélyen és odaadólag szereti őt, amennyire egy nő csak szeretni képes. E boldogtalan vonzalom azonban, melyben ő most mint napfényben él és lélegzik, sötét árnyat vetend egykor az anélkül is örömtelen nő életére. . . . Walde ur átlátja az egész szomorú viszonyt és sejti jövőjét, de mivel nem nyithatja föl nővére szemeit anélkül, hogy halálosan meg ne sebezze, testvéri gyöngédségének a legnehezebb áldozatot hozza, s inkább távozik; minthogy saját házában elviselhetlen ránézve az élet.

E beszélgetés alatt miss Mertens és Erzsé-

bet rég elhagyák a kastélyt és fölfelé haladtak a hegyen.

Nemsokára összetalálkozott velük Reinhard, ki valami dologban járt a faluban.

Miss Mertens közlé vele találkozását Walde urral, s annak utazására vonatkozó szavait.

— Nekem még semmit sem mondott; — jegyzé meg Reinhard, — hanem olyan arcza volt az imént, mintha Lindhofot legörömetesebb mindjárt idehagyná. . . . Gyönyörű élet! . . A ház ura ötödik kerék rokonai körében, táplálnia kell az egész atyafiságot, s hálából ezért elidegenitik tőle nővére szívét. . . . Ej, Istenem, csak két napig lennék a helyén, tudom, kiüzném a gonosz szellemet, hogy nyoma sem maradna! . . . Különben reménylem, hogy Hollfeld ur legalább néhány napra megint Odenbergbe megy. Számadója éppen most hozta hírül neki, hogy gazdasszonya egyszerre odábbállt; nem is marad ott meg senki, a dicsőséges nagyságos ur nagyon fősvény. . . Állítólag még más kellemetlenségek is fordultak volna elő odaát.

Megérkeztek a gnadeki várba, és Ferberék nagyon nyájasan fogadták vendégüket.

Mily kedves kis szoba fogadta miss Mertent! Ragyogott a tisztaságtól; ágyon, asztalon friss fehér terítők voltak, a csinosan berendezett íróasztal mellett barátságos schwarzwaldi óra

ketyegett, az ablakpárkányról néhány rezedá és rózsatő terjesztett kellemes illatot.

A nyitott ajtón át a család lakszobájába lehetett látni, melynek nagy terített asztalán meggyújtotta Erzsébet a borszeszt a theafőző alatt, míg miss Mertens gyorsan a szekrénybe rakosgatá holmiját.

Eközben a nagybácsi is megkerült Hectorral és a hosszú pipával. Reinhard is maradt, s így nemsokára vidám társaság ült együtt.

A főerdész rózsaszínű kedvben volt. Erzsébet, ki mellette ült, teljes erejéből iparkodott ingerkedéseit vidám hangulattal fogadni, de sohasem ment még az neki oly nehezen, mint most, s a nagybácsi, ki nagyon éles füllel bírt, hangja leghalványabb árnyalatára észre is vette ezt mindjárt.

— Hopp, aranyhalam, mi lelt? — kiáltá föl egyszerre, — Itt valami nincs rendben!

Megfogta a leányka állát, s így nézett szemébe.

— Csakugyan fátyol van szemeiden, s lelkeden is!... Ezer ez amaz, te most egyszerre megvagy változva... Mit akar ez a keserves apáczaarcz?

Erzsébet lángpiros lett e vizsgálódás alatt. Minden erejét megfeszíté, hogy vidám tréfával kibujjék a komoly gyóntatás alól, hanem ez nagyon rosszul sikerült neki, s utoljára is nem volt

mit tennie, mint a zongorához ülnie, ott nem ingerkedett vele, nem háborgatta a nagybácsi soha.

Mily jól esett szorongatott szívének, midőn a kedves andalító dallamokban fölolvadhatott, visszhangjául ama fájdalomnak, melyet érzett, mióta tudta, hogy Walde ur megint el akar menni Thüringiából! . . . Vége volt a tünődésnek, töprengésnek ama megmagyarázhatlan, ismeretlen valami után, ami dallamgondolatai közben egyszerre bűvös talányképen fölmerült! Most saját erős hatalmas hangján szólt, melylyel szemben bensejének egykori csendes hurgengése hallhatlan susogássá halt el. . . . A fátyol, mely alatt eddig lelke boldog tudatlanságban feküdt, szét volt tépve, örömmel és kimondhatlan fájdalommal vette észre, hogy — szeret.

Meddig zongorázott, nem tudta. Hanem legott fölébredt a külvilág elfeledéséből, amint egyszerre világsugár ömlött át a lakszobából, s élesen megvilágítá Beethoven mellszobrát.

Anyja meggyújtotta a nagy lámpát s Erzsébet most észrevette, hogy nagybátyja mellette ül az ablaknál; nagyon csendesen kelle bejönnie. Amint kezei lebozsátkoztak a billentyűkről, nagybátyja gyöngéden megsimítá haját.

— Látod, gyermek, — mondá izgatott hangon végre, a mint a hurok utósó rezgése is elhalt, — ha már észre nem vettem volna, hogy valami gészen szokatlan megy benned végbe, most tud-

nám azt játékok által; hisz nem volt az egyéb, mint könyvek, csupa könyvek.

XI.

Miss Mertens beköltözésével lehetőleg még nyájásabb lett Ferberék családi köre.

A nevelőnő hosszú vigasztalan idő óta megint szeretettől, otthonias légtől érzé magát körülvéve. Eddigelé rendszeresen visszatartott meleg érzése most előtört, s gazdag ismereteivel párosulván, nagyon szeretetreméltónak tünteték őt föl. Ahol csak módjában volt, iparkodott hasznossá tenni magát. Különösen gondja alá vette a kis Ernőt, s oktatta a francia és angol nyelvekben.

Erzsébet is iparkodott annyi előnyt húzni miss Mertens gnadeki tartozkodásából, amennyit csak lehetett. Szorgalmasan tanult, mert ez volt a legbiztosabb ótalom minden komor töprengés ellen.

Ezalatt a Walde kisasszonynál való lecke-órák is rendesen folytak.

Hollfeld, ki csak egy napra rándult át Odenbergbe, még szorgalmasabban járt a leckeórákra, mint annakelőtte, s mindent elkövetett, hogy csak egy pillanatra is egyedül lehessen Erzsébettel.

Oly ravaszul betudta már rendezni egypár-szor a dolgot, hogy Helen a szünetek alatt egyszer-másszor fölkel, hogy egy szóban levő vagy általa kívánt tárgyért a másik szobába menjen:

de ezzel sem ért czélt, mert Erzsébet szintén kiment s az inastól egy pohár vizet kért.

Hogy hazamenet találkozassék vele valahol, erre nem is gondolhatott, mert miss Mertens és Ernő rendesen Erzsébetért jöttek.

Szándékának e folytonos meghiúsulása végre türelmetlenné tette és elszántta. A kéz lesiklott arczáról, eltakaratlanul szemlére tette szenvedélyét, s csupán rövidlátásának köszönheté Helén, hogy egyelőre kikerülte a csalódás keserű poharát.

Eszerint Erzsébetre nézve mindegyre kínosabb feladat lett a kastélybajárás, s hálát adott Istennek, amint az ohajtott ünnepély végre közelgett, mert azontul legalább megszűnnek a mindennapos leckeórák.

Az ünnepélyt megelőző nap délutánján beszélte Reinhard a gnadeki várban, hogy egy vendég már érkezett a kastélyba.

— No, még csak ennek a tollseprőnek voltunk híjával! — jegyzé meg boszusan.

— Hát ki az? — kérdék egyszerre nevetve Ferber asszony és miss Mertens.

— Hát egy ugynevezett barátnője Walde kisasszonynak, egy udvarhölgy L—ből. Segitni akar az ünnepély rendezésében; no, Isten legyen irgalmas a szegény embereknek; össze-vissza forgat ez mindent!

— Ah, Quittelsdorf kisasszony! — kiáltá

még mindig nevetve miss Mertens. — No, annyi igaz, hogy kéneső foly ereiben, borzasztón felületes, hanem alapjában nem rosszszivű.

Később Erzsébet, Reinhard kíséretében lement Lindhofba.

Amint a kastély közelébe értek, ép akkor vezették a déli homlokzat lépcsőjéhez Walde ur paripáját.

Nemsokára maga is kilépett az üvegajtón lovagostorral, s lefelé lépdelt a lépcsőn.

Erzsébet nem látta őt ama délután óta, midőn oly nyersen beszélt vele; most föltűnőleg sápadtnak és komornak tűnt föl előtte.

Azon pillanatban, amint a nyeregbe ült, a lépcsőkön fehérruhás hölgy jelent meg. Nagyon csinos volt s kedves könnyedséggel ment le, hogy a ló nyakát kezével megveregesse s czukordarabot adjon neki.

Walde kisasszony, ki Hollfeld karján szintén kijött, üdvözlétet intett bátyjának.

— A fiatal hölgy Quittelsdorf kisasszony? — kérde Erzsébet.

Reinhard kedvetlen képpel igent intett.

Külseje tetszik nekem, — vélte Erzsébet; — Walde ur örömet látszik vele beszélgetni, — téve hozzá lassan.

A lovag e pillanatban lehajolt a lóról s elgondolkodva látszott hallgatni arra, amit a fiatal hölgy mondott neki.

— Nos, hát, nem akar goromba lenni, s egy pillanatra jó képet vág a fecsegéshez, — mondá kedvetlenül Reinhard. — Képes az a csillagokat is lebeszélni a mennyboltozatról, s a ló kantárját megragadni, ha az netalán elindulni akarna, mielőtt ő készen van mondókájával.

Eközben az előcsarnokba értek.

Erzsébet bucsut vett Reinhardtól s bement a zenélő-szobába, hol nemsokára Walde kisasszony és Hollfeld is megjelentek.

Az előbbi még egy pillanatra öltözőszobájába ment, hogy megbomlott fürteit kissé rendbe hozza.

E pillanatot felhasználta Hollfeld s gyorsan Erzsébethez lépett, ki egy ablakmélyedésbe húzódva, valami zenedarabban lapozgatott.

— Utálatos módon zavartak meg legutóbb bennünket, — susogá.

— Bennünket? — kérdé komolyan és nyomatékkal Erzsébet, miközben egyet hátrafelé lépett. — Nekem minden esetre volt okom zavar-tatás ellen panaszkodnom, s meg kell vallanom, nagyon boszankodtam, hogy olvasmányomban félbeszakítottam.

— Ah, minden íze fejedelemnő! — kiáltá föl Hollfeld tréfásan, de elnyomott hangon. — Nekem egyébiránt egyáltalában nem volt szándékomban sérteni kegyedet, sőt ellenkezőleg, nem tudja, mit mond e rózsza?

— Minden bizonynyal; azt gondolá kétségkívül, hogy sokkal jobb szárán meghalnia, mint ily haszontalan czélra letépetnie.

— Kegyetlen! Szive kemény, mint a márvány. . . . Hát nem sejti, mi vonz engem ide minden nap?

— Kétségkívül a nagy zenemestereink iránt való csodálat.

— Kegyed téved.

— Ugy bizonyosan ön előnyére.

— Oh nem, mert azzal egy lépéssel sem érnék előbbre. A zene rám nézve tulajdonképen csak hid.

— A melyről ön nagyon könnyen a hideg vízbe eshetik.

— És kegyed elhagyna merülni?

— Igen, minden esetre Nem vagyok annyira dicsvágyó, hogy a megmentési érmet megérdemelni törekedjem, — felelt szárazan Erzsébet.

Walde kisasszony visszaérkezett.

Csodálkozni látszott, hogy beszélgetve találta őket, mert annakelőtte soha sem váltottak egy szót is egymással. Vizsgáló tekintettel nézett Hollfeld arczára, melyről még nem tudott egészen eltűnni az elnyomott boszuság kifejezése; aztán szótlan leült a zongorához, s néhány futamot játszott, mialatt Erzsébet a zenedarabokat kikereste.

Hollfeld elfoglalta szokott helyét, s fejét mélabusan kezére támasztá.

Szemei azonban soha sem nyugodtak még ily égető, emésztő tűzzel Erzsébeten, mint most.

Erzsébet bánta, hogy beszédbe elegyedett vele; azon szándékának, hogy hideg merevséggel visszautasítja, egészen ellenkező eredménye látszott lenni. Föltűnőleg izgatott arcvonásainak látása félelemmel és utálattal tölté el, s jóllehet fölmerült lelke előtt a nagybácsi diadalmas mosolya, mégis egyre inkább megért benne azon eltökélés, hogy inkább lemond a leckeóráról, mintsem tovább is kitegye magát e szemtelen pillantásoknak.

A leckeóra végéhez közelgett, midőn Quittelsdorf kisasszony a bárónéval bejövén, az utóbbi Erzsébethez lépett.

— Walde kisasszony bizonynyal nem közlé meg kegyeddel, — mondá meglehetősen méltóságos hangon, — hogy az ünnepélyre meghivottak holnap délután négy órakor mindnyáján együtt lesznek odafenn a nagy teremben; kérem, el nem mulasztani az órát. A hangversenynek hat óra felé minden esetre vége lesz. Ezt csak azért jegyzém meg önnek, hogy övéi ne várják hamarább haza.

Helén e szavak alatt zavartan nézte a billentyűket, mialatt Quittelsdorf kisasszony a báróné

mellet foglalt helyet, s kíváncsian meredt Erzsébet arczába.

A fiatal leány, bármily szépek voltak is a rajta nyugvó fekete szemek, mégis sértve érzé magát e szakadatlan méregetés által.

Könnyedén meghajolt a báróné előtt, kijelentvén, hogy pontos leendő a megjelenésben; aztán szilárd, komoly tekintettel nézett a csinos tolakodónőre.

A hatás villámgyors volt.

Quittelsdorf kisasszony elfordítá fejét, s zavarodva, mint valami neveletlen gyermek, megfordult sarkán.

Eközben meglátta Hollfeldet az ablakmélyedésben.

— Hogyan, Hollfeld, — kiáltá, — kegyed maga az, vagy szelleme? Mit csinál itt?

— Hallgatok, mint látja kegyed.

— Hallgat? . . . Hahaha! . . . És olyan emészthetlenségeket olvas, mint Mozart és Beethoven? . . . Hát nem tudja már, hogy a legutóbbi udvari hangversenyen azt monda ön nekem, hogy minden klasszikus zene élvezete után megromlik a gyomra?

A kisasszony oldalát fogta, úgy nevetett,

— Ah, hagyja el most kegyed a bohóságokat, egyetlen Cornelie, — monda a báróné, — segítsen inkább találékony szellemével megállapítani nekem az ünnepély sorozatát . . . És te is,

kedves Emil, nagy szivességet tennél nekem, ha szintén jönnél . . . Hisz tudod, hogy most azon szomorú szükségben vagyok, hogy mindig férfi támasznak kell kezemnél lenni, ha azt akarom, hogy rendeleteim tiszteletben tartassanak.

Hollfeld látható kedvetlenséggel állt föl.

— No, úgy hát vigyetek magatokkal engem is . . . Hát oly kegyetlenek tudnátok lenni, hogy a theáig hátralevő egész hosszú időig magamra hagyjatok? — kiáltá szemrehányásteljesen Helén s fölkel.

Roszkedvűnek látszott, s Erzsébet először vette észre, hogy szemei irigykedve szegeződtek Cornelié gyors lábaira, a mint az karon kapva Hollfelldet, kilebbent vele a szobából.

Erzsébet betette a zongorát s gyorsan elbocsátatott.

A kastély folyosóin, a merre a fiatal leánynak el kelle mennie, élénk sürgés-forgás volt.

Több inas ezüst szerekkel és porcellánokkal telt kosarat vitt a nagyterem melletti szobába.

A konyhaablakokból mindenféle jó dolgok illata terjengett, s egy nyitva levő cselédszobában valóságos hegyek voltak az ünnepélyre már készen levő koszorúk és díszétményekből.

És ő, kinek dicsőítésére ma minden kéz mozgott, egymagában, komor lélekkel lovagolt kün a szabadban, ut és mód után tűnődve, miképen

menekülhetne meg a házában levő békétlen és szemtelen élettől.

Erzsébet, atyjának valami megbizását végzendő, átment a faluba.

Néhány nap előtt ugyanis egy szélvész úgy megrongálta megint az erkélyt, hogy minden órán tartani lehetett, hogy leszakad és a nagy fáradsággal ültetett kerti vetemények nagy részét megsemmisítendi.

Két lindhofi kézműves végre megigérte Ferbernek, hogy a közelebbi hétfőn lebontják az erkélyt; minthogy azonban szótartás tekintetében nem lehetett bennük bízni, a mint a főerdész szerzett tapasztalatok után erősítette, Erzsébetnek még egyszer emlékeztetnie kelle őket ígéretükre, s eljövételük szükségességét megmagyarázni.

Utjának eredménye kielégítő volt. Sőt az egyik munkás még minden szentekre is megesküdött, hogy okvetlenül eljövend.

Erzsébet tehát most e dologban eljárva, hazafelé haladt a csendes magános erdei uton.

A falutól az erdészlakba vivő utnak körülbelül közepéről keskeny ösvény nyílt, föl a hegynek, a várba. Ezen csak ritkán jártak, s idegen szem egyáltalában föl sem fődözte volna, mert az összehajló bokrok és száraz falevél majdnem egészen elfödtek.

Erzsébet szeretett e gyaloguton járni s most is ezt választá.

Soha sem találkozott még ez ösvényen semmi élő lénnyel; ma azonban nem haladt még messzire, midőn egyszerre észrevette, hogy előtte jobbra, mintegy husz lépésnyire, egy vastag faderék mellett valami, mint egy kar, előre nyulik, s aztán megint visszahúzódik. E mozgást aunnyival tisztábban kivehette, mert ama helyen ritkásan álltak a fák, s kis tisztást szegélyeztek, mely üde pázsitos oázskint tűnt föl az erdőben.

Erzsébet lassan és nesztelenül ment tovább és egyre közelebb ért az említett fához, mignem egyszerre ijedve megállt.

A fához egy férfi volt támaszkodva. A leány felé háttal levén fordulva, első pillanatra szembe-tűnt fészületlen, bozontos, fődetlen feje.

Az alak mozdulatlanul állt egy darabig, mintha valami neszre hallgatóznék; azután egyet előre lépett, jobb karját, melyben pisztolyt tartott, fölemelte az erdőnyílás irányában, mintha egy átellenben álló fára akarna lőni, aztán kis vártatva lebocsátá karját.

— Gyakorolja magát, — gondolá Erzsébet, de csak azért gondolá, hogy megnyugtassa magát, mert valami leirhatlan szorongás fogta el egyszerre; nem tudta, előre vagy hátra fusson-e, s épen azért ugyanazon helyen maradt, mintha oda szegezték volna.

Most lódobogás üté meg füleit.

A férfialak mintha megvillányozták volna, úgy kiegyenesedett egyszerre.

Pillanat múlva lovas jelent meg a nyílásnál.

A pisztolyos ember most gyorsan előre lépett kettőt, fölemelte karját a lovas irányában, s közben kissé oldalvást fordítá fejét . . .

Erzsébet azonnal fölismerte a halálsápadt, boszutól, gyűlölségtől eléktelenített vonásokban az egykori jószág-felügyelőt, Linket, — az pedig ott, kit lova egyre közelebb hozott a halálthozó fegyver irányában, Walde ur volt.

E pillanatban sajátságos, nevezetes átváltozás ment végbe Erzsébetben. Még az imént leányiasan szorongva reszketett amaz elidegenítő alak láttára, s most egyszerre csodálatos bátorság szállta meg azon gondolatra, hogy hivatva van — menteni! . . . Nesztelenül előrelopódzott, s egyszerre, mintha a földből termett volna elő, Linke mellett állt, — ki szemeit áldozatára függesztvén, nem vette észre közellétét, — és a mint csak erejétől kitelt, megragadta karját s visszarántotta.

A pisztoly elsült, a golyó oldalvást egy fába csapott, míg a nyomorult megborzadva földre roskadt.

Ugyanazon pillanatban női segélykiáltás hangzott az erdőben.

A gyilkos főlegyenenedett s elmenekült a sűrűbe.

Átellenben a tisztás tulsó szélén az első ije-

delemben fölágaskodott a ló, a következő pillanatban azonban lovagja sarkantyuja folytán, néhány ugrással átszökkenve a tisztáson, Erzsébet mellett termett, ki halálsápadtan támaszkodott az említett vastag fának, mert a női természet, miután a veszélynek már vége volt, ismét követelte jogait. A fiatal leány egész testében reszketett, de boldog mosoly deríté föl arczát, a mint Walde urat sértetlenül maga előtt látta.

Walde ur megpillantván őt, ijedten ugrott le a lóról; Erzsébet pedig, ki csak az imént oly rendkívüli önuralmat tanusított, gyöngén felsikoltott, s halálra ijedten fordult hátra, a mint hátulról két kar ölelte át vállát; — miss Mertens mélyen felindult vonásaiba tekintett.

— Az Istenért, Erzsébet, — mondá lélegzetvesztve a nevelőnő, — mit tett kegyed! Hisz az az ember megölhette volna kegyedet?!

Walde ur ezalatt szintén áttörtetett a sűrűn, mely őt amazoktól még elválasztá.

— Meg van sebesítve kegyed? — kérde gyorsan és hévvel Erzsébettől.

Ez fejével intett, hogy nem.

Walde ur, anélkül, hogy egy szót szólna, fölemelte őt a földről, s pár lépésnyire egy ledült fatörzsre bocsátá le. Miss Mertens melléje ült, s fejét a maga vállára voná.

— Most mondja el kegyed, mi történt? — mondá Walde ur a nevelőnőnek.

— Nem, nem, — kiáltá szorongva Erzsébet — csak itt ne menjünk, a gyilkos elmenekült; talán a legközelebbi sűrűben leskelődik s még végrehajtandja szándékát.

— Linke meg akarta önt gyilkolni, Walde ur — mondá reszkető hangon miss Mertens.

— A nyomorult! A lövés tehát nekem szólt, — felelt nyugodtan a megrettenés legkisebb jele nélkül.

Aztán jó mélyen bement a sűrűbe, hová miss Mertens szavai szerint, Linke menekült.

Erzsébet reszketett, a mint a sűrűben eltűnt, s már épen elvesztendő volt önuralmát, hogy maga is utána ugorják, midőn visszatért.

— Nyugodtak lehetnek, — mondá a fiatal leánynak, — semmi nyomát sem lehet annak fölfedezni; ma bizonynyal nem fog másodizben lőni. Nos, beszélje el csak az esetet, miss Mertens.

Hát ő, tudván, hogy Erzsebet ma a falun át jő haza, a keskeny erdei uton eléje jött. Lassan jöve lefelé a hegyen, ugyanazon felfödözést tette, a mit a fiatal leány. Ő előtte azonnal világos lett a nyomorult szándéka, de annyira erőt vett rajta a félelem, hogy az első pillanatban sem lábát, sem nyelvét nem birta mozditani.

Igy állt iszonyu félelmek közt, mintegy a földbe gyökerezve, a mint Erzsébet, kit addig nem vett észre, egyszerre a gyilkos mögött termett. Elirtózva, hogy mily veszedelemben forog a fiatal

leány, önkénytelenül segélyt kiáltott, a mi a lövéssel egyszerre volt hallható. Mindezt ugyyszólván csak mellesleg beszélte el.

— De hol vette kegyed azt a bátorságot, Erzsébet, — kiáltá végül, — hogy megragadja azt az embert? Én már csak megérintésének elgondolására is borzadályt érzek s nem is tettem volna azt, hanem sikoltottam volna inkább.

— Ha én sikoltottam volna, — viszonzá egyszerűn Erzsébet, — a nyomorultnak a megrettenés következtében egyetlen önkénytelen mozdulása csak annál inkább előidézhette volna a szerencsétlenséget.

Walde ur nagy nyugalommal és figyelemmel hallgatta az eset elbeszélését. Csak a mint miss Mertens előadá, hogy Erzsébet mint ragadta meg villámgyorsan a gyilkost, változott el hirtelen arca, és aggodalmasan vizsgálódó tekintettel nézett a fiatal leányra, mintha meg akarna győződni, hogy az csakugyan sértetlenül menekült meg a veszedelemtől. . . . Lehajolt hozzá, megfogta jobb-ját s ajkához emelé — Erzsébet e közben kezének csendes reszketését érzé.

Miss Mertens, ki észrevette, hogy e köszönetnyilvánítás Erzsébetet nagy zavarba hozta és arcját egészen biborvörössé téve, föl kelt helyéről és fölvevén a pisztolyt, mit Linke menekülés közben elhajított, átadá Walde urnak.

— Utálat, — mormogá ez, — a nyomorult még oly fegyvert is használ, mely az enyém.

Most Erzsébet is fölkelte s miss Mertens kérdészködésére kijelenté, hogy egyáltalában semmi következményét sem érzi az ijedelemnek, s haza felé indulhatnak.

El akartak bucsuzni Walde urtól, de ez még szorosabban oda kötö lovát a végzetes fához s tréfás hangon mondá:

— Linke, a mint meggyözödtünk, nagyon boszuvágyó; lehetséges, hogy életem megmentőjét e pillanatban még inkább gyölöli, mint engem magamat . . . nem engedhetem, hogy önök férfini védelem nélkül találkozzanak vele.

Fölfelé haladtak a hegyen.

Miss Mertens előre sietett, hogy Walde urat is sietésre ösztönözze; mert hisz csak kellett lépéseket tenni a gonosztevő üldözésére; hanem miss Mertens igyekezete hasztalan volt.

Walde ur lassan és szótlanul haladt Erzsébet mellett, ki egy darabig küzködött magával, de aztán csendes, szakadozott hangon kérte őt, hogy ne menjen most egyedül vissza lovához, hanem küldjön érte.

Az mosolygott.

— Belizárom vad és nyakas, hisz kegyed ismeri, — mondá. — Ő csak velem jő s nagyon gonosz kifejezését adná elégedetlenségének, ha urán kívül más valaki akarná haza hozni. . . . Az

a gyáva ember egyébiránt, mint mondtam, ma semmi esetre sem merészlend új támadást intézni ellenem. . . És ha merészelné is, védve vagyok! Nem kelt-e ma egy jó csillag fölöttem?

Megállt.

— Mit gondol kegyed, — monda halkított hangon, miközben szeme föllángolt s kémlelve kereste a fiatal leányét, — csakugyan ringassam-e magamat ama boldogító képzeletben, hogy egész életemen át kísérni fog?

— Ha ön ily vakmerőségeket szándékszik elkövetni, úgy minden esetre jobb, ha önnek hite ama csillagban nem oly föltétlen.

— A legnagyobb vakmerőség volt bizonynyal e pillanatnyi képzelet, — monda Walde ur, miközben sötét árnyék terült el arcán.

— Nem értem önt, — monda bámulattal Erzsébet.

— Az nagyon természetes. — felelt keserűn; — kegyed gondolkozásának, ohajtásának egészen más iránya van . . . Az önmaga iránt legszigorubb okos fejjel is megesik néha, hogy valaki édes álom által elkábíttatni engedi magát . . . Nem, nem, ne szóljon többet kegyed! . . . már meg vagyok büntetve, mert ébren vagyok.

Ezzel kettőztetett lépésekben miss Mertens mellé sietett, mialatt Erzsébet szótlán menve utánuk, a fejét törte, valjon megint miért tért át úgy

egyszerre arra a nyers hangra, mely őt mindig sérté.

Walde ur egy szót sem szólt többet, s a mint a bokrokon át megpillantható lett a vén kastély kapuja, feltűnőleg rövid módon bucsut vett s gyorsan lefelé ment megint a hegyen.

Miss Mertens bámulva nézett utána.

— Különös ember, — mondá végre fejcsóválva. — És ha csakugyan oly kevés értékkel bír is ránézve az élet, a mint e pillanatban föl kell tennem, mindazáltal azt hiszem, hogy elváláskor nem lett volna fölösleges egy köszönő szó, meg-gondolván, hogy kegyed életét veszélyeztette az övé miatt.

— Én egyáltalában nem látom át ennek szükségességét — viszonzá Erzsébet — Kegyed átalában igen nagy súlyt helyez ez esetben tettemre. Egyszerűen egy felebaráti kötelességet teljesíték, és — tévé hozzá sajátságos daczczal hangjában és mozdulataiban, — ép úgy jártam volna el, ha megfordítva állt volna a dolog s Linke forgott volna veszélyben . . . Nagyon ohajtom, hogy ő is hasonlóképen fogja föl a dolgot, mert büszkesége mellett különben nagyon kellemetlen lehet rá nézve a lekötelezettség érzése egy más emberi lény iránt, én pedig nem akarnék e lény lenni semmiért is a világon.

E pillanatban gyöngéd aggódás és keserűség küzdöttek benne. Gondolatban lépésről lépésre

kísérte a hegyről lefelé haladót, s iszony rázkodtatta meg, elgondolván, hogy az talán ép e pillanatban halad el azon hely előtt, hol a boszuszomjas gyilkos reá leskelődik Aztán meg gyorsan tovább lépdelve, azt gondolá, hogy mégis csak ostobaság minden gondolatát és érzését oly emberre pazarolni, ki folytonosan csak durvább oldalát mutatja feléje. Még a báróné iránt, — a kit pedig nem szenvedhetett, — sem veszté el nyugalma soha egy pillanatra is, s nem téveszté szem elől az udvariassági szabályokat, habár mindig szemébe mondta is meggyőződését. Egész környezete nem ismerte őt máskép, mint a nyugalom és méltóság dicskőretől körülvéetve, csak midőn ő vele beszélgetett, nem tartá érdemesnek mérsékelni magát. . . Mily heves tudott ilyenkor lenni! Mint lángoltak szemei s mint csüngtek emésztő türelmetlenséggel ajkain, ha nem felelt neki gyorsan vagy elég határozottan! . . . Aztán azt is kívánta, hogy ő már értse őt, mielőtt beszélt volna, pedig hát még akkor és egészen értetlen volt előtte, mikor az már azt hitte, hogy egészen készen van a beszéddel! — Talán mások élesebb elméjűek voltak nálánál, s talán gyorsabban s könnyebben beetalálták magokat beszéd- és gondolkozásmódjába, a mi ránézve föloldhatlan talány volt és maradt . . . Rosz néven lehet tőle venni, ha föltette magában, hogy jövőre kerülni fogja az alkalmat ily összeütközésekre? — Bi-

zonynyal nem . . . De szerencsére közelget elutazása is . . . szerencsére? Az önámitásnak daczból és büszkeségből fölállított ez épülete egyszerre összedőlt e gondolatra; igen, úgy elsüllyedt egyszerre, hogy Erzsébet miss Mertens nagy csodálkozására gyorsan bekanyarodott az utra, mely levitt a kastély felé Meg kellett győződnie, valjon Walde ur sértetlenül haza tér-e. Miss Mertens is követte s neki is kő esett le szívéből, a mint a következő pillanatban Walde ur az erdőből kiugratott.

XII.

Gnadek lakóit másnap reggel öt órakor mossaárdurragások ébresztették föl.

— Aha, — mondá nejének Ferber, — kezdődik az ünnepély.

Erzsébet pedig borzasztó álomból riadt föl egyszerre; ugyanazon pillanatban látta Walde urat haldokolva, midőn a völgyi lövés őt is föl ijesztette.

Huzamosabb időbe került, a míg össze birta szedni magát. Kimondhatlan fájdalmak pontosultak össze benne egy pillanatra. Azt képzelte, hogy összeszakadnak ég és föld és maguk alá temetik őt is, és még most is, midőn meggyőződött, hogy az aranyos reggeli nap az ő kis szobájába világít be, nem pedig a vérrel áztatott mezőn törnek meg sugarai, még most is rezgett keblében a fölriasz-

tott érzések hurja... Még tegnap sem, midőn életét veszélyeztette életeért, még ekkor sem volt úgy meggyőződve, mint most, hogy ily pillanatban neki is vele kellene meghalnia.

A lövések egyre dörögtek lenn a völgyben. Pipike borzadozva kapaszkodott kalitkája veszőin.

Erzsébet minden lövésre megrendült, s midőn édesanyja, — ki még mindig nem birta fejéből kiverni a tegnapi veszedelmet, jóllehet leánya épen került karjaiba, — ágyához jött, kérdezőn, hogy aludt, hevesen átölelte annak nyakát és elfojthatlan könnyzáporban tört ki.

— Az isten szerelmére, gyermek, — kiáltá föl Ferber asszony, — te beteg vagy! Jól tudom, hogy a tegnapi idegrázkódás nem marad következmények nélkül aztán most meg oly megdölgőn is lövöldöznek odalenn! . . .

Nagy fáradságára került Erzsébetnek, elhittetni anyjával, hogy egyáltalában nem beteg s hogy semmi áron sem maradt az ágyban, hanem a többiekkel együtt kávézik.

Hogy minden további ellenvetésnek elejét vegye, hirtelen felöltözött, megmosta kisírt arcát jó hideg vízzel, s a harmadik pillanatban már a tűzhely mellett állt, hogy az anyja által készített reggelire az utósó szakácsnői pillantást még rávesse.

A lövések egyszerre elnémultak, s nem ke-

rült sok időbe, Erzsébet arczáról is eltűntek a könyvek nyomai. Megint vidámabban tekintett a világba, mert ha egy lemondásteljes élet állt is előtte, de hát ő élt; e gondolat a rémületes álom után enyhítőleg hatott nyugtalan szívére És ha elutazik is messze, és neki évekig kellend is élnie anélkül, hogy őt láthassa, egyszer csak mégis lesz majd idő, mikor visszajő Addig pedig hát szeretheti őt s gondolhat rá, mert hisz ő ezalatt senkié sem volt!

Később övéivel és miss Mertenssel az erdészlakba mentek, hová a társaság minden vasárnap ebédre hivatalos volt.

A főerdész homlokán, ki eléjük jött, terhes felhők táboroztak. Mint Erzsébet később észrevette, nagy gondot okozott neki Berta.

— Én nem nézhetem tovább e gazdálkodást, — mondá hevesen. — Hát agg napjaimra még porkoláb is legyenek és saját házamban éjjel-nappal lesben álljak, hogy egy fiatal önfejű teremtetést, ki tulajdonképen nem is tartozik rám, eszeveszett dolgok elkövetésétől visszatartoztassak!

— Bácsi, gondold meg, hogy szerencsétlen — mondá Erzsébet.

— Szerencsétlen? Az ám: komédiásnő! Én sem vagyok emberfaló, s midőn igazán szerencsétlennek tartottam őt, t. i. midőn egyszerre atyját anyját elvesztette, támasza lettem, a mennyire csak erőmtől tellett. De nem ebben van a szerencsét-

lenség; mert akkor alig két hónapra a szomorú esemény után, úgy trillázott vigan egész nap, mint a pacsirta, úgy, hogy szívem fájt e könnyelműség és szivtelenség láttán . . . Hát mi miatt szerencsétlen? . . Egyébiránt én nem is kívánom tudni az államtitkot, s ha nincs bizalma hozzám, ám tartsa meg magának Miattam egész esztendeig is vághatna sivó-rivó képet, ha abban találja örömét; hanem némának tetetnie magát, s éjjelenként bolondmódra az erdőben lótni-futni, s végre egy szép napon a házat rám gyujtani ezek olyan dolgok, a mikbe nekem is van egy kis beleszólásom.

— Ném vetted figyelembe utóbbi intésemet?
— kérde Ferber.

— Dehogy nem, rögtön más szobát jelöltem ki számára, most fölöttem alszik, úgy, hogy minden lépését hallom. A két háziajtó éjjelenként nemcsak bereteszteltetik, hanem be is záratik s a kulcsok nálam vannak szobámban Hanem hát asszonyi csel — nos, ez már régi dolog. Elővigyázati rendszabályaink folytán legalább rövid időre nyugalunk volt. De a mult éjjel sem bírtam elaludni — a Linke-féle történet egyre a fejemben járt — egyszerre lépéseket hallottam oda-fönn, de oly csöndeseket, mintha csak macska lépegetne a háztetőn. Aha, most megint kezdődik az éji barangolás, gondolám, és fölkeltem. De mire fölértem, már üres volt a fészek; a nyitott

ablaknál levő asztalon égett a gyertya, s a mint az ajtót kinyitám, a függöny a láng felé repült. — Uristen, ha hamar oda nem ugrom, tűzijáték lehetett volna, melyet az erdészlak vén gerendái nagy készséggel elősegítettek volna És hogy támadt ? . . . , A konyhaablakon . . . Már akkor inkább egy hangyafészket őrzök, mint ily furfangos személyt.

— Nekem szilárd hitem, hogy a leánynak szerelmi viszonya van, — mondá Ferberné asszony.

— Igen, ezt már mondta kegyed egyszer nekem, sógorasszony, — viszonzá boszusan a főerdész, — de ha egyszersmind azt is szives lenne megmondani, hogy kivel, nagyon le lennék kötelezve kegyednek. Nézzen csak körül, és aztán mondja meg, van-e itt valaki, a ki ennyire elcsavarhassa egy leány fejét ? . . . Segédeim ? Ezek már rég nincsenek kedvére, ezekkel mindjárt eleinte szakított . . . aztán az a gazember Linke, az sem jöhet szóba görbe lábaival és zsemlyeszínű vendéghajával ; pedig hát ezzel végig lenne számálva a sorozat.

— Egyet elfelejtett ön — mondá jelentősen Ferberné asszony, s körülnézett Erzsébet után, a ki kissé hátramaradt, hogy vesszőt messen Ernő számára.

— Nos ? — kérde a főerdész.

— Hollfeld urat.

A főerdész megütődött.

— Hm, — mormogá végre, — ez egész életemben nem jutott volna eszembe. Nem, nem, — folytatá élénken, — ezt nem hiszem; mert először is a leány nem oly ostoba, hogy olyasmit képzeljen, miszerint az nagyságos asszonynya teendi őt Odenbergben.

— Talán csakugyan remélte ezt s most csalódva érzi magát, — veté ellen Ferberné asszony.

— Végre is elég nagyravágyás és hiuság lehet benne, — mondá elgondolkodva a nagybácsi — ha amazt ugyan nem furdalja a lelkiismeret a nőkkel szemben való viselete miatt.

— Hideg önző, — mondá miss Mertens.

— Az utóbbit hiszem, de az előbbi nem, — viszonzá Ferberné asszony, — s épen e nézet világositja föl Berta egész magaviseletét.

— Ej, ez irtóztató történet lenne, — mondá haragosan a főerdész. És — engem gyanutlanságom mellett oromnál fogva hureztoltak volna, mint egy vén szindarabbeli apát! . . . Most már irgalom nélkül végére járok a dolognak, és jaj legyen a becsületéről megfélekezett személynek, ha az én tisztos házamban csakugyan oly szerelmeskedést szőtt volna, a mi reá is, reám is csak szégyent hozhat. . . .

Az ebéd nagyon csendesen folyt le.

A főerdész megmaradt rossz kedvében, és legszívesebben fogta volna Bertát rögtön gyónásra,

ha Ferberné asszony nem kéri, emlékezzék meg, hogy vasárnap van.

Kávét az erdészlak vendégei távoztak.

A nagybácsi vállára kapta fegyverét, és kiment az erdőre, mely, mint mondá, őt rendesen megnyugtatja és magához téríti.

Erzsébet a hangversenyhez készült, t. i. magára vett egy moll-ruhát, s rendkívüli diszül mellére tűzött egy üde erdei virágot.

Édesanyja még egy keskeny fekete bársony szalagon függő medaillont hozott elő, mit nyakára kötött — ez volt a hangverseny-öltözék, melyet bizonnyal szorongva venne magára minden más fiatal leány, meggondolva, hogy fényes társaságba kell lépnie.

Ferberné asszony ezuttal maga rendezé el Erzsébet homlokán az arany fűtöket, mik világos fényükkel csodálatos bájként emelték ki a finom fekete szömöldöket.

Ferberné asszony nem tudott ellentmondani miss Mertensnek, ki, miután Erzsébet a kastély felé megindult, elragadtatva mondá, hogy a fiatal leány megjelenésében valami földöntuli van, mert ő maga is meglepetve tette ma azt az észrevételt, hogy leánya föltűnő szépségben virult föl.

Erzsébet, a csarnokba lépve, észrevette Fell orvost, ki nejét karján vezetve, ép egy folyosón akart bekanyarodni.

Gyorsan hozzájuk sietett s örvendve üdvözlé

őket, mert szíve egész utonját szorongva dobogott azon gondolatra, hogy egyedül kellend belépnie a terembe, hol előreláthatólag már nagyobbára össze vannak gyűlve a meghívottak.

Az orvos nyájasan nyújtott neki kezet, s azonnal bemutatá nejének, mint a tegnapi hősléányt. Mindketten szívesen fogadták körükbe a fiatal leányt.

A terem nagy szárnyajtaja föltárult.

Erzsébet e pillanatban hálát adott jó csillagzatának, mely őt az orvosné tekintélyes alakja mögött eltűnni engedé, mert ez az ünnepien díszített nagy helyiség, melynek tükörsima padlózatán pompás női ruhák hullámozottak s előkelő frakkos uraságok fénymázos topányai csuszamlottak, valami kábitó hatással volt rá.

A terem közepén, pompás sötét-kék moire antique hullámaiba veszve, állt s vivé méltóságosan a háziasszonyi szerepét Lessen báróné. A belépő házaspár köszönését nagyon udvariasan, de egyszersmind nagyon hidegen is fogadta, s az orvosnak Walde ur felül tett kérdésére egy távolabb eső férficsoport felé mutatott, honnét érthetetlen beszédzsongás hallatszott.

Mialatt Fels orvos nejével azon irányban tartott, Erzsébet örömmel és hálával fogadott Heléntől egy intést, ki egy ablaknál ülve, gyorsan és izgatottan tudatá vele, hogy épen elfogta a

lámpaláz, mert iszonyuan fél ennyi ember előtt játszani s szívesen elbujnék egy egérlyukba.

Végül kérte a fiatal leányt, hogy a hangverseny megkezdéseül kiszemelt négykézre való zenedarab helyett játszszék megnyitóul egyedül egy sonatát, Beethowentől. Erzsébet ráállt a kívánságra. Az ő elfoglaltsága el volt tűnve.

Odalépett az asztalhoz, melyen a zeneművek voltak s felütötte a sonatát, melyet el volt játszandó.

Ezalatt robogva érkeztek egymásután a kocsik.

A terem ajtai szakadatlanul nyiladoztak s oly csipke-, tüll-, selyem-, bársony-töméntelenséggel bocsáttatának nemsokára a terembe, hogy Erzsébet szánó mosolylyal tekintett le szépen kitéglázott moll-ruhájára, mely egyszer a krinolin-tolamlásba kerülve, bizonynyal siralmas állapotba jutand.

A báróné köszönéséből nagyon jól vehette észre, hogy mily különböző rangfokozatban vannak a belépők. Tollékitett feje azonnal félremozdult, a mint — habár akaratlanul — polgári elem talált közelébe jutni, s e polgári elem el is követett mindent, hogy ama megközelithetlen álláspontot folytonosan kellő tiszteletben tartsa.

Legelőször is a báróné intésére az ujonérkezők mind egy bizonyos ablak felé tódultak, hol Walde urnak kelle állnia — őt magát nem látta

Erzsébet pillanatra sem, mert a kör, mit a tisztelgők raja képezett körülötte, folytonosan áthatlan volt, — aztán eloszlottak kisebb csoportokra, melyek csendesen vártak a történendőkre, vagy pedig saját rovásukra társalgást kezdtek.

E pillanatban megint föltárultak a nagy szárnyajtók és egy éltes, testes delnő sántított be, egy szintén idős, gazdagon fölerdemjelezett ur karján s Quittelsdorf kisasszony kíséretében.

A báróné a belépők elé sietett, Walde kisasszony is fölállt keservesen, s Hollfeld által vezetettve, az éltes pár felé lépdelt, míg a körülötte összegyűlve volt hölgyek nyomon követték, mint egy üstökös fark.

Az ablaknál álló férficsoporth is fölbomlott, mintegy varázsűtésre és Walde ur magas alakja látható lett.

— Önhez kell jönni az embernek, ha látni kívánja önt, neveletlen ember! — kiáltá az éltes delnő, miközben fenyegetőleg integetve ujjával, feléje tipegett. — Hát a szép Spanyolország mind elfeledteté önnel régi barátait? Látja, beteg lábam daczára, s jóllehet fájdalmasan elhanyagoltatva lenni érzem magamat ön által, mégis eljövök ma önhez, hogy ne hiányozzam azok köréből, kik önnek szerencsét kívánnak.

Walde ur meghajtá magát s néhány szót mondott, mire a delnő nevetve, könnyedén a vállára ütött. Aztán egy nagy támlásszékhez vezeté

az utóbbit, melyre ez nagy méltósággal lebo-
csátkozott.

— Falkenberg báróné, főudvarmesterné az
l—i udvarnál, — válaszolt az orvosné, Erzsébet
azon kérdésére, hogy ki ez a delnő?

Quittelsdorf kisasszony ma csodaszép jelen-
ség volt fehér krepp-ruhájában, és sötét hajára
tűzött égőpiros mályvakoszorujával, a mint főnök-
nöje körül tiszteletteljesen mozgott, miközben
azonban nem mulasztá el időnkint egy-egy ha-
miskás tekintetet vetni át Walde kisasszonyra.

Az udvari vendégek megjelente jel volt a
hangverseny megkezdésére.

Erzsébet majdnem hallá szive dobogását.
Még az orvosné mögött állt, még most elrejtheté
arczát minden szem előtt, melyek a legközelebbi
pillanatban mind őt fogják nézni és minden moz-
dulatát kísérni.

Mondhatlan félelem fogta el egyszerre, s
nagyon bánta, hogy beleegyezett abba, miszerint
először egymagában játszszer. Reszketett, midőn
Walde kisasszony intett neki, hogy kezdjen, —
de már itt nem használt semmi ellenkezés
mélyen fölsohajtott, kezébe fogta hangjegyét s
lesütött szemmel ment a zongorához, hol elfogódva
meghajtá magát.

Először lélegzetfojtó csend állt be, aztán
susogás futott szájról szájra, mely azonnal meg-
szűnt, a mint a fiatal leány a billentyűket érinté.

Erzsébet szorongása s elfogódása is eltűnt az első ütenyre. Hisz már nem volt egyedül, mellette volt, kinek karján annyiszor járt be napsugaras mezőket, sötét ösvényeket, szélben, viharban, ki édes sejtelmeket keltett benne, és szívének minden szent és magasztos érzetét végtelen édes összhangba fogta össze; ki oly szeretett és bizalmas volt szemeiben, mint édesanyja arcza, habár szemérmesen le is kelle sütnie szemeit a tüzes dícskőr előtt, mely hatalmas fejét körülfolylá. A falak körül sorakozó ékes delnőfejek, látcsövek, szemüvegek, melyek a napfényben csillogva, mind a magánosan ülő zongorázónőre szórták villámaikat — mind eltűntek: ő egyedül volt a hangok nagy mesterével s lelkesülten követé szellemének minden mozzanatát.

Meleg tetszésriadal téríté magához, a mint a darabot végezte.

Meghajtá magát, s a szó szoros értelmében repült ótalmazónőjéhez, az orvosnéhoz, ki belső izgalomtól elfogódva, szótlán nyujtá neki kezeit.

A hangverseny nem tartott soká.

Négy l—i fiatal ember csinos négyest énekelt, aztán egy derék hegedűjátészó előadása következett.

Quittelsdorf kisasszony is énekelt két dalt, csinos hangon, de szabatosság nélkül, mert minden magasabb hangnál ide-oda mozgott zavarodva,

szorongva ülőhelyén, vagy pedig szemeit akaratlanul a földre süté.

Az oly sokáig gyakorolt négy kezes zenedarabok közül is előadásra került egy, s Walde kisasszony, ki annyira-mennyire visszanyerte nyugalma, nagyon szépen játszott Erzsébettel.

A mint a hangversenynek vége volt, Erzsébet egy mellékszoba ajtajához lépett, köpenyét elhozandó.

Majdnem nyomban követte őt egy öreges ur, ki átellenében ült s folyton figyelemmel szemlélte. Az orvosné, ki Erzsébettel ment, kívánságára bemutatatta a fiatal leánynak, mint Busch, kerületi törvényszéki elnököt.

Nagyon sok szépet mondott neki zongorajátékára nézve, s hozzá tévé, hogy reá nézve épen nagy érdeklődéssel bir, közelebbről megismerkedhetni a kastély ura életének megmentőjével; annyival buzgóbban ragadja meg erre a mai alkalmat, hogy a merényleti kísérletre nézve megindítandó vizsgálatban érintkezessék vele.

Erzsébet visszajedt. Amaz hangosan és szívélyesen fölnevetett.

— Nos, ne ijedjen meg utólagosan, kisasszony, — mondá végre. — Hisz mint az imént megjegyzém, nincs már többé okunk törvényszékünk elé idézhetni kegyedet. Linke egyetlen ugrással véget vetett az egész dolognak — holttestét ma délután fogták ki a Lindhof melletti

tóból, — tévé hozzá lassított hangon, — nekem a vendéglőben jelentették, hol kocsimról leszálltam. A walheimi orvos kíséretében, ki véletlenül a vendéglőben volt, hazamentem, s meggyőződtem, hogy ama kéz soha sem fog többé egy más ember élete ellen fölemelkedni. A holttest állapota mutatja, hogy Linke, gyilkossági kísérletének nem sikerülte után azonnal a halál torkába rohant.

Erzsébet borzongott.

— Tudja Walde ur e rettenetes történetet?
— kérde remegő hangon.

— Nem, még nem volt alkalmam egyedül beszélhetni vele.

— Ugy látszik, a jelenlevők közül senkinek sincs sejtelme arról, a mi tegnap történt, — jegyzé meg Fels orvosné.

— Szerencsére nincs is köszönet a mi körületekintésünknek és hallgatagságunknak, — mondá gúnyosan a kerületi törvényszéki elnök. A szegény Walde ur különben is alig bir kimenekülni a szerencsekiváratok vizözönéből; jaj lett volna neki, ha kétszeres alkalmi ok forgott volna fönn szerencsét kívánni életéhez.

Lőrincz házigazgató e pillanatban Erzsébet-hez közeledett, s kis ezüst tálczáat tartott eléje, melyen több papirgöngyöleg feküdt, és a mint a fiatal leány bámulva ránézett, tiszteletteljesen mondá :

— Kérem, legyen szives egyet a papirok közül magához venni.

Erzsébet vonakodott.

— Valami tréfa forog kérdésben bizonyosan, — vélekedett az orvosné. — Vegyen rögtön egyet, hogy a házfölügyelő ne legyen föltartoztatva.

Majdnem gépszerűleg fogott meg egy göngyöleget, de ijedten visszariadt, a mint Lessen báróné egyszerre megjelent az ajtóban s kémlőleg tekintett szét a szobában.

— Nos, — mondá hirtelen az öreg szolgálhoz lépve, — mit csinál itt, Lőrincz? Csak elgondolhatja, hogy Felsné asszony nem fogja eltökélni magát, hogy mással menjen, mint férjével !

— Ferber kisasszony elé tartám a tálczát, nagyságos asszony, — viszonzá az öreg ember.

A báróné dühös tekintetet vetett rá, aztán végigmérte tetőtől talpig a fiatal leányt.

— Hogyan, Ferber kisasszony? — mondá élesen ; — kegyed még itt van? Azt hívé, már rég otthonn pihen babérain.

Anélkül, hogy feleletre várna, megint átlépett a küszöbön, de fejét csóválva, még egyszer visszafordítá a megzavarodva álló házfelügyelő felé és vállat vont.

— Megint ugyancsak szórakozott volt, Lőrincz ; e gyöngesége az utóbbi időkben fájdalom, nagyon érezhetővé válik.

E szavakra kisuhogott, míg az öreg neszte-

lenül követé. Nem felelt roszakaratu visszautasítására semmit, hanem halvány arczát gyöngé pir futotta el, és a fehér bodros szemöldök úgy összehúzódtak, hogy a jóságos szemek majdnem eltűntek.

A három hátramaradt egyén még ott állt s csodálkozva néztek egymásra, midőn az orvos belépett.

Mélyen, tréfásan meghajtá magát neje előtt s ünnepélyesen mondá :

— Quittelsdorf kisasszony kegyes volt épen most újra összeadni bennünket, mint ezelőtt tizenöt esztendővel lelkészi kéz által először történt; én tehát el vagyok tökéelve tovább hordozni a házasság édes jármát, s ma kedves, hű feleségem, kizárólag a te oldalad mellett élvezni a nap örömeit.

— Mi jut eszedbe, kedves férjem? — kérdé nevetve s csodálkozva neje.

— Ah, úgy veszem észre, te nem hallottad Quittelsdorf kisasszony hatalmas szónoklatát; mily kár! Így tehát tudatnom kell veled, hogy minden házaspár, akár ha hadilábon áll is egymással, e pillanattól kezdve egy óranegyedig tartós egyetértésben tartozik lenni egymással és egymás karján az apáczatoronyhoz menni, hol nagy ünnepély rendeztetik a szabadban. Ott aztán föladatod leend, engem szolgálni, illetőleg annyit szerezned ennem és innomul, a mennyit csak szíved kíván s egyáltalában gondoskodnod jólétem-

ről, a mint valaha azt a sokat dicsőített Penelope tette. Hogy azonban a nőtlen férfiak, kik itt többségben vannak, a rövidebbet ne legyenek kénytelenek huzni, hát nagy szellemdusan sorsjáték lett kigondolva érdekükben. Minden hajadon hölgy huz egy-egy összegöngyölt papírt, melyre egy-egy nőtlen férfi neve van írva, s így Fortunára s Amorra van hagyva, valjon pártfogolni akarják-e őket, vagy két gyöngéd szívet egymástól kegyetlenül elválaszszanak.

Erzsébetet leirhatlan izgalomba hozta e tudósítás.

Nem is gondolt arra, hogy a hangverseny után még más ünnepélyesség is következze. Most világos lett előtte, hogy a báróné tegnap délután mért tudatta vele annyira hangsúlyozva a hangverseny végeztének s hazamenetelének idejét.

Arcza égett a megszégyenítettés miatt, mert hisz a házfölügyelő által tévedésből neki nyújtott és kezét tűzként égető papírgöngyöleg elvétele által határtalan tolakodás színében tűnt föl!

Gyors eltökéléssel a terembe lépett, hol ép akkor ment végbe a papírgöngyök fölbontogatása, az egymásnak jutott hölgyek és férfiak nevetése és kölcsönös hajlongásai közepette.

— Mily izetlen eszme volt Quittelsdorf kissasszonytól, — mondá, a mint épen Erzsébet arra ment, egy fiatal nemes irodatiszt a szomszédjának — fölséges nyereményt kaptam, fi donc!

A fiatal leánynak nem kellett soká keresnie a bárónét; meglehetősen elkülönözötten állt egy ablak közelében. Quittelsdorf kisasszony, a főudvarmesternő és Helén mellette álltak, nagyon élénk, de mint látszék, nem épen kellemes szóváltásban.

A főudvarmesternő hevesen beszélt Quittelsdorf kisasszonynyal, ki egyre-másra — mint a ki nem tudja, mit kellene tenni — csak vállát vonogatta.

Lessen báróné arczán a legmélyebb boszankodás tükröződött, ezuttal nem volt szükség a két vörös foltra, hogy fölismertessék, miszerint mérgelődik.

A csoporttól nem messze, egy oszlopnak támaszkodva, összefont karokkal állt Walde ur; csak félfüllel látszott hallgatni a főudvarmesternő érdemjeles kísérőjének beszédére; szemei a hölgyek taglejtését kísérik figyelemmel.

Erzsébet gyorsan a bárónéhoz lépett. Nem tudott hová lenni, észrevevén, hogy Quittelsdorf kisasszony a mint őt megpillantá, a főudvarmesternőt gyöngéden meglökte, s hogy ez erre megfordulván, őt mérgesen végignézte.

Fölismerte, hogy ő képezte a vita tárgyát, s meggyorsítá lépteit, hogy minél előbb visszautasítsa a méltatlan gyanut.

— Nagyságos asszony, — mondá a bárónénak, könnynyeden meghajtván magát, — a nélkül,

hogy tudtam volna, mi forog szóban, félreértésből magamhoz vettem e papirt, s csak most értesülök, hogy hozzá kötelezettség van kötve, melynek én nem felelhetek meg, mert szüléim várnak rám.

A papirt odanyujtá a bárónénak, ki egyszeriben napsugarasra derítvén arczát, gyorsan utána kapott.

— Ugy hiszem, kegyed tévedésben van, Ferber kisasszony, — kiáltá át hirtelen, nyugodt, csengő hangján Walde ur. — Mindenek előtt azon urnál kell magát kimentenie, kinek nevét a papir tartalmazza; tőle függ, valjon szabadon akarja-e bocsátani kegyedet, vagy sem.

Tekintetével, miközben sajátságosan mosolygott, átsuhant a jelenlevőkön, kik már páronkint sorakozva, elindulásra készen álltak, még az öreg érdemjeles lovag is épen előlépett már s udvariasan nyujtá meggörbitett karját.

Walde ur közelebb lépve, folytatá :

— Mint háziur nem nézhetem el, hogy egy vendégem is megkárosittassék, minélfogva kénytelen vagyok kérni kegyedet kisasszony, sziveskedjék fölbontani ama papirt.

Erzsébet szótlán engedelmeskedett és a kibontott papirt fűlig elpirulva nyujtá oda neki. Walde ur egy tekintetet vetett a papirosra.

— Ah, — kiáltá föl — a mint látom, saját jogaimat védelmeztem ! Be fogja vallani kisasasszony, miszerint teljességgel hatalmamban van,

valjon figyelembe akarom-e venni kegyed mentegőzését, vagy sem; én az utóbbit választom, s kérem kegyedet, szigorun feleljen meg a kötelességnek, mit e papirdarab parancsol.

A báróné Walde urhoz lépett s karjára tette kezét, majdnem olyan arczczal, mintha sirni akart volna.

— Bocsáss meg, kedves Rudolf, — mondá, — valóban, nem az én hibám.

— Én nem tudom, minő hibáról beszélszi, Amalia, — mondá jéghidegen, — hanem jó pillanatot választottál, ha bocsánatot akarsz kérni tőlem; e pillanatban sok rosztat el tudnék feledni, a mi velem történt.

Átvette kalapját, mit egy inas hozott oda neki, karját nyujtá Erzsébetnek, s jelt adott az indulásra.

— De szüléim! — rebegé Erzsébet.

— Valjon betegek, vagy el akarnak e pillanatban utazni? — kérdé Walde ur megállva.

— Nem.

— Ugy hát engedje meg, hogy intézkedjem kegyed kimaradása okának tudtukra adása iránt.

Előkiáltott egy inast s azonnal felküldte Gnadekre.

Mialatt a terem lassankint üresedett, a csoport, melyhez az öreg érdemjeles lovagon kívül savanyu képpel Hollfeld is csatlakozott, az ablaknál állva maradt.

— Ugy kell önnek, Cornelié, — mérgeskedett a főudvarmesternő. — Kegyed ma örökre elrontotta hitelét. Mily esztelen gondolat volt ez a sorsjáték! — Mennyit küzdtem én már kegyed ötletei ellen, melyekre, fájdalom, gyakran a legkegyelmesebb fejedelemnőnek is nyitott fülei vannak . . . Nos hát a házfölügyelő a hibás, mikor kegyed nem utasította őt eléggé? . . . Par excellence udvarhölgynek tartja kegyed magát s még azt sem tudja, hogy az efféle embereknek soha sem szabad saját gondolatjuknak lenni? . . . Megbocsátanék kegyednek, csak ne épen a szerencsétlen Walde lett volna könyelműségének áldozatává . . . No, most vezeti karján azt a szőke libát, ő, ki büszke arisztokratikus önérzetében számtalanszor elkövette a hibát, hogy nem vette észre miszerint magas állásu delnők ohajtanak általa vezettetni . . . Mily lélekerőre lehet szüksége ezzel a kis zongoratanítóval, egy — erdészirnok leányával szemben?!

— Miért áldozza föl magát oly készségesen? — veté ellen Quittelsdorf kisasszony. — Egyáltalában szükségtelen volt neki a dologba elegyednie. Hisz a leány már épen elmenőben volt; nem úgy lépett-e itt föl, mint a rettenhetlen és fedhetlen lovag, s önkényt vállalja magára a terhet?

— No, ez a teher legalább vakítólag szép, — köhintett éles színezetű mosolylyal az éltés lovag.

— Mi jut önnek eszébe, gróf? — kiáltá a főudvarmesternő. — Ez megint méltó megjegyzés volt önhez, ki minden gömbölyű parasztarcz iránt föllelkesül! Különben én nem tagadom, hogy a kicsike csinos. Miért áldozza föl magát ma Walde nagylelkűen, azt ép az imént érthetőleg kijelentette. Bensőleg meg van elégedve és boldog a nagy részvét és figyelem miatt, melyet irányában ma mindnyájan tanusítottunk, s mindenkit, még ezt a kis jószágot is, ki egyébiránt nagyon csinosan játszott, vidámnak akar látni. Kár, hogy ily foltnak kellett esnie az ünnepélyen . . , Tanácslom kegyednek, kedves Lessen báróné, hogy jövőre hasonló rendezkedéseknél ne nagyon föltétlenül bizzék Quittelsdorf kisaszonyunk tapintatában.

Az udvarhölgy ajkába harapott s hevesen vállára veté csipkeshawlját.

Ott kün előrobogott a kocsi, mely a főudvarmesternőt, Helén és a bárónét, valamint az éles gróf társaságában az ünnepély színhelyére volt szállítandó!

— Vén macska! — kiáltá Quittelsdorf, miután az öreg delnőt a kocsiba segítette s gondosan kényelembe helyezte. — Haragszik, hogy a rendezésben nem kérték ki előzőleg az ő bölcs tanácsát. Nem vette ön észre, Hollfeld, hogy ő excellentiájának majdnem az orrára pottyant hamis haja, a mint haragosan rázta a fejét? Két hé-

tig nem tudtam volna nyugodni a nevetéstől, ha főköetőjének virágos kertje közt egyszerre csak kopasz fejteteje napvilágra jött volna.

Most is majdnem megszakadt a nevetéstől csak e gondolatra is.

Kiséőője pedig mintha nem is hallott volna fegyegéséből semmit, szótlanul, de egyre gyorsabban lépdelt előbbre. Egész lényén valami feltűnő sietség és nyugtalanság nyilatkozott. Ugy látszott, mintha minden áron mihamarább beérni akarná az előrement társaságot. Tekintete folyton előre járt s keresztül-kasul botlott a bokrok közt; csak ha távolról egy fehér ruha csillámlott, állapodott meg pillanatra, mintha figyelni akarna.

— Ah, ön nagyon unalmas, halálosan unalmas, Hollfeld! — fakadt ki boszusan az udvarhölgy. — Van ugyan előjoga önnek némának maradni, mint egy hal, s e mellett mégis szellemdus embernek tartatni . . . hanem hogy e pillanatban hol keressem ön szellemét, valóban nem tudom. . . Ugyan hát Isten szerelmére, miért nyargal úgy? És ha szabad kérnem, gondoljon kissé újdontat új kreppruhámra, mely minden pillanatban megakad a bokrokban, melyek mellett ön engem tovaragad, mint valami szegény véráldozatot.

Az ugynevezett apáczátorony, egyetlen fönnálló maradványa egy régi nőkolostornak, mélyen elrejtve állt az erdősűrűben, mely Lindhofhoz tartozva, kelet felé mérföldekre elterjeszkedett.

Négyszögletesen, idomtalanul s minden csin nélkül meredt föl a magasba. Fönn a sima tetőn, melyet kőkorlát környezett, a lépcső négyszögletű osztályba végződött, mely nehéz tölgyfaajtóval volt elzárva. Tetejéről gyönyörű kilátás nyílt L . . re. Kétségkívül ez előnyének köszönheté a torony: javítgató emberi kezek által támogatott fönnmaradását. Szögleteit hatalmas vas-
kapcsok ölelték, s fekete falain fris futókák zöldeltek, úgy, hogy a vén építmény messziről óriás malachitnak tűnt föl.

Ma azonban kicsinosította magát a vén leány, mint valami fiatal ficzkó, ki vándorlásra indul. Üde bokréta, azaz négy óriás fenyő volt tűzve öreg kalapjára, ezekről roppant zászlók lobogtak, s falaitól gazdag virágfüzérék voltak tűzve köröskörül az óriási fák ágaihoz Alant pedig néhány hordó, vöröspecsétes, poros oldalu palaczkok, ezüstös nyaku, jégben álló más üvegek s egy markotányosnőnek öltözött csinos leányka . . .

Erzsébet ellenkezés nélkül szóttalanul hagyá el Walde ur karján a termet. Meggyőződése daczára, miszerint haza kell mennie, nem volt ereje ellenszegülni s mondani neki, hogy ragaszkodik elhatározásához. Hisz oly parancsoló hangon szólt, és — a mi leginkább bezárta az ő ajkát — sorompóba szállt ő érette s nyilván kisegíteni akarta zavarából! Minden ellenmondás dacznak tűnt

volna föl ama pillanatban, s ellenkezés által még fokoztatott volna a kínos föltűnés, melynek már különben is tárgyává lett.

Mögöttük zizegve surlódtak a delnők ruhái a folyosó falához. Nevetve s csevegve követte a sokaság Walde urat egész a főkapuig. Itt azonban szétbomlott a csapat, és különböző erdei utakon ment az apácзаторony felé. Sokakat különös öltözéki tekintetek a széles és jó karban tartott kocsiuton tartottak.

Walde urnak bizonyynyal semmi sejtelve sem volt róla, hogy kísérnője ép oly aggodalomteljes vigyázattal ótalmazta őnmosta, vasalta mollszoknyáját, mint a többi delnők a maguk drága öltözékeit, különben bizonyosan nem vezette volna ama szűk, kevésbé járt ösvényen, melyre éppen befordult.

— Ez az ut többnyire nagyon nedves, — töré meg félénk hangon Erzsébet a hallgatást, mert ez ideig egy szó sem váltatott köztök. Lába reszketett, mintha sokkal több kedve lenne hátrafelé, mint előre menni. Talán egyáltalában nem is gondolt e pillanatban ruhájára s vékony cipőire és csupán a szűk, lombárnyas gyalogutat, látta maga előtt, melyen egyesegyedül kelle mennie vele; lelkében remegve hallá már hangját mely egyszerre nyers, türelmetlen s parancsoló lesz; mert hisz mindig ez volt az eset, ha magukban voltak.

— Már rég nem esett; nem látja kegyed, mint meg van repedezve a föld? — viszonzá nyugodtan Walde ur, tovább haladva s letörve egy ágat, mely Erzsébet arcát fenyegeté. — Ezen az uton hamarábbérünk s még az a nyereségünk is van, hogy egy óranegyedre megmenekülünk a gá-gogástól, mit rokonaim az én harminczhetedik születésnapom megdicsőítésére előidéztek Vagy talán Linkével fél kegyed találkozni e szűk ösvényen?

Borzadás futott végig a fiatal leányon.

Eszébe jutott a gonosztevő kétségbeesésteljes vége, de nem volt ereje, hogy Walde urnak ezt megmondja.

— Már nem tartok tőle többé, — mondá komolyan. — Bizonyosan távozott a vidékről, és ha nem, csak nem lesz oly udvariatlan, hogy megrontsa az emberek jó kedvét, kik a szerencse-kivánás fáradsága után kissé mulatni is akarnak. . . . Apropos, bizonyosan nem kerülte ki kegyed figyelmét, hogy a társaság minden tagja engem ma egy pillanatra különös figyelmére méltatott, s még a legifjabb liba sem mulasztá el csipke-szárnyakkal lebegő ruhájában meghajtani előttem magát s elcsicseregni betanult szerencsekivánát . . . Kegyed csak nem tart már túlöregnek, hogy még hosszabb életet kívánjon számomra?

— Azt tartom, hogy e kívánságot ép úgy ki lehet fejezni az ifjuság és erőteljes kor, mint az

öreg emberek irányában ; mert amazoknak ép úgy nincs kizárólagos szabadalmuk a tartós életre, mint az utóbbiaknak.

— Nos, hát akkor miért nem jött hozzám kegyed is ? Tegnap megmenti életemet, s ma oly közönyös az önre nézve, hogy még ajkát sem bírja megnyitni, mondván : Isten ótalmazza azt ezen-tul is !

— Ön azt mondá az imént : „a társaság minden tagja ;“ én azonban nem tartoztam a társasághoz s ezért nem tolakodhattam a szerencsekivá-nók sorai közé.

Erzsébet hevesen beszélt, mert amannak hangja már háborogni kezdett, s türelmetlen mozdulatot tett karjával, melyen a fiatal leány karja nyugodott.

— Hisz kegyed is meg volt hiva.

— Hogy a meghivottakat mulattassam.

— Ezen szerény nézet volt egyedüli ok, a miért ön az imént nem akart velem jönni.

— Igen, vonakodásom épen nem az egyénre vonatkozott, kinek nevét egyáltalában nem is tudtam.

— Ezzel bajosan igazolhatja magát ; hisz egyetlen szempillantással látnia kelle, hogy engem kivéve, mind el voltak már foglalva az urak ; sőt azt is tudta, hogy nővérem, anélkül, hogy papírt huzott volna, már előre kikérte Hollfeld

karját, melyen legbiztosabban lép . . . Vallja meg ezt!

— Én nem láttam s nem tudtam semmit . . . Nagyon izgatott valék, a mint a terembe léptem, hogy visszaadjam a papírgöngyöt; mert tegnap egész határozottan tudtomra adatott az időpont, mikor hazamehetek. Hogy a hangverseny után még valami más ünnepélyesség is következhetik, arra nem is gondoltam; a papir elvétele által nagy meggondolatlanságot követtem el, a mit sohasem bocsátandok meg magamnak.

Walde ur egyszerre megállt.

— Nézzen rám kegyed! — mondá parancsolólag.

Erzsébet fölemelte tekintetét, s ámbátor érzé, hogy arcza mélyen elpirul, mégis kitartotta Walde ur tekintetét, mely eleinte lángolva tapadt vonásaira, aztán pedig valami leirhatlan kifejezésben olvadt föl.

— Nem, nem, — susogá, lágyan s ugyszólván inkább magában, a férfi, — vétek lenne itt az utálatos bűnre, a hazugságra gondolni. . . . Igen, kétszeresen — folytatá egészen megváltozott, gúnyoros hangon, mintha mintegy kigúnyolni akarná pillanatnyi ellágyulását, — mert hát nem voltam-e magam önkénytelen fültanuja kegyed mondásának: „Több bátorság kell egy nyilvánvaló hazugság merész kimondásához, mint egy hiba beismeréséhez.“

— Ez meggyőződése; ismétlem.

— Ah, valami magazstos van a jellemszílárdságban; . . . de én azt hiszem, hogy ha az ember sokkal igazságszeretőbb, hogysem ajkait igaztalansággal beszenynyezze, akkor szemeinek sem szabad megengednie, hogy hazudjanak . . . én pedig ismerek kegyed életében egy pillanatot, midőn mást árult el kegyed, mint a mit gondolt.

A fiatal leány sértődve húzá vissza karját az övéből.

— Oh nem, ily olcsón nem menekül meg kegyed tőlem, — kiáltá, visszatartva őt, Walde ur . . . Arról van szó, hogy vagy bizonyitson, vagy czáfoljon . . . Kegyed közönyösnek mutatta magát multkor, midőn én rokonom gyöngéd emlékét: a rózsát elhajítottam.

— Hát utána kellett volna ugranom?

— Minden esetre, ha őszinte akart volna lenni.

Erzsébet tudta most, miért kelle vele jönnie a magányos erdei uton, meg kelle gyónnia, mint gondolkodik Hollfeldre nézve. Csakugyan helyesen gondolá multkor, hogy Walde ur nyilván nagy aggodalomban van, miszerint ő nagyon is nagy dolgot csinálhat Hollfeld ur hódolatából, s még elhitetheti magával, hogy az utóbbi megfeledkezett az ő polgári állásáról. Most itt volt a pillanat, hogy kimondhassa nézetét. Gyors mozdulattal kiszabadítá kezét, s egy lépést tett oldalvást.

— Meg kell vallanom önnek, — mondá, — hogy külsőm, ha közönyös volt azon pillanatban, egyáltalában nem hangzott össze belsőmmel.

— Látja kegyed! — kiáltá; de semmi sem volt kevésbbé e fölkiáltásban, mint diadal.

— Ellenkezőleg, boszankodtam.

— Rám?

— Mindenek előtt Hollfeld helytetelen tréfájára.

— Ő nagyon megijesztette kegyedet, természetesen.

— Nem, megsértett. Hogy merészelhetett ő hozzám ily módon tolakodni!... Én utálok őt.

Erzsébetnek igaza volt föltevésében, de hogy Walde ur ily nagy sulyt fog helyezni kijelentésére, azt nem sejté... Mázsányi tehertől látszott megszabadulni szive... Fényes öröm sugárzott szemeiből, melyek bizalmatlanság, gúny és keserűség vegyülékével voltak imént függesztve... Mélyen föllélegzett s hirtelen kitárta karjait...

Erzsébet körültekintett az ismeretlen valami után, mit Walde ur fénylő szemei a légben kerestek, hogy kétségkívül keblére ölelje... Nem fedezett föl semmit, de igenis jól érzé Walde ur keze heves reszketését, a mint az övét megfogta s ismét karjára tette.

Odább haladtak néhány lépést. Walde ur nem szólt egy szót is.

De egyszerre megint megállt.

— Egyedül magunk vagyunk e pillanatban, — mondá leirhatlan szelid hangon. — Nézze kegyed, csupán egy darab kék ég néz le ránk, ama társaságnak egyetlen egy arcza sem tolakodik közénk . . . én nem bírom s nem akarom nélkülözni kegyed szerencsekivánatát . . . Mondja meg nekem azt most, midőn senki sem hallja, csak én, egyedül én !

Erzsébet zavarodva hallgatott.

— Nos, nem tudja kegyed, mint szokás azt végezni ? — sürgeté Walde ur.

— Oh igen, — viszonzá csintalan mosollyal ajkai körül ; — van gyakorlatom benne ; szüléim, a nagybácsi, Ernő —

— Mindegyiknek van születésnapja, — vágott közbe mosolyogva Walde ur, — csak hogy nem veheti rossz néven tőlem kegyed, hogy nekem mondandó szerencsekivánata egészen másforma legyen, mint a milyeket eddigelé mondott ; mert én sem atyja nem vagyok, sem a torzonborz főerdész bácsi ; legkevésbbé igénylem pedig az öcs jogait, kivel kegyed játszik . . . Nos, beszéljen.

A leány megint hallgatott. Mit mondjon ? . . . Szemeit már rég lesülötte, mert nem bírta kiállani a tekintetet, mely szorongó nyugtalanság és várakozás sajátságos kifejezésével, egészen lelke mélyébe akart látni.

— Jöjön — mondá nyersen Walde ur, miután darabig hiába leste szavait, s tovább voná őt.

— Dőre kívánság volt tőlem . . . Hisz tudom, hogy kegyed ajka, mely mindig kész másoknak nyájast és kedveset mondani, irányomban vagy hallgat, vagy szigorú rendreutasításokra nyílik meg.

Erzsébet elhalványodott e szavakra s önkénytelen megállt.

— Akarja elmondani? — kérde Walde ur szelidebben. — Hát semmi képen nem menne? — folytató fűcsóválva, a mint a leány még mindig nem szólt, csak kérőleg ránézett . . . Nos, hát teszek kegyednek egy ajánlatot . . . Elmondom kegyed előtt az üdvözlő szerencsekívánatot, a mint kegyed ajkairól körülbelül hallani ohajtottam volna, de kikötöm, hogy szóról szóra utánam mondja. ■

Most megint elyimosolyodott a fiatal leány s igenlőleg intett.

— Mindenek előtt kezét nyújtja az ember a—a barátjának, — kezdé Walde ur, miközben a magáéba vette a leány kezét, mit az nem vont vissza, — és mondja: „Ön eddig egy szegény, szerencsétlen vándor volt; ideje már, hogy a föllegek végre szétoszlottak és valahára föltűnt a szelid napfény, mely ön egész életét átváltoztatta. Megmásíthatlan ohajtásom és akaratom, hogy az önt többé soha el ne hagyja, im itt kezem, a kimondhatlan boldogság zálogául.“

Erzsébet hűségesen utánmondotta a nagyon

különösen hangzó szerencsekivánatot, az utolsó mondatnál azonban bámulattal visszahökken és vonakodott.

Walde ur azonban hevesen megragadta kezét és sūrgeté :

— Tovább, Tovább !

— Im itt kezem . . . mondá végre.

— Nagyon dicső, Walde ur, — csengett egyszerre Cornélie hangja a bokrok közül,—hogy itt találkozunk ! Így hát részesülök a diadalban, hogy ön oldalán majd zeneszóval fogadtatom.

Soha egész életében nem látott Erzsébet oly borzasztó változást végbemenni egy emberi arczon, mint a milyen Quittelsdorf kisasszony hirtelen megjelentére Walde ur vonásain végbement. Halvány homlokán azonnal vastag kék ér duzzadt ki, szemei szikráztak, orrlyukai kitágultak, lábával topantott, s úgy tetszett, mintha nagy kedve lenne a hivatlan háborgató nőt, ki kreppruháját magasra emelve, keresztül akart törtetni a bokrokon, viszszeröpíteni oda, a honnan jött. Ez uttal nem oly hamar sikerült neki uralkodni magán, s talán nem is igen akarta ezt, mert szemöldökei még bosszusabban összehuzódtak, a mint az udvarhölgy mögött Hollfeld alakját látta föltűnni. Ennek megláttára megint karjába ölté Erzsébet karját s szorosan magához szorítá, mintha el akarnák tőle ragadni őt.

— De mi lelte önt, Walde ur, — kiáltá föl

Quittelsdorf kisasszony, az ut közepére kiugorva; — hisz oly tekintettel néz ránk, mintha rablók volnánk s ön életére törnénk, vagy legalább is drága kincsetől kívánnók megfosztani.

A nélkül, hogy egy szót is felelne mind-ezekre, rokonához fordult s röviden kérdé:

— Hol van Helén?

— Megijedt a hosszadalmas hegyi-uttól s inkább kocsin ment.

— Nos, azt hiszem, csak nem akarod az öreg Wildenau grófra hagyni, hogy Helént a kocsiból lesegitse? Egyáltalában nem vagyok képes föl-fogni, hogy te, mint hű lovag, hogyan térhettél le pillanatra is a főútról. . . . Néhány gyors lépéssel helyrehozható a mulasztást, én nem akarlak e tekintetben föltartoztatni, — mondá feltűnő éles hangon Walde ur, miközben gunyos mosoly lebegett ajkai körül.

Erzsébet aztán félrelépett, hogy utat nyisson az érkezett párnak.

— És miért nem maradt kegyed is a főúton, ha szabad kérdeni? — kérdé bántódva, s csipkedő hangon Quittelsdorf kisasszony, ki e pillanatban sokkal inkább volt szobacziezus mint udvari hölgy.

— Azt megtudhatja kegyed; egyszerűen azért, mert ezen magányos uton kikerülhetni reméltem bizonyos delnők beszédes nyelvét, — viszonzá szárazon Walde ur.

— Ha, mily goromba! . . Isten mentsen meg ily besavanyított születésnap-i hőstől! — kiáltá magát rázva s komikus iszonyodással egy lépést visszafelé pattanva, az udvarhölgy. — Minden esetre nagy tapintatlanság volt tőlünk, hogy mára temetési ábrázattal, kézben tartott citromokkal, s fülíg fekete kreppruhába burkolva nem jelentünk meg.

Duzzogva kapaszkodott Hollfeld karjába és huzta ezt tovább; csak hogy úgy tetszett, hogy ez, egészen hallatlanul s először életében, daczolni akarna rokonával. Lassan, vontatva czammogott előre, tekingetett jobbra-balra, mintha nagyon érdekelné minden bokor, minden kő; eközben beszélgetést kezdett kísérlőjével, kinek feleletei nagy érdekléssel lehettek rá, mert még meg is állt egynéhányszor, hogy egyetlen szavát se veszítse el.

Walde ur mormogott valamit fogai közt, Erzsébet nem érthette, hogy mit, hanem a gyűlöletes tekintet, mit rokona után vetett, kitaláltatta vele, hogy végsőig fölharagitotta annak magaviselte. Hozzá nem szólt többet. Egyszer lassan hozzáfordította fejét, miközben Erzsébet érzé, hogy tekintete rajta nyugszik, de lehetetlen volt fölemelni hozzá szemeit. Nem ismerte volna-e föl azonnal, hogy egész belseje a legnagyobb izgalomban van azon különös szerencsekivánság fölött, melyet vele az imént utánmondott? Hisz egyetlen tekintettel kitalálhatta volna, mi megy

ő benne véghez, s e fölfedezésre talán egész ártatlanul támadt ötletét majd megbánhatná.

Természetes következése volt e félelemnek, hogy a fiatal leány pillái még mélyebbre csukódtak, mint imént, s így nem is vehette észre, mint siklik ki kísérője ajkán egy hallatlan sohaj, mialatt a harag eltűnt vonásairól, hogy bizonyos mélabus árnyéknak adjon helyet a szemek közt.

Egy gyönge, elhaló trombitahang, mely kététségkívül a toronynál türelmetlenül várakozó zenészek által küldetett eléjük, tudatá, hogy közelednek az ünnepély helyéhez. Nemsokára zsibogás és lárma hallatszott, mintha valami cigánytáborhoz közelednének; az ösvény tágasabb lett s az utósó bokrokon túl sokaság látszott, s a következő pillanatban trombiták és dobok által támasztott üdvözlő tus fogadta őket.

Erzsébet felhasználta e pillanatot, hogy karját csendesen kivonja Walde uréból és a társaságba keveredjék, mely sűrű kört képezett a kastély ura körül, míg Flóra, dryadnak öltöztetve, s hasonlóan diszitett más négy erdei nimfától környezve, pattogó hexameter versekben üdvözlé őt.

— Nos, Walde legalább kellő pillanatban le tudta rázni nyakáról föltolakodott Dulcineáját; nem látom a kicsiket, — sugá a főudvarmesternő mosolyogva Wildenau grófnak, ki mellette magasra emelt ülésen ült a tölgyek alatt. — Meg nem

fogja bocsátani Lessen bárónénak és tapintatlan udvarhölgyünknek, hogy az ő pompás rendezésük következtében kényszerítve volt pillanatig a lovag szerepét játszani a kis jószággal szemben. . . Gyermekem, — folytatá, Helénhez fordulva, ki mellette ülvén, fürkészőleg jártatá kedvetlen tekintetét a sokaság fölött, — ha majd onnét át megszabadul, körünkbe kell vennünk őt és mindent elkövetnünk, hogy az ünnepély unalmas kezdetét elfeledtessük vele.

Helén gépiesen intett fejével. Nyilván csak a felét értette, a mit az öreg delnő sugott neki. Kicsi termete, mit nehéz, halvány selyemruha burkolt, gyámoltalanul dőlt a magas széktámlához, s arca fehérebb volt, mint a fehér rózsa, mely homlokán rezgett.

Erzsébet ezalatt megint megtalálta a sokaságban Fels orvost és nejét. Az utóbbi azonnal karon fogta a fiatal leányt, nehogy megint szétválasztassanak.

— Maradjon még kegyed, a mig elkezdenek táncolni, — viszonzá Erzsébet azon nyilatkozatára, miszerint most talán alkalmas pillanat lenne észrevétlenül eltűnnie, hogy hazamenjen. — Én nem veszem rossz néven öntől, hogy mihelyt csak lehet, ide akarja hagyni a társaságot, — tevé hozzá mosolyogva; — mi sem maradunk soká, nekem sincs nyugtom, honn levő kicsinyeim miatt, s egyáltalában, hogy itt vagyok, nagy áldozat ré-

szemről, mit férjem állásának hozok. . . . Walde ur, ki önnel a sorshuzás folytán ma rendelkezik, nem tánczol, s bizonyosan szabadon bocsátandja önt, ha a táncz kezdődik.

A sokaság szétrobbant egyszerre. Fönn a torony tetején megharsant egy induló, s mialatt a férfiak helyet kerestek maguknak, a hölgyek az étkes-asztalokhoz mentek, hogy az ünnepély rendszabályaihoz képest a legjobb falatokat ki-keressék a teremtés urai számára.

Walde ur, kezeit hátra téve, lassan keresztül lépdelt e szabad téren, s Busch kerületi-törvényszéki igazgatóval beszélt, ki mellette haladt.

— Kedves Walde ur, most jöjjön ön hozzánk, — kiáltá eléje a főudvarmesternő, s majdnem gyöngéden tartá eléje kezeit; — fölséges helyet tartottam fönn ön számára . . . Nyugodja itt ki magát a jól kiérdemelt borostyánon, melyet ma eléje szórnak . . . Ugyan már valamennyi bájos fiatal hölgy le van kötve a sorshuzás által, hanem szép, szeretetre méltó erdei nimfáink készek önnek bort hozni s minden jót, a mit ön szive ohajt.

— Excellentiád jósága és gondoskodása meghat, — válaszolt a megszólított, — de nem akarom hinni, hogy Ferber kisasszony engem az általános könyörületnek engedjen át.

Főnhangon beszélt, s Erzsébethhez fordult, ki nem messze állt tőle.

Erzsébet minden szót hallott.

Azonnal hozzá lépett és pedig oly nyugodt szilárdsággal, mintha hajszálnyit sem akarna másnak átengedni kötelességéből.

Walde ur arczán valami örvendetes meglepetésforma lebbent át e pillanatban. Tekintete vilogva találkozott a leányéval, ki nem zavartatva a környezet által, mosolyogva nézett föl rá.

Walde ur egyáltalában elfeledni látszott, hogy a főudvarmesterné pompás helyet tartott fenn számára, mert udvariassan meghajtván magát ő excellentiája s a körülötte levő hölgyek előtt, karon fogta a fiatal leányt és egy árnyas nagy tölgy alá vezeté, mely alatt Fels orvos és neje ép elhelyezkedtek.

— Nem, ez a dolog most már mégis sok kezd lenni, — fordult boszankodva a főudvarmesternő Wildenau grófhhoz s a nagyon meglepetve ott álló öt erdei Grácziaához. — Ő, ki akarja gunyolni az egész ünnepélyt, miután a kis személy jelenlétét úgy kitünteti . . . Most már kezdek rá boszankodni! Senki jobban át nem látja, mint én, hogy teljesen joga van haragudnia; de azt hiszem, mégsem kellene annyira elragadtatni engednie magát, hogy megfélekezze a többi jelenlevők iránt tartozó figyelemről, kik teljességgel ártatlanok abban, a mit Lessen bárónő és Quitelsdorf kisasszony vétettek . . . Fogadok, hogy utóbb az a kis liba csakugyan elhiteti is még magával, hogy minden az ő szép szemei végett történik!

A szeretetre méltó öt dryadnak mind a tiz szeméből egyszerre megsemmisítő tekintet repült Erzsébetre, ki e pillanatban elfogulatlan arczczal épen a markotányos-sátor felé lépdelt s a következőben egy pezsgős palaczkkal s négy pohárral tért vissza a tölgyhez, hol Walde ur és az orvos-pár már barátságosan el voltak helyezkedve egy asztal körül.

— Valamennyi hölgyünknek ma valóságos virágoskert van a fején, — mondá Fels orvosné, midőn a fiatal leány az asztalhoz lépett, — csak Ferber kisasszony van oly egyszerűn, mint hamupipőke, én azt nem tűröm.

A kezében tartott virágbokrétából kihuzott két rózsát, hogy azokkal Erzsébetet földiszitse.

— Megálljon kegyed, — kiáltá rá Walde ur, visszatartva kezét, — én e hajban csak narancs-virágot akarok látni.

— Az tulajdonképen csak a mennyasszonyok hajába való, — vélekedék egész ártatlanul az orvosné.

— Igenis, épen azért, — viszonzá Walde ur oly nyugodtan, mintha olyasmit mondott volna, a mi egészen magától értetődik, s mégtöltvén a poharakat, az orvoshoz fordult.

Kocczintson velem, orvos ur, — mondá, — életem megmentőjeért iszom, a gnadeki arany-halért.

Az orvos mosolygott s hevesen oda üté poharát.

E jelre egész férfisereg közeledett poharakkal.

— Szép önöktől, uraim, hogy jönnek, — kiáltá eléjük a házigazda, — igyanak velem leg-hőbb kívánságom teljesüléseért!

Egyetemes éljenzés harsant föl s a poharak vidáman összezsörögtek.

Skandalóz! — kiálta föl az öreg excellentiás delnő s villája a rajta levő angolna falattal együtt tányérára esett kezéből. — Ott a tölgy alatt ép úgy foly a dolog, mint valami diáklebujban... Én egészen meg vagyok merevedve! Mily illetlen lárma! Hisz az utczai nép is illedelmesebben viseli magát, ha az arra menő ő fönségének éljent kiáltani bátorodik! Apropos, kedvesem, — fordult Helénhez, — úgy veszem észre, hogy kegyed bátyja ura meglehetősen családiásan társalog Fels orvossal.

— Nagyon becsüli őt, mint nagyon becsületes és tudományos embert, — viszonzá Helén.

— Az mind nagyon szép és jó, de azt hihetőleg nem tudja, hogy ez az ember jelenleg nincs nagy kegyben udvárunknál. Képzelve csak kegyed, az a megfoghatlan merészsége volt, hogy Katalin herczegnő ő fenségét — —

— Igen, ismerem a történetet, — szakította félbe Walde kisasszony, — bátyám maga mondta el nekem pár nap előtt.

— Hogyan! ő tudja azt, s oly kevésbé veszi figyelembe az udvar hangulatát, mely őt mindig kitüntette? . . . Hihetetlen . . . Biztosíthatom kegyedet, kedves gyermekem, engem már is furdal lelkiismeretem, s uraságaink megérkeztekor nem merészlendem szemeimet fölemelni azon bűnös tudatban, hogy ezen modor nélküli emberrel itt összejöttem.

Helén vállat vont s a főudvarmesternőt magára hagyta lelkiismeretfordulásaival és ép újra megtöltött pezsgős-poharával, melylyel a félelmetes megérkezési mozzanatra kétségkívül már most elegendő bátorságot és lelkiezőt iparkodott magában gerjeszteni.

Walde kisasszony mindazon kinokat átszenvedte a főudvarmesternő mellett, melyeket a kiczirkalmazott „illem“ gyakran nyakunkra hoz; előzékeny figyelmetességgel kelle hallgatnia és felelnie ezer semmiséget, mialatt gyötrő fájdalom tépte szívét.

Hanem csupán csak a főudvarmesternő, ki a legnagyobb boldogságot egyedül a fejedelmi kegypillantás megnyerésében kereste és találta, kinek egész lelki tevékenysége csupán arra szorítkozott, hogy az ettiquette birodalma előtt őrt álljon, s eléggé keservesen szerzett excellentiájának dískörét fáradságosan föntartsa, — csak egyedül ő tekinthetett ismételve a fiatal hölgy arczába anél-

kül, hogy annak belső mély izgatottságát vonásaiból kiolvassa.

Hollfeld nemcsak oly figyelmetlen volt, hogy őt az ünnepély színhelyén megérkezésekor az öreg Wildenau gróf gondoskodására hagyta, hanem mikor megérkezett, anélkül, hogy csak egy szóval is mentegetné mulasztását, roskedvvel és szórakozottan foglalt végre mellette helyet.

Helén különösen megváltozotttnak találta őt, s nyugtalan szive és feje majd szétszakadt a tállgatásokban. Gyanakvó tekintete legelőször Corneliet követte, ki kéneső természetéhez hiven, csoporttól csoporthoz ugrándozott és szakadatlanul fecsegett, nevetgélt. E pontra nézve azonban csakhamar meg lett nyugtatva; mert nem sikerült neki Hollfeldnek csak egyetlen — a szép kaczer udvarhölgy felé utban levő — pillantását is elfogni. Szorongó kéréseire csak rövid, szakgatott feleleteket kapott. Egy inassal étkeket hozatott, maga tette aztán Hollfeld elé, de ez nem érintett semmit, hanem egymásután hirtelen megivott néhány pohár erős bort, mit a markotányos-sátor-nál töltetett magának. E hanyag viselet, mit most először látott rajta, kimondhatlan fájdalmat okozott neki. Végre elhallgatott, s fáradtan bocsátá le pillait, senki sem vette észre a két fényes cseppet, a mi ott csillogott.

A kocczintási riadalra, melynek élénksége szemmelláthatólag jelentékenyen növekedett az-

által, hogy a különben oly komoly és hallgatólag házigazda adott rá alkalmat, egyszerre egy árnyék esett; Erzsébetnek legalább úgy tetszett, hogy az öreg Lőrincz házfölügyelő arcza, mely egyszerre föltűnt a fák közt, semmi jót sem jelent.

Az öreg ember mindent elkövetett, hogy magára vonja ura figyelmét a nélkül, hogy mások azt észrevegyék.

Végre sikerült is neki.

Walde ur sebtiben oda tekintett, fölkelte s öreg szolgájával bement a bokrok közé, míg a többi urak megint elfoglalák előbbeni helyeiket.

Walde ur nem sokára nagyon halvány arczczal tért vissza.

— Megrendítő tudósítást kaptam, melynek következtében azonnal el kell utaznom, — mondá fojtott hangon az orvosnak. — Thallenleben lakó régi barátomat, Hartwig urat sétakocsizás közben szerencsétlenség érte; sérülése halálos, mint nekem írják, legfőlebb egy napig élhet. . . . Engem magához hivat, hogy neveletlen gyermekei gondját rám bizza. Közölje ön elutazásomat s annak okát Lessen bárónéval, gondoskodják, hogy az ünnepély ne legyen megzavarva. Nővérem és a társaság maradjanak abban a hitben, hogy ügyleti dolgokban távoztam, de csakhamar megint itt leszek. Nem fogják észrevenni távolléteimet, mihelyt a táncz megkezdődik.

Az orvos azonnal a báróné fölkeresésére in-

dult. Neje már pár pillanat előtt az étkes-asztalokhoz távozott, s Erzsébet most egyedül állt Walde urral szemben.

Az utóbbi gyorsan hozzá lépett.

— Azt hívém, nem válunk ma el egymástól, mielőtt a szerencsekivárat zárszava is ki nem lesz mondva, — mondá, mialatt szemei Erzsébet kitérő tekintetével iparkodtak találkozni. Én már hiába, azon szerencsefiak közé tartozom, kik elől valami balcsillagzat mindig az utósó órában zárja el az ígéret földét.

Vidám szinezetet akart e szavaknak adni, de csak annál keserűbben hangzottak azok.

— Ezuttal azonban nem tör meg az engem, — folytatá eltökélt hangon, — el kell mennem, ez változhatatlan, de e nehéz kötelesség teljesítését nagyon megkönnyitheti s megédesítheti kegyednek egy ígérete. . . . Tudja még kegyed ama szavakat, miket az imént, utánam mondott?

— Én nem feledek oly hamar.

— Ah, ez már jelentékenyen bátorítólag hangzik rám nézve! Van egy mese, melyben egyetlenegy szó megmérhetlen kincsek és kedves csodák egész országát foglalja magában. Ama szerencsekivárat záradéka is ily szó. . . . Akar kegyed segíteni nekem, hogy az kimondassék?

— Miképen segíthetném én önt kincsekhez, gazdagsághoz?

— Az az én dolgom. . . . Komolyan kérem kegyedet, e pillanatban ne tegyen kitéréseket, mert az idő sürget. . . . Kérem tehát kegyedet, rajta lesz-e, hogy azon napok alatt, a míg távol leszek, iparkodni fog megtartania emlékezetében a szerencsekívánat elejét?

— Igen.

— És ha én visszajövök, kész lesz meghallgatni a végét?

— Igen.

— Jól van, én a szomorúság és szenvedés színhelyére egy kis mosolygó égdarabot viszek magammal; vajha ezalatt az én jó angyalom meg-sugná kegyednek ama tündérország nevét! . . . Isten kegyeddel!

Kezet fogott Erzsébettel s aztán a torony mögött eltűnt a gyalog uton, mely leghamarabb vitt a kástélyba.

Erzsébet darabig édes kábulásban maradt állva, melyből az orvosné ébreszté föl, ki tányérokkal, tálakkal visszatért s nagyon el volt ámulva, hogy egyet sem talál az urak közül.

Erzsébet közlé vele a dolgok állását.

Nemsokára visszatért az orvos is, s beszélte, hogy a báróné sértve érzi magát, hogy rokona nem tartá érdemesnek, őt személyesen tudósítani a történetekről. A szerencsétlen orvosnak meg kelle hallgatni a fölingerült delnő néhány keserű kifakadásait, de oly udvariatlan volt, hogy azok által

nem hagyta megháboríttatni derült kedélyét. Egész kényelmes nyugalommal szemközt ült a telt tálokhoz s fölséges étvágygyal hozzá látott az evéshez.

Erzsébet ezalatt átment Helén kisasszonyhoz, hogy haza kérezkedjék.

Hisz már semmi sem tartá őt vissza. Ohajtott egyedül lenni gondolataival, minden szót, mit tőle hallott, visszaidézni emlékezetébe, s elgondolkodni azok értelme fölött.

— Kegyed menni akar? — kérdé a fiatal hölgy tőle, a mint széke mögé lépett s magát ajánlá. Mit mond ahoz bátyám?

— Rudolfot valami sürgős ügyben a kastélyba hitták, — felelt sietve Erzsébet helyett a báróné, ki ép odaérkezett, — Ferber kisasszony ez által föl van mentve az ittmaradás kötelessége alól.

Helén roszaló tekintetet vetett a beszélőre.

— Azt nem látom át; — mondá, — csak nem lesz olyan dolga, hogy egyáltalában ne térhessen vissza ide.

— Én sem gondolom, — mondá vontatva a báróné, — de meglehet, hogy nagyon későre térend vissza. . . . Ferber kisasszony ezalatt bizonynyal unni fogná magát egy előtte egészen ismeretlen körben, és —

— Fölmentette kegyedet bátyám? — fordult

Helén Erzsébethhez, a nélkül, hogy a bárónét kibeszélni hagyná.

— Igen, — felelt a fiatal leány, — s kegyedet is kérem, engedje meg, hogy távozhassam.

E rövid beszélgetés alatt a főudvarmesternő hátrahajolt, s hideg, szuró tekintetével tetőtől talpig végig mérte a fiatal leányt; Hollfeld pedig fölállt és szó nélkül távozott.

Helén kisasszony fájdalmas kedvetlenséggel nézett utána, s az első pillanatban nem is felelt Erzsébet kérésére.

Végre szembe tűnő szórakozottsággal kezét nyújtá neki, mondá :

— Ugy hát menjen, kedves gyermek, s fogadja köszönetemet mai szives közreműködéseért.

Erzsébet aztán még gyorsan elbucszott az orvoséktól s könnyült szívvél belépett az erdőbe.

Nagyot lélegzett, a mint a sokaság egyszer háta mögött volt s midőn elhangzott a keringő, melynek vidám hangjai egy darabig követték.

Most háborítlanul átengedheté magát a varázsnak, mely minden gondolatát és érzését édesen áthatotta, s mely kényszeríté, hogy minduntalan visszagondoljon ama rég elhalt hangra, melynek megragadó csengése szívét megrezegteté, s mely előtt leányi büszkeségének minden eltöklése s eszének elővigyázati rendszabályai tartatlanul széteszlának. . . . Visszagondolt arra, mint követte őt ellenállhatlanul, jöllehet mélyen

sértett önbecsérzete azt parancsolá, hogy hagyja el a társaságot, melyben oly nem szívesen láttatik; még egyszer átérzé a boldogságot, midőn ő mindenki előtt hangosan kijelenté, hogy a szerény zongora-játszónő mára az övé, s nem kíván helyére senkit! Vezethette is volna őt a világ végeig, követte volna vakon, rendithetlen bizalommal s egész lénye teljes odaadásával . . . És szüléi? . . . Most fölfogá, mint hagyhatja el egy szűz az apai házat, hogy ezentul egy férfié legyen, kinek eddigi életutja egészen távol az övétől, talán egészen ellenkező vidékeken, más irányban haladt. Két hónap előtt mindez még megfeythetlen talány volt előtte.

Egy gyalogutra tért, melyen miss Mertens társaságában többször járt, s mely keskeny futásban össze-vissza kanyarogva a sűrűk közt, végre az országutra nyílt, mely egy darabon át határol szolgált L—herczeg és Walde ur erdei közt. A gyaloguttal szemközt aztán, az országuton tul, nyílt a dülő, mely az erdészlakba vitt.

Erzsébet, elmerülve álmodozásban, nem vette észre, hogy már régótá gyors léptek követik; minélfogva most kétszeresen megijedt, midőn egészen közelében egy férfihang mondá ki nevét. — Hollfeld állt háta mögött.

Sejté, mi hozta ezt ide, s szíve sebesen is vert, de hamar összeszedte magát s félre állt, hogy előre bocsássa őt a keskeny uton.

— Nem, nem úgy van a dolog, Ferber kisasszony; — mondá az, sajátságos bizalmas hangon, mely őt mélyen sérté. — Bátorságot vettem magamnak, kísérőjeül vállalkozni.

— Köszönöm, — mondá nyugodtan, de visszautasítólag a fiatal leány. — Haszontalan föláldozás lenne ön részéről, mert én legörömetesebb megyek egyedül az erdőben.

— És nem fél kegyed semmitől? — kérde Hollfeld, oly közel lépve hozzá, hogy arcán érzé forró lehet.

— Csak a hivatlan társaságtól, — válaszolá, alig birva visszafojtani boszankodását.

— Ah, az megint ama méltóságteljes magatartás, mely mögé kegyed velem szemben magát mindig elsánczolja; miért? no, majd tisztába tudok én jönni az iránt... Ma azonban nem hagyom magamat visszautasíttatni, mint azt eddig engedelmissen tettem; nekem beszélnem kell kegyeddel.

— És oly fontos az, hogy ön azért odahagyja a társaságot és az ünnepélyt?

— Igen, ez egy kívánság, mely összefügg életemmel, és éjjel-nappal sarkal. Beteg, nyomorult vagyok, mióta félek, hogy az talán soha nem teljesülhet — én —

Erzsébet ezalatt folyton előre haladt gyorsan. Kimondhatatlanul kellemetlenül érzé magát ez ember közelében, kinek szeméből most palástolat-

lanul lobogott ama szenvedély, mely már akkor utálatot ébresztett benne, mikor még féken tartott. De érzé, hogy egyedüli fegyvere e pillanatban csak a nyugalom, s ennél fogva félbeszakítá őt, miközben egy mosoly gyöngye kísérlete lebeggett ajkai körül.

— Ah, — mondá, — zongoragyakorlatainknak tehát a legjobb sikere lett; ön segítségemet ohajtja a zene téren, ha jól értem?

— Kegyed szántsándékkal félre ért engem, — kiáltá haragosan Hollfeld.

— Vegye azt kiméletül részemről, különben oly dolgokat kellene önnek mondanom, a miket még kevésbbé örömet kívánhat hallani, — viszonzá komolyan Erzsébet.

— Beszélhet kegyed akármit, eléggé ismerem én a nőket, hogy tudjam, miszerint egy darabig szeretik a hidegség és visszautasítás álarczát tartani maguk elé... a boldogittatás aztán annál édesebb. Megengedem, hogy örömeteljék kegyednek ez ártatlan komédiában, de aztán —

Erzsébet pillanatig megmerevülve s szótlantul állt e szemtelenség előtt. Ily borzasztó szavak soha sem érintették füleit. Szégyen és boszankodás arczába kergették véré, de hiába keresett szavakat e példátlan vakmerőség büntetésére.

— Hollfeld máskép fogta föl hallgatását.

— Látja kegyed, — kiáltá diadallal, — hogy

átláttam játékát! . . . A tettenkapatás pirja hason-
lithatlanul áll kegyednek! . . . Kegyed szép, mint
egy angyal Soha sem láttam még oly nym-
hpatermetet, mint a kegyedé Kegyed tudja,
hogy már első találkozásunkkor rabszolgájáva
tett engem, ki lábainál heverek Mily váll!
. . . mily karok! és kegyed mindezt eddig irigyen
elburkolá!

A leghatárnélkül-valóbb fölindulás kiáltása
tört elő Erzsébet ajkán.

— Hogy merészelhet ön engem így megsér-
teni! — kiáltá hangosan és hevesen! . . . Ha nem
értett az imént, most világosan és érthetően meg-
mondom, hogy föltolt társaságát gyűlölöm, és
hogy egyedül akarok lenni!

— Bravo, a parancsoló hang pompásan sike-
rül kegyednek, — viszonzá gúnyosan Hollfeld. —
Mindjárt látja az ember, hogy anyjáról egy csepp
nemes vér buzog ereiben . . . De hát mit tettem
én kegyed ellen, hogy így egyszerre a boszanko-
dót játszsza? Bókot mondtam kegyednek, hogy
szép, de hisz napjában számtalanszor hagyja ezt
magának mondani tükre által, s nagyon kételke-
dem benne, hogy azért széttörné azt.

Erzsébet megvetőleg fordult el tőle és sietve
tovább haladt.

Hollfeld oldala mellett maradt s egyátalá-
ban nem látszott lemondani akarni a véggyőze-
lemről.

Épen az országúthoz értek, midőn egy fogat robogott arra.

A kocsiból egy férfiő tekintett ki, de mintegy megrettenve, hirtelen visszakapódott — Walde ur volt.

Még egyszer kitekintett az erdei gyalogut felé, mintha meg akart volna győződni, hogy csakugyan jól látott-e, aztán az országut kanyarodván, eltűnt a kocsi.

Erzsébet önkénytelen kitárta karjait az elrobogó kocsi után, mintha vissza akarta volna azt tartani; hisz az, ki ott benn ült, ismerte az ő Hollfeld iránti ellenszenvét; pár óra előtt tett nyilatkozata után csak nem lehetett pillanatig is kétségben az iránt, hogy nem önként van most annak társaságában? Nem állithatná meg utját csak egy pillanatra, hogy megszabadítsa őt a tolakodótól?

Hollfeld látta mozdulatát.

— Ejnye, — kiáltá gonosz nevetéssel, — ez majdnem gyöngéd színezetű volt! . . . Ha nem kellene rokonom harminczhét nyarára gondolnom. valóban még féltékeny lehetnék! . . . Ah, kegyed bizonynyal azt gondolá, hogy ő kiszállhatna, s udvariasan karját nyujtva, önt hazakisérhetné. Látja kegyed, ő tulerényes, lemond e szerencséről és inkább teljesít egy ugynevezett szent kötelességet. Ő egy jégcsap, kivel szemben a női bájak hiába vannak a világon . . . Hogy ma kegyed irátn

kivételesen lovagias volt, az egyátatában nem kegyed bűvös szemeit illeti, az csak azért történt tulajdonképen, hogy az én mamámat kissé bosszantsa.

— És nem irtózik ön ily nyomorult gondolkodásmóddal vádolni a férfit, kinek vendégszeretetét folytonosan élvezi? — kiáltá föllázadva Erzsébet.

Föltette ugyan, hogy nem szól neki többet egy szót is, s ily módon talán sikerül elriasztani őt, de azon modor, melyben Walde urról nyilatkozott, egész belsejét fölláztatotta.

— Nyomorult? — ismétlé Hollfeld; — nagyon erős kifejezéseket használ kegyed. Én azt csak kis visszatorlásnak nevezem kegyed részéről, mire teljességgel joga volt... Aztán a mi a vendégszeretetet illeti, pusztán csak abból élvezek most, a mi egykor ugyis egészen az enyém leend; nem látom át, hogy ezért mért kellene rokonom fölötti ítéletemet megváltoztatni... Különben én vagyok az, ki magát föláldozza s köszönetet érdemel; mert hát semmibe sem számítja kegyed Walde kisasszony iránti odaadásomat s figyelmemet?

— Valóban terhes föladat lehet, itt-ott egy virágot szakítani s egy szegény betegnek oda-vinni! — mondá gúnyosan Erzsébet.

— Oh, kegyedet beszantják ezek a kis hódolatok, a mint megelégedéssel veszem észre, —

kiáltá föl diadallal Hollfeld. — És csakugyan komolyan hitte kegyed, hogy gyöngéden érezhetek ott, hol a szépségről való fogalmam oly érzékenyen sértve van? . . . Becsülöm rokonomat, de azért pillanatra sem feledem, hogy egy évvel idősebb nálam, és púpja, meg ferde csipeje van, és —

— Utálatos! — fakadt ki Erzsébet, magánkivül a boszuságtól, s átfutott az országuton.

— Utálatos, mondom én is, — folytató Hollfeld, egyenlépést iparkodván tartani vele, kivált ha kegyed hébei termetét látom mellette . . . De ne fusson úgy kegyed, kössön inkább békét velem, s ne halaszsa szándékosan a boldogságot, melyről én éjjel-nappal álmodom.

Ezzel hirtelen átkapta derekát s erővel föltartoztatta, s izzó szemeit egyre közelebb tolta hozzá.

Erzsébet első percze mintegy öntudatlanul s mereven rábámult, de a következőben a legmélyebb utálatot fejezve ki tekintetében, hevesen ellökte magától.

— Ne merjen érinteni többé! — kiálta hangosan.

Ekkor nem messzire kutyaugatás hallatszott.

Erzsébet örvendve fordítá fejét a hang irányában.

— Ide, Hector! — kiáltá be az erdőbe.

Rögtön rá a főerdész kutyaája robbant elő a

bokrok közül s vidáman ugrálta körül a fiatal leányt.

— Nagybátyám közel van, — fordult nyugodtan s hidegen a meglepetve álló Hollfeldhez, — minden pillanatban itt lehet . . . Ön bizonyosan nem ohajtja, hogy őt kérjem meg, miszerint szabaditana meg ön társaságától ; tanácslom hát, forduljon vissza önkényt.

Hollfeld a mint Erzsébet a kutyával megindult, valóban gyáván állva maradt, de dühösen tombolt lábával, s átkozta őrvongó szenvedélyét, mely oly elővigyázatlanná tette őt.

Hogy valóban ellenszenvet költött volna maga iránt a fiatal leányban, az távolról sem jutott eszébe ; neki, kinek egy tánczra hívása föltött az egész l—i hölgyvilág vetélkedett, eszébe nem jutott efféle gondolat. Sokkal valószínűbbnek tartotta, hogy az erdészirnok leánya egy kaczér teremtés, ki oly nehezzé igyekezett tenni meghodittatását, a mint csak lehetett.

A lélek ama szüzies tisztaságában, mely Erzsébet egész lényét oly ellenállhatatlanná tette, s melynek varázsa épen ő rá — ámbár nem tudta azt — oly elragadólag hatott ; — ama szeméremtől elburkolt ártatlan belső életvilágban : ő nem hitt, s e szerint nem is juthatott annak megismeréséhez soha, hogy a fiatal leány az ő belső romlottságától, elvetemültségétől ösztönszerűleg visszariad.

Szemrehányást tett magának, hogy nagyon otrombán s tulrohamosan lépett föl, miáltal a hön ohajtott czél elérését csak késleltette.

Egy óránál tovább csatangolt föl s alá az erdőben, hogy visszanyerje önuralmát, mert az ünnepélyen mulató társaságban nem volt szabad megtudnia senkinek, hogy az ő elzárt, hideg külseje mögött oly vulkán tombol.

Erzsébet látszólag szilárd lépésekben haladt tovább, de félt, akár jobbra, akár balra tekinteni, nehogy váratlanul a gyűlölt arcot pillantsa meg valahonnét megint.

Végre meg mert állni. Körültekintett, nem látta sehol,

Nagyot lélegzve dőlt egy faderékhoz, hogy mindenek előtt összeszedje kissé gondolatait, miatt Hector, mintha sejtene, hogy ma őrzői szerepet visz körülötte, nyugodt okos tekintettel állt előtte. Bizonyosan maga sétált ki az erdőre a hű állat, mert gazdájának nem volt semmi nyoma.

Erzsébet csak most vette észre, hogy térdei reszketnek. Ijedelme, mit Hollfeld ölelésére érzett, leirhatlan volt. Ártatlanságában nem is gondolt ily otrombaság lehetőségére; ezért merevítette meg első pillanatra a hirtelen rohamra érzett irtózat.

A szégyen terhes könyei eredtek meg szeméből, a mint Walde ur arcza föltűnt lelke előtt, nem az utóbbi órák szelid kifejezésével, hanem

megközelíthetlensége teljes szigorával; azt hitte, nem tekinthet föl hozzá többé, a miért az az ember őt megérinté. Egész boldogsága összetörve feküdt lábainál.

A Hollfelddel való boldogtalan találkozás kiméletlenül visszavonta őt a jelenbe; annak Walde ur fölötti — habár aljas és rágalmazó — nyilatkozatai sokat ismét más színben ébresztettek föl benne, a mit ő a vonzalom jeleinek tartott... Eszébe jutott annak megrendíthetlen nemesi büszkesége, nővére iránti önfeledő szeretete, s azon általánosan osztott s kifejezett hit, hogy tökéletesen hideg szive van a nőnem iránt... A szép csillogó álmak, mik a szűk erdei ösvényen körülbekétek, most összetéve szárnyaikat, egymásután haltak el a kinyílt szemek éber tekintete előtt... Nem is tudta már elgondolni, hogy miben is állhatott az a boldogság... Hogy Walde ur oly csodálatos lágy hangulatot tanusított ma irányában, s ótalmába vette őt rokonai kevély főnhéjázása ellenében, nem származhatott-e mindez pusztán szigoru igazságszeretetéből? Nem óalmazta-e miss Mertenst is, s nem igyekezett-e jóvátenni azt az igaztalanságot, a mi őt házában érte?

És a szerencsekívánatot?... a szerencsekívánatra s még föloldatlan záradékára természetesen nem volt szabad gondolnia, hacsak azt nem akarta, hogy az álomhullák megint mind vidáman föl ne támadjanak.

A mint az erdészlak ajtajába lépett, Jutka aggodalomteljes halvány arczczal jött elé. — Némán fölmutatott a lakszoba felé.

A nagybácsi heves hangja hallatszott onnét, s föl-alájáró lépteinek zaja.

— Ah, Ah! — susogá Jutka, — rossz dolog foly odafönn; Berta, az utóbbi héten mindig ügyesen kitért a főerdész ur utjából; az imént azonban itt állt a folyosón s nem vette észre, hogy ez az udvarajtón belépett. A főerdész urnak ez épen inyére volt. Nem czerimoniázott semmit, hanem hátulról megfogta a leány kezét s egyenesen bevezette a szobába. Ez oly fehéren nézett ki az ijedség miatt, mint a meszelt fal, hanem hasztalan volt minden ellenkezés, be kellett mennie . . . No, uram Isten, magam sem örömet mennék gyónni a főerdész urhoz . . .

Hangos zokogás, mely majdnem úgy hangzott, mint elfojtott sikoltás, szakítá félbe Jutka susogását.

— Így, — hallák megindulva, szelidebben szólni a főerdészt, — ez legalább jele, hogy nem vagy még végkép elérzéketlenedve s elvete-mülve . . . De most beszélj. Gondold meg, hogy én derék szüléidet helyettesitem . . . Ha valami bánatod van, közöld velem; ha nem magad okoztad, bizonyos lehetsz, hogy őszintén megosztan-dom veled.

Megint csendes sirás következett.

— Nem tudsz beszélni? — kérdé rövid vár-
tatva a főerdész; — Tudom, hogy semmi testi
szenvedés sem gátol nyelved használatában, mert
hisz, ha azt hiszed, hogy nem veszi észre
senki, beszélsz önmagaddal; tehát erkölcsi kény-
szer vagy fogadás?

Kétségkívül ingelő fejbicczentés következ-
hetett kérdésére, mert hevesebben folytatá:

— Ostoba gondolat! . . . Azt hiszed, örömet
okozasz az Uristennek, ha dicső adományát, a be-
szélőtehetséget lábainhoz veted? . . . És egész éle-
teden át hallgatni akarsz? . . . Tehát nem? Egy-
kor megint beszélni fogsz, még akkor is, ha nem
teljesült, a mit fogadásod által elérni akarsz? . . .
Jól van hát; én nem kényszerítlek, hogy beszélj;
hordozd hát egyedül, a mi engem és téged boldog-
talanná tesz; mert hogy boldogtalan vagy, olvas-
hatólag áll arczodon . . . De azt megmondom, hogy
bennem engesztelhetlen birádra találsz, ha kide-
rülne egyszer, hogy olyasmit tettél, a minek őriz-
kednie kell a napfénytől s attól, hogy becsületes
emberek fülébe jusson; mert határtalan elbiza-
kodottságodban előre visszautasítottál minden
becsületes, jóakaratu tanácsot, s lehetetlenné tet-
ted, hogy én mint szüléid helyettesítője, úgy le-
gyek segélyedre, a mint ohajtottam s kötelessé-
gem lett volna . . . Még egy ideig próbát teszek
veled, de ha még egyszer észreveszem, hogy éjnek
idején kimégy házamból, összekötheted holmidat.

.. Még egyet; holnap idehivatom az orvost, hogy mondja meg nekem, mi bajod, mert néhány hét óta épenséggel nem lehet rád ismerni... Most eredj!

Az ajtó kinyílt s Berta kitántorgott.

Erzsébetet s Jutkát nem vette észre, minél fogva a mint az ajtót maga mögött becsapódni hallá, összekulcsolt kezeit kétségbeesve az égre emelte, s mintha furiák üldöznék, fölrohant a lépcsőn.

— Akár mi legyek, de ennek valami nyomja a lelkiismeretét, — mondá föcsóválva Jutka.

Erzsébet bement a nagybácsihoz.

A nagybácsi dobolt ujjával, mint rendesen mikor ingerült volt. Nagyon komor arcza volt, de azonnal vidám fény futott át azon, a mint Erzsébetet megpillantá.

— Jó, hogy jössz, aranyhalacska, — kiáltá eléje, — szükségem van tiszta, nyílt emberarczot, látni... Annak a fekete szemei, a ki most innét kiment, irtózatossan hatnak rám... No, hát megint fölvevém házi keresztmet, hogy egy darabra tovább czipeljem...

Erzsébet örült, hogy az annyira félt összeütközés ily kiméletesen folyt le a nagybácsi és Berta közt.

És iparkodott nagybátyja gondolatait végkép elvonni a szerencsétlenről, beszélvén neki a mai ünnepélyről, Walde ur rögtöni elutazásáról

— és meglehetősen futólagosan Linke borzasztó végéről is értesíté, a mi nem nagyon lepte meg őt, mert előre látta, hogy ez lesz a vége ennek az embernek.

Hazamenet, egész a kertajtóig elkísérte Erzsébetet.

— Vigyázz, s ne csöngess erősen a fal ajtónál; anyádnak ma megint fejfájása van; fekszik, én az imént voltam megint odafönn.

Erzsébet ijedten futott föl a hegyen.

Nem kellett csengetni; miss Mertens a kis Ernővel eléje jött, s megnyugtatta őt rögtön.

A roham már elmúlt; Erzsébet gyöngéd álomban találta édesanyját, a mint ágyához lépett.

Már gyorsan alkonyodott, s a legmélyebb csend uralkodott a szomorú lakásban. Az ütő-órák megállitattak, a becsukott ablakokon át nem hallatszott be a falevelek susogása, még csak egy légy dörgicselése sem volt hallható, mert Ferber mindent kérlelhetlenül eltávolított, a mi a beteg nyugalma zavarhatta volna.

Ha ma az anya a függönyöktől és a külső lugastól árnyékolt ablaknál ült volna rendes karszékeben a lakszobában, hová a homályosabb esti égboltozat hallgatagul nézett le: — ez ablakszöglet ma gyóntató-székké lett volna; Erzsébet, a lábvánkoston térdepelve, és fejét édesanyja térdére hajtva, föltárta volna kiömlő szívét az anyai szemek előtt... Most azonban lelke leg-

bensőbb rekeszébe vonult ismét vissza az édes titok.

Ki tudja, talál-e valamikor ismét bátorságot annak kimondására, a mi a fennforgó körülmények közt bizonyynyal megijesztette volna az anyát, s szükségképen aggodalommal töltötte volna el leánya iránt.

ARANYOS ERZSIKE.

REGÉNY

MARLIT E.-TŐL.

FORDITOTTA :
EMILIA.

III. KÖTET.

BUDA-PEST, 1874.

NYOMATOTT KOCSÍ SÁNDORNÁL, SÁNDOR-UTCZA 13. SZ.

ALBANY, N.Y.

1850

WILLIAM E. FOL

RECEIVED

EMILIA

OSZK

THE LIBRARY

OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO, ILL.

1850

WILLIAM E. FOL

RECEIVED

XIII.

A gnadeki romok bizonyynyal csodálkozva ébredhettek föl azon különös neszre, mely már a legelső reggszürkület óta — kis megszakasztásokkal — verdesé hajlott falaikat. Egészen más-kép hangzott ez, mint az esőmosás pusztító munkálkodása, vagy a hőtömegeké, mikor a tavaszi nap olvasztgatni kezdé azokat.

Gyorsan lett leemelve kő, kő után. Az erkély, mely oly bátran előre nyujtva tartá lábát, s mint valami hű őr, évszázadok óta állt az épületszárny előtt, nagyon szánalomraméltó állapotban volt. Magasságából jelentékeny részt elvesztett már; folyondár-köpenye le volt téve; csak vak ablak-üregek s zölde falrészek látszottak, melyeknek most kétségkívül megéktelenített kőczifrázatai szépek és művésziek lehettek egykor — valaha!

A munkások szorgalmasan dolgoztak. Nagyon érdekelte őket, akármi nyaktörő földadat is volt, felülről lenézni a vén fészek sötét szöglyukaiba, miket a nép kisérteteket látó képzelete számtalan borzasztó látnivalóval telepített meg.

Délután megint a töltésen ült Ferberné asz-

szony Erzsébettel és miss Mertenssel, midőn Reinhard, ki délutánonkint rendesen meg szokott jelenni bizonyos időpontban, most is egyszer csak előkerült, s elbeszélte, hogy Linke ma reggel egész csendben eltakarított.

Ez alatt az erkély ugyszólván, szakadatlanul hullott, porzott odaát

Nemsokára Ferber is megjelent a kertben. Az erdőszlakban volt, s most a főerdésszel együtt hazajött kávézni.

Ernő fölzigatva futott eléje. A fiu, — jóllehet szigorún tiszteletben tartva a határvonalt, melyet eléje atyja, bátorság végett huzott, — idáig majdnem folyton a főuton állt, s nagy érdekekkel szemlélé az erkély lebontását.

— Papa, papa! — kiálta — a kőműves beszélni akar veled, jer föl . . . azt mondja, hogy ő valamit látott.

Valóban, a munkások egyike buzgón integetett a két férfinak, hogy menjenek oda.

— Valami kamarafélére, vagy mire akadunk, — kiáltott le a munkás, — s ha jól látok, egy koporsó áll benne. Nem nézné ön meg előbb a dolgot, mielőtt tovább haladnánk, Ferber ur? . . . Bátran feljöhet, még meglehetősen szilárd helyen állunk.

Reinhard szintén hallotta a hívást és sietve szaladt le a töltés lépcsőin. Rejtett üreg, melyben

egy koporsó áll! majdnem kábitólag hatott ez az ő régiségbuvár szenvedélyére.

A három férfi vigyázva haladt föl a létrán.

A munkások ott álltak, hol az erkély épen kinyult a főépületből s meglehetősen bő nyílást mutattak lábaiknál.

Egész idáig semmi elzárt helyiségre sem bukkantak. Hisz a főépület jó nagy részéről hiányzott a tető. Az erkélyen állva, minden irányban le lehetett látni? különféle szobákon, beszakadt folyosókon, fal- és padolatrepedéseken keresztül a kastélykápolnába. Belülről maga az erkély nem volt olyan komor, mint a milyennek kívülről látszott. Felülről a kék ég mosolygott le rá s a lég szabadon, tetszése szerint járt benne. És most egyszerre előtűnt egy alanti helyiség, szilárdaknak látszó falaktól környezve, s meglehetősen jó karban levő menyezettől fődve.

E szoba, a mint fölülről megítélni lehetett, ekként szögelt a kápolyna és az erkélyen tul levő helyiség közé; legtávolabb eső oldalán, mely a főépület és erkély összeeső szögleteire dőlt, nyilván ablakkal birhatott, mert onnét színes üvegen átszűrte vékony napsugár jött be, s keresztülesett ama tárgyon, mit csak félig lehetett még látni s mit a kőműves koporsónak mondott.

Azonnal jókora lajtorját hoztak elő, — mert a szoba feneke meglehetősen mélyen feküdt, — mely

lebocsátatván, feszült kíváncsisággal haladtak le rajta valamennyien.

Mindenek előtt szemükbe tűnt a falat borító faburkolat, melyet majdnem egészen feketére barnított már az idő. A szem szinte megijedt a csodálatos czikornyáktól, melyek abba vésve voltak.

A menyezetten sokkal korábbi időkből származó fapárkányzat volt megerősítve, melynek egyik végéről hosszú fekete szövet-czafatok lógtak, a másik vége alatt pedig leesve ugyanoly porladó, szétmálló rongyok heverték a földön : egykori gyászdiszítmények.

A helyiség építésével már kezdetben az elrejtőzködési szándék lehetett egybekötve, mert alakjára legkisebb tekintet sem lett fordítva. Szabálytalan háromszög volt, melynek egyik tompa végén csakugyan megvolt a gyanított nagyon keskeny ablak ; Reinhard azon gyanítása, miszerint itt valaha a katolikus időkben a templomi drágaságokat tartották, nagyon nyert valószínűségben, annyival inkább, mert négy vagy öt nagyon lejárt lépcső egy jelenleg elfalazott ajtón át közvetlenül a kápolnába vezetett. Az ablak a tölgyfa mögött állt, mely itt épen nagyon szorosan a falhoz nyomta ágait ; néhány folyondárszál is átfutott az ablaküvegen és mindennek daczára mégis belopózkodott néhány sugár a színes lemezeken, melyek egészen épek voltak.

Csakugyan kis keskeny horganykoporsó volt, a mi nagyon elűtve az emelvény fekete barsony terítőjétől, egyedül elfeledve, a három fal közt állt. Egyik végénél hatalmas gyertyatartó állt, melyben még viaszgyertyamaradványok látszóttak; a másik végénél egy zsámoly állt, sehez egy mandoline támasztva, melynek hurjai leszakadozva csüngtek le. Már nagyon megviselt, régi hangszer lehetett utósó birtokosa idejében is, mert fafogalványán sok kopott hely látszott.

A belépők közeledtére elhamvadt virágok parányai röbbentek föl a koporsóról, melynek födelén betükben volt olvasható e név: Lila.

A helyiség legszélsőbb fala mellett egy tölgy szekrény állt — a miseruhák őrzéseül, vélé Reinhard a legelső pillanatban. Föltárván a csak behajtott ajtókat, suhogás hallatszott, kis porföllegek repültek elő a szekrénybe aggatva levő nőruhákból... Különösen fantastikus ruhatár volt ez: tarka s majdnem könnyelműen kaczer szabásu ruháival éles ellentétet képezett a komoly és ünnepélyes környezettel.

Kicsi s rendkívül finom teremtésnek kelle lennie, ki ez öltözékeket viselte, mert a nagyobbára aranyhimzéssel gazdagon szegélyezett selyem szoknyák oly rövidek voltak, mint a gyermekruhák, és az arany-tafota ellenzős, selyempántlikás, bibor- vagy violaszin bársonyból ké-

szült derekak szintén bámulásraméltólag hajlékony, finom leánytermetre engedtek következtetni.

Sok, sok évnek kellett elmulnia anélkül, hogy egy emberi lélegzetvétel lett volna hallható ez üregben, s egy életmeleg kéz érinthette volna mind e bezárt tárgyakat. A szekrény szegei lassankint átfurták a ruhák szöveteit s a fonalak, melyek egykor gyöngyöket és aranypitykéket erősítének a szoknyák szegélyére, elszakadozva csüngtek le.

Az egyik oldalfalnál kis márványasztal állt. De már csak alig birta tartani magát korhadt falábain, s ferde állásával nagyon kitette a rajta álló kis dobozt a veszedelemnek, hogy minden pillanatban leessék. Ez a kis doboz érczből és elefántcsontból készült remekmű volt. — Teteje nem látszott bezárva lenni, sőt inkább csak azért látszott letéve lenni, hogy leszorítsa a dobozra levő papírt, mely abból kilátszott s nyilván úgy volt helyezve, hogy a figyelmet magára vonja.

Ez a papír is meg volt barnulva a nagy idő miatt; rajta is, mint mindenben, vastag porréteg feküdt; de a nagy, merev, fekete betűk eltörülhetlenül néztek elő, s a „Jost von Genadewitz“ név távolabbról is olvasható volt.

— Ezer ez és amaz, mi van ide írva? — kiáltá föl a főerdész, alig találva szavakat meglepetése miatt. — Jost von Genadewitz! hisz ez Jutka meséjében — a dédős — a hősnek a neve.

Ferber közelebb lépett s vigyázva fölemelte a födelet. Sötét bársony vánkoston fekvő ódon foglalványu s művű ékszertárgyak tűntek elő: karpereczek, tűk, egy füzér füles aranypénz és több sor igazgyöngy.

A papir leesett.

Reinhard fölemelte s ajánlkozott, hogy tartalmát felolvassa. Még ama — körül-belül kétszáz esztendő előtti időkre nézve is nagyon rozsz helyesirással és döcögösen volt írva; szerzője bizonynyal jobban értett a lőfegyver, mint a tollforgatáshoz, mindazáltal mégis bizonyos költői lehelet lengett át a sorokon.

Igy szólt:

„Akárki légy, ki e helyre lépsz, mindenre, a mi előtted szent, mindenre, a mit szeretsz s a mi valaha szivedet érinté, ne háborítsd az ő nyugalmat!... Itt fekszik ő, szenderegve, mint egy gyermek. A sötétfürtös és édes arcz mosolyog megint, a mióta a halál érinté... Még egyszer, akárki légy s akár magas születésű, akár koldus, akár jogod van a halott irányában, akár nincs, engedd, hogy lettek legyen az én szemeim ez utósók, melyek rajta nyugodtak.

Én nem tehetem őt a sötét-nehéz föld alá, itt arany világsugár lebeg körülé, s künn madár száll a fára, melynek szárnyain még rajt az erdő-illat, s ajkán a dal, mely az ő bölcsődala volt... Arany fény szállt le az erdő sűrűjére is, és mada-

rak énekeltek fõnn az ágakon, midõn karcsu õz
 nyitá szét a bokrokat s ijedten irányozá félénk
 tekintetét a fiatal vadászra, ki a bokor alatt nyu-
 godott. Ennek egyszerre tüzzé vált szive, elveté
 magától fegyverét, s futott a leányalak után,
 mely elõtte futott. Ő, az erdõ leánya, azon népé,
 melyet átok kerget a földõn, mely tévelygõ lábai-
 val sehol hazai földre nem lép, hol fáradt, vagy
 akár haldokló fejét lehajthatná, megigézte a vad,
 büszke nemes ifju szivét . . . Ez, szerelmeért
 esdve, éjjel-nappal leskelõdött népe tanyája kõ-
 rül, nyomon kísérte õt mint egy kutya, s szenvedé-
 délytõl õrjöngve átfogta térdeit, míg beleegyezett,
 hogy elhagyja övéit s õt titkon követendi . . .
 Az ifju nemes az éj csendjében fölívívé õt várába,
 és — jaj — gyilkosává lõn! Nem hallgatott
 esdeklésére, a mint õt az erdei szabadság ellen-
 állhatlan vágya megszállta; mint a fogoly madár
 ide-oda röpököd, s aggodalom-teljesen verdesi
 fejecskejét kalitkájába, úgy bolyongott most õ is
 kétségbeesve a falak közt, melyek egykor anda-
 litó dalát s csodálatos hur-pengetését hallák —
 és most fájdalmas panaszeit és sohajait viszhan-
 gozák . . . Az ifju látta, hogy arcza sápadt lesz,
 hogy szemei gyülõlettel fordulnak el tõle, szivét
 pedig ezerszeres halál gyõtré, midõn õt magától
 ellöké és érintésétõl borzadozott . . . Kétségbe-
 esett, de kétszeres reteszeket rakott az ajtókra,
 melyeket aggódva õrizett, mert tudta, hogy rá

nézve örökre el van veszve foglya, ha gyors lábai-
val egyszer megint az erdőre szabadulhat...
Jött végre egy idő, mikor nyugodtabbnak lát-
szott; csak úgy lebegett el az ifju előtt, mint egy
árnyék, mint a semmi; szempilláit sem mozdítá,
ha hizelegve hozzá lépett; már régesrégén nem
szólt egyetlen szót is ahoz, s most sem jött ki
egyetlen hang az ajkán, de nem rázta már vadul
az ablakokat, gyöngéd mellét tépve, s harsányul
kiáltozva azok után, kik az aranyszabadság élvez-
zetében vándorolnak az erdőkön keresztül; nem
rohant már keresztülkasul termeken szobákon,
vagy föl a falakra, hogy szép testét az árok vi-
zébe temesse. — A tölgy alatt, az erkély közelé-
ben ült, liliomfehér arczával, türelmessen s hall-
gatagul nézett maga elé: tudta, hogy anyává
leend. És ha beállt az éj, az ifju nemes karjára
vette s fölvitte őt; ezt eltűrte, de arczát elfordítá,
hogy lehelete ne érintse, s égő szemeinek egyet-
len sugara se essék rá.

Egyik nap a lindhofi lelkész kopogott a vár
kapuján. A nép azt mesélte, hogy gyontató-
gyermeke: Jost, az ördöggel czimborál, most te-
hát azért jött, hogy megmentse szegény lelkét.
Bebocsáttatott, s látta a lényt, a mely miatt a szil-
laj vadász megfélekedezék a vidám erdei életről
s az égről. Annak szépsége s tisztasága megin-
ditották; szelid szóval beszélt hozzá, s fájdalom-
ban megmerevült szíve megnyílt az isten embere

szavaira. Gyermeké végett meghagyá magát kereszteltetni, s megengedé történni, hogy ama boldogtalan frigy papi áldás által szentesíttessék... A mint a nehéz órán túl volt, ajkát keservesen a gyermek homlokára tévé, s e csókkal lelke elrepült; szabad lett, szabad, itt maradt részének arczában sugárzik még e diadal fénye! ... Boldogtalan férje látta megtörni szemeit; a töredelem és kétségbeesés fájdalmával lábaihoz veté magát, és hiába esdekelt egyetlen utósó szerelemsugárért.

A fiu megkereszteltetett atyja nevére, az én nevemre... Irtózva néztem szemeibe — olyanok voltak, mint az enyéim; mi ketten öltük meg őt... Öreg szolgám, Simon, elvitte a kicsikét, én nem viselhettem gondját. Simon azt mondja — a lelkész is — hogy egyetlen asszony sem fogja elszánni magát, hogy az én gyermekemnek mellét nyujtsa, mert a nép szemében én egy elveszett, elkárhozott vagyok... Ferber erdőszemnek neje táplálja most a gyermeket, a nélkül hogy tudná, kitől ered. —“

A fölolvassó megállt itt s csodálkozva nézett föl a papírról.

A főerdész, ki mindekkorig figyelmesen hallgátva, vele átellenben a falnak dölve állt, pillanat alatt mellette termett s hevesen megragadta karját. Barna arcza elsápadt, mintha valami belső

rázkodás egyszerre megállította volna ereiben a vért.

Ferbernek is minden izében meglepetés fejeződött ki, a mint közelebb lépett.

— Tovább, tovább! — kiálta végre majdnem elfuló hangon a főerdész.

— „Simon az erdőzlak küszöbére tette le, — olvasá Reinhard — ma látta, hogy az erdősné úgy ápolgatja, táplálja őt, mint saját kis leányát ... Családom törvényei értelmében nem örökölhet a Gnadevitzek vagyonában, de anyai örökségem megóalmazandja őt a szükségtől. Az I—i tanásházba le vannak téve intézkedéseim, melyek őt fiamul és örökösömül igazolják. Alapítson ő mint Gnadevitz János új törzset; a Mindenható adjon melléje részvevő sziveket, melyek ifjúságát megóalmazák; én nem tehetem . . .

Mindaz, a mi a kedves holtestet boldog napokban ékitette, vegye körül halálban is és porladjon el együtt vele. Ékszereire gyermekének van igénye, de minden föllázad bennem, ha elgondolom, hogy az, a mi az ő ragyogó homlokán, tiszta vállain nyugodott, talán hűtlen kezek által szétszakítva megszencsértelenítettethetnék; inkább veszszen el itt.

Még egyszer hozzád fordulok, kit a véletlen talán csak majd századok múlva e szentélybe vezet: tiszteld a holtat és imádkozzál értem!

— „Gnadeviczi Gnadevitz Jost.“

A két testvér, a mint Reinhard az olvasást bevégezte, szótlánul kezét nyujtva egymásnak, a koporsóhoz lépett. Az ő ereikben azon csodalény vére keringett, ki egykor a vad, büszke, nemes ifjut őrzöngő szerelemre tüzelte, kinek szabadságra vágyó lelke diadallal ujjongva szállt ki a szép testből, mely most mint hamu porlad e koporsóban... Itt állt a két magas alak, utódai annak, ki az anyai csók után kivitette az erdőbe, a szolga alacsony küszöbére letéetett, mialatt magasszületésü atyja kétségbeesve a halált kereste,

— Ösanyánk volt, — mondá végre mélyen megindulva Ferber. — Mi ama talált gyermek utódai vagyunk, kinek eredete talány volt ez óráig, mert a papírok, melyek a gyermeket jogaiba helyezték volna, az l—i tanácsházzal olvasatlánul elégték... Néhány napra félbe kell szakítanunk a munkát, — mondá, az egyik köműveshez fordulva, ki megbocsátható kíváncsiságból félig lejöven a létrán, innen hallgatta nagy csodálkozva ama történet kiderítettését, mely a lindhofi fonóestéken még nagy szerepet játszott.

— Ellenben holnap egy sirt kell kiboltozni a lindhofi termetőben, — kiálta föl a főerdész, — majd mindjárt beszélek az iránt a lelkészszel.

Odament a szekrényhez, s még egyszer megtekinté a ruhákat, melyek egykor a cigányleány finom termetét fűdték, s nyilván gondosan voltak

fölaggatva azon összeállításban, melyben a szerető szemek azokat a szép Lilán látták.

Ferber ezalatt leporolta a mandolint, s karja alá fogta, Reinhard pedig bezárva az ékszeres dobozt, a födelén levő csinos fogantyunál fogva fölemelte az asztalról.

Igy haladt föl a három férfi a lépcsőn.

Odafönn összeszedtek minden meglevő deszkát a nyílás beborítására, hogy a helyiség egyelőre földve legyen eső és szél ellenében.

A hölgyek, kik ezalatt nagy feszültségben várakoztak az erkély aljánál, nem kevésbé bámultak el, a mint a lajtorján lejövő különös menetet megpillanták. Egyébiránt semmit sem tudtak még abból, a mi odalenn történt, a míg mindnyájan a hársfák alá nem értek.

Reinhard itt az asztalra tette a dobozt, leirta tüzetesen a rejtett szobát és tartalmát, s végre elővóná a végzetes papírt, melyből ismétlé fölolvasását, ezuttal azonban sokkal folyékonyabban.

Szótlantul, és elfojtott lélegzettel hallgatták a nők a forró szenvedélyes sziv kitörését.

Erzsébet halványan, csendesen ült, hanem a mint az a hely következett, a mely oly éles világításban mutatott föl egy mozzanatot családjá multjából, hirtelen fölugrott, s szemei kimondhatlan meglepetéssel függtek nagybátyja mosolygó arczán, ki őt várakozásteljesen szemlélte.

Ferberné asszony is, miután a fölolvasásnak

vége volt, egy darabig mintegy elkábultnak érzé magát.

Az ő világos és nagyon nyugodtan szemlélődő szellemére nézve első pillanatban fölfoghatatlan volt az évszázados családi kérdésnek ily regényes megoldása.

Miss Merters pedig, ki előtt előbb e fölfedezés egész horderejét meg kelle magyaráznia Ferbernek, miután ő még semmit sem tudott a talált gyermek történetéből, összezsapta kezeit a csodálatos végzet fölött.

— Nos, és ez a papir már most igényt ad önöknek örökségükhez? — kérdé.

— Kétségkívül, — válaszolt Ferber, — de honnét tudhassuk meg, miből áll amaz anyai örökség? . . . A család kihalt, a Gnadewitz név megszűnt. Minden idegen kezekre ment át; ki mondhatja meg, mit és hol követeljük?

— Ebbe ne is elegyedjünk, — mondá határozottan a főerdész; — ilyen dolgok pénzbe kerülnek, s végül tán legfőlebb néhány tallérban kell kiegyezkednünk . . . Hagyjuk el a dolgot. Eddig nem haltunk éhen.

— Hopp, Erzsike, — fordult aztán Erzsébet-hez, ki csendesen elgondolkodva ült, — tudjuk hát már most, honnét származol te gyöngéd termeteddel és lábaiddal, melyek alatt nem hajól meg a fűszál! Magad is ép oly erdei pillangó vagy, mint ősanyád; te is a falba vernéd a fejed,

ha bezárnának, s mégis cigány vér van benned, ha mindjárt tizszer „Aranyos Erzsike“ vagy is, s olyan bőröd van, mint a hópehely Na, húzd föl ezeket a kicsiségeket, tudom, hogy tánczolsz bennök.

Egy pár iczi-piczi elfakult kék selyem cipőt nyújtott oda neki, miket szintén a vén szekrény fenekén talált s magával hozott.

— Oh, nem, nagybácsi, — felelt, — ezek rám nézve ereklyék . . . Soha sem érinthetném azokat ily szándékból, a nélkül, hogy tartanom ne kellene, miszerint Joszt fekete haragos szemei merednek rám.

Ferberné asszony és miss Mertens ugyanily nézetben voltak, s azt mondták, hogy a vén szekrény mindenestül a hogy van, lehető elővigyázattal valami nyugalmas száraz helyre vitessék, hol mint családi ereklye érintetlenül álljon, mignem eléri az elporladás sorsa.

— Jól van, e részben hát hadd tétessék elég a kegyeletnek — jegyzé meg Reinhard, — más-képen gondolkozom azonban e tárgyra nézve.

Fölnyitotta a dobozt.

A napsugár, mely annak belsejébe esett, ezerszeresen megtörődve verődött vissza és mindnyájuk szemét elkápráztatá.

Reinhard egy nyakkötőt vett elő, mely nagyon széles volt és csodálatra méltó mesteri mű.

— Ime, itt legtisztább vizű gyémántok van-

nak — mondá a körülállóknak, mutatva a nyakéket, mely csakugyan tele volt rakva ama nemes kővel — s ezek a rubinok itt csodálatos szépen csilloghattak ki a szép czigánynő sötét hajából — folytatá két sor drágakövet emelve föl, melyeknek fejei harangvirágot képzetek. Ezeknek kelyhéből kis lánczok nyultak ki, melyeknek minden egyes szemeit kis rubinok képezték.

Erzsébet mosolyogva illesztett homlokához egy pompás agraffet.

— Ön tehát úgy vélekedik, Reinhard ur, — kérdé, — hogy ezekre nézve tegyük félre a kegyeletet, s akgassuk be magunkat e drágaságokkal? . . . No ugyan nem tudom, mit mondana hozzá fehér mollruhám, ha egy napon azt akarnám, hogy ily előkelő barátságban jelenjék meg!

— Hasonlíthatlanul állnak kegyednek e kővek, — viszonzá mosolyogva Reinhard, — hanem fehér mollruhához nekem is jobban tetszenék egy friss virágkoszoru; minél fogva én azt tanácslom, hogy e kőveket az aranyművesnél csengő pénzzé kell átolvasztani.

Ferber igenlőleg bólintott.

— Hogyan, Reinhard! — kiáltá föl miss Mertenst, — te azt gondold, hogy el kell adni e családi ékszereket?

— Természetesen! — viszonzá az. — Valóságos bűn, esztelenség lenne, ily haszontalanul hevertetni hagyni tőkét . . . A kővek maguk meg-

érnek úgy hétezer tallért; aztán számításba kell még venni, a gyöngyöket és füles aranypénzeket ezek értéke is csinos összegre rug.

— Ezer ez és amaz, — mondá meglepetve a főerdész, — e valami; — aztán testvérét megelőelve folytató, — No, az mégis jót tett veled oda-fönn Én mindjárt mondtam neked, hogy jobb lesz Thüringiában, habár eszembe sem juthatott, hogy ilyenképen egyszer csak úgy nyolczezer tallér pottyán be az ablakodon.

— Hát csak nekem magamnak? — mondá elbámulva Ferber. — Hát neked, mint idősbnek, nincs-e mindenek előtt igényed a találtakra?

— Nem a . . . Ugyan az Istenért mit csinálnék én a pénzzel? Vén napjaimra még ahoz fogjak, hogy tőkét kölcsönözgessek ki? . . No, csak a kellene még! . . Nekem sem fiam, sem leányom, van tisztességes fizetésem, s ha csontjaim egyszer tágnak, van szép nyugdíjam, a mit egymagam nem vagyok képes elemésztetni, valósággal nem. Én tehát lemondok elsőszülöttségi illetményemről, és pedig ennek az aranyhaju leánynak, és családuknak főntartójának, a semmirevaló Ernőnek javára; mindezért pedig csak egy tál lencsét sem kérek, mert ahoz nem illik a vadpecsenye, mondja a Jutka . . . Hagyatok békét! . . . kiáltá, mulatságos mozdulattal rejtve el kezait háta mögé, a mint Ferberné asszony könyes szemekkel kezét nyújtott neki, testvére pedig meg-

illetődvé iparkodott őt meggyőzni. — Sokkal jobban tenné sógorasszony, ha kávéról gondoskodnék . . . hisz ez égbe kiáltó, négy óra s még egy cseppet sem kaptam, pedig hát egyedül csak azért másztam meg ezt a nagy hegyet !

Czélját, hogy megmenekedjék a köszönetnyilvánításoktól, teljesen elérte, mert Ferberné, Erzsébettel együtt a konyhába sietett, a többiek pedig nevettek.

A társaság nem sokára együtt ült a töltésen, a hatalmas forró ital mellett.

— Annyi igaz, — mondá ő kéjelmesen hátradölvé karszékén a főerdész, — ma reggel, mikor fölkeltem, nem gondoltam volna, hogy mint Gnadecicz uraság feküdjem le . . . A „fővadászmeister“ czim ezuttal ki nem siklik körmeim közül, az a póklábakkal teleirt poros papirdarab most egyszerre ügyesen azzá tett, a mi harmincz súlyos szolgálati évtől nem került ki . . . Mihelyt ő főnöke L—be bevonult, legalázatosabb tisztelkedésére megyek s bemutatom magamat új nevemmel. . . No, majd milyen szemeket meresztenek ott rám ! . . .

E szavakkal sajátságos hunyoritással oldalt pislantott Erzsébetre, miközben néhány erős szippantással sűrű füstföllegbe burkolta arcát.

— Nagybácsi, — kiáltá a fiatal leány, — tetesd magadat, a hogy akarod, tudom azért, hogy

nem jut eszedbe a Gnadeviczek szétmállott czimerét újra összeállítani.

— Nem látom át, miért ne! Hisz az nagyon csinos czimer, gerendákkal, csillagokkal.

— És egy vércseppektől borított kerékkel, — szakítá őt félbe Erzsébet; — Isten mentsen, hogy mi úgy tegyünk, mint azok, kik nemzetségük régi voltának bebizonyítására őseik bűneit fölássák, és a nemességet ez által megnemtelenítik; ennél nagyobb képtelenség nincsen a világon. Ugy tetszik nekem, hogy mindazok árnyai, kiket ama döllyfős, kegyetlen faj kinzott és nyomorulttá tett, panaszt emelnének, ha újra föléledne ama név, melynek köpönye alatt évszázadokon át annyi szörnyűség elkövettetett... És mennyi szívfájdalmat okozott ama fölfuvalkodott faj szegény édesanyámnak!

— Igaz biz az, — hagyá helyben, egyet sohajtvá, Ferberné; — mindenek előtt örömtelen, viharos gyermekkoromat köszönhetem nekik; mert anyám szeretetre méltó, szép, de polgári származású leány volt, kit atyám rokonai akarata ellen vett nőül. E házasság végtelen gyötrelmek és szenvedések forrása lett a szegény polgári származású nőre nézve. Atyámnak nem volt elég akaratereje, hogy szakítson a Gnadeviczek ama kevély főágával s kizárólag nejének éljen. E gyöngegségből számos összeütközés támadt szüleim közt, mik előttem sem maradhattak rejtve...

Aztán meg mi — folytatá, az asztal fölött férjének nyujtva kezét, — mi soha sem fogjuk elfeledni, mennyit kelle küzdenünk, a míg egymásé lehettünk . . . Én soha sem akarnék visszatérni többé azon osztályba, mely csakhogy a külső fénynek és szokásnak hódoljon, annyiszor lábbal tapossa az őszinte meleg érzést.

— Nem is kell azt tenned, Mari, — mondá megnyugtató hangon s kezét nyujtva férje, s eközben tréfás mosolylyal tekintett fivérére, ki nagy füstöket eregetve, hiába erőlködött ránczba szedni homlokát.

— Ah, szép kilátásaim, — sohajtá föl végre az utóbbi, nevetséges komolysággal. — Erzsike, te kegyetlen vagy és dőre. Te nem gondolod meg, milyen életet szerezhetek én neked, ha egyszer fővadászmester vagyok, te pedig nagyságos kisasszony . . . nos, nem hat ez rád csábítólag ?

Erzsébet nevetve, de erélyesen rázta fejét.

— És ki tudja, — vevé föl a szót miss Mertens, — nem jönne-e azalatt valami feddhetlen előkelő származásu lovag a vén Gnadekre, s elviszi magával az aranyos Erzsikét nagyságos asszonynak.

— És kegyed azt hiszi, hogy én vele mennék ? — kérdé hűvvel Erzsébet, miközben arca egészen kigyult.

— Ej, hát miért nem . . . ha szeretné őt ?

— Soha, soha ! — viszonzá majdnem elfuló

hangon a fiatal leány, — még ha szeretném is őt... akkor csak még boldogtalanabbá tenne az a gondolat, hogy nevem súlyosabb nehezéket képezett a mérlegben, mint szívem.

Ferberné bámulva nézett leányára, kinek vonásai heves kedélyizgatottságot fejeztek ki.

A főerdész ellenben fogára tevén pipáját, hatalmas tenyereibe tapsolt.

— Erzsike, aranyos gyermek, — mondá végre, — tetőtől talpig derekas küzdő vagy!... Igen, magam is azt mondom, hogy szégyen azok számát szaporítani, kik személyes előnyökért megválnak becsületes nevöktől!... Jól van, Adolf, nem szégyenítjük meg a kis sziléziai falusi templom anyakönyvét, s ezentul is folyton úgy írjuk nevünket, a mint oda bejegyezve van.

— És a mint az bennünket félszázadon át örömben, balsorsban híven kísért, — hagyá helyben nyugodt mosolylyal Ferber. — Az okmányt, — folytatá, a kis Ernő göndör fejére téve kezét, — megőrzöm ennek számára, a mig saját érett ítéllettel birand. Nevében én most nem határozhatok, nem szabad határoznom; hanem tudni fogom úgy vezetni őt, miszerint előnyösebbnek tartsa, saját erejéből haladni az ösvényen, mintsem hagyományok és igaztalanságok párnáin tétlenül heverve, oly előjogokat élvezni, mikkel csak a nemes törekvést lenne szabad jutalmazni... A Gnadeviczek hosszú pályájuk folytában semmit

sem adtak a világnak, de annál többet vettek el tőle. Porladjanak sirboltjaikban, érdemetlenül híressé lett nevükkel együtt.

— Most hát menjünk, — mondá fivérének a főerdész, miközben fölkel s pipáját kiverte, — beszéljünk a lelkészszel. Nekem ezerszer jobban tetszik a falusi temetőn hársainak hűse, mint az a három rideg fal odalenn, melyek közt annyi évekig kelle pihennie ősanánkknak. És, hogy a „nehéz, nedves föld“ ne érintse koporsóját, boltoztassuk ki sirját, s zárjuk le kövel.

Ferber és Reinhard aztán távoztak, s mialatt Ferberné és miss Mertens az ékszerdobozt biztos helyre vitték, Erzsébet fölment a lépcsőn az erkélyre, félretolta a deszkákat s lesuhant a rejtett helyre.

Az alkonyodó napnak egy finom sugara rézsutosan beesvén az ablak egyik biboros üveglapján, vérszínű fényt vetett a „Lila“ névre.

Soká állt lehajtott fővel, összetett kezekkel a fiatal leány az elhagyott koporsó mellett, melyben ama forró szív aludt, mióta szenvedni megszűnt. Évszázadok multak ezóta; elfűtták az itt nyugvó rövid élet minden ellenállhatlan büverejét, s ama viharos szenvedélyt is, mely amaz élet kora kimulásának okozója volt, mintha mindez soha nem is létezett volna; és mégis, úgy sejté a fiatal szív, mely a csendes sirboltban szorongva és nyugtalanul dobogott, hogy az ő belső vihara nem fog elcsendesülni soha, soha.

XIV.

A lindhofi kastélyba már eljutott hire a gnadeki eseménynek, mielőtt Reinhard hazament.

A kőművesek hazamenet egy inassal találkoztak a parkban, kinek elmondák a csodálatos történetet, mely szájról-szájra járva, villámgyorsan eljutott a kastély hölgyei közé, hol majdnem oly hatást gerjesztett, mint egy berohanó bomba.

A bárónénak kedvencz foglalkozása volt azt bizonyítgatni, hogy ő csalhatatlan a kék vér föl ismerésében. Erősíté, hogy ezen kiváltságos életnedv jelenlétét azonnal észreveszi ő finom, érzékeny idegeivel oly egyéneken is, kiknek még a nevét sem tudja. Ennélfogva nagyon természetes volt, hogy minden elhullott cseppet is, mely valami módon plebejusi erekbe tévedt, azonnal megismert. Ez okból el is ismerte minden alkalommal készségesen, hogy a kis Ferber leánya egyéniségében valami kiváló észlelhető, mint nemes születésű anyjának eltagadhatlan öröksége . . . A főerdész irányában folytonosan oly csendesen viselte magát említett csalhatatlan ösztöne, hogy soha még álmában sem jutott volna eszébe másképp elfogadni annak köszönetét, mint az alárendeltet szabályszerűleg megillető fejbicczentésszel. Igenis, a fölötti büszke haragjában, hogy ez a köszörületlen és istentagadó ember Berta hugát eltiltotta a kastély és biblia-órák további látoga-

tásától, gyakran annyira ragadtatott, hogy azt állitá, miszerint nem hiába száz lépésnyiről föl lehet ismerni közönséges származását . . . És most épen ez az ember szégyenitse meg az ő, nemesi vérbírálatában százszorosan kipróbált érzékeit! Ez az ember egy hires családból származott és oly név viselője volt, melyet a hűbéri fény dicskoszoruja a legrégibb időkben körüllebegett!

Igaz ugyan, hogy nem kis megnyugvást adott a bárónénak azon gondolat, miszerint két évszázad polgári házasságai fölismerhetlenné tették a nemes vért.

Ezt nagyon nagy élénkséggel mondá meg Walde kisasszonynak, ki nyugágyán fekvé, finom, gúnyos mosolylyal szemlélte a báróné felindulását.

A fiatal hölgy — akár a Ferber-család iránti személyes érdeklődés ösztönözte erre, akár pedig előítélettől ment gondolkozása készteté, hogy kis leczkét adjon rokonának — élénken fölkelte, és nem minden czélzás nélkül mondá :

— Bocsásd meg, Amália, de ez kis tévedés részedről . . . Egész bizonyossággal tudom, hogy az erdészírnok neje nem az első és egyetlen nemes származásu nő, ki a Ferber-családba házasult. Ők mindig szép, kitűnő család voltak, mely nem egyszer aratott személyes előnyeivel győzelmet születési előítéletek fölött. Könnyen megeshetnék, hogy nem lehetne több polgári házasságot föl-

számítani ama családból, mint a mennyi a jó Lessen családfájára esik, pedig hát csak nem engeded föltenni, hogy nem tiszta vér foly Bella ereiben !

Gyöngéd pir futá be a báróné fakó arczát, s legtávolabb sem volt szeretetteljes és gyöngéd ama tekintet, mely félig lecsukott szemeiből a fiatal leány felé pislantott. Hanem majdnem ugyanazon pillanatban megint engesztelő mosoly jelent meg ajkán. Tegnap óta már több ízben irtózáttal tapasztalá, hogy a föld inog lábai alatt. Rettentő volt tehát most hirtelen ellenmondásba ütköznie azon oldalon, honnét már egy év óta szokva volt, csupán csak engedelmességet és teljes odaadást látni.

Egyébiránt teljességgel igaza volt, hogy a Helén viseletében feltűnt változásokat tulajdonképen nem pusztán bátyja „boldogtalan“ befolyásában kereste, hanem sokkal inkább tulajdonítá ezt fiának, ki néhány nap óta oly különös magatartást vett föl. Helén alapjában tökéletesen nemes lélek volt, képes minden nagy és nemes iránti lelkesülésre, s őszintén elszánva jót tenni; hanem gyermekkorától fogva megszokta minden oldalról gyöngéd gondoskodás és figyelem központjának tekinteni magát. Testi foggyatkozása daczára soha sem kényszerült a mellőztetés keserűségét érezni. Hogy természetes jogainak megrovidíttetését vele elfeledtessék, egész környe-

zete s mindenki, a ki csak vele érintkezésbe jött, iparkodott őt kétszeresen kitüntetni. Jól tudta bár, hogy a feleségi hivatástól le kell mondania, gyöngédségben oly gazdag szívét mégis ujjongva nyitá meg az első szerelemnek, s habár titkos csendben sirva vádolá is a természetet elhanyagoltatásáért, s eszerint életboldogsága szétdulásáért, mégis megmaradt azon boldogító tudata, hogy vonzalma viszonztatik. Hollfeld folytonos figyelme, Lindhofban időzése, egyes elejtett gyöngéd szavak tulon-tul elegendők voltak arra, hogy e hitben megrendíthetlenné tegyék ! . . . Most azonban egyszerre sértőleg szórakozott lett az irányában, s hallatlan módon elhanyagolta . . . Helén kimondhatlanul szenvedett, egész belseje föllázadt; a sértett női büszkeség, egy soha nem ismert heves harag megfejthetlen szelleme küzdöttek belsejében egymással; még nagyon távol volt ama ponttól, melyhez nemes lelkeknek előbbutóbb el kell jutniok — a lemondás és megbocsátás pontjától. Elkeseredett és ingerlékeny lett, e hangulat kifolyását azonban kevésbbé irányzá az ellen, ki neki fájdalmat okozott, mint inkább bizonyos elégtétellel az iránt, kinek zsarnokságát ekkorig — szerelme miatt — ellenmondás nélkül tűrte.

Azon pillanatban, midőn a báróné öreg kornája valami jelentéktelen dolog miatt a szobába jövéen, a gnadeki esetet szapora nyelvvel

gyorsan elmondta, Hollfeld épen hirlapból olvasott föl a hölgyeknek.

Helén, ha meglepetéssel nem csüngött volna az elbeszélő komorna ajkain, bizonyosan észre vette volna a Hollfeld vonásaiban végbemenő változást. Hollfeld lélegzetfojtva a legnagyobb megelégedéssel hallgatott a komornára. A talált ékszeresek, a különböző ajkakon átmenve, megmérhetlen kincscsé nőttek, a szép Lila egyszerű koporsója pedig tiszta színezüstté változott.

A báróné sem vette észre ekkorig oly mogorva fia külsejében a hirtelen változást, s Helén keserű szavai folytán nagyon következetesen, de úgy, hogy a fiatal leány észre nem vette, mérges tekintetet vetett fiára. Azonban nagyon csodálkozott, a mint ez hirtelen közelebb húzta Helénhez székrét, megigazította támvánkösát, s közelebb helyezte hozzá a virágtartót, hogy annak illatát könnyebben beszíhassa,

— Helénnek igaza van, mama, — mondá közben, s nyájas pillantást vetett a fiatal leányra, ki azt boldog mosolylyal viszonzá; — hozzád legkevésbbé illik megtámadni e család nemességét.

A báróné, jóllehet iszonyu volt elgondolnia, hogy a kik eddigelé oly mélyen álltak alatta, most egyszerre melléje emelkedjenek, sőt gazdagságra nézve őt még fölül is mulják; mindazáltal birt annyi okossággal, hogy elfojtá az ajkára

toluló keserű kifakadást, csak annyit jegyezvén meg, miszerint sokkal hihetetlenebbül és mesésebben hangzik az az egész dolog, hogysem csak úgy föltétlenül el lehessen hinni. Ő előbb egy illetékes szemtanutól kíván értesülni, mielőtt hitelt adna a kőművesek elbeszélésének.

Ez az illetékes szemtanu, mintha csak hitták volna, épen az ablak alatt haladt el.

Reinhard volt, ki épen most érkezett a hegyről.

Mosolygott, midőn sietve Walde kisasszonyhoz hivatott; mert az inas kérdezősködéseiből látta, hogy a kastélybeli hölgyek már értesültek a gnadeki leletről.

Beléptére csakugyan rögtön kérdésekkel is árasztatott el Helén részéről.

Szokott nyugodt modorában elmondta, mi történt, s nagyon mulattatta őt, a mint a báróné látszólag nagyon hanyagul és közönyösen odavetett kérdései mögött annak feszült kíváncsiságát és boszankodását igen jól észrevette.

— És Ferberék már most, ama papirra támaszkodva, csakugyan igényt akarnak tartani a régi névhez? — kérdé, egy szép dahliát buzva ki a virágtartóból s azt orrához tartva.

— Szeretném tudni, ki vitathatná el tőlük e jogot! — mondá Reinhard. — Csupán azt szükséges bebizonyítani, hogy ők ama talált Gnadevicz

János utódai, erre pedig minden pillanatban képesek.

A delnő, széke magas hátához támaszkodva, szempilláit mintegy elfáradva, vagy unatkozva leereszté.

— És az a talált golkondoi kincs csakugyan oly megmérhetlen, mint Fama asszony tudni akarja? — kérdé.

Hangja gunyosan akart csengeni, de Reinhard finom füle jólesőleg ismert föl abban ki-mondhatlan feszültséget és bizonyos elfojtott szorongást.

Mosolygott.

— Megmérhetlen? — mondá, — nos hát az eféle dolgoknál nagyon sok függ annak fölfogásától, a kikre vonatkoznak . . . Én itt nem ítélnék.

Nagyon jól tudott biz ő mindent, a mint főnnebb láttuk, hanem egész udvariatlanul úgy gondolá, hogy a bizonytalanság nagyon egészségére válik a delnőnek.

A kérdezősködésnek nagyon valószínűleg még nem lett volna vége, ha Bella a maga élénk, izgatott modorában egyszerre a szobába nem rohan.

— Mama, az új gouvernante megjött, — mondá lélekszakadva, s fejét rázva, hátraveté homlokára hulló vörös fūrteit. — Juj, ez még rutabb, mint miss Mertens! — folytató a nélkül, hogy

legkisebb figyelemmel lenne a mellette álló Reinhard iránt. — Kalapjának czinober színű pántlikája van, köpenye pedig még régibb szabásu, mint Lérné asszonyé . . . No, ezzel ugyan ki nem járok, abban bizonyos lehetsz, mama !

A báróné mindkét kezével füléhez kapott.

— Gyermek, az Isten szerelmére, kérlek, ne lármázz úgy ! — nyögé. — Hangod minden csondot, velőmet átjárja !

Azután fölkel, s duzzogó leányával szobáiba ment, hogy az ujonérkezett nevelőnőt szemügyre vegye.

Együttal Reinhard is elbocsáttatott Helén kisasszony által.

— Parancsolod, hogy tovább olvassak, Helén ? — kérdé nagyon lekötő hangon Hollfeld, a mint maguk maradtak, s az ujságlap után nyult.

— Később, — mondá Helén s kémlőleg, de mindamellett bizonyos tétovázó elfogódással nézett Hollfeldre. — Tulajdonképen arra akartalak kérni, hogy — miután egy pillanatra magunk vagyunk — mondanád meg, miért volt az utóbbi napokban oly rossz kedved ? Tudod, Emil, ki mondhatlanul fáj, ha nem engedsz nekem is részt vennem abban, a mi téged nyom. Azt is tudod, hogy nem üres kíváncsiság, hanem irántadi meleg, őszinte részvét késztet, hogy ügyeidbe befolyjak . . . Lásd, hideg elzárkozottságod nekem fájdalmat okoz ; mondd, tudtomon kívül tettem

valami olyast, a mi miatt többé nem tartasz méltónak bizalmadra?

Majdnem esdeklőleg terjeszté feléje karjait; egy kő meglágyult volna hangja kimondhatlanul megindító csengésére.

Hollfeld ide-odahajtogatá kezei közt a zörgő ujság-lapot. Fejét lehajtva tartá, s ovatosan került a fiatal leány tiszta, nyílt tekintetével a találkozást.

A finom emberismerő azonnal fölismerte volna magatartásában a sunyiságot, melylyel épen azon tűnődött, hogy viselhesse magát a legeslegravaszabbul.

A minden gyanutól ment szerető leány szívére nézve azonban e szőke fürtös szép férfiarcz e pillanatban természetesen sokkal inkább a gondolkodó Apollóhoz hasonlított.

— Bizalmamat még bírod, Hellén, — töré meg végre a perczekig tartó csendet Hollfeld. — Hisz te vagy az egyetlen lény a földön, kihez bizalmam van (Hellén szemei ragyogtak e nyilatkozatra; a szegény oly büszke volt e kitüntetésre; azonban léteznek rideg kényszerűségek, melyeket eleinte magunknak sem tudunk bevallani, annál kevésbbé szóval ki is fejezni.)

A fiatal hölgy meglepetve és kimondhatlan kíváncsisággal állt föl.

— Kénytelen vagyok, — folytatá elakadva Hollfeld, — végleg elhatározni magamat vala-

mire, a mi nagyon nagy súlyképen nehezedik rám pár nap óta.

Most fölemelte tekintetét, hogy lássa, mily hatást idéztek elő eddigi szavai.

Helén hihetőleg legtávolabbról sem sejté, hogy mit akar mondani; mert nem változtatta meg állását, s ugyszólván lesni látszott ajkairól további szavait.

Hollfeld tehát szükségesnek látta tovább haladni a nyilatkozásban.

— Tudod Helén, — folytatá lassan, — hogy egy év óta kimondhatlan boszuságaim vannak gazdasszonyaimmal. Minduntalan a faképnél hagy-
nak s én hiába igyekszem valamikép segíteni e bajon. Tegnapelőtt az utósó, ki alig van nálam két hét óta, megint fölmondott.... Én magamon kívül vagyok, mert a legnagyobb káromra van ez az örökös változás; e miatt egészen meguntam már birtokomat.

— Ah, te el akarod adni Odenberget? — szakítá őt élénken félbe Helén.

— Nem, ez bolondság volna, mert hisz a legszebb birtokok egyike egész Thüringiában; hanem kényszerítve vagyok más kisegítő módhoz folyamodni; nem marad más hátra, mint hogy — megházasodjam.

Ha valami ellenséges hatalom megragadta volna a fiatal leányt, hogy rögtön valami mélységbe dobja, arcza bizonynyal nem fejezett volna

ki rettenetesebb meglepetést és irtózatot, mint e pillanatban. Fölnyitá hófehérré lett rángatódzó ajkait, melyeken egyetlen hang sem birt kijönni, s nem tudván elnyomni fájdalmát, arczára szorítá kezeit, és sikoltva vánkosai közé hanyatlott.

Hollfeld azonnal hozzá sietett, s mindkét kezét a magáéba vette.

— Helén, — sugá csendesesen, de gyöngéden, — akarod, hogy beszéljek, és egy sebes helyet mutassak szivemben... Hisz te nagyon jól tudod, hogy én szeretlek, s hogy e szerelmem első, egyetlen leend egész életemben!

Nyelve nem merevedett meg ez utálatos hazugságban, sőt még szavainak is bizonyos bensőségteljes hangot tudott adni, a mi a fiatal leány minden érzését fölindította s bizonyos kábultságba helyezte.

Csak sugta volna valami jó angyal a fiatal leánynak, hogy csupán csak egy pillantásra nyissa föl szemeit — okvtetlenül érezte volna ugyan a fölébredés fájdalmát, mert a főnebbi szavak kíséretében Hollfeldnek fogyatkozott termetén elsikló tekintete kiváltképen gúnyos volt, de megboszanzkodásában talán mégis talált volna elegendő erőt, hogy az önző ember kelepcejéből magát kiszabadítsa.

De szemei csukva maradtak, mintha az egész világot el akarta volna magától utásítani, hogy

egyedül maradjon a hang utócsengésével, mely először mondá ki előtte a szerelem nevét.

— Bár engedné az Isten, hogy szívemet követhetném s egyedül ezen vonzalomnak élhetnék — folytatá Hollfeld, — mert ha legfőbb vágyaim is teljesületlenek maradnának, mégis boldog vagyok melletted, körödben, Helén . . . De tudod, hogy én az utolsó Hollfeld vagyok, már ezen ok is kényszerít, hogy megházasodjam . . . Csak egy mód van, hogy ez áldozatot könnyebbé tegyem magamra nézve: oly nővel kell összekelnem, a ki téged ismer. — —

— Oh, mondd ki csak gyorsan, — szólt kitérő fájdalommal Helén, mialatt visszatartoztatatlanul ömlöttek könnyei; — már választottál, sejtelmem nem csalt meg, Cornelia az.

— Quittelsdorf kisasszony? — kiáltá föl nevetve Hollfeld, — ez a kéneső? . . . Nem, akkor inkább gazdasszonyok kezére bocsátom vagyonomat . . . Hová lennék én a nélkül is nem nagyon jelentékeny jövedelmemmel ily fényüzéskedvelő, könnyelmű nő mellett? Különben mondom neked, és határozottan ismétlem, hogy még nem választottam; engedd csak kibeszélnem magamat, édes Helén, és ne sirj oly keservesen, szétmarczongolod szívemet. Tehát oly nőt kell választanom, ki téged ismer és szeret, ki egyszerű legyen gondolkozásmódjában s kinek én mondhassam: szí-

vem egy másé, kit nem birhatok, légy ennek a másnak barátnője s nekem.

— És azt hiszed, találatszilyent?

— Bizonyosan, ha engem szeretne.

— No, én erre soha sem lennék képes, soha!

Egész testében reszketve, vánkosaiba rejté arczát.

Hollfeld viaszsárga arczán egyszerre két rut ráncz jelent meg. Ajkai egymásra szorultak, s pillanatra pir is jelent meg arczán. Szemmel láthatólag nagyon boszus volt. Szemeiből a gyűlölet kifejezése lövelt elő, a mint azokat a fiatal hölgyre szögzé, ki az oly könnyen kigondolt játékot minden várákozása ellenére egyszerre megnehezíté.

Mindazáltal uralkodott magán, s gyöngéd, kedveskedő kézzel emelte föl a leány arczát.

Helén fölemelte könytől ázott szempilláit, s kimondhatlan szerelem sugárzott ki szemeiből.

Hollfeld pompásan játszta szerepét s ezen egyetlen pillantásból érzé, hogy szilárd föld van lábai alatt.

— Te most ugyanazon küzdelmet állod ki — folytatá, — melyet nekem kelle átszenvednem az utóbbi napokban, mielőtt szilárd eltökéléshez jutottam . . . E pillanatban rád nézve is rettenetes lehet e gondolat, hogy szép viszonyunkba egy harmadik idegen személy lépjen; én azonban szavamat adom neked, hogy ez egyáltalában nem történik meg háborító módon . . . Gondold meg,

Helén, hogy én akkor többet tehetek, inkább élhetek érted, mint most. . . Te akkor hozzám költözhetsz Odenbergbe, s én tenyeremen hordandlak, és jobban őrzendlek, mint szemem világát.

Hollfeld nem birt szellemmel, hanem ellenben igen sok ravaszsággal, s mint látjuk, ezzel hatásosabban működött, mint talán más valaki kitűnő gondolatokkal. Szegény áldozata véres, szétszakgatott szívvél s minden ellenállási erő nélkül ment hálójába.

— Megkísérlem elviselni a gondolatot — susogá végre Helén, majdnem hallhatlanul. — De miféle lénynek kelle majd annak leunie, ki engem eltűrjön, s kit én végre megtanulnék nővéremként szeretni? . . Valóban ismersz te ily áldozatkész, magas érzésű lelket?

— Egy eszmém van . . . az imént jutott eszembe egyszerre . . . hanem csak egészen futólagos és kiképezetlen. Majd érettebb megfontolás után közlöm veled . . . De előbb neked nyugodtabbnak kell lenned, drága Helén. Gondold meg jól, hogy leendő nőm választását egyedül és kizárólag a te kezeidbe helyezem; tőled függ elfogadni vagy visszautasítani, kit neked ajánlandok.

— És elég erősnek érzed magad oly nő mellett élni, ki szivedet nem bírja.

Hollfeld bölcsen elnyomott egy gunyos mosolyt, mert Helén szemei ajkaira voltak függesztve.

— Én mindenre képes vagyok, a mit akarok — felelt, — s a te közelléted erőt adand . . . Arra azonban kérlek, ne mondj még anyámnak e fontos ügyről semmit. Tudod, ő mindenbe be akar nyulni kezével, de én e dologban nem akarom tűrni gyámkodását; elég jókor tudja meg a dolgot akkor, midőn bemutatandom neki menyasszonyomat.

Minden más pillanatban föllázította volna Helént e gyermekhez nem illő kegyeletlen kifejezés, de most alig hallá; összes érzései és gondolatai vad izgalomban forrongtak ezen egyetlen szóra „menyasszony“, mely minden szerelmi boldogság fogalmát magába zárja.

— Oh Istenem! — sohajtá, kimondhatlan gyötrellemmel tördelvén kezeit, — mindig reméltem, hogy soha sem kellend ezt megérnem . . . Nem azért, mintha önzésemben azt gondoltam volna, hogy neked egyedül kelljen miattam az életen átvándorolni; hanem azt hittem, hogy életemnek föltehetőleg rövidre terjedendő tartama rábirand téged, hogy e fájdalomkehelytől megkímélsz engem, s hogy várni fogsz, midőn lecsukott szemeim nem láthatandják többé az iszonyu dolgot.

— Ugyan Helén, hová gondolsz! — mond-Hollfeld, már-már alig tudva fékezni türelmetlenségét! — Ki gondol a te korodban a halálra? Élni, élni akarunk, s még pedig idővel nagyon boldogan, én biztosan hiszem ezt . . . Most ma-

gadra hagylak . . . Gondolkodjál a dolog felül, s te bizonynyal azon eredményre jutandsz, a melyre én.

Hollfeld gyöngéden ajkához szorítá a leány kezét, homlokára is lehelt egy csókot — mit azelőtt soha sem tett — azután vette kalapját, s csendesen kiment a szobából.

Künn, csupán csak az ajtó által választva el a szegény megcsalt Heléntől, Hollfeld sunyi módra fittyet vetett a bezárt ajtó felé. Mily közönséges kamasznak tűnt föl e pillanatban! Mód nélkül meg volt elégedve magával . . . Még egy óra előtt is méreggel volt eltelve szive.

Erzsébet iránti szenvedélye, a fiatal leány ellenállása által őrzöngövé korbácsolva, nagy lángokban csapódott össze saját feje fölött, s tegnap óta minden nagyhirű önuralmától megfosztotta.

Ez indulati őrzöngés közepette azonban egyetlen egyszer sem támadt az a gondolata, hogy az ohajtott leánynak kezét ajánlja birásáért; magamagát örültnek tartotta volna, ha ilyesmi jutott volna eszébe. Ellenben majd széttörte fejét aljas tervek kovácsolásában, miképen tehetné magát túl az erdészirnok leányának ellenállásán.

A gnadeki esemény egyszeriben más irányba terelte gondolatait. A fiatal leány egyszerre régi nemes származásu, gazdag „parthie“-vá lett. Nem csoda, hogy bensőleg ujjongott a vett hirre, s csakhamar eltökélé magát, hogy kezével boldogitandja

a gnadeki szép virágszálat . . . Hogy ez minden vonakodás nélkül elfogadandja azt, természetesen minden kétségen kívül állt; mert ha kaczérságból képes volt is egy ideig ellenálni szerelmi ajánlatainak, de alig volt ez föltehető azon kilátással szemben, hogy Hollfeldné asszonyság lehet. E pontra nézve annyira tisztában volt és biztos, hogy az aggodalom legkisebb föllege sem homályosítá el kecsegtető kilátását . . .

Egyébiránt nem csupán az Erzsébet birása utáni hő vágy volt, a mi ösztönzé őt, hogy lehető gyorsasággal járjon el; be kellett vallania, hogy ha egyszer a talált kincs hire elterjed, más kérők is fognak kopogtatni a szépségéről különben már elhiresedett „Aranyos Erzsike“ kezeért — és ennek csak elgondolása is forrásba hozta már véréét.

Elhatározása végrehajtásának azonban még egy akadály állt útjában — Helén. Nem azért mintha tán részvétre indult volna a miatt, hogy a fiatal leánynak kimondhatlanul sokat kelle majdan szenvednie e lépés miatt; — a mi ezt illeti, e tekintetben nem ismert irgalmat; — azonban nagyon megkellett gondolnia, nehogy hirtelen házassága által kiessék az örökségből, mit Heléntől várt.

Ovatosnak kellett hát lennie és ravasznak.

Láttuk, hogy mily hidegvérrel zsákmányolta ki a szerencsétlen leány mély, vak szerelmét, és azáltal, hogy legfontosabb életkérdésében magát

látszólag alája vetette, mint csatolá őt magához föloldhatlanul.

Helén, mihelyt egyedül volt, az ajtóhoz tá-molygott s előre tolta a reteszt. Most engedte csak át teljesen magát a kétségbeesésnek.

A ki nem ismeri ama gyötrelmetteljes órákat, melyek egy nem sejtett, mintegy a levegőből hirtelen lezuhanó, szétmorzsoló hirre beállni szoktak, s melyben az ember — bár ohajtana az egész világgal tudatni roppant fájdalmát, mégis, mintha a lég és hang ölö méreg lennének vérző sebére, — a homályt és magányt keresi; a ki szerencsés volt soha sem érezni ama gyötrelmeket, melyek egy összhangzatos rendben tartott kedély- és gondolat-világot képesek egyszerre megzavarni: az természetesen nem foghatja föl, hogy Helén a szőnyegre rogyott, s haját kétségbeesve tépdelé, mialatt gyöngé kis teste ide-oda hányódott . . . Hisz ő csak e forró vonzalomban élt, lélegzett! Ha onnét a szeretett férfi néhány komor tekintete s pár nap ótai tartzkodása teljességgel elegendő volt a legmélyebb bánatba ejteni egy esemény irányában, mely máskor mélyen megrendítette volna testvéri szívét: mennyivel jobban kelle most szevednie azon meggyőződésben, hogy elvesztendi őt!

Habár egész vad gondolat-chaos zavargott is fejében, mégsem volt képes egyetlen világosat és téjékozót is megragadni.

Testi fogyatkozásának megalázó tudata, a mi miatt álmodott paradicsomából kiutasított; Hollfeld mai szerelemvallása, a mi egyszerre megnyitá előtte a mennyországot és poklot; ama nő iránti határtalan féltékenysége, kit még nem ismert, de a ki egyszer a felség teljes jogaival elfoglalandja az ő helyét a szeretett férfi oldala mellett: mindez viharozva tombolt benne, s szétszakítással fenyegette a vékony fonalszálat, mely lelkét a törékeny kis testhez kötötte.

Csak későn, mikor már szép éjszaka lett, nyitotta ki az ajtót az aggódó komornának, kinek sok kérésére leengedte magát fektetni.

Az orvos látogatását, mit szobaleánya javaslatba hozott, eltiltotta, a bárónénak pedig, ki személyesen akart jóéjt kívánni neki, azt izente, hogy nyugalomra s egyedüllétre van szüksége, s így tölté el egyedül a legborzasztóbb éjszakát életében.

Csak akkor lett kissé nyugodtabb, azaz csak akkor enyhült némileg idegeinek borzasztó feszültsége, midőn a reggeli napnak egy sugara a függönynyiláson szobájába osont. Mintha a vékony aransugár éjbe borult lelkébe is behatolt volna, és halvány világosságot vetne arra, a mit vad kavargásban nyargaló gondolatai érintetlen hagytak.

Fontolgatni kezdé, hogy hisz Hollfeld egészen önzéstelenül járt el! Habár ijesztő rémkép

gyanánt tűnt is szemébe azon szükségesség, hogy meg kell házasodnia, de nem volt képes megragadni e szükségességet. De nem hozott-e súlyos áldozatot Hollfeld is? Mert hisz csak őt szerette egyedül, s most el kellene tőkélnie magát, hogy mást vegyen nőül! És ő még nehezebbé tegye jajgatása áttal a derék férfit nézve ez áldozatot? Gyávábbnak mutassa-e magát nálanál, s kevesebb akaraterőt tüntessen föl? . . . És ha csakugyan találkozni fog majd oly nő, ki meg fog elégedni barátsággal ott, hol szerelmet lenne joga követelhetni, kevesebb önmegtágadást tanúsítson ő, mint e nő?

Lázasan kapott az éji asztalon álló ezüst csöngetyűhöz, s behívta komornáját, hogy öltöztetné föl.

Igen, le akart mondani, erős kívánt lenni; azonban azt is vélé, hogy csak az egész, teljes bizonyossággal szemben találandó elegendő erőt; ennél fogva mindennek előtt tudnia kelle annak nevét, kit Hollfeld alkalmasnak találandó a nehéz föladat elvállalására. Ugyanazért elhagyott lelki szemei előtt elvonulni minden általa ismert hajadon női lényt, de egyet sem talált ezek közt olyat, kit azonnal hevesen félre ne vetett volna.

Még ugyan nem érkezett el az óra, melyben a bárónéval és Hollfelddel rendszeren reggelizni szokott — fivére rendszerint távol szokta tartani magát e reggeli összejövetelektől — azonban nem

birt tovább egyedül maradni magányos szobájában, és karos-székében az étterembe gördíteté magát.

Az inastól, ki a reggelihez készületeket tett, csodálkozva hallá, hogy a báróné már félóra előtt sétára ment; ez ritka, de rá nézve e perczen kívánatos eset volt; mert a mint az ablakhoz gördítetté székét, örömmel látta Hollfeldet a kastély előtti téren föl-alájárni.

Hollfeld legkevesebbé sem látszott sejteni, hogy látják.

Szép, erős termetét ruganyosan himbálva, gyorsan és könnyedén lepedégt. Olykor-olykor kéjelmesen emelte ajkához szivarát, melynek finom illata a nyitott ablakon át egész Helénig fölhatott.

A fiatal hölgy eleinte fájdalmasan volt meglepetve s nem akarta bevallani önmagának, hogy kedvese külseje nagyon friss élénkséget és legvidámabb kedélyt árult el; azonban csakugyan lehetlen volt annak tartásában, minden mozdulatában és az ajkai körül öntudatlanul játszadozó és szép fehér fogait csillogni engedő mosolyban egyebet látnia, mint az ifju életkedv és önmagát jólérzés félreismerhetlen kinyomatát... Hollfelden legkisebb nyomát sem leheté észrevenni azon küzdelemnek, melylyel ő vivódott az éjjel; s bizonynyal legkevesebbé sem látszott egy ellenállhatlan kényszerű szükségesség legyőzött áldo-

zatának . . . Vagy talán nagy szellemi erő, az erős férfiakarát működött itt? Ez esetben oly tökélyt kelle ezeknek elérnie, a mi fölülhaladja az emberi lehetőséget.

A fiatal hölgy komoran összevonta szemöldökét.

— Emil! — kiáltá le hevesen.

Hollfeld láthatólag megijedt, de egyetlen ugrással az ablak alatt termett, s kalapját üdvözlőleg megemelinté.

— Hogyan? — mondá, — te már itt vagy? Fölmehetek?

— Igen! — hangzott le némileg már felüdült csengéssel.

Néhány pillanat mulva már a teremben állt Hollfeld.

Helénnek most több oka volt meglegedettnék lenni kifejezésével, mert mély komolyság ült homlokán.

Kalapját az asztalra vetve, egy széket a fiatal hölgy közelébe gördített. Aztán annak kezét gyöngéden magához vonva, a szemébe tekintett, miközben meglepetve látszott lenni a hamuszürke arc és fénytelen tekintet által, melylyel szemei találkoztak.

— Ugyan rossz színben vagy, Helén! — jegyzé meg résztvevőleg.

— És te csodálkozólsz ezen? — kérdé Helén, nem birva elnyomni keserüségét. — Fájdalom,

tőlem meg van tagadva azon lelki nyugodtság, melynek segítségével az ember már néhány óra múlva a kiállt nehéz megpróbáltatás után vidáman és életkedvvel tekinthet szét a világba. . . Irigylek téged.

Tekintete szemrehányólag siklott át Hollfeld viruló arcán.

Az utóbbi átkozta reggeli sétáját, illetőleg azon vigyázatlanságát, hogy Erzsébet körül járó gondolatait s a büszke leány legyőzésének reményét külsejében oly meggondolatlanul elárulta.

— Igaztalan vagy, Helén, — szólt hévvel, — ha magamtartása után ítélsz meg engem . . . Valjon sirjon-e a férfi, ha a kikerülhetlennek alá kell magát rendelnie?

— No, te messzire is látszol lenni attól.

Hollfeld nagyon megboszankodott. Ez az előtte ülő kis nyomorult teremtés, kinek kinőtt termete mellett örülnie kellett, ha a férfiak már nyájasság nélkül és visszautasítólag nem bántak vele, s ki annakelőtte valóban a leghatártalanabb hálával fogadta a legcsekélyebb figyelmet is, most egyszerre oly főnhéjázó lett, hogy neki még szemrehányásokat is tesz! Jóllehet minden erejéből iparkodott elhíttetni vele tüzes szerelmét, magában mégis határtalan hiúságnak tekintette a kis pupos leány részéről azt képzelni, hogy csakugyan képes ily vonzalmat gerjeszteni maga iránt; azt is boszusan látta, hogy itt „megátal-

kodott nyakassággal s utálatos érzelgősséggel“ van dolga.

Kimondhatatlan fáradságába került uralkodni magán, hanem mégis uralkodott, sőt még a mélabus mosolyt is sikerült ajkára csempészni, a mi nagyon érdekesnek tűntette őt föl e pillanatban.

— Ha megtudod, miért látszottam én az imént vidámnak, bizonyynyal megbánod szemrehányásodat, — mondá. — Elképzeltem magamban azt a pillanatot, midőn bátyád elé lépendek, mondván: — „Helén eltökélte magát, hogy ezentul az én családban élend,“ — s nem tagadom, hogy bizonyos elégtétel érzetével gondolám ezt el, mert ő mindig kancsal szemekkel nézte irántadi szerelmemet.

Helén iparkodott összhangzásba hozni e nyilatkozatot Hollfeld előbbi modorával és úgy találta, hogy csakugyan összhangzik ezzel.

Nagyot lélegzve nyujtá Hollfeldnek kezét.

— Hiszek neked — mondá — hisz e hitem elvesztése halálitéletem is lenne . . . Ah Emil, soha sem szabad megcsalnod engem, még ha azt hiszed is, hogy üdvökre szolgálna . . . inkább akarom látni a szomorú igazságot, mint azon gyötrelmes gyanítást czipelnem magammal, hogy te nem vagy őszinte hozzám . . Borzasztó éjem volt, de most erősebb vagyok és szilárdabb; kérlek hát, légy szives közleni velem az eszmét, melyről tegnap szóltál. Érzem, nem tudom addig vissza-

nyerni bensőm egyensúlyát, a míg nem ismerem az arcot, melynek jövőre köztünk kellend élnie. . . Most még a lény csak egy phantom rám nézve, s azt hiszem, épen e bizonytalanságban rejlik a győtrő nyugtalanság, mely engem fölemészt . . . tehát a nevet, Emil, kérve kérlek erre !

Hollfeld szemei megint a földet keresték. Nagyon kedvezőtlennek látta a pillanatot az ügy további tárgyalására.

— Tudod-e, Helén, — kezdé végre, — hogy nagyon aggódok én, ma e tárgyról beszélni veled. . . . Nagyon föl vagy indulva; azt hiszem, behatóbb beszélgetés beteggé teend. Aztán meg kell vallanom, hogy tegnapi gondolatom, minél többet foglalkozom vele, annál gyakorlatibbnak tűnik föl előttem; nagyon fájlalnám tehát, ha izgatottságodban nem fognád föl annak előnyösségét.

— Ne tarts ettől — mondá Helén, élénken fölegyenesedve, miközben szemei lázasan fénylettek . . . Erőt vettem már magamon, s kész vagyok megadni magamat az elkerülhetlen szükségességnek . . . Igérem, oly részrehajlatlan leendek, mint, ha nem volnék — szerelmes.

Elpirult szegény, először mondá ki e szót.

— No, hát — mondá vontatva Hollfeld (nem volt képes teljesen fékezni belső izgatottságát) — mit szólna a gnadeki fiatal leányhoz ?

— Ferber Erzsébet? — kiáltá föl Helén a legnagyobb meglepetéssel.

— Gnadevicz Erzsébet, — sietett kiigazítani Hollfeld. — Épen helyzetének hirtelen megváltozása tett engem figyelmessé a kicsikére. Annakelőtte egész közönnyel tekintettem s pusztán szerénysége s arczvonásainak nyugodtsága tűnt fölöttem.

— Micsoda? e bájos teremtésen semmi figyelemre méltó sem tűnt volna szemedbe, mint a nyugalom és szerénység?

— No, igen — viszonzá közönyösen Hollfeld — Emlékezem, hogy te magad boszankodtál gyakran saját ujjaira, mialatt ő egyetlen arczvonását sem változtatta, s nyugodtan újra kezdte az ütenyeket, míg te követhetéd. Ez már akkor megtetszett nekem. Én nagyon nyugodt kedélyűnek tartom őt, s mindenek előtt ily tulajdonnal kell bírnia jövőendőbeli nőmnek. Azt sem lehet félreismerni, hogy téged tisztel; ennyiben be lenne töltve a legfőbb föltétel. Továbbá szűk, korlátolt körülmények közt nevelkedett föl; nem fognak nagy igényei lenni, s könnyen beletalálalándja magát irányodban s irányomban helyzetébe. Azt hiszem, bir tapintattal s nagyon háziasan van nevelve, ez nagy előny, és —

Helén visszahanyatlott vankosaira, s arczára szorítá kezeit.

— Nem, nem, — kiáltá ismét, hevesen fölegyenesedve, s Hollfeld bőfolyásu beszédét félbe-

szakítva. — A szegény, kedves gyermek! Erzsébet megérdemli, hogy szerettenessék!

Hirtelen kutyaugatás félbeszakította szavait s ijedtében föl is sikoltott.

Hollfeld, kutyájának, Diánának, ki lábainál hevert, a lábára lépett.

Nagyon kedvére jött e közbejött esemény, mert Helén utósó szavai oly komikusoknak tüntek föl saját ohajtásával szemben, hogy el kelle magát nevetnie.

Kinyitotta az ajtót, s kikergette a sántító ebet.

Midőn a fiatal leányhoz ismét visszatért, vonásai megint egészen nyugodtak voltak.

— Hisz szeretni fogjuk is mi a kicsikét, — mondá látszólag közönnyel, miközben ismét elfoglalta előbbi helyét — (Helén sokkal inkább föl volt indulva s tisztább gondolkodással is birt, mintsem észrevette volna szavaiban a feslettség halvány árnyéklátát) — csupán az előjogot kell meghagynia szivemben a te számodra s ezt tenni is fogja bizonyosan... Nagy mérvben bir nyugodt megfontolással és hidegvérűséggel, ezt tegnapelőtt teljesen bebizonyította, midőn Rudolfot megmentette.

— Hogy-hogy? — kiáltá föl Helén, nagy bámulattal nyitva föl szemeit.

A szolgál, ki tegnap akaratlanul kiszalasztotta ajkán az erdei eseményt, megijedve saját meggondolatlanságán, elhallgatá a közelebbi kö-

rülményeket s csupán annyit mondott, hogy Waldét a lövés szerencsére nem találta.

Hollfeld is csak egy óra előtt értesült körülményesen a tényállásról a kertésztől. Erzsébet rettenthetlen magaviselete, mint képzelhető, uj inger volt ránézve, s legmagasabb fokra csigázta birhatása utáni vágyát.

Most közlé Helénnel, a mit a történetről hallott, s ezen szavakkal fejezte be beszédét:

— Most már egygyel több okod van, szeretned a fiatal leányt, kinek magaviselete megerősít engem azon hitben, hogy ő az egyedüli lény, ki viszonyunkba illik.

Ezzel utosó puskaporát ellődözte.

Fehér kezével lassan hátrasimitá haját homlokáról, s szeme elé tartott karja mögül kémlelődvé szemlélte a fiatal hölgyet, ki a vánkosokra hajtá fejét, úgy, hogy Hollfeld csak oldalt láthatta arczát, melyen a csukott szemekből könnyek gördültek le. Talán végső küzdelmét vítta önmagában.

Miért nem kérdé csak egyetlen egyszer is, hogy talán Erzsébet is valóban vonzalommal forduland Hollfeldhez? Erre talán egynémely olvasónő magától is találand feleletet, meggondolván, hogy a szerető szív rendesen ellenállhatlannak hiszi szerelme tárgyát, s nagyon nehezen képes fölfogni, hogy más emberi teremtések szintén el ne ragadtassanak általa.

A kellemetlenné válni kezdő hallgatást a sétálásáról visszatért báróné belépése zavarta meg.

Helén főlegyenessedvén, sietve letörölte könyeit.

Szembetűnő türelmetlenséggel viselte el a nagy részvétet tettető delnő kedveskedését, s csak rövid szavakban felelt annak hogyléte iránt tudakozódó kérdéseire.

— No, — mondá a delnő, nehézkesen ledobva magát egy támlányba, — tegnap ugyan szépen elámitott bennünket az az együgyű Reinhard . . . Sétaközben a romoknál összetalálkoztam Ferber erdészirnokkal . . . én szerencsét kívántam neki a talált drágaságokhoz, mire ő elmondta, miből állanak ezek a drágaságok, s hogy körülbelül nyolczezer tallért érnek ! . . . Megyek átöltözködni, de pillanat alatt itt leszek.

Hollfeld arczáról a gunyos mosoly, melylyel anyja elbeszélését hallgatni kezdé, eltűnt, s a csalódás félreismerhetlen kifejezésének adott helyet ; mintha hideg zuhanyfürdőt vett volna.

Helén, alig tette be a báróné maga után az ajtót, eddigi látszólagos zsibbadtságából fölébredt, s mindkét kezét Hollfeld felé nyújtá.

— Emil, — mondá habár kissé fátyolozott hangon és reszkető ajkkal, — ha sikerülend megnyerned Erzsébet szívét, a miben nem kételke-

dem, beleegyezem tervedbe ; hanem annál maradok, hogy én nálatok lakom Odenbergben.

— Az magától értetik, — viszonzá Hollfeld vontatva (hangja távol sem birt már előbbeni szilárdságával), — de előre figyelmeztetlek, hogy kissé sovány konyhát találандasz . . . Jövedelmem nem valami fényes, s hogy Erzsébetnek körülbelül majdnem semmije sincs, ép az imént hallád.

— Ő nem menend szegényen a te házádba, Emil, abban légy nyugodt, — felelt lágy hangon és rendkívül ragyogó tekintettel a fiatal leány. . . . Azon pillanattól fogva, melyben kijelenti, hogy kész a tiéd lenni, ő nővérem nekem . . . Én testvériesen meg fogok vele osztakozni . . . Egyelőre Szászországban fekvő neuborni jószágom jövedelmét jelölöm ki számára, s mihely Rudolf haza jő, beszélek vele ez iránt . . . És ha behunytam egyszer szemeimet, minden, a mim van, kettőtöké leend . . . Meg vagy velem elégedve?

— Te angyal vagy, Helén ! — kiáltá Hollfeld ; — Soha sem szabad megbánnod nagylelkűségedet és föláldozó szivedet.

Ezuttal nem volt tetetett fölmelegülése, mert Neuborn jövedelme nagyon gazdag menyasszonyá tévé Erzsébetet.

XV.

Két nap mult el azon reggel óta, midőn Helén — a mint sejté — teljes győzelmet vitt ki

önmagán, s midőn meggyőződve volt, hogy a megmásíthatlan bizonyossággal szemben meg fog nyugodni fölkorbácsolt érzésének hánykodó hullámzása . . . Mily kevéssé volt képes megmérni szenvedélye mélységét! A föllázadt áradat közepette egy szalmaszálhoz kapott, s álnokul elsüllyedt vele ez is . . . Csak két nap, de e két nap egész eddigi életével fölért lelki fájdalomra nézve.

Egyre azt mondogatta magában, hogy napjainak vége, a forrón ohajtott nyugalom nem messzire van már, és mégis visszaborzadt, a még előtte levő rövid földi lét elől, mint a hitetlen lélek a sírtól.

Egyre bizonyosabban érzé, hogy azon ígéretének teljesülése, miszerint Odenbergben élend, fogja csak még igazán emberfölöttivé tenni áldozata nagyságát; hanem semmi árért sem hagyott volna csak egyetlen betűt is változtatni azon, mit Hollfeldnek fogadott; méltó kívánt lenni ennek szerelmére, meg akarta érdemelni tiszteletét, a legmegmérhetlenebb önfeláldozás által, — szegény elvakított lélek!

Gyöngé idegzete leirhatlanul szenvedett a szakadatlan belső küzdelmek által. Folytonos lázban, nyugtalanságban volt.

Egyre ajkára tolakodott, a mivel lelke, szive szüntelenül foglalkozott, de hallgatott, mert Hollfeld úgy akarta. Szintugy nem engedte meg azt

sem, hogy az első napokban magához hívassa Erzsébetet, mert attól tartott, és tán nem alap nélkül, hogy Helén izgatottsága által meghiusíthatná Erzsébet iránti játékát.

Ő maga már tett lépést, ismét közeledni Erzsébethez.

Már kétszer megjelent a fali ajtócskánál, hogy a „Genadevicz családnál“ udvarlását tehesse, hanem jöllehet majdnem leszakította a csengetyűhuzót, az nem nyittatott ki előtte.

Első izben valóban senki sem volt otthon ; tegnap azonban Frzsébet látta őt jönni.

A szülék lent voltak Frnővel az erdészlakban, miss Mertens pedig osztá a fiatal leány azon nézetét, miszerint nem kell bebocsátani Hollfeldet.

Mindketten nevetve üldögéltek fönn a lakszobában, mialatt a kis fali csengetyű majdnem rekedtre csörömpölte már magát. Az alant álló úr természetesen semmit sem sejtett ez összeesküvésről.

Reggeli hét óra volt.

Helén már felöltözve feküdt nyugágyán ; egész éjen át álmatlanul vergődött ágyában.

A báróné még aludt, Hollfeld ép oly kevésbé volt még látható ; a fiatal hölgy azonban semmi áron sem birt és akart egyedül lenni, minélfogva komornájának valami kézi munkát kellett elővennie s lábáihoz ülni.

A mit a leány fecsegett, értelmetlenül repült el fülei mellett, mindamellet a magányos, lázas éj után némileg enyhítőleg hatott rá csak az is, hogy emberi hangot hallott.

A cselédleány szavait közeledő kocsizőrej szakítá félbe.

Helén kinyitván az ablakot, kihajolt rajta.

Fivére kocsija volt, mely az országuutról éppen a parkba tért be. A kocsi üres volt.

— Hol van urad? — kiáltott le Helén a kocsisnak.

— A nagyságos úr leszállt, — felelt kalaplevéve a kocsis, — s a hegyen át jő a gnadeki vár előtt.

A fiatal hölgy becsapta az ablakot, s összeborzongott, mintha fáznék; ez az egyetlen szó „Gnadek“ villanyos ütésként érinté idegeit.

Semmit sem volt már képes hallani, a mi Erzsébetre emlékezteté a nélkül, hogy hirtelen meg ne ijedjen, mint valami kísértet látására.

Komornájára támaszkodva lement bátyja szobáiba.

A teremben, melynek üvegajtai a lépcsőzetre nyíltak, reggelihez terítettett és egy támlaszékbe ülve várta bátyja hazaérkeztét.

Az asztalon heverő fényes albumok közül egyet az ölébe vett, kezei gépszerűleg forgatták a könyv leveleit, szemei ugyan a finom rézmet-

szeteket nézték, de nem tudta volna megmondani, arczképet látnak-e, vagy valami tájképet.

Félórai várakozás után végre megjelent bátyja magas alakja az üvegajtóban.

Helén le engedé öleiből siklani a könyvet, s bátyja felé tárta karjait.

Ez meg látszott lepetve lenni a fogadás által, azonban láthatólag jól esett neki oly hosszú idő után ismét egyedül látni hugát és az ő kényelméről gondoskodni.

Gyorsan hozzá is sietett, azonban a mint egy második tekintetet vetett arczára, meghökkent.

— Betegebbnek érzed magad, Helén? — kérde, aggodalommal foglalva mellette helyet, miközben karjával gyöngéden átfogva, fölemelte őt egy kissé, hogy jobban szemébe nézhessen.

Walde ur hangjában és tekintetében annyi lágyság volt, hogy Helénnek úgy tetszett, mintha egyszerre jóleső tavaszi lég lengne át megjegesült belsején. Két nehéz csepp hullt ki szeméből, s bátyja vállára szorítá arczát.

— Nem volt nálad Fels orvos ezekben a napokban? — kérde Walde úr tovább.

A fiatal leány színe szembetűnőleg aggodalommal töltötte őt el.

— Nem, s én határozottan meg is parancsoltam, hogy ne hiják. Folytonosan szedem a cseppeket, miket ideggyöngeségem ellen korábban ren-

delt. Többet sem ő, sem én nem tehetünk . . . Ne is aggódjál, Rudolf, egyszer csak mégis jobban leszek majd . . . Neked szomorú napjaid lehettek Thallebenben?

— Igen, -- felelt, miközben szemei folytonosan szorongva tekintettek nővére fölötté megváltozott vonásaira. — Szegény Hartinger, nem találtam már életben, egy hirtelen szélhűdés gyorsan véget vetett szenvedésének . . . Tegnap eltemettük. Szerencsétlen nejét nem ismernéd meg, Helén; egy éjen át matronává lett.

Azután a közelebbi körülményeket közölván még nővéreivel a szerencsétlenségről, kezével végig simitá arcát, mintha el akarná távolítani mindazon szomorúságot, mit az utóbbi napokban látott.

— Nos, itthonn mindent a régi rendben talállok? — kérde rövid szünet után.

— Nem egészen, — felelt vontatva Helén; — Möhring tegnap elhagyá házunkat, odafönn a hegyen pedig, Ferberéknél, beköszöntött a szerencse, — folytatá elfojtott hangon és elfordított tekintettel.

A karszék egyszerre mintha megrendült volna azon az oldalon, hol bátyja arra rátámaszkodott.

Helén nem tekintett föl s így nem látta, hogy bátyja arcza egyszerre elhalaványodott egy

pillanatra, s reszkető ajkai párszori kísérlet után alig bírták kimondani ezen egyetlen szót:

— Hogyhogy?

Helén elbeszélte az omladványok közti találtak történetét, mialatt bátyja lassankint föllélegzett, mintha kő esett volna le szívéből. Természetesen nem sejté, hogy e történetnek minden szava éles késként dult az elbeszélő szívében, s maga ez elbeszélés már kezdetét képezte azon nagy áldozatnak, melyet Helén hozandó volt.

— Ez valóban csodálatos megoldása egy régi találynak, — mondá Walde ur, a mint Helén elhallgatott. — Azonban kétlem, hogy a család szerencsének tartaná a Genadeviczekhez tartozhatni.

— Ah, abból következteted ezt, — szakította hirtelen félbe Helén, — mert egy alkalommal a fiatal leánynak sok kifogása volt e név ellen? ... Én nem tehetek róla, de efféle dolgoknál gyakran önkénytelen eszembe jut a róka, melynek savanyu volt a szőlő.

Az utóbbi szavakat bizonyos metsző éllel mondotta. Annyira ment szenvedélyes izgatottsága, hogy megtagadva saját jobb véleményét, gyanuba hozta egy lény gondolkozásmódját, kit annakelőtte soha meg nem sértett, s kiről a legnagyobb elismeréssel és kitüntetéssel szokott nyilatkozni.

Walde ur vonásai bámulatot fejeztek ki. Le-

hajolt és kémlelően tekintett nővére arczába, mintha megakarna győződni, hogy csakugyan az ő ajkai mondták e szigorú szavakat.

E pillanatban Hollfeld vadászkutyája futott föl a lépcsőn, körülugrálva a szobát, s az udvarról hallatszó éles füttyre megint lerohant.

Ura ottlent járt. Nem látszott tudni Walde ur megérkezéséről semmit, különben bizonyosan feljött volna üdvözlésére. Gyorsan tova haladt, s bekanyarodott arra az utra, mely Genadekhez vitt.

Helén szemeivel követé őt, mignem végkép eltűnt; aztán görcsösen összekulcsolt kezekkel visszahanyatlott ülésébe; úgy tetszett, mintha pillanatra minden ereje elhagyná.

Walde néhány csepp bort töltött egy pohárba, s azt ajkához tartá.

Helén hálásan föltekintve, megkisérlett mosolyogni.

— Még nem vagyok készen elbeszélésemmel, — kezdé újra, félfekvő helyzetéből fölegyenesedve. — Ugy teszek, mint a regényíró, ki utoljára tartogatja a legfőbb hatást. (Észre lehetett venni, hogy a mint e szavakat mondá, melyeknek vidáman és tréfásan kellett vala hangzaniok, erő és szilárdság után küzdött magában, hogy nyugodtan lehessen képes elmondani, a mit akart. Szeme merően tapadt a parknak az ablakon át belátszó egyik bokrára, miközben folytatá) házunk

egy szerencsés esemény küszöbén áll — Emil megházasodik.

Helén bizonyynyal várta, hogy hallgatója azonnal nagy meglepetést fog e hirre elárulni, mert pillanatnyi mély hallgatás után csudálkozva fordult feléje.

Walde ur homlokára és szemeire szorítá kezét és arcának azon része, melyet kezével nem fődött el, hamuszürke volt. Helén mozdulatára azonban gyorsan leereszté kezét, hirtelen fölállt s a nyitott ablakhoz lépett, hogy friss levegőt szivjon.

— Roszul vagy, Rudolf? — kérdé aggódva Helén.

— Pillanatnyi szédülés, semmi egyéb, — felelt bátyja s megint visszajött.

Vonásai el voltak változva. Néhányszor föl- alá ment a szobában, s aztán megint elfoglalta helyét.

— Azt mondám, Rudolf, hogy Emil meg akar házasodni, — kezdé ujra Helén, minden szót megnyomva.

— Azt mondád. — ismétlé Walde ur tompán és gépszerűleg.

— Helyesled e lépést?

— Én rá nem tartozik; Hollfeld maga ura; azt teheti, a mi neki tetszik.

— Ugy hiszem, jól választott. Ha kívánod, megmondanám a fiatal leány nevét.

— Szükségtelen . . . Elég jókor hallom meg majd, ha a templomban kihirdetik.

Walde ur arczkifejezése fagyasztólag hideg volt, beszéde tompán és visszautasítólag hangzott, s arczából is mintha minden csepp vér eltűnt volna.

— Kérlek, Rudolf, ne légy oly borzasztólag merev, — esdeklett huga. — Tudom, hogy nem szereted a sok szót, s megszoktam rövid feleleteidet; de e pillanatban egyenesen visszautasító vagy, épen e pillanatban, midőn én egy kérést akartam intézni hozzád.

— Csak mondd el; talán azon szerencsében kell részesülnöm, hogy Hollfeld ur vőfélye legyek?

Helént megreszketteté a metsző gúny, melyel e szavak mondva voltak.

— Te nem viseltetel vonzalommal a szegény Emil iránt, ez ma megint tapasztalható, — mondá Helén kis szünet mulva, mialatt bátyja fölállt s gyors lépésekkel néhányszor föl-aláment a szobában. — Kérlek, Rudolf, hallgass meg nyugodtan; ma beszélnem kell veled ez ügyről.

Walde ur összefont karokkal az ablakhoz támaszkodva, mondá:

— Látod, hogy kész vagyok meghallgatni szavaidat.

— A fiatal leány, — kezdé akadozva Helén,

— a fiatal leány, kit Emil nőül akar venni, szegény.

— Nagy önzéstelenség, valóban! Tovább.

— Emil jövődelme nem nagyon jelentékeny.

— Csak hatezer tallér jövődelme van a szegény embernek; amellet éhen kell vesznie.

Helén, láthatólag megszararodva, elhallgatott. Bátyja soha sem tulzott semmiben; az öszszegből, mit mondott, bizonynyal nem hiányzott egy garas sem.

— No, ám gazdagabb lehet, mint gondolám, — folytatá Helén rövid szünet mulva, — egyébiránt ez itt egyáltalában nem jó figyelembe... Én nagyon, nagyon szeretem választottját... (mily megerőltetéssel beszélt!)... olyasmit tett, a miért örök hálával tartozik neki testvériszívem.

Walde ur összefont karjai szétváltak; balkeze ujjaiival oly erősen dobolt az ablakon, hogy Helén azt hitte, okvetlenül szét kell repedeznie az üvegnek.

— Neki az én nővéremmé kell lennie, — folytatá Helén; — én nem akarom, hogy szegényen menjen Emil házába, s nagyon örömetst ráruháznám neuborní jövedelmemet... tehetem ezt?

— A jószág a tiéd, nagykoru vagy, e tekintetben én egyáltalában nem bírok sem megengedési, sem eltiltási joggal.

— Oh igen, Rudolf, a mennyiben te legköze-

lebbi igénynyel birhatsz hozzám és örökségemhez . . . Tehát beleegyezel?

— Teljességgel; ha te egyáltalában azon nézetben vagy, hogy erre szükséged van.

— Köszönöm, nagyon köszönöm! — szakítá őt félbe Helén s kezét nyujtá neki.

De Walde ur nem látszott ezt észre venni, jöllehet tekintete is rá volt irányozva.

— Rosz néven veszed ezt tőlem? — kérdé kis szünet után elfogódva Helén.

— Azt nem, hogy embereket boldogítani kívánsz; emlékezhetsz, hogy ily dologban mindenkor föltétlenül segédkezet nyujték neked. Hanem igenis vádollar elhamarkodással; nagyon gyorsan készen vagy szerencsétlenségbe dönteni ama fiatal lényt.

Helén, mintha vipera csipte volna meg, úgy fölugrott egyszerre.

— Ez kemény szó! — kiáltá föl hevesen. — Isten tudja, min alapulhat a szegény szá-
nalomra méltó Emil iránti előítéleted, hanem hogy már mégis nagyon messze mégy, az bizonyos . . . Sokkal kevésbbé ismered te a szegény embert . . .

— Sokkal jobban ismerem őt, mintsem hogy még jobban meg kellene ismernem. . . Ő egy becs-
telen élősd, minden jellem nélkül való nyomorult ficzko, ki mellett egy nőnek, habár a legszerényebb igényeket táplálja is a férfiúi becsüle-

tesség iránt, el kell nyomorodnia, és jaj a szegénynek, ha egykor fölébredéshez jutand.

Hangja reszketett az elfojtott fájdalomtól, Helén azonban csak dühöt és mérget vélt hallani hangjában.

— Istenem, mily igazságtalanság! — kiáltá föl, a mennyezet felé emelve szemeit Helén. — Rudolf, te sulyosan vétkezel! . . . Ugyan mit vétett ellened Emil, hogy ily engesztelhetlenül üldözöd?

— Hát személyesen meg kell sértetnie az embernek, hogy tudhassa, mit tartson egy másik ember jelleméről? — kérde haragosan Walde ur. — Gyermekek, te sulyosan meg vagy sértve, de el is vagy vakulva . . . Lesz idő, midőn ezt mély megaláztatással belátandod. Ha el akarnám is vonni ajkadtól ez ürömpoharat, nem használna semmit. Te kétségbeesve látod magadat, s bennem csak egy barbart látsz, ki legszentebb érzéseidet bántalmazza . . . Kényszerítesz engem, hogy egyedül hagyjalak menni utadon egész azon pontig, honnét majd vigaszt szomjuhozva ismét visszamennekülsz szivemre . . . Rád nézve lehetséges még akkor a visszafordulás; de mi vár arra a másik lényre, ki örökre meg leend kötve?

Ezzel a mellékszobába ment. Az ajtó könnyedén betevődött utána.

Helén egy darabig elkábulva ült helyén, aztán nagy nehezen fölemelkedvén, falba, buto-

rokba kapaszkodva, a mily gyorsan csak birt, elhagyá a termet.

Kimondhatlan elkeseredéssel, sőt úgy szólván, gyűlölettel volt eltelve bátyja iránt, ki ma először érinté kiméletlenül és durván azon tárgyat, mely körül szive hurjai oly szeretettel fonódtak. Szive majd megszakadt a fájdalomtól, midőn lelki szemei elé idézte kedvesének állítólagos áldozatait; igen, azt hivé, hogy már az által is a legsúlyosabban vétkezett ellene, hogy fülei hallák amaz utálatos rágalmat. Kedvesének soha, soha sem szabad megtudnia, hogy mily rágalmakra hagyá magát elragadtatni bátyja. Most már a legsúlyosabb áldozat sem leend rá nézve nehéz, csakhogy jóvá tegye amaz igazságtalanságot, melyet kedvese, habár öntudatlanul is, szenvedett. Azt is véli, hogy nem volt szabad túrnie, miszerint Hollfeld, miután bátyja oly kereken kimondá róla táplált véleményét, tovább is élvezze ez utóbbinak vendégszeretetét Lindhofban; őnmaga akarta rábirni őt — természetesen az okok elhallgatása mellett — hogy menjen haza Odenbergbe, csak előbb hadd szilárdítsa meg Erzsébet iránti viszonyát.

E gondolatokkal lépett az étterembe és midőn ott nem sokára Hollfeld is megjelent, nyugodt, nyájas mosolylyal fogadta őt, s közlé vele, hogy bátyja, anélkül hogy választottja nevét

tudná, a menyasszonyi hozományt illetőleg táplált szándékát helyesli.

Helén azon ohajtását is kifejezé, hogy maszeretné magánál látni Erzsébetet, s Hollfeld nagyon megörülve beszéde s egész magatartása nyugodtságán, nem ellenzé ezt.

Az összejövetel délután négy órakor volt történendő, a pavillonban.

Hollfeld azonnal kiment a szobából, hogy egy inasnak Helén nevében parancsot adjon.

Mennyire elbámult volna Helén, hallva, hogy az inasnak határozottan az mondatik, miszerint délutáni három órára hívja meg Ferber kisaszonyt, az udvarmesternek pedig kötelességévé tétetik, hogy ez időpontra — nem későbbre — minden szükségest rendbe hozzon a pavillonban

XVI.

Midőn a lindhofi inas a fali ajtócskánál csengetett, Erzsébet a nagy csarnokban ült. Épen koszorut font futókából és örökzöldből, míg miss Mertens, mellette ülve, bokrétát kötött.

A falusi temetőbeli sir készen volt. Ma délután öt-hat óra közt volt a kis horgonykoporsó, a szép Lila maradványaival ott elhelyezendő. Ha Jost von Genadewitz aggodó szemei most fölpilanthatnának, bizonynyal szelid megelegetéssel pihentek volna meg szép dédunokáján, ki e perczenben Lila sirjára oly fris diszt fűzött össze.

Erzsébet, miután anyjával beszélt, elfogadta a meghívást annál is inkább, minthogy az inas azt mondta, hogy egy órai beszélgetésre van meghiva.

Alig ment el az inas, jött Reinhard is. Nagyon komoly arcza volt, s miss Mertens kérdésére elmondá, hogy ura leirhatlan kedélyizgatottságban érkezett vissza Thallebenből.

— A gyászos házban borzasztók lehettek a benyomások, — jegyzé meg, — mert nem ismerék Walde urra. Különböző ügyletek iránt kelle jelentést tennem nála, de jelentésem közben észrevettem, hogy hiába beszéltem . . . Ugy ült előttem, mintha össze lett volna törve, emésztő, gyötrő gondolatokban elmerülve. Nevezetes, hogy a mint végzetül a romokban talált kincsek történetét mondtam el neki, hevesen kipattant, azt mondván: „Eleget hallottam már e tárgyról; kérem, hagyjon ön magamra,“ — és kifakadása nagyon keserű és türelmetlen volt.

Miss Mertens figyelmét nem kerülte ki, hogy Reinhard sértve érzé magát ura rideg kifakadása által.

— Kedves barátom, — mondá nyngtatólag, — oly pillanatokban, midőn valamely belső lélekfájdalom gyötör bennünket, vagy nem érdeklődünk egyáltalában a külvilág iránt, vagy terhünkre van az. Bánt bennünket, hogy abban minden háboritlanul a régi rendben foly, holott a

mi bensőnk ingadozik s kiesett a kerékvágásból ... Walde ur bizonynyal nagyon szerethette a szerencsétlenül járt urat ... De, Istenem, mit mivel kegyed, Erzsébet? — szakítá félbe önmagát, — valóban hiszi kegyed, hogy ez szép lesz?

Ezt mondva, a füzérre mutatott.

Erzsébet ugyanis Reinhard beszéde alatt néhány vastagfejű dáhliát a zöld füzérbe font, a mi valóban helytelen volt, mert maga is bámulva nézett munkájára.

A szegény dáhliák azonnal eltávolítottak a zöld füzérből, melybe nagyon kényelmesen simulnak be, s e közben oly kiméletlen rángatást kelle kiállniok, mintha önmaguk tolakodtak volna e nem nekik szánt helyre.

A lindhofi torony óramár rég elütötte a harmat, midőn Erzsébet a hegyen lefelé sietett.

A nagybácsi soká föltartoztatta őt beszédével, kedvetlenkedvén a miatt, hogy a meghívást elfogadta.

— Mert, — gondolá, és pedig nem helytelenül, — a szegény boldogult, kinek porait ma örök nyugalomra akarják helyezni, megérdemli, hogy legalább egy nap kizárólag vele foglalkozzanak.

Természetesen legkisebb sejtelve sem volt arról, a mi a szegény leány bensejében végbe ment. Nem tudta, hogy kedvence néhány nap óta óráról-órára forró vágygyal leste a pillanatot,

melyben „ő“ megérkezik! — és meg kellett érnie a nagybácsinak, hogy szive-virága kisiklik kezéből és mint a forgószél, kisuhanjon a fali ajtócskán.

Erzsébet lábai alig érinték a földet. Azt hitte, hogy sietséggel helyrehozhatja az idővesztést, azonban majdnem kitörtek könnyei, midőn még ruhái is fönakadtak a bokrok közt, s nagy fáradtsággal kelle ismét kiszabaditnia azokat.

Majdnem lélegzetvesztve ért a pavillonhoz.

Annak mindkét ajtószárnya ki volt tárva, a teremben még nem volt senki. Az asztalon frissítők voltak elkészítve, az egyik szögletben pedig karos-szék, Helén számára.

Erzsébet megkönnyült szívvel lépett be, s oda támaszkodott egyik ablakba, mely előtt sűrű futóka-lugas huzódott el — midőn maga mögött valami neszt hallott.

Hollfeld az egyik ajtó mögött állt s most feléje közeledett.

Erzsébet azonnal távozni akart a teremből a nélkül, hogy egyetlen tekintetre is méltassa a gyűlölt egyént; ez azonban utját állva, habár egyáltalában nem szerénytelen módra, sőt ellenkezőleg, bizonyos alázatosság és tiszteletteljesség volt magatartásában, s határozottan állítá, hogy rögtön megjelennek a hölgyek is.

Erzsébet bámulva tekintett föl; a legcsekélyebb árnyéklát sem volt észrevehető Hollfeld

szavaiban ama vakmerő hangból, mely legutóbb is minden csepp vérét arczába kergeté.

— Szavamat adom kegyednek, hogy Walde kisasszonynak minden pillanatban itt kellend lennie, — erősíté, midőn Erzsébet megint kísérletet tett, hogy kilépjen az ajtón. — Hát valóban oly borzatsztó kegyedre nézve az én itteni jelenlétem? — tévé hozzá lassabban s némi szomorúság árnyéklatával.

— Minden esetre, — viszonzá Erzsébet hidegen tartozkodás nélkül. — Ha visszaemlékszik ön legutóbbi viseletére, be kell vallania, hogy rám nézve elviselhetlennek kell lenni csak pillanatra is egyedül lennem önnel.

— Mily szigoruan és engesztelhetlenül hangzik ez!... Valóban oly kegyetlenül kell bűnhődnöm a meggondolatlan kis tréfáért!?

— Tanácslom önnek, hogy máskor ovatosabb legyen azon emberek megválasztásában, kikkel tréfálni akar.

— Istenem, én belátom, hogy ügyetlenség volt az, szégyenlem is magamat ez elsietésért... de hogy is hittem volna — ?

— Hogy én tiszteletet érdemlek? — szakította félbe, lángoló szemekkel, Erzsébet.

— Nem, nem, ebben egyáltalában nem kétkedtem! Istenem, hogy föl tud kegyed indulni! De valóban nem tudhattam, hogy kegyednek joga lehet sokkal, sokkal többet igényelni.

Erzsébet kérdőleg tekintett rá; látható volt, hogy nem érté szavait.

— Tehetek-e többet, mint hogy térden állva kérjem kegyed bocsánatát? — folytatá amaz.

— Megbocsátok önnek azon föltétel alatt, ha azonnal magamra hagy.

— Ah, mily megátalkodott daczos feje van kegyednek! . . . Bolond volnék, ha elszalasztanám e drága pillanatot . . . Erzsébet, már mondtam, hogy forrón, halálig szeretem kegyedet!

— És én meg tudom, hogy nagyon határozottan értésére adtam önnek, miszerint ez nagyon közönyös rám nézve.

Erzsébet reszketni kezdett; hangja azonban szilárd és nyugodt maradt.

— Erzsébet, ne kényszerítsen végletekre! — kiáltá ingerülten Hollfeld.

— Mindenek előtt meg kell kérnem önt, tartsa meg a legegyszerűbb udvariassági formákat, melyek azt parancsolják, hogy idegeneket ne szólítsunk keresztnévükön.

— Kegyed maga a sátán, hidegségre és gonoszságra nézve! — kiáltá föl haragtól reszketve Hollfeld. — No, megengedem, hogy kegyed csakugyan a jog némi színével bir, hogy engem gyötörjön — tévé hozzá, nagy nehezen erőt véve magán, — hibáztam kegyed ellen, de mindent jóvá kívánok tenni ismét... Hallgasson meg csak egy pillanatig nyugodtan, s bizonynyal bocsána-

tot kérend tőlem iménti szigorúságáért . . . Ezen-
nel kezemet ajánlom kegyednek. Bizonyosan tudja
kegyed, hogy a mi a rangot és vagyont illeti,
ragyogó állást adhatok én jövődöbeli nőmnek.

Hollfeld diadalmas tekintettel nézett le Er-
zsébetre. Hisz természetes volt, hogy az nem
remélhette e boldogító fordulatot, s megkellett
merevülnie az örömteljes meglepetés miatt; — de
hallatlan dolog, mindez nem történt. Erzsébet
büszkén fölemelve fejét, hátra lépett.

— Sajnálom önt, Hollfeld ur, — mondá nyu-
godtan; — ön megkimélhette volna magát egy
kellemetlen pillanattól. Azok után, a miket ön-
nek eddig mondék, meg nem foghatom, hogy csak
ki is mer mondani ily szót . . . Ha már egyátalá-
ban kényszerít engem, hát ezennel kijelentem
önnek, miszerint utaink messzire elágaznak egy-
mástól — —

— Hogyan?

— És hogy én soha sem határozhatnám el
magamat, hogy ön oldala mellett éljek.

Hollfeld egy pillanatra úgy rámeresztette
szemeit, mintha elvesztette volna eszét, vagy
mintha képtelen lett volna fölfogni a hallott sza-
vak értelmét. Arcza elzöldült, fogai ajkába mé-
lyedtek.

— És kegyed valóban odáig játszsza a ko-
médiát, hogy ily feleletet ad nekem? — kérdé
végre határozatlan, majdnem rekedt hangon.

Erzsébet megvetőleg mosolyogva elfordult.

E mozdulat majdnem dühbe hozta Hollfeldet.

— Az okokat, az okokat kívánom tudni! — hebegé és ismét Erzsébet és az ajtó közé lépett, sőt még a fiatal leány ruhájának utána is kapott, hogy visszatartsa.

Erzsébet megrettent e mozdulatra s néhány lépéssel belebb huzódott a szobába.

— Bocsásson! — kiáltá majdnem elfuló, de összeszedett bátorságával ismét erőre tűzelt hangon, miközben fejét büszkén és parancsolólag föl-emelé. — Ha már egy szikra becsület sincs önben, úgy hát kénytelenítettve látom magamat fegyvereimet is használni, megmondván, hogy mélyen utálok önt, s gyűlölöm tekintetét; egy kigyó sziszegése nem ébreszthetne bennem több undort és ijedelmet, mint önnek szavai, melyekkel vonzalmamat megnyerni reméli; soha még a legcsekélyebb érdek sem szólalt föl bennem ön javára; és ha még ez lett volna is az eset, azonnal el kellett volna annak némulnia önnek irányombani megvetésre méltó magaviselete által... Engedjen most nyugodtan távoznom, és — —

Hollfeld nem engedé befejeznie megkezdett mondatát.

— Azt ugyan nem engedem! — mondá, dühösen csikorgatva fogait.

Előbb oly sápadt arcza tűzpiros lett, szemei

forogtak, magánkívül ragadta szenvedélye, s mint valami ragadozó állat rohant Erzsébetre.

Erzsébet, miután az ajtót el nem érheté, az egyik ablakhoz ugrott, hogy fölrántva egyik szárnyát, az alacsony párkányszaton át kiugorjék; hanem lábai egyszerre mintegy ijetségtől a földbe gyökereztek.

Kivülről, a futóka-lugas közül, egészen közel az ablaküveghez, egy borzasztó tekintetű arcz meredt be. A halálsápadt vonások gúnyos rángatózásokba voltak torzulva, s a szemekből, melyek hegyes, szúró tekintettel furódtak Erzsébet arczába, vadul sötétlett elő a téboly . . .

Erzsébet nagy nehezen ismerte föl a néma Bertát, s irtózva visszatántorodott . . . Hollfeld karjai föltartották s vas erővel kulcsolták körül . . . Hollfeld, ádáz fölindulásában nem vette észre az ablak előtti jelenséget.

Erzsébet ellenben szemeire szorítá jéghideg kezeit, hogy ne lássa amaz iszonyatos tekintetet; kezein érezte gyötrője elsuhanó forró leheletét, annak fürtei is érinték arczát, összeborzongott, de minden testi ereje elhagyta betű szerinti értelem-ben; a kétszeres iszonyat pillanatra megbénítá, egyetlen hangra sem volt képes.

Berta, Hollfeld láttára fenyegetőleg emelte föl ökölbe szorított kezét, s az ablaknak irányzá, hogy beüsse az üveget; de egyszerre félre fordítá fejét,

mintha valami neszt hallana. — Lebocsátá kezét, s élesen föl kaczagva, elfutott a sűrűbe.

Mindez néhány pillanat műve volt.

Hollfeld a borzasztó nevetést hallva, ijedten föltekintett. Pillanatig be akart hatolni szemeivel a sűrűbe, hová Berta eltűnt, de tekintete csakhamar visszatért a karjai közt tartott alakra, melyet még szorosabban vont keblére. Azon szorongó elővigyázatáról, hogy alattomos törekvését, aljas indulatát a világ elől elrejtse, e pillatban teljességgel lemondott. Nem gondolt arra, hogy itt volt Helén megérkezésének ideje; a nyitott ajtón át minden pillanatban betekinthezett a kertész, vagy valamely cseléd. Hollfeld egészen szenvedélye igézete alatt volt, s nem vette észre, hogy Walde kisasszony valóban a küszöbön állt, bátyja karján; — mögöttük előrenyújtott nyakkal, s a bosszuság félreismerhetleu kifejezésével jelent meg a báróné.

— Emil! — kiáltá haragtól reszkető hangon az utóbbi.

Hollfeld fölrettenve, zavart tekintettel nézett szét, miközben karjai akaratlanul szétnyíltak.

Erzsébet lebocsátá szemeiről kezeit, s támo-lyogva kapaszkodott a legközelebbi szék hátába.

Ezuttal ugy hangzott fülébe a báróné rideg, utálatos hangja, mint zeneszó. Mert hisz ez hirdeté a segélyt És ott állt a magas, férfias alak, melynek megpillantása azonnal életteljes

mozgásba hozta elállt üterét. Szerette volna azt mondani neki: „Ments meg ettől, mert utálok őt, mint a bűnt!” — Hanem mily tekintet esett rá! Valóban azon szemekből jött e megsemmisítő sugár, melyek csak néhány nap előtt oly csodálatos édes kifejezéssel keresték az övéit? — Eme szigorún hátravetett fejű, halálsápadt, jéghideg homlokos alak csakugyan ama férfi volt, ki föléje hajolva, kimondhatlan lágy hangon e szavakat mondá hozzá: „Vajha az alatt az én jó angyalom megsugná önnek a csodálatos boldog ország nevét!” . . . Ő maga úgy állt most ott, mint a gonoszság angyala, ki azért jöve, hogy boszut álljon, megsemmisítsen, s egy szegény emberszivet széttiporjon.

Helén, ki mintegy megkövülve, élettelenül bámult a teremben folyó jelenetre, egyszerre kibrántá karját bátyjából, s Erzsébethez vánszorogott; ő pillanatig sem kétkedett, hogy Hollfeld leánykérése sikerült, s hogy a frigy meg van kötve.

— Ezerszeresen üdvözlöm kegyedet, kedves Erzsébet! — mondá heves fölindulással, mialatt könyek áraszták el szemeit, s megfogta a fiatal leány reszkető kezeit. — Emil kedves nővért ad nekem önben; szeressen ön is nővérképen engem, egész életemen át hálás leszek érte. . . . Ne sötétülj úgy el, Amália, — fordult vissza a bárónéhoz, ki még mindig köszoborként állt a pavillo-

non kívül, — hisz Emil egész életboldogsága forog szóban.... Nézd meg Erzsébetet, nem eléghet-e ő ki minden igényeket, melyeket te joggal táplálhatsz azon lény iránt, ki jövőre oly közel álland hozzád? Fiatal, a természettől gazdag adományokkal ellátva, régi családból, híres névvel!

Helén ijedten félbeszakítá szavait. Ugy tetszett, mintha csak most térne élet Erzsébet megmerevült tagjaiba, s mintha csak e pillanatban lenne képes azt, a mit körülötte beszéltek, fölfogni.

Egy hirtelen rántással kikapta kizeeit Helénéből, s magasan kiegyenesedve állt meg mellette.

— Kegyed téved, nagyságos kisasszony, — mondá sajátságosan hullámozó, csengő hangon, — én polgárleány vagyok.

— Hogyan, hát nincs-e önnek szilárdan megállapított joga a Genadevitz nevet viselhetni?

— Igen, kétségtelenül, de nem élünk a jogunkkal.

— Önök valóban készakarva eltaszítvának maguktól ily szerencsét?

— Én nem birom átlátni, hogy az igazi boldogság miért lehetne üres hanghoz, szóhoz kötve?

Észre lehetett venni, mennyire küzd magában, hogy szilárdságot adjon reszkető hangjának.

A báróné eközben közelebb lépett. Kezdé megérteni, mi van itt folyamatban. Magában dühös volt, hogy fia választást tett, mielőtt a legtávolabbról is kikérte volna előbb az ő anyai taná-

csát, megegyezését ; továbbá gyűlölte e választás tárgyát. Hanem nagyon jól tudta, hogy közbeszólása csupán csak egy vállvonogatást, gunyos arcz-fintoritást idézne elő fia részéről, s csak még inkább megerősitené ezt föltett szándékában ; aztán meg nagy súlyu körülmény volt előtte érdekeire nézve az is, hogy Helén kezébe vette az ügyet, s lelkesült önfeláldozással látszott annak keresztülvitelén iparkodni. Habár egyáltalában homályban volt is az itt működő indokokra nézve, mégis ösztönszerűleg érzé, hogy nincs mit tartani hátránytól, minélfogva gyorsan elhatározta magát, habár nehéz szívvvel is, jó arczot mutatni a kellemetlen játékhoz, s a megbocsátó s megáldó anya szerepét átvenni. Erzsébet feleletei azonban egyszerre megint elölték ajkán a kimondandó volt szót. Remélte, hogy a leány önmaga hiusítja meg önfejűségével az egész dolgot, s akkor olajat kelle öntenie a tűzre.

— Nyárspolgári észjárással van itt dolgunk, édesem, — mondá élesen, Helénhez fordulva, kit egész meghökkentett Erzsébet válasza. — Egyébiránt kegyednek csakugyan helyes okai lehetnek, kerülni a magasabb körök világosságát — folytatá aztán, Erzsébethhez intézve szavait.

— Nekem semmi okom sincs kerülnöm a világosságot, — viszonzá Erzsébet, sokkal nyugodtabban és sokkal több önuralommal szólva, mint az imént ; — hanem mi szeretjük nevünket,

mert tiszta és becsületes, s nem akarjuk e szennytelen örökséget elcserélni oly jószágért, mely mások könyeiből szereztetett.

— Istenem, mily magasztos! — kiáltá gúnyosan fölnevetve a báróné.

— Kegyed nem beszélhet így komolyan, Erzsébet, — mondá Helén. — Gondolja meg, hogy két ember életboldogsága függ nyilatkozatától.

Ezt mondva, jelentős pillantást vetett Erzsébetre, mely pillantás természetesen nem értetett meg.

— Kegyednek — folytatá — nemes nevet kell hozni a körbe, melyhez ezentúl tartozni fog; kegyed ezt ép oly jól tudja, mint én, s egy szeszély miatt nem fogja feldulni saját és mások boldogságát.

— De én egyáltalában nem vagyok képes érteni kegyedet! — kiáltá fölindulással Erzsébet. — Nekem egyáltalában nem jut eszembe, valami reményt kötni össze ama névvel; mindenek fölött pedig legkevésbé vagyok képes fölfogni, mint függhet mások ohajtása vagy sorsa oly szegény leány elhatározásától, a minő én vagyok.

— Kegyed nem szegény, kedves gyermek, — viszonzá Helén. — Jöjjön, — folytatá megindulással, — mától fogva mi nővérek vagyunk!... Nemde, kedves, kedves Rudolf, — fordult nem minden zavar nélkül bátyjához, — te is üdvözlöd

Emil mennyasszonyát családunkban, s megengeded, hogy én testvérileg megosztózzam vele?

— Igen, — hangzott tompán, de szilárd hangon.

Erzsébet homlokához kapott kezével, oly hihetlenül hangzott az, a mit hallott. „Emil menyasszonyát“ mondá Walde kizasszony, s annak neki kellett lennie, neki; lehetetlen! Valjon összeesküdtek ezek az emberek, hogy őt ily borzasztóan megijeszszék? És ő, Walde ur, ki tudta, hogy utálja Hollfeldet, az összeesküvőkkel tartott! s ott állt, összefont karokkal, mint a szigorúság és visszautás élő szobra! Ez egész jelenet alatt mozdulatlan maradt, s csak most nyitá föl ajkát, hogy kimondja az „igen“-t, mely majdnem szétmorzsolá a fiatal leányt. . . Hát nem kísérté-e meg pár nap előtt maga, még pedig elég hangosan, személyesen megakadályozni rokonának a fiatal leányhoz való közeledését? . . . Mintha fölvilágosító villám nyilamlott volna Erzsébet lelkébe: Hisz ő most nemes születésű volt! ez megmagyarázott mindent. Hollfeld családfája nem lenne többé beszennyezve polgári származásu leány által; azért oly készségesek a rokonok Hollfeld leánykérését támogatni! azért ütődött meg Helén, hogy ő eldobja a részére egyszerre lecsöp-pent nemesi nevet. . . . Mint volt azonban lehetséges, hogy már mindnyájan egyetértést tételtek föl közte és a gyülölt férfi közt, ezt e pillanatban

átlátni lehetetlen volt; mert gondolatai leirhatlan zűrzavarban kanyarogtak. Csak egy dolog iránt volt tisztában, t. i. hogy azonnal vissza kell utasítani az említett föltevést.

— Én egy félreértéssel látom magamat szemben, — szólt, — melynek keletkezését nem bírom magamnak megfejtetni. Hollfeld ur feladata volna, itt magyarázatot adni; minthogy azonban ő jobbnak látja a hallgatást, indittatva vagyok kimondani, hogy én neki soha semmiféle ígéretet nem tettem.

— De, kedves gyermek, — mondá vontatva és zavarral Helén, — hát nem magunk láttukbeleléptünk az imént, hogy — —

Menyköcsapásként hullottak e szavak Erzsébetre. Tiszta, ártatlan lelkében pillanatra sem merült fel annak lehetősége, hogy a tehetetlenség és ijedtség ama pillanata félreértethetnék, s most legmélyebb fájdalommal kelle tapasztalnia, hogy a legutálatosabb árnyat veti az ő rá. . . . Most még egyszer gyorsan Hollfeld felé fordult. Azonban egyetlen tekintete meggyőzte, hogy ez oldalról semmi elégtételt nem remélhet, becsületének megmentését nem várhatja.

Hollfeld, félig hátat fordítva a jelenlevőknek, az ablakhoz támaszkodva állt, mint valami tetten kapott iskolás fiú. Ha maguk lettek volna a hölgyek, bizonyynyal valami szövevényes hazugsághoz folyamodott volna azok elámitására; hanem

Walde ur jelenléte teljességgel megbénítá. Megelégedett azzal, hogy kétségteljes hallgatagságban maradt, a mi különféle magyarázatokra adhatott alkalmat.

— Menybeli Uristen, mily borzasztó! — kiáltá föl, kezeit tördelve, a fiatal leány. — Kegyetek látták, — folytatá mély lélegzetvétel után figyelemmel lehajtva fejét, — hogy mint iparkodott hiába egy védtelen leány visszautasítani egy becsstelen ember tolakodásait; legmélyebb megvetésem, teljes ellenszenvem kijelentése sem volt képes őt visszariasztani. Ilyetén érzületemet mindenkor tanusítám Hollfeld ur iránt, ennek dacára —

Háta mögötti erős zörgés némitá el egyszerre szavait.

Helén a kerevetre hanyatlott, kezei görcsösen az asztal sarkába kapaszkodtak, és reszkettek úgy, hogy az asztalon álló porcellán-edények összeverődtek. A fiatal hölgy arcza hamuszürke volt; kialvó tekintete Hollfeld felé tévedezett... hiába iparkodott erejét összeszedni; a világosság, mely egyszerre egy utólagos cselszövény hálóját világítá meg előtte, fölöttébb szemkápráztató volt, s ennek sugara mintegy a villám megsemmisítő erejével hatott Helénnek eddigelé oly odaadással bizakodó kedélyére.

Erzsébet jöllehet önmaga is legszélsőbb fokig csigáztatva fölindulásában, s azon ponton, hogy

további kifejezést adjon felháborodásának — egyszerre részvétben érze fölolvadni szívét a fiatal hölgy megpillantására. Saját becsületét védelmezve, letépte a fátyolt a szerencsétlen hölgy szemeiről, ezt nagyon fájlalta Helén miatt, habár érze, hogy e fölébredésnek előbb-utóbb be kellendett következnie.

Gyorsan odalépett hozzá s megfogá jéghideg kezeit.

— Bocsásson meg kegyed, ha heves szavaim által megijesztém, — mondá kérőleg, de szilárdan. . . . Nem lesz nehéz kegyednek helyzetembe képzelnie magát. . . . Hollfeld ur néhány szava elegendő lett volna elhárítani rólam a méltatlan gyanut. . . . Sajnálom, hogy így kellett történni, de én nem vonhatok vissza egy betűt sem.

Megcsókolván Helén kezét, szótlán elhagyá a pavillont. Ugy tetszék neki, mintha Walde ur a mint mellette elment, gyorsan feléje nyujtotta kezét, de ő nem tekintett föl.

A keskeny kanyargós uton indult meg, mely egy sűrűn át vezetve, a tóra nyílt; aztán átvézetve a kastély előtti téren, ama szűk erdei utra tért be, mely az apáczatoronyhoz vezetett, a nélkül, hogy észrevette volna, miszerint egyre távolabb megy a hazavivő iránytól.

Leirhatlan kedélyállapotban volt. Mintha vihar tombolt volna agyvelejében. . . . Hollfeld házassági ajánlata, mértéktelen szenvedélye, Ber-

tha hirtelen megjelenése a pavillonablaknál, azon megfoghatlan tény, hogy Helén örömmel üdvözlé őt Hollfeld menyasszonyául, kit pedig ő maga szenvedélyesen szeretett, — mindez szakadatlan rohamban kavargott agyában, s közbe élesen csengett Walde ur „igen“ szava. Ő tehát örömmel üdvözölte volna őt Hollfeld menyasszonyául . . . semmiképen sem esett volna nehezére Hollfeld oldalán látnia őt . . . e házasság kétségkívül a családi tanácsban határozottat el. Walde ur hideg bíráló értelemmel fontolta meg azt, s végre megegyezett övéivel, hogy Hollfeld választotta nem szennyezi most már be annak családfáját; kegyelmesen el akarták őt fogadni, s menyasszonyi hozományának hiányát a magukéból pótolni.

E gondolatra Erzsébet, mint valami heves testi fájdalomra, szorosan összeharapta fogait.

Gondolatokba mélyedve, több ízben megállt, s megint mintha kergették volna, sebesen megindult, nem véve észre, hogy ugyanazon úton megy, melyen pár nap előtt oly szorongva lépdelt az ő karján. A bokrok kiálló ágai homlokára verődtek, s nem jutott eszébe, hogy ő azokat gondosan félrehajlítja multkor, ha őt fenyegették. . . Még most is letiporva voltak az ágak, s néhány hervadt levél hevert a földön, hol Quittelsdorf kisasszony és Hollfeld utat törtek maguknak és a magányosan sétáló párt meglepték. — Egyszersmind azon

hely is volt ez, hol a félig befejezett szerencseki-
vázat lett sugva — Erzsébet figyelmetlenül ha-
ladt el és ez jó volt; mert fölizgatott szemében
nem volt könny, s e helyen bizonynyal egész lel-
két szerette volna kisírni.

Végre bámulva körültekintett.

Az apácзаторonynál állt. Talán ő volt az
egyedüli élő lény, ki e helyen az ünnepély óta
megjelent.

Közelgett az alkony, habár még némi ara-
nyos fény villogott a fák sudarán.

Erzsébet, futólag összeborzongva, érezte, hogy
egyedül van a halotti csöndességű homályos er-
dőben, mindazáltal ellenállhatlanul vonzá valami
azon helyre, hol Walde ur tőle utoljára bu-
csut vett.

Áthaladt a multkori táncz közben letiport
pázsittéren, de egyszerre megállt, mert a lengő
szellő emberi hang egyes töredékeit hozá hozzá.

Eleinte úgy hangzott, mint távoli szakado-
zott segélykiáltás, de mindegyre rendesebben
sorakoztak egymáshoz a hangok, — s gyorsan
közeledtek.

Metszőleg éles harsogó női hang volt, mely
valami templomi éneket inkább kiabált, mint
énekelt.

Erzsébet jól kivette, hogy az illető gyorsan
előbbre futott éneklés közben.

Hirtelen elnémult a dallam, s helyére iszo-

nyu kaczagás vagyis inkább fölsikoltás következett, mely a guny, diadal és keserű gyötrelmek egész hangfutamát képezte.

Erzsébetben gonosz sejtelem támadt. Tekintete ijedten mélyedt az erdő sötétébe, azon irányba, honnét a lárma közeledett.

Ez azonban megint elnémult, s újra elkezdődött az ének . . . most azonban rohamban jött egyre közelebb.

Erzsébet a torony nyitott ajtajába lépett, nem akart magában lenni a vándor éneklő nővel, ki bizonynyal valami kerülendő lény lehetett; de alig lépte át a küszöböt, midőn a kaczagás megint megharsant és pedig nagyon közel.

A pázsit külső oldalán Berta tört elő a sűrűből, mellette futott a főerdész mérges kutyája, Wolf.

— Wolf, fogd meg! — kiáltá Berta, mindkét kezével Erzsébet felé mutatva.

A kutya ugorva rohant át a téren.

Erzsébet becsapta az ajtót s fölfutott a lépcsőn, de mielőtt a torony ormára fölért volna, az ajtó odalenn behajittatott.

Erzsébet lélegzetvesztve ért föl a legfelső lépcsőre — hallotta maga mögött a dühös állat lihegését, becsapta a torony tetejére nyíló tölgyajtót, és nekitámaszkodott.

A következő pillanatban Berta dörömbölt az ajtón; de ez nem engedett. . . . Tombolt, egész

teste sulyával nekiveté magát az ajtónak — hasztalan.

A kutya ugatva körmölé az ajtót.

— Megállj te boszorkány! — kiáltá Berta — megragadlak sárga hajadnál fogva és végig hurezollak az erdön! . . . Elloptad tőlem az ő szívet, te holdvilágképű, erényest játszó álszent! Wolf, fogd meg! fogd meg!

A kutya nyiszegve verdesé előlső lábaival az ajtót.

— Tépd őt szélylyel Wolf, harapj fehér ujjaiába, melyek megigézték őt a zenével, mit az ördög hozott a világra. . . . Jaj neked, jaj! Légy átkozott, legyenek átkozottak a hangok, miket ujjaid előidéznek; legyenek éles, hegyes, mérges törökké, mik saját szíved ellen forduljanak s azt szétmarczangolják.

A vén deszka megrendült és ropogott, de nem engedett a tehetetlen kis láb rugásainak.

Erzsébet bezárt ajkkal, halvány arczezal támaszkodott odakün. Kezében egy fahasábot tartott, mit fölvelt, hogy szükség esetén a kutya ellen magát védelmezze. Berta átkozódásaira egész testében megreszketett, de annál elszántabban egyenesedett föl s emelé föl fejét.

Ha rátekintett volna az ajtózárra, észreveszi, hogy egy erős závár előretolódott, mely teljességgel hasztalanná tette az ő gyöngye testének erő-

ködését, és melynek ereje ellenében semmit sem tehetett a tébolyult nő gyöngesége.

— Kinyitod? — tombolt megint kívülről Berta, — te átlátszó mákvirág. . . . Hahahah! Aranyos Erzsikének nevezi őt a vén mormogó medve, kit én gyűlölök, mint a mérget; az öreg egyáltalában nem akar ájtatos lenni, hanem elkárhozni, de én üdvözülök, én üdvözülök! . . . Aranyos Erzsikének nevezi őt, mert borostyánkő-szinű haja van. . . . Pih! milyen csunya vagy te nőtényróka! . . . Az én hajam fekete, mint a holló-szárny; én szép vagyok, ezerszer szebb, mint te! Hallod-e ezt ottbenn, te majom?

Kimerülve elhallgatott. Wolf is abbanhagyta az ajtó-karmolást.

Ugyanezen pillanatban távoli harangszó hallatszott.

Erzsébet tudta, mit jelentsen ez. E pillanatban temetési menet haladt le a hegyen a gnadeki romokból. Lila maradványai elhagyák a házat, melynek falain egykor a szép cigányleány szét akarta törni fejét. A zöld erdőn szállítottatott keresztül, mely miatt kétszáz esztendő előtt szive megszakadt.

Ugy tetszék, mintha Bertha is hallgatóznék a harangszóra. Nem mozdult.

— Harangoznak! — kiáltá föl egyszerre. — Jer, Wolf, menjünk templomba. . . . Ő meg hadd maradjon odafönn a felhők alatt, melyek az éjjel

majd lezuhannak rá, a vihar pedig majd kitépi haját és eljönnek a hollók is, hogy kivájják szemeit, mert ő megvan átkozva, megvan átkozva!

Aztán rögtön énekelni kezdett megint. Borzasztó hangja rémületesen verődött vissza a szűk falak közt. Robogva lefutott a lépcsőn, kilépett a toronyajtón, átszaladt a pázsiton, ugyanazon irányban, a melyből jött. A kutya mellette futott.

Egyetlen egyszer sem tekintett vissza a torony felé; a mint már egyszer mögötte volt az, nem látszott többé tudni, hogy ott fenn van gyűlöletének tárgya.

Még egyszer meglebbent rikító vörös szoknyája a bokrok közt, aztán eltűnt borzasztó kísérrőjével együtt.

Lassankint elhalt éneke is, s nemsokára csak a harangszót hozá a lágy szellő a magányos torony tetejére.

Erzsébet mély lélegzetvétellel lépett félre az ajtótól, melyet gépszerűleg még mindig támogatott kívülről, s a kilincs után nyult, de a vén rozsdás závár oly mozdulatlan maradt, mint az imént Berta dörömbölésére.

Ijedten vette most észre az önmagától előretolult reteszt, mely ugyan derekasan ótalmazta őt, de egyszersmind fogva is tartotta.

Hiába feszegeté, meg sem bírta mozditani.

Erzsébet kimerülve, leveretve bocsátá le végre karjait.

Mitevő legyen? Szorongva gondolt szüléire, kik már eddig is bizonyynyal nyugtalankodtak kimaradása miatt, mert természetesen ő is jelen akart lenni a temetésen.

Körülötte erdő terült el; itt-ott még egy-egy elkésett napsugár érinté futva a magasabb fasudarakat. . . Messze látszott Lindhof, büszke kastélyával, melynek ablakai egyszer még megcsilámlottak, aztán elsötétültek. . . . Amott pedig emelkednek a gnadeki romok, de a sötét erdő elrejtí szem elől a kedves otthont; még csak a meszszire ellátszó zászlórud sem volt látható ismét.

Erzsébet azonnal lemondott a reményről, hogy megláttassék; azt is szintén jól tudta, hogy gyöngé segélykiáltásának is hallatlanul kellene elhangzania, mert hisz a torony mélyen feküdt az erdőben, semmi élénk, forgalmas kocsit nem menel közelében, s ki járt volna ilyen tájban, este, a csendes ösvényen, mely csupán csak az apácztoronyhoz vezetett?

Mindamellettt kísérletet tett, s egy kiáltást hallatott.

Mily gyöngé volt az! Ugy tetszett neki, mintha már a legközelebbi fasudarak elnyelték volna azt. Csak néhány hollót riasztott föl a közelben, melyek krárogva repültek el feje fölött, aztán megint csendes lett minden.

A lindhofi harangszó is elhallgatott. Nyugat

felé még gyöngye pirosság látszott az égen, de az erdőn már mély estihomály terült el.

Tünődve járt fel s alá Erzsébet az apácza-torony tetején.

Néhányszor megállapodott azon szögleten, melynek irányában a lindhofi kastélynak feküdnie kelle — mert ez mindenk között legközelebbre esett — s eredménytelen segélykiáltásokat kockáztatott.

Végre fölhalgyva az erőködéssel, leült a padra, mely a palafödél által eső és vihar ellenében némileg védve volt.

Nem tartott attól, hogy itt fönn kell töltenie az éjt, mert nagyon valószínű volt, hogy keresni fogják az erdőben. A míg azonban rátalálандnak, mily bizonytalanságban kell övéinek aggódni!

E gondolat leirhatlanul aggasztotta, s nagy izgalomba hozta idegeit. Hisz oly borzasztó élményei voltak a mai nap folytában, s egyedül, minden támasz nélkül, csupán saját lelkierejével kelle azokon magát átküzdenie.

Még most is remegtek térdei a legutóbbi szorongásteljes pillanatok miatt. . . Mi indithatta Berta tébolyodottságát oly hirtelen kitörésre? . . . Egy szivről beszélt, melyet Erzsébet tőle elrabolt; valjon, a mint anyja az utóbbi időkben többször kifejezte sejtelmét, Hollfeld csakugyan be volt bonyolódva a homályos történetbe?

Ez emberre gondolva, ismét fölébredtek benne

ama fájdalmas érzelmek, melyek ma belsejében oly viharosan tomboltak. Most azonban, a mint a magányos csendes éjben így egyedül ült, s nem érzett maga körül egyebet, mint a hűvös éji szellőt, mely hizelegve simogatá forró arczát, — most megtört a dacz, melylyel szegény széttiport szívét fölfegyverezni iparkodott, s megáradtak könnyei. . . . Most hát mindennek vége volt! Örökre szakított a lindhofi kastély lakóival! Heléntől elragadta eszményképét. Walde urnak pedig, ki boldogithatni hitte őt megegyezése kijelentésével, lábaihoz dobta e kegyét. . . . kétségkívül mélyen megsérté ez által ez ur büszkeségét. Valószínűleg soha sem látandja őt többé; mert bizonyosan el fog utazni, s örülni fog, ha valahol elfeledheti a kellemetlen benyomást, a mit a szegény zongorajátszónő hálátlan magaviselete okozott neki.

Mindkét kezét arczára szorítá, s könnyei előbuzogtak vékony fehér ujjai között.

Eközben beállt az éj; de nem lett egészen sötét. A keskeny félhold feltűnt az égen, s az égboltozat többi csillogó vándorai villogva haladtak vándorutjukon.

A toronyban élet kerekedett. Szorongó zizegés hallatszott alulról a torony belsejében; zsur-lódott a fal, meg-megkoppant az ajtó: a denevérek, baglyok éji kirándulásaikra akartak menni, hiába keresték a megszokott kijárást.

Alant a sűrűből is zörej hallatszott: a vad előjött s félelem nélkül lépdelt át a tisztáson.

Messze messzeségről, kelet felől, hol legvadabb, legjáratlanabb volt az erdő, olykor-olykor egy-egy gyenge durranás hallatszott. Erzsébet ilyenkor megrettenve, még szorosabban simult a fal mellé, nehogy megpillantsa valamely, onnét egész hozzáig elható hivatlan szempár: azoké, kik törvényt szegve ott vadásztak.

Még mindig nem jött segély; eszerint tehát a fölötti szorongása, hogy szüléi aggódhatnak, teljesen alaptalan volt. Azt hiszik bizonynyal, hogy még a kastélyban van, talán boszankodnak is elmaradása miatt, de elhatározhatták, tiz óráig várni rá. Így éjfélíg kell majd várakoznia, a míg érte jönnek.

Érezhetőleg hűvös lett. Reszketve vont a össze könnyű köpenyét s zsebkendőjét is nyaka körül köté.

Kénytelen volt fel is kelni a padról és föl- s alájárni, hogy kissé fölmelegítse a mozgás.

A párkányzaton gyakrabban kihajolva, letekintett... Nem gondolt a fényes társaságra, mely pár nap előtt itt lenn a torony aljában csillogott, hanem visszagondolt azon időre, midőn itt a világ hiúsága elől és fájdalmai folytán elvonulva, szelid zárdanők jártak-keltek.

Amaz időkre, midőn komor falak emelkedtek itten, egy előkelő gyilkos bűneinek engesztelé-

séül, — egy Genadevicz kisasszony alapította a zárdát, hogy más tizenkét szűzzel imádkozzék bátyja lelkiüdvösségeért, ki hóhérkéz által kerekbe törve mult ki, — hideg merev falak, annak kiengeszteléseül, ki nekünk az élet igéjét adta, ki az örök szeretet egyedüli forrása! . . . Valjon az elevenen eltemetettnek minden imádsága, és a szent miseénekek és orgonahangok csakugyan lemoshatták-e a vércsöppeket, melyekkel a gonosztevő elborítva, az Ur színe előtt megjelent! . . .

Mily iszonyu családi történeteket beszélnek ez omladozó romok a Genadeviczekről! . . és mégis, valjon egy lény, mely az erény és szellemi előhaladás utáni küzdés tudatával birt, csak azon pillanatban juthatna elismerésre, midőn ama nevet viselnie szabad lett? . . . Meg kelle tudnia, hogy tiszta élete semmi az emberi születési osztályzással szemben, a mi igazán nem egyéb, mint semmi és üres káprázat?

Valjon csakugyan sötétebb volt-e a babona, mely boszorkányokat égetett, mint a születés előjogosultsága, mely a máglya lángjánál épenugy kimélet-kegyetlenül fojt meg nem egy szép és gazdagon megáldott lelket? . . . És ő, ki gondolkozó szellem kifejezését hordja komoly homlokán, kinek olykori ellágyult hangja kedélymélýsre enged következtetni, — szintén amaz előítélet befolyása alatt áll? A hiu külsőséget föléje

emelte az emberi lélek halhatatlan jogának, mely szabad gondolkozást és cselekvést enged? . . . És nem volt-e épen az emberi sziv legmagasztosabb, legszentebb érzelme: a szerelem az, mit ama rendszer annyiszor irgalom nélkül széttiport? Ha Erzsébet csakugyan szerette volna Hollfeldet, mi sors várt volna rá ama fölfedezés nélkül? . . . És — egy mosoly lebbent át a fiatal leány rángatózó ajkain — ha valamikor szerelem támadt volna Walde ur szívében iránta, és most kezét jönne kérni? . . . Borzasztó gondolat! Soha, de soha sem élhetne mellette azon gondolatban, hogy ki-mondhatlan szerelme csak oly mértékben viszonoztatnék, a mennyiben az illemszabályok s régi megcsontosodott törvények megengedik!

Elsötétlő arczczal lépett a párkányzat szögletéhez, s eltekintett a lindhofi kastély felé. A legmélyebb csend uralkodott ott. A falu legnyomorultabb viskója és a pompás kastélyépület fölött ugyanazon csillag fénylett, és részrehajlatlanul ontá le sugarát, — vagy csakugyan egy külön sugár esett le az erdő azon tájára, mely a parkhoz ért? . . . Nem; az arra látszó vörösös fény a föld felül származott, s egyre előbbre hatadt a magányos gyaloguton, melyen Erzsébet is a toronyhoz jött.

Egyszerre a világosság mozdulatlanul megállt, s ugyanazon pillanatban távoli kiáltás hallatszott el Erzsébethez.

A fiatal leány örvendő mondta magában, hogy segély érkezik, s föl is nyitá feleletre ajkait, ámátor tudta, hogy gyöngé szava nem halatszik messzire.

Pillanatig még mozdulatlan maradt a világosság, aztán gyorsan egyre közelebb jött.

Erzsébet nem sokára követte szemeivel a lángot, s azt is látta, hogy a fáklya egyszer földre ütve, szanaszét sziporkázik.

— Erzsébet ! — hangzott, most az erdőn át.

E hang minden erén áthatott a fiatal leánynak, mert az ő hangja volt ; Walde ur kiáltá nevét, leirhatlan aggodalom hangján.

— Itt ! Itt vagyok ! — kiáltá le, a torony tetején.

A fáklyavivő kirohant a sűrűből s a következő perczben már a torony legfelső lépcsőjén állt, döngetve a tölgyajtót. Néhány erős lökés, és a régi korhadat ajtó szétvált.

Walde ur kilépett a torony erkélyére.

Baljában tartá a fáklyát, jobbával pedig közelebb vonta a fiatal leányt a világossághoz.

Walde ur fődetlen fővel volt, sötét haja rendetlenül hullott homlokára, arcza nagyon halovány volt. Tekintete villámgyorsan futott végig Erzsébet egész alakján, mintha meg akart volna győződni, hogy csakugyan sértetlenül áll előtte. Kimondhatlanul izgatottnak látszott ; keze, mely-

lyel Erzsébet karját megfogta, reszketett, s a legelső pillanatban nem birt szólni.

— Erzsébet, szegény gyermek! — mondá végre sohajtva. — Ide, a rideg falak közé üzte kegyedet ily késő éjszakán a szégyen, mit ma az én házamban tűnie kelle!

Erzsébet fölvilágosítá, miszerint itteni időzése egyáltalában nem önként történt, a mint a bezáródott ajtó is tanusítja, s futólag értesíté őt a történetekről.

Eközben lefelé haladtak a lépcsőn.

Walde ur elől ment s Erzsébetnek nyujtá kezét, hogy támogassa; Erzsébet azonban ugy tett, mintha nem látná e mozdulatát, s a kifeszített kötél után nyult, mely a lépcső karfájául szolgált.

E pillanatban a már különben is pislogva égő fáklyát egy széltódulat eloltá, s teljes sötétség vette őket körül.

— Most nyujtsa ide kezét! — mondá Walde ur, szokott parancsoló hangjába visszaesve.

— Fogom már a kötelet, nincs szükségem egyéb támasztékra, — viszonzá Erzsébet.

Alig ért még ajkára az utósó szó, midőn két erős kar által érzé magát átölelni, melyek hamarjában felkapták őt, mint a tollat, s levitték a lépcsőn.

— Dőre gyermek, — mondá Walde ur, le-

téve őt a pázsitra, — csak nem türhetem, hogy összetörje magát a torony göröngyös lépcsőjén!

Erzsébet azon az uton indult meg, mely egyenest a lindhofi kastélyba vitt; mert az volt a legrövidebb.

Walde ur szótlantul haladt mellette.

— Kegyed meg akar ma válni tőlem a nélkül, hogy egy engesztelő szót váltson velem? — kérde hirtelen megállva. Hangjában fájdalom és elfojtott boszankodás látszottak küzdeni egymással. — Szerencsétlen voltam kegyedet megsérteni?

— Igen, ön fájdalmat okozott nekem.

— Mert rokonomat azonnal számadásra nem vontam?

— Ezt nem tehette ön; hisz az ő leánykérése az ön beleegyezésével történt. Ön is, mint a többi, kényszeríteni akart engem, hogy Hollfeld urnak nyujtsam kezemet.

— Én, kegyedet kényszeríteni? . . . Gyermekek, mily rosszul ért kegyed egy férfiszív kikémleléséhez! . . Engem sötét tévedés szállt meg, vagyis jobban mondva, teljességgel leakartam magamról rázni e tévedést, midőn „igen“-t mondtam . . . Ellenkezőleg, tudja meg kegyed, hogy én mindent eltávolítandók, a mi kegyedet a mai esetre emlékeztethetné . . . Örömet van kegyed Lindhofban?

— Igen.

— Lessen báróné elhagyandja a kastélyt, s én kérem kegyedet, legyen támasza nővéremnek, ha én megint kimegyek a nagy világba... akarja ezt kegyed?

— Ezt nem ígérhetem.

— És miért nem?

— Walde kisasszony nem ohajtandja az én társaságomat, és ha ohajtaná is... én ma már kijelentettem, hogy nem akarom viselni ez új nevet.

— Csodálatos felelet!... Ez nem tartozik ide.. Ah, most értem kegyedet! Valahára tisztán látnak szemeim! Kegyed azt hiszi, hogy én azért egyeztem Hollfeld választásába, mert önnek egyszerre előkelő nemesi neve lett... nos, nem úgy van?

— Igen, én azt gondolom.

— És következésképen ugyanezen oknál fogva kívánom én most is kegyed társaságát huzgom számára?.. Szóval, kegyed azt hiszi, hogy én nekem minden gondolatomban, minden tettemben főrugó az arisztokratikus tekintet?

— Igen, igen!

— Nos tehát, azt kérdem most kegyedtől, mily neve volt kegyednek akkor, midőn itt, ezen az uton szerencsekiváratot kértem magam számára kegyedtől?

— Akkor még nem tudtuk, mily titkot rejt az erkély, — susogá alig hallhatólag Erzsébet.

— Elfelejté kegyed azon szavakat, melyeket ama napon utánam monдания kellett?

— Nem, minden szótag tisztán van emlékezetben, — viszonzá hirtelen Erzsébet.

— Nos, tehát, lehetségesnek tartja kegyed, hogy ily szavak ilyenformán végződhetek volna; „és friss egészséget kívánok kegyednek,“ vagy ehhez hasonlólag?

Erzsébet nem felelt, hanem mélyen elpirulva tekintett föl rá.

— Hallgasson meg engem kegyed egy pillanatig nyugodtan, — mondá Walde ur (ő maga azonban oly kevésbé volt nyugodt, hogy igen jól ki lehetett venni szíve dobogását.) — Egy férfi, kinek a szerencse, magassabb világi állást és gazdagságot tévén bölcsőjébe, kedvezett; bizalmatlankodott ez előnyökben, midőn önállólag kezdett gondolkozni. Félt, hogy ezeken éppen az szenvedhet majd hajótörést, mit ő életboldogságnak tartott. Választandó élettársnőjét illetőleg eszményképet alkotott magának, nem olyat, a kitől talán rendkívüli lelki s testi előnyöket igényelt volna, hanem egy tiszta, gazdag szívű lényt, ki érzéketlen rang és gazdagság iránt, egyedül érte magáért adná neki oda magát... Lassankint azon meggyőződésre kezdett jutni, hogy eszményképe eszménykép maradand; mert kutatása közben éppen harminczhét esztendő s lett... Ha már a remény éppen le akarja eresztetni szárnyát, s be

akar állni a teljes sötétség: az utósó pillanatban érkező hajnalpir valami mindent fölülmuló ellenállhatlan hatással van az emberi lélekre... kisiklik kerékvágásából, s épen az elkésés és az oly sokáig eredménytelen maradt várakozás a kételkedés tengerébe taszítja őt, s nem engedi már eléggé bizni a váratlan szerencsében... Erzsébet, e férfi talált ily szívet, mely egy tisztán látó, gazdag adományu lélektől támogatva, magasan állt ama kicsiny érdekek fölött, hanem egy fiatal, s a legfőbb bájakkal fölruházott testben dobogott... csoda volt-e hát, ha az érett férfi, ki nagyon jól tudta, hogy semmi megvesztegetőt sem bir külsejében, bizalmatlanul és szorongásteljesen nézett egy más férfira, ki fiatalságot, szép alkatot vethetett a mérlegbe?..... csoda volt-e, habár a fiatal leány egy-egy tekintete, szava, tette által pillanatra a legmerészebb reményekre ragadtatva, megint csak a legmélyebb bátortalanságba esett, a mint a másik férfit körülötte látta?... nem volt-e egészen természetes, azt hinnie, hogy a fiatalság a fiatalsághoz csatlakozandik?... Soha sem dobogott még vágyai teljesüléseért melegebben egy férfi sziv, mint az övé, de soha sem is kételkedhetett gyávábban a jó sikerben senki, mint ő — kimondhatlan gyötrelmek közt!... És a mikor azt mondták neki, hogy kis bálványozott kedvencze ama másike leend, kiüríté a fájdalom kelyhét, és azt mondá:

„igen!“, mert azt hívé, hogy az ő ohajtása szerint tesz . . . Erzsébet, én ma teljesen megsemmisülve álltam a pavillon küszöbén . . . Kegyed nem tudta, mit tesz az, midőn a hajós egyetlen egy hajóra rakja összes kincseit, és azt saját szemeivel maga előtt elsülyedni látja! . . . Leírjam kegyednek, mit érezék, midőn oly kereken visszautasítá a rangemelést, s eképen Hollfelddel való összeköttetését teljesen lehetlenné tevé? Megmondjam kegyednek, hogy csupán nővérem helyzete s kegyed iránti tekintetem tartoztathattak vissza, hogy a becstelen ficzkót kegyed szeme előtt megfenyitsem? . . . Ő már elhagyta Lindhofot, s nem fog többé kegyed utjába akadni . . . El akarja kegyed felejtetni a sértést, melyet ma házamban szenvednie kelle?

Walde ur már rég megfogta s kebléhez szorítva tartá Erzsébet mindkét kezét.

Erzsébet ellenállás nélkül hagyá történni ezt, s reszkető ajakkal mondott igent Walde ur kérdésére.

— És egyáltalában ne felednénk-e el, kedves kis aranyos Erzsike, mindent, a mi a szerencsekiyánat kezdete s vége közé tolakodott? . . . Az én kedves szőke leánykám, szemem gyönyörűsége, az én kis Ferber Erzsébetem, megint előttem áll, s engedelmesen utánam mondja szóról-szóra, nemde? . . . Az utósó mondat, mely oly kegyetlenül hangzott, hogy is volt?

— „Im itt kezem, kimondhatlan boldogság zálogául,“ — tördele Erzsébet.

— Tiéd leszek életben, halálban, örökön örökké.

Hanem Erzsébet hiába nyitá föl ajkait, hogy a szavakat, miket Walde ur ünnepélyesen a legmélyebb megindulással mondott, ismételje. Könyek törtek elő szemeiből, s karját nyaka körül fonta annak, ki őt ujjongva keblere voná.

— Most megint elrepül tőlem égi álmam! — mondá sohajtva Walde ur, a mint Erzsébet végre gyöngégen kibontakozott karjaiból. — Add ide legalább kezedet, Erzsébet, hadd tanuljak hinni boldogságomban. Ha ma elválandasz tőlem, az éjjel megint visszaesem a kételkedésbe . . . Világosan, tisztán tudod te, hogy ezentul visszavonhatlanul az enyém vagy? Tudod-e, hogy már most atyádat, anyádat, mindent el kell hagynod — én miattam?

— Tudom, és én ezt teendem, Rudolf, — válaszolt a leány mosolylyal, de szilárdan.

— Légy áldott e szavakért kedvesem . . . De teljes gyöngeségében ismerned kell hitetlenkedésemet; . . . Nem-e pusztán határtalan szerelmem iránti részvét indított arra, hogy enyém légy?

— Nem, Rudolf, hanem a szerelem, mely szivemben él, mióta — nem különösen hangzik ez? — haragos szemeidbe néztem, mióta hango-

dat hallám. És azon pillanat óta folyton csak növekedett és egyre hatalmasabb lett ez, daczára minden erőlködésemnek, hogy megsemmisítsem, daczára a rideg, bántó szavaknak, melyek elég-szer kínosan megsértettek.

— Ki tette ezt?

— Te magad; heves, visszataszító voltál irányomban.

— Oh gyermek, azok az örült féltékenység kitörései voltak. Én egész életemen át gyakoroltam magamat az önuralomban, hanem ama minden gyötrelmek legiszonyabbja nem engedé magát elpalástoltatni... És ezért akarta az én leánykám szétrombolni a mennyországot, melyet most előttem föltár?

— Nem azért, és ez egészen haszontalan fáradság is lett volna, mert egy meleg tekinteted megint mindent jóvá tett; hanem egy más nyakas küzdő lépett sorompóba — az ész. Ez szóról szóra betanulta a te képzelhetlen arisztokratikus büszkeségedről átalában elterjedt mesét, s szívem minden fölmelegülésekor ismétlé előttem az okot, mely miatt te egy fejedelmi udvarhölgy kezét visszautasítottad.

— Ah, a tizenhét ős! — mondá elnevetve magát Walde ur. — Lásd. aranyos Erzsike, mint működik a Nemezis, — folytatá komolyan... kellemetlenségek elkerülése végett a kezem ügyébe eső legelső módhoz folyamodtam, a mi

— a mint most látom — csak egy hajszálon mult, hogy egész életboldogságomba nem került ... Én nagyon örömet érintkeztem L. herczeggel, hanem az udvaránál tartzkodás egy időtájt teljességgel szenvedhetlenné lett rám nézve a házassági tervek folytán, melyekkel különösen Katalin herczegnő üldözött. A fejébe vette, hogy belőlem s egyik udvarhölgyéből egy párt csinál. Hogy a delnő tökéletesen közönyös lehet rám nézve, azt teljességgel lehetetlennek hitték, miután az a legkitűnőbb szépségek közül valónak tartatott s nem egy szívet megigézett. Hasztalan volt minden ellenkezésem, szótték tovább a kis cselszövényt, s egy napon azzal szakítám félbe az egészet, hogy kijelentém ő fenségének, miszerint ily választás jószágaim egyikébe kerülne; mert az — mondám — nagybátyám végrendelkezése folytán az állam tulajdonává váland, ha oly nővel kelek össze, kinek nincs tizenhat őse ... E nyilatkozat véget vetett minden további gyötetésnek; az egész kis országban nincsen ilyen bokros családfa, s mindenki tisztán átlátta, hogy meg akarom tartani birtokomat.

— És most miattam szenvedsz ily veszteséget? — kérde megütődve Erzsébet.

— Legkevesbbé sem veszteség, Erzsébet, csak csere, melynél megmérhetlen kincset nyerek, az élet legnagyobb boldogságát.

Egy fáklya fénye tűnt föl oldalt a sűrűben.

— Ide, ide! — kiálta Walde ur.

Egyik szolgája állt azonnal előtte. Walde azt parancsolta neki, hogy a mily gyorsan csak bir, siessen föl Gnadekre s jelentse Ferber kisasszony visszatérését.

Az inas elsietett.

— Nagyon önző valék, — modá Walde ur, a magáéba öltve Erzsébet karját, s előre haladva mellette. — Tudom, hogy családod nagy nyugtalanságban és szorongatásban van miattad; atyád és nagybátyád odaát keresnek a hercegi erdőkben; embereim és a lindhofi parasztok keresztül-kasul járnak miattad az erdőt, s én mindnyájokról megfeledkeztem azon pillanatban, midőn megtalálalak.

— Szegény szüléim! — sohajtá nem minden lelkiismeret-furdalás nélkül Erzsébet; ő rá nézve is eltűnt az egész világ, midőn Walde ur megszabadítására érkezett.

— Frigyesnek jó lábai vannak, — mondá megnyugtatólag Walde ur, — hamarjában föl fog érni Gnadekre és megnyugtatóndja családotat.

Beértek a parkba s elhaladtak a kastély előtt. Az épület egészen sötét volt, csak Helén hálószo-bája ablakából fénylett le hallvány világosság.

— Ottfönn most élethalál-küzdelem foly, — jegyzé meg, föltekintve az ablakon, Walde ur, — Helén valóban mélyen szerette a nyomorultat; rettenetes lehet csalódása.

— Menj föl és vigasztald őt! — kérte Waldeurat Erzsébet.

— Vigasztalui? ily pillanatban? . . . Gyermekek, jöhetett volna vigasztaló érvekkel valaki, midőn azon ponton valék, hogy elveszítselek . . . Helén bezárkozott azon pillanatban, midőn parancsot adtam, hogy Hollfeld ur lovát vezessék elő; de komornája közelében van. Hosszabb időre leend szüksége, a míg keresni fog engem és látni ohajt, mert ama nyomorult miatt elszakítá magát tőlem; az oly egyén pedig, ki ily mélyen csalódott, ritkán szokott hamarjában visszafordulni ahhoz, a ki őt intette . . . Egyébiránt én ma nem lépek addig házamba, míg meg nem bizonyosodom az iránt, hogy szüléid nem ragadnak el téged tőlem.

Oldalvást nyílt a gyalogut, melyen a tudva levő kerti-pad állt.

— Igen, igen. Ott mondtad ki ama merész eltökélésedet, hogy nevelőnőképen lépendsz ki a nagy világba, és én bátorkodtam magamban gondolni, hogy azt soha sem fogom megengedni. Teljes önuralkodásomba került, hogy az elszánt kis madarat azonnal meg nem kaptam, s dacos, büszke gondolatokkal telt fejcskéjét keblemre ne szorítsam. Ott csaltam ki belőled azon öntudatlan gyermeteg vallomást, hogy szüléid még mindig az első helyet foglalják el szivedben. De

visszantásítólag hideg modorba is tértél át, a mint bizalmaskodóbb bátorkodtam lenni.

— Ez tartozkodás volt . . . és most sem tudom, valjon holnap, a mint szigoru homlokodat meglátom, nem esem-e megint vissza elfogódottságomba.

— Homlokom nem fog többé szigoru kifejezésű lenni, kedves gyermek; a boldogság lágy keze simitá meg.

Nem sokára különös ritka látványban részesülhettek a vén fák, melyek Ferberék lakszobájának ablakain betekinthettek.

Egy magas férfi, kinek arczát a belső izgalom mély halványsággal boritá el, a szülékhez vezeté leányukat, hogy a következő pillanatban megint visszakövetelje tőlük nejéül, második énjéül. A vén fák látták, mint fogadja ő karjaiba s mint fogadja vele együtt a megindult szülék áldását; látták, mint tekint föl hálával egy könyvtől ázott anyai arc az éghez, és mint rángatá a Pipi kalitkáját a kis Ernő, hogy ünnepélyesen tudassa az elaludt éneklővel, miszerint Erzsi csudálatosképen menyasszony.

XVII.

Mialatt az omladványok boldogságot és örömet hoztak a vén Gnadekre, ott lenn a völgyben szomorú eset történt.

Két lindhofi paraszt, a mint a faluból Erzsé-

bet keresésére fáklyásan az erdőbe mentek, egyszerre mérges kutyamorgást hallottak maguk előtt.

Egy alak feküdt keresztben elterülve az uton; mellette egy nagy kutya állt, s előlső lábait mintegy védelmezőleg az alakon tartá.

Az eb mérges lett az emberek közeledtére, fogait vicsorogta és olyan mozdulatot tett, mintha az emberekre akarna rohanni.

Az emberek nem mertek előbbre menni, hanem visszafutottak a faluba, honnét több fáklya-vivővel és ezek közt a főerdészszel — ki már értesült, hogy Walde ur megtalálta Erzsébetet — vissza tértek.

Azonnal a megjelölt helyre siettek.

Az eb ezuttal nem morgott. Nyiszogva, farkcsóválva sompolygott a főerdész lábaihoz; az ő kuttyája volt, Wolf, a földön pedig Berta feküdt, látszólag élettelenül, fején egy seb vérzett, arcza sápadt volt.

A főerdész egy szót sem szólt. Kerülte a körülállók résztvevő tekintetét, vonásaiból fájdalom és harag látszott.

Fölemelte Bertát a földről és a falu legszélső házába vitte; a fonóház volt ez. Innét aztán Jutka után küldött.

Szerencsére a wahlheimi orvos ép egy betegnél időzött a faluban. Érte küldtek és nem sokára magához is téríté az elájult leányt. Ez megismerte és vizet kért.

Sebe nem volt veszélyes, hanem az orvos fejét csóválta és különös tekintetet vetett a főerdészre, ki aggódó arczczal kísérte mozdulatait.

Az orvos egyenes ember volt, de kissé rideg, darabos modoru. Hirtelen a főerdészhez lépett és nem igen tartoztatott hangon néhány szót mondott neki.

Az öreg ember, mintha halálos lövés érte volna, visszatántorodott, mintegy esztét veszttve bámult az orvosra, és a nélkül, hogy csak egy szót is szólna, csak egy tekintetet vetve a betegre, kiment a szobából.

— Nagybátyám, nagybátyám, bocsáss meg nekem! — kiáltá szivszakgató hangon utána a leány, de ő már eltűnt ott künn a sötét éjszakában.

Ellenben Jutka lélekszakadva jelent meg a küszöbön. Utána egy szolgáló jött ágyneművel, kötözésre való ruhákkal, frissítőkkal és mindenféle szükséges gyakorlati dolgokkal.

— Az Isten szerelmére, miféle bolondságot követett el ön, Bertácska? — kiáltá könnyes szemekkel az öreg nő, a mint a vánkosocon fekvő bekötött sápadt arczt megpillantotta. — Pedig épen ma, a mint délben elment hazulról, vidámbabbnak tetszett ön nekem, olyan szép piros volt az arcza!

A leány a vánkosba rejté arcztát és mély zokogás fogta el.

Az orvos utasítást adott Jutkának az ápolásra nézve, szigorun eltiltá a beteget minden beszéd-től, és távozott.

— Ne beszéljek? — kiálta Berta főlegyesedve fekhelyén. — Ily ülepedett vérű, nyugodt gondolkozásu, őszhaju éltes férfinak minden esetre nem eshetik roszul a hallgatás. De nekem, Jutka, beszélnem kell, ha belehalok is — annál jobb!

Odavonta a házi gondviselőnőt az ágyszélre, és keserves sirás közt meggyóna neki vétékét.

Szerelmi viszonya volt Hollfelddel. Ez megígérte neki, hogy nőül veszi. Neki azonban ünnepelesen meg kellett esküdnie, hogy viszonyaikat titokban tartandja és jogait mindaddig nyilvánosan nem érvényesítendi, a míg Hollfeld arra föl nem hatalmazza, mert, ugymond, tekintetbe kell venni anyját és lindhofi rokonait, kiket lassankint készitend majd elő. A szerencsétlen leány megesküdött, és magasztosultságában még azon fogadalmat is hozzátette, hogy mások irányában sem hagyja el egy szó is ajkát, a míg büszke titkát nem hirdetheti majdan a világnak. — Találkozásaik rendesen az apáczatoronyban vagy a lindhofi park pavillonjában történtek. Senki sem jött nyomukba. Csupán Lessen bárónénak támadt egy napon gyanuja, mire mély haragra gerjedt és eltiltotta őt a lindhofi kastélyban még további megjelenéstől.

Mindez nem törte meg Berta magasra törő

merész reményeit, mert Hollfeld vigasztalta őt és a jövővel biztatta. . . . Hanem jött Ferber Erzsébet és azon pillanattól kezdve egészen más ember lett kedveséből. Őt kerülte, és ha fenyegetések által mégis kényszerű találkozást csikart ki tőle, gunyos hidegséget, semmibevevést tanusított iránta, a mi a dühösségig ingerelte szenvedélyes szívét.

Midőn végre átlátta, hogy embertelen semmirekellővel van dolga, egész rettenetességében tisztán állt előtte helyzete. Nem jött szemére álom, és csupán künn, az elhagyott erdőben, hol kijajgathatta nehéz fájdalmát, gyötrő lelki szorongását, csak ott érzé pillanatra nyugodtabban magát.

Vége elérkezett a dráma vége, a mint a könyelmű viszonyok már számtalanszor végződtek, és a mint bizonynyal számtalanszor végződni fognak, mert az intő példának van ugyan hatása az érzelmekre, hanem soha egy gyanutlanul szerető női szivre. Hollfeld bizonyos pénzösszeget ajánlott az elbolondított leánynak, ha lemond igényeiről és egy távolabbi városba vonul. Azt adta ürügyül, miszerint anyja és lindhofi rokonai kényszerítik, hogy az „ujdonsült Genadewitz kisasszonyt vegyenőül.“ Berta lehordta őt, mint becsületéről megfélekezett csalót, s őrijöngve elrohant. . . . haragtól égve és boszut lihegve, anyjának szobájába rontott és elmondott neki mindent.

Egész idáig heves zokogástól meg-megszakasztva ugyan, de érthető lélektani egymásutánban beszélt Berta. Most azonban pillanatra elhallgatott és leirhatlan boszukifejezés torzítá el arczát.

— Az utálatos asszonynak, — mondá végre kimerülő lélegzettel, — folytonosan biblia-mondások vannak ajkán. Éjjel-nappal varr, himez, köt a templomok és barátok számára, kiknek rendeltetése, hogy isten ígését vigyék a pogány csordák közé, hogy emberekké legyenek; embertelembbek azonban már nem lehetnek azok tudatlanságukban, mint ezen nő a maga főnhéjazásában. E magas születésű hölgy ki akarja irtani a bálványimádást, ő maga azonban bálványnyá teszi magát, és hizelgőkkel, térdencuszókkal veszi magát körül, kiknek folytonosan ismételniök kell, hogy ő a választottak közé tartozik, kik egészen más anyagból teremtvék, mint a többi ember. Jaj azon becsületes, derék embernek, ki nem osztja e véleményyt; nem kevésbbé vétkezik, mint akármely istenkáromló! . . . Engem kilökött az ajtón, és azt mondta, kutyák által üzet ki a kastélyból, ha még valaha ott mutatom magamat. . . . Ezen pillanattól fogva nem tudom, mi történt velem, — mondá, kimerülve, a vánkosra rogyván és kezét fájó homlokára szorítván, — csak annyit tudok, hogy fölébredtem és az orvos rám nézett. . . . Ő tudatta szégyenemet nagybátyámmal, hallottam, már most mi lesz belőlem?!

Jutka ijedelem és borzongás közt hallgatá végig a gyónást; ő nagyon sokat tartott a tiszta életre és kérlelhetlen szigorúságu bíró volt a félrelépések iránt, a mint Berta is ismerte őt. Hanem mélyen érző, nagyszeretetű szive is volt. Ezért tehát most könyes szemekkel nézett az eltántorodott leányra és vigasztalgatva keblére vonta annak bubánattal telt fejét. Meglett azon elégtétele, hogy a szegény leány, mint egy sirásban kifáradt gyermek, elaludt karjai közt.

Nem sokára nem volt egyéb hallható, mint a beteg nyugodt lélegzetvétele és a fali óra egyforma ketyegése.

Jutka elővette a kosárból szemüvegét és a Szentírás egy elviselt példányát, és hűségesen virrasztott, mignem a reggeli világosság befénylett az ablakon.

Berta nem halt meg megrázó vallomásai következtében, a mint pedig remélte. Ellenkezőleg csodálatos gyorsan magához tért Ferberné asszony és Jutka gondos ápolása alatt. Lelkére nem jött egyetlen egyszer sem megrázkodtató, zavaró roham. A fejseb, mit egy éles kőre való esés okozott, az előidézett vérvesztés által jótékony hatású lett.

A főerdész magánkívül volt a szégyen miatt, mit Berta az ő becsületes fejére hozott. Az első napokban még fivére kérő szavai sem hatottak rá.

A mint Jutka közlé vele Berta vallomását, azonnal Odenbergbe lovagolt, hogy a „semmirekellő ficzkó“-t számadásra vonja; hanem a szolgaszemélyzet vállvonogatva értesíté őt, hogy a nagyságos uraság bizonytalan időre elutazott, és pedig nem tudni, hová. Még Walde ur kutató utánjárása is eredménytelen maradt.

Berta kijelenté, hogy csábitójáról, kit most épen oly mértékben gyűlölt, mint eddigelé szeretete, semmit sem akar többé tudni.

Fölgyógyulása után pár hét múlva elhagyá a fonóházat — az erdészlakba nem volt szabad lépnie többé — hogy kivándoroljon Amerikába. Hanem nem ment egyedül.

A nagybácsi egyik derék vadászlegénye egy napon csak elbocsáttatását kérte, mert nem tűrhette, hogy Berta, kit titokban mindig forrón szeretett, most egymaga nekimenjen a világnak. Berta meg is igérte, hogy az övé lesz. Bremában majd megesküsznek és a tulsó világrészben szerencsét próbálnak a haszonbérloői életpályán.

Walde ur jelentékeny pénzösszeggel segíté a kivándorló párt, a főerdész pedig Ferberné és Erzsébet sürgető kérésére hallgatólag helybenhagyta, hogy Jutka a boldogult főerdészné nagy rakás fehérneműkészletét kiüritse, hogy a jövődöbeli haszonbérloőné tiszteségesen elláttassék.

Komor, ködös őszi nap volt, midőn egy meg-rakott kocsi a lindhofi kastélyt elhagyá és L. felé

indult. Lessen báróné teljességgel összetörve s megsemmisülve huzódott a kocsi egyik szögletébe. Lindhofi ragyogó szereplésének vége volt; önkénytelenül visszavonult — szűkebb lakásba és szűkebb viszonyok közé.

— Mama, — mondá éles hangon Bella, folyton le- és fölvonva a kocsiablakot, — már most Ferber Erzsébeté a kastély? A mi selyem-damaszttal borított szép hintónkban fog ő ezentul járni? Már most a te termedbe mehet s leülhet a szép himzésű támlásszékbe? Az öreg Lőrincz azt mondja, hogy az lesz most már a nagyságos asszony és mindennek meg kell történni, a mit ő parancsol.

— Gyermek, ne gyötörj fecsegéssel! — riadt föl a báróné, zsebkendőjébe rejtve arcját.

— Mégis ostobaság Rudolf bácsitól, hogy elküld bennünket, — folytatá kérlelhetlenül a kicsi. — Bizonyos, hogy B.-ben nincsenek ezüst tányéraink, melyekből együnk, mama. . . . régebb-ről tudom. Aztán szakácsunk sincs. Megint a vendéglőből fogunk hordatni, mama? Megint magad fogod fészülni magadat, ha Karolina mos és tégláz? Miért —

— Hallgass! — szakítá félbe a mama e borzasztó szavakat, melyeknek mindegyike tördőfés volt szívének.

Bella ijedve kuczorodott össze a szögletbe,

és csak akkor bujt megint elő, midőn a kocsi már az l-i kövezeten zörgött.

A báróné megrettenve tekintett a fejedelmi kastély felé, aztán gyorsan összevonta arcán fátyolát, és keservesen sirni kezdett.

Berta föllépése következtében heves jelenet lett Walde ur és a báróné közt, és az utóbbi kiutasításán végződött.

Helén utálattal lökte őt el, midőn segélyért és szószólásért hozzá folyamodott, minélfogva kénytelenítettve látta magát, fölülni az uti kocsiba, mely a kastély ura által a kijelölt órában pontosan a kastély bejárata alá állt. . . Az ürmő pohárba egyébiránt egy csepp édesség is hullott. Walde ur bizonyos összeg évpénzt állapított meg Bella neveltetésére, azon föltétel alatt, hogy okosabban fog neveltetni, mint eddig.

Majdnem ugyanazon pillanatban, melyben Lessen báróné Lindhofot örökre elhagyá, Falkenberg főudvarmesternő a fejedelemné termébe lépett, ki pár nap előtt tért vissza férjével fürdőről.

A főudvarmesternő meghajtá magát oly mélyen, a mennyire ingatag alapzata azt csak megengedé, mely meghajlás azonban oly sietséggel történt, hogy ezért ő minden más akárkit, mint egyáltalában illem ellen való dologért bizonyosan megrótt volna. Egy nyitott levelet tartott kezé-

ben, mely eredeti szárazságát bizonyynyal a reszkető kezek következtében vesztette el.

— Nagyon szerencsétlen vagyok, — kezdé fölháborodott hangon, — hogy egy betrányos tudósítást kell közlenem a legfőnségesebb uraságokkal. . . . Oh, mon dieu, ki gondolhatta volna ezt! . . . Ha már a magasabb körökben is megszűnik minden szemérem és magasabb önérzet; ha már mindenki követi köznapi vonzalmainak kinövését és a köznép lábaihoz dobja előjogait: akkor nem csoda, ha végre nem bírunk föntartani a nimbust, és a csöcselék még a trónt is megrendíteni merészkednék.

— Ne háborodjék föl kedves Falkenbergné, — mondá a szintén jelen levő fejedelem, látható kedvteléssel. — Kegyed bevezetésében van valami Kassandra nagyszerű stíljéből . . . Hanem részemről eddigelé még semmit sem veszek észre a jövődölt fölindulásból, s megelégedésemre azt is látom — folytatá lemutatva a vásártérre, — hogy hű alattvalóim nyugodtan viselik magukat. . . Mit akar kegyed közleni velünk?

A főudvarmesternő megütődve tekintett föl; a fejedelem gunyoros hangja zavarba hozta.

— Oh, ha főnséged tudná! — kiáltá föl végre. — Épen ő, kinek büszke vérére házakat tudtam volna építeni! Walde ur tudatja velem, hogy jegyet váltott, de kivel, kivel?!

— Ferber kisasszonynyal, derék öreg főer-

désem unokahugával, — egészíté ki mosolyogva szavait a fejedelem. — Igen, igen, én már hallottam valamit . . . Walde nem esett feje lágyára, a mint veszem észre . . . A kicsi, a mint mondják, igazi kis csodateremtés szépség és szeretetreméltóság dolgában . . . Remélem, Walde nem fog soká várakoztatni bennünket a kedves megismerkedésre és bemutatandja őt nálunk.

— Főnség! — kiáltá föl megmeredve a főudvarmesternő, — hisz az főnséged erdészirnokának leánya!

— Igen, igen, — nyugtatá őt meg a fejedelemné, — tudjuk ezt, kedves Falkenbergné. De nyugodjék meg kegyed, tulajdonképen mégis előkelő nemes származásu ő, a mint hallottam.

— Bocsáson meg főnséged, — viszonzá tűzpirosra vörösödve a főudvarmesternő s a kezében tartott levélre mutatva, — itt világosan meg van írva, hogy a menyasszony polgárleány; itt csupán a Ferber név van említve és semmi egyéb, és épen így lesz említve és így fog állni a Waldeék családfáján is mindenkorra; sőt úgy látszik, hogy a vőlegény ur még bizonyos súlylyal emeli ki e nevet . . . Hogy e közönséges népek egyáltalában nem tartoznak a nemes Genadeviczek fajához, legszembetűnőbben mutatja azon körülmény is, hogy nem tudják méltatni a dicső ősi nevet, megfoghatatlan közönyösségből vonakodván viselni azt . . . Az elcsöppent nemes vér évek folytán el-

mosódott ereikben, s az én fogalmaimmal szemben a menyasszony mindig csak nem-nemes születésű nő marad . . . Őszintén sajnálom a szegény Hollfeldet, ki, a mint fõnségtek is megengedendik, a legkifogástalanabb gavallér minden ízében, s ki legalább félmilliót veszít e mesalliance következtében; és nem különben a szerencsétlen Lessen bárónét, kitõl az eljegyzési jelentéssel egyidõben néhány bucsuzó szót vettem; elhagyja Lindhofot, kétségkívül, hogy kitérjen a botrányos történet elõl.

— Ezek mind oly dolgok, melyek kiváltképen kegyed barátnõi érzelmeit érinték, s ezért nem is kívánok kegyeddel fölfogása módja fölött vitatkozni, — mondá nem minden élesség nélkül a fejedelem. — Egyébiránt ezennel kérem kegyedet, sziveskedjék haladéktalanul jelentést tenni a fejedelemnének és nekem, ha Walde ur bemutatni kívánandja menyasszonyát.

Ottkünn a mellékszobában Kornélia vidáman forgott sarkán, s ujjával csettentett.

— Ah, hát ezért ohajtotta a jeges medve ur kikerülni bizonyos beszédes delnök nyelvét! — mondá elfojtott nevetéssel. — Kornélia, hol volt akkor szemed, mely oly csalhatatlanul meg tudja ítélni, ha valamely férfi szerelmes!? . . . Egyébiránt elõttem végtelenül tréfásnak tûnik föl a dolog az öreg Falkenbergné miatt, — fordult sugva egy más fiatal hölgyhez, ki himezve az ablaknál

ült. — Most legalább két hétig az a mulatságunk leend, hogy látni fogjuk, mily szúró tekinteteket vet hűséges legitimistanõnk a fejedelmi párra, a mint ez hátat fordít neki, s mint változik egyszerre folyó színmézzé tekintete, a mint a fejedelmi szempár verőfénye megint rásüt. Ezen élvezet miatt valóban hajlandó lenne ohajtani az ember, hogy valamennyi uraink egyenkint ily ostobaságot kövessenek el.

— Az Istenért, Cornelie, megörültél? — kiáltá barátnöje, kiejtve kezéből tüjét.

És másrészt ugyanazon órában, melyben a főudvarmesternő minden csepp nemes vére fölforr, Fels orvos haza térve, a gyermekszobába lépett, hol neje ép a legkisebb csemetét fűrösztötte, s egyuttal két kis leánya kötő-ujjait is szemmel tartotta.

— Asszony, segits örülnöm, — kiáltá sugárzó arczczal már az ajtóból. — Lindhof asszonyt kap, és pedig milyet! . . . Aranyos Erzsikét, a szép Aranyos Erzsikét, hallod-e, kincsem?! . . . Nohát megint vidám, napsugáros élet lesz ott künn! . . . Az egészséges gondolat győzedelmeskedik, és a sötét szellem, mely az emberi lélekre valóságos foltot vetett, elröppen . . . épen most láttam azt Walde ur utikocsijában tovarobogni . . . Az eljegyzés híre bombakint csapott le városunkba . . . Mondhatom neked, hogy egész gyönyörűség látni a sok hosszú, hitetlenkedő s irigy ar-

czot! . . . Engem egyébiránt teljességgel nem lepett meg ez a tudósítás. Már én a merényleti eset óta tudtam, mi fog történni. A mint ugyanazon nap estején Walde ur oldalán Lindhofba kocsiztam, megtekintendő, valjon a bátor leánya nem gyakorlott-e hátrányos befolyást nagy fölindulása, láttam, hogy végre e férfi órája is elérkezett, neki is van szive, és pedig tele mély, forró szerelemmel.

Ha az olvasó szíves lesz két esztendőt átugorni, s karunkon még egyszer fölkeresni a gnadeki romokat, szép kanyargó kocsin vezettük őt föl a hegyre az újra festett s ujon vasalt várkapu elé:

Odagondoljuk e kapun belül a nedves, komor udvart. s a ránk zuhanással fenyegetőző felsőemeletet. Emlékezetünkben van még az udvar közepén elhagyatva álló kőmedencze, mely a kőoroszlánok által őriztetve, évek óta hiába várakozik már a medrét megtöltő kristályvizre.

Ezen képzelettel csöngetünk.

Azonnal föltárja a nehéz kapuszárnyat egy erőteljes friss szolgáló s fölker bennünket, hogy lépjünk be.

Mi azonban szinte visszahökkenünk, mert egész fény és szinpompa csillog elénk. A romok eltűntek, csak a vaserejű körfal áll még, s most

véteti csak észre velünk, mily tágas a térség, a mit körülvesz,

Nem lépünk az egykori kongó udvarkövezetre, kavicsos sima ut ropog lábaink alatt, előttünk pedig jókarban tartott üde pázsittér terült el.

Közepén áll a roppant kőmedencze, melybe hatalmas vizsugarak ömlenek az oroszlánok tor-kából.

A gesztenyefák még állnak, hanem mióta a szabad szellős légben ingathatják koronáikat, egészen fölüdültek, s e pillanatban éppen tele vannak fehér virággal.

Bekanyarodva egy kövecses uton, bokrok s gondosan ápoltság tarka virágágyak közt lépdelünk.

Amott áll az általunk ismert lakosztaly, új modorban, új ablakokkal, s megnagyobbított homlokzattal. Ferber négy szobával megnagyobbította, mert a főerdész, ha magánéletbe vonul, ott szándékozik lakni Jutkával,

Ferberék lakszobájában, melynek két magas ablakából most Erzsébet egykori szobácskájába lehet látni, — Walde ur megritkította a fákat, hogy a szüléknek folyton szemük előtt lehessen szeretett leányuk egykori lakása, — tehát a lak-szobában áll most Walde ur fiatal neje.

Több hétig ágyhoz volt kötve, s most jött föl azóta először a hegyre, hogy elsőszülöttjét a nagyszülei házában bemutassa . . . Ott fekszik karjain.

Miss Mertens, vagy jobban: a már régóta boldog Reinhardné hozta föl a kicsikét, s most vigyázva elvonja arczáról a védő fátyolt.

A piros-rózsás friss kis arcz Walde ur vonásait viseli; csipke-főkötöcskéje alól sötét hajfürt kandikál ki.

Ernő majd halálra neveti magát a kis fiu apró öklöcskéinek ide-oda való ügyetlen kapkodásain.

A főerdész pedig sajátságosan szorongó magatartással hátra tette saját hatalmas kezeit, mintha attól tartana, hogy saját erőteljes mozgólataival valami módon kárt tehetne azokkal az apró kis teremtésben. Ő nem kevésbé gyönyörködik az iczi-piczi jószágban, mint a nagyszülék.

Berta szomoru emlékét elhalaványítá lelkében Erzsébet napfényes boldogsága, a min nagyon csodálkozott eleinte, s állítá, hogy minden reggel újra meg újra kell azt betanulnia, hogy higgyen benne. Nem mintha azt gondolta volna, hogy kis kedvenczére nézve ez valami nagyon rendkívüli, mert hisz a világ legragyogóbb koronáját is teljességgel helyén valónak találta volna Erzsébet fején — hanem nagyon csodálatosnak tűnt föl neki ezt a rózsás arczu izgó-mozgó kis teremtest a komoly tekintetű, érett férfiú oldala mellett látnia.

Erzsébet boldog e szó legmagasabb értelmében Férje imádja. őt, s egykori jövődölése csak-

ugyan teljesült: a buskomolyság és szigor régi kifejezése végkép eltűnt Walde ur homlokáról.

A fiatal nő boldogan tekint e pillanatban a karjában pihenő kis életre, aztán meg le a völgybe, honnét a kavicsos uton nemsokára fölfelé fog haladni férje, hogy érte és a kicsikeért jöjjön . . . Tekintete egy pillanatra elborul és szemeiben könny fakad; a tó partján levő erdőcskéből aranyos kereszt látszik; ott, ama susogó fák árnyában, pompás Mauzoleum alatt, alszik egy év óta Helén. Erzsébet karjaiban halt meg, imádkozva, hogy áldja meg az Isten őt, a miért a bú terhét viselnie segíté, s támasza volt, míg megtört lelke elszállhatott.

Hollfeld eladatta Odenberget és senki sem tudta, hogy a világ mely szögletében mérgelődik minden szándéka s tervei meghiusulta fölött.

(Vége.)

